

VALTIOVARAINVALIOKUNNAN MIETINTÖ 39/2003 vp

Hallituksen esitys valtion talousarvioksi vuodelle 2004

Hallituksen esitys vuoden 2004 talousarviota koskevan hallituksen esityksen (HE 55/2003 vp) täydentämisestä

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 18 päivänä syyskuuta 2003 lähettänyt valtiovarainvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen valtion talousarvioksi vuodelle 2004 (HE 55/2003 vp).

Lisäksi eduskunta on 25.11.2003 lähettänyt valtiovarainvaliokuntaan vuoden 2004 talousarvioesitystä täydentävän hallituksen esityksen (HE 145/2003 vp).

Valiokunta on käsitellyt esitykset yhdessä ja antaa esityksistä yhteisen mietinnön.

Talousarvioaloitteet

Valiokunta on käsitellyt esitysten yhteydessä seuraavat 22.10.2003 valtiovarainvaliokuntaan lähetetyt talousarvioaloitteet

- TAA 1/2003 vp — Eero Akaan-Penttilä /kok ym.: Määrärahan osoittaminen Leppävaaran kaupunkiradan jatkamiseen (31.40.78)
- TAA 2/2003 vp — Olavi Ala-Nissilä /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen Turku—Toijala-ratayhteyden kehittämiseen (31.40.21)
- TAA 3/2003 vp — Mikko Alatalo /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen kevyen liikenteen väylien rakentamiseen (31.24.21)

— TAA 4/2003 vp — Mikko Alatalo /kesk: Määrärahan osoittaminen yksityisten teiden kunnossapitoon ja parannukseen (31.25.50)

— TAA 5/2003 vp — Janina Andersson /vihr ym.: Määrärahan osoittaminen opintotuen asumislisän vuokraton korottamiseen (29.70.55)

— TAA 6/2003 vp — Janina Andersson /vihr ym.: Määrärahan osoittaminen säännöllisen höyrylaivaliikenteen turvaamiseen (31.60)

— TAA 7/2003 vp — Janina Andersson /vihr ym.: Määrärahan osoittaminen Tanssiteatteri ERIn studiotilojen laajennukseen (29.90.53)

— TAA 8/2003 vp — Janina Andersson /vihr ym.: Määrärahan osoittaminen joukkoliikennepalvelujen ostoon ja kehittämiseen (31.60.63)

— TAA 9/2003 vp — Janina Andersson /vihr ym.: Vuosaaren sataman liikenneväylien rakentamiseen ehdotetun määrärahan poistaminen (31.99.78)

- TAA 10/2003 vp — Janina Andersson /vihr ym.: Määrärahan osoittaminen energia-tukeen (32.60.40)
- TAA 11/2003 vp — Janina Andersson /vihr ym.: Määrärahan osoittaminen ympäristön-suojelun edistämiseen (35.10.63)
- TAA 12/2003 vp — Sirkka-Liisa Anttila /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen valta-tien 2 kehittämiseen välillä Forssa—Hump-pila (31.24.78)
- TAA 13/2003 vp — Ulla Anttila /vihr ym.: Invalidiautojen veronpalautuksen enim-mäismäärän korottaminen (11.10.03)
- TAA 14/2003 vp — Ulla Anttila /vihr ym.: Jäteveron korottaminen ja laajentaminen koskemaan teollisuuden kaatopaikkoja (11.10.08)
- TAA 15/2003 vp — Ulla Anttila /vihr ym.: Määrärahan osoittaminen vaikeavammais-ten henkilökohtaisista avustajista aiheutu-viin kustannuksiin (33.18.60)
- TAA 16/2003 vp — Ulla Anttila /vihr ym.: Määrärahan osoittaminen Uudenmaan virkistysalueyhdistykselle Kopparnäsin vir-kistysalueen hankintaan (35.20.37)
- TAA 17/2003 vp — Sirpa Asko-Seljavaara /kok ym.: Määrärahan osoittaminen valta-kunnallisesti keskitetyn erityistason sairaan-hoidon kustannuksiin (33.32.30)
- TAA 18/2003 vp — Eva Biaudet /r ym.: Määrärahan osoittaminen mielenterveys-huollon rahoitus- ja toimenpideohjelmaan (33.32.37, 33.32.30)
- TAA 19/2003 vp — Eva Biaudet /r ym.: Määrärahan osoittaminen saamenkielisten sosiaali- ja terveystalveluihin (33.33.31)
- TAA 20/2003 vp — Tuija Brax /vihr ym.: Määrärahan osoittaminen vankien tervey-denhuoltoon (25.50.21)
- TAA 21/2003 vp — Arto Bryggare /sd: Mää-rärahan osoittaminen Kehä I:n leventä-miseen ja eritasoliittymien rakentamiseen Lahden moottoritien ja Itäväylän välille (31.24.79)
- TAA 22/2003 vp — Arto Bryggare /sd: Mää-rärahan osoittaminen Pasilan väylän raken-tamiseen (31.24.79)
- TAA 23/2003 vp — Tarja Cronberg /vihr: Määrärahan osoittaminen kyläkoulujen op-pimisympäristöjen kehittämiseen (29.40.21)
- TAA 24/2003 vp — Tarja Cronberg /vihr ym.: Määrärahan osoittaminen yleisten kir-jastojen käyttökustannuksiin (29.90.30)
- TAA 25/2003 vp — Tarja Cronberg /vihr ym.: Määrärahan osoittaminen Pohjois-Karjalan työvoima- ja elinkeinokeskuksen Tekes-yksikön toimintaan (32.10.22)
- TAA 26/2003 vp — Kaarina Dromberg /kok: Määrärahan osoittaminen kirjastojen asiakaspäätteisiin ja laajakaistayhteyksiin (29.90.30)
- TAA 27/2003 vp — Mikko Elo /sd ym.: Määrärahan osoittaminen Satakunnan alueelliseen korkeakouluopetukseen (29.10.21)
- TAA 28/2003 vp — Sari Essayah /kd ym.: Määrärahan osoittaminen liikuntajärjestö-jen lapsi- ja nuorisotoimintaan (29.98.50)
- TAA 29/2003 vp — Sari Essayah /kd ym.: Määrärahan osoittaminen Turunmaan saa-riston pyörätieverkon kehittämiseen (31.24.21)

- TAA 30/2003 vp — Sari Essayah /kd ym.: Määrärahan osoittaminen lasten vanhempien osa-aikatyön tukemiseen (33.18.60)
- TAA 31/2003 vp — Sari Essayah /kd ym.: Määrärahan osoittaminen rintamaveteraanien kuntoutustoimintaan (33.22.59)
- TAA 32/2003 vp — Sari Essayah /kd: Määrärahan osoittaminen kotipalveluiden lisäämiseen (33.32.30)
- TAA 33/2003 vp — Sari Essayah /kd: Määrärahan osoittaminen lasten ja nuorten psykiatrisen hoidon kehittämiseen (33.32.30)
- TAA 34/2003 vp — Sari Essayah /kd: Määrärahan osoittaminen omaishoitajien tukipalveluihin (33.32.30)
- TAA 35/2003 vp — Sari Essayah /kd ym.: Määrärahan osoittaminen yliopistotasoiseen terveystieteelliseen tutkimustoimintaan (33.32.32)
- TAA 36/2003 vp — Sari Essayah /kd ym.: Määrärahan osoittaminen Kristillinen alkoholisti- ja narkomaanityö ry:lle (33.92.50)
- TAA 37/2003 vp — Sari Essayah /kd ym.: Määrärahan osoittaminen työllistämis-, koulutus- ja erityistoimiin (34.06.29)
- TAA 38/2003 vp — Sari Essayah /kd ym.: Määrärahan osoittaminen työllisyysperusteisiin investointeihin (34.06.64)
- TAA 39/2003 vp — Merikukka Forsius /vihr ym.: Määrärahan osoittaminen kotihoidon tuen tason parantamiseen (33.32.30)
- TAA 40/2003 vp — Christina Gestrin /r: Määrärahan osoittaminen kantatien 11877 päällystämiseen välillä Isnäs—Sarvisalo (31.24.21)
- TAA 41/2003 vp — Christina Gestrin /r: Määrärahan osoittaminen valaistuksen rakentamiseen kantatielle 51 (31.24.21)
- TAA 42/2003 vp — Christina Gestrin /r: Määrärahan osoittaminen kevyen liikenteen väylän rakentamiseen välille Knipnäs—Gammelboda Tammisaaressa (31.24.21)
- TAA 43/2003 vp — Christina Gestrin /r: Määrärahan osoittaminen luonnonsuojelualueiden hoitoon ja kunnossapitoon (35.20.22)
- TAA 44/2003 vp — Nils-Anders Granvik /r ym.: Määrärahan osoittaminen kasvihuoneelinkeinoon kehittämiseen (30.15.40)
- TAA 45/2003 vp — Nils-Anders Granvik /r ym.: Määrärahan osoittaminen kevyen liikenteen väylän rakentamiseen tielle 17947 Alavetelissä (31.24.21)
- TAA 46/2003 vp — Nils-Anders Granvik /r ym.: Määrärahan osoittaminen maantien 739 ja paikallistien 17903 peruskorjaukseen Vaasan tiepiirissä (31.24.21)
- TAA 47/2003 vp — Nils-Anders Granvik /r ym.: Määrärahan osoittaminen maantien 7430 uuteen tielinjaukseen Vaasan tiepiirissä (31.24.21)
- TAA 48/2003 vp — Nils-Anders Granvik /r ym.: Määrärahan osoittaminen turkistarhauksen lomituspalveluihin (33.57)
- TAA 49/2003 vp — Jukka Gustafsson /sd ym.: Määrärahan osoittaminen pientyöpaikkojen työterveyshuollon ja työsuojelun kehittämiseen (33.07.50)
- TAA 50/2003 vp — Tony Halme /ps ym.: Määrärahan osoittaminen poliisivirkojen täyttämiseen (26.75.21)

- TAA 51/2003 vp — Tony Halme /ps ym.: Määrärahan osoittaminen rajavartiolaitoksen virkojen lisäämiseen (26.90.21)
- TAA 52/2003 vp — Tony Halme /ps ym.: Määrärahan osoittaminen tullilaitoksen virkojen lisäämiseen (28.40.21)
- TAA 53/2003 vp — Tony Halme /ps ym.: Määrärahan osoittaminen lapsilisien yksinhuoltajakorotuksen nostamiseen (33.15.52)
- TAA 54/2003 vp — Tony Halme /ps ym.: Määrärahan osoittaminen rintamalisän korottamiseen (33.23.52)
- TAA 55/2003 vp — Tony Halme /ps ym.: Määrärahan osoittaminen Sotainvalidien Veljesliiton avustajatoimintaprojektin tukemiseen ja laajentamiseen (33.92.50)
- TAA 56/2003 vp — Tony Halme /ps ym.: Määrärahan osoittaminen rintamaveteraanien päiväkuntoutuksen lisäämiseen (33.92.59)
- TAA 57/2003 vp — Leena Harkimo /kok: Määrärahan osoittaminen Helsingin poliisilaitoksen huumarikosyksikön toimintaan (26.75.21)
- TAA 58/2003 vp — Leena Harkimo /kok: Määrärahan osoittaminen Helsingin rikospoliisin tekniseen rikostiedusteluun (26.75.21)
- TAA 59/2003 vp — Leena Harkimo /kok: Määrärahan osoittaminen Sköldvikin uuden tieyhteyden rakentamiseen (31.24.78)
- TAA 60/2003 vp — Satu Hassi /vihr ym.: Energiaveron korottaminen (11.08.07)
- TAA 61/2003 vp — Satu Hassi /vihr ym.: Kivihiilen verottamisen korottaminen sähköntuotannossa (11.10.07)
- TAA 62/2003 vp — Satu Hassi /vihr ym.: Määrärahan osoittaminen Tampereen teknillisen yliopiston suurjännitelaboratorion tutkimuslaitteiden hankkimiseen (29.10.21)
- TAA 63/2003 vp — Satu Hassi /vihr ym.: Määrärahan osoittaminen lapsiasiamiehen viran perustamiseen (33.01.21)
- TAA 64/2003 vp — Satu Hassi /vihr ym.: Määrärahan osoittaminen luonnonsuojelualueiden hoitoon ja kunnossapitoon (35.20.22)
- TAA 65/2003 vp — Heidi Hautala /vihr ym.: Määrärahan osoittaminen oppisopimuskoulutuksen lisäkoulutukseen (29.60.31)
- TAA 66/2003 vp — Lasse Hautala /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen kantatien 44 peruskorjaukseen välillä Kauhajoki—Äetsä (31.24.21)
- TAA 67/2003 vp — Lasse Hautala /kesk: Määrärahan osoittaminen seututien 274 peruskorjaukseen ja päällystämiseen välillä Kauhajärvi—Karvia (31.24.21)
- TAA 68/2003 vp — Lasse Hautala /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen seututien 6700 peruskorjaukseen välillä Kauhajoki—Karvia (31.24.21)
- TAA 69/2003 vp — Klaus Hellberg /sd: Määrärahan osoittaminen niille maakunnille, jotka eivät kuulu osaamiskeskusohjelman piiriin (26.98.43)
- TAA 70/2003 vp — Klaus Hellberg /sd: Määrärahan osoittaminen selvitystyöhön valtionhallinnon toimintojen sijoittamisesta Itä-Uudellemaalle (26.98.43)
- TAA 71/2003 vp — Klaus Hellberg /sd: Määrärahan osoittaminen ammattikorke-

- koulutoiminnan kehittämiseksi niissä maakunnissa, joiden koulutustaso on poikkeuksellisen alhainen (29.20.30)
- TAA 72/2003 vp — Klaus Hellberg /sd: Määrärahan osoittaminen yhdyskuntien vesihuoltotoimenpiteisiin Uudellamaalla (30.51.31)
 - TAA 73/2003 vp — Klaus Hellberg /sd ym.: Määrärahan osoittaminen Uudenmaan alemman tieverkon ja kevyen liikenteen väylien rakentamiseen (31.24.21)
 - TAA 74/2003 vp — Klaus Hellberg /sd ym.: Määrärahan osoittaminen Kilpilahden uusien tieyhteyksien rakentamiseen (31.24.78)
 - TAA 75/2003 vp — Klaus Hellberg /sd ym.: Määrärahan osoittaminen Porvoon itäisen ohitustien rakentamiseen (31.24.78)
 - TAA 76/2003 vp — Klaus Hellberg /sd ym.: Määrärahan osoittaminen päiväkotinvestointeihin Etelä-Suomen väestönkasvukunnissa (33.32.31)
 - TAA 77/2003 vp — Klaus Hellberg /sd: Määrärahan osoittaminen vanhusten toimittilojen peruskorjauksiin koti- ja laitoshoidossa (33.32.31)
 - TAA 78/2003 vp — Klaus Hellberg /sd ym.: Määrärahan osoittaminen Etelä-Suomen vesistöjen ja Itämeren suojeluun (35.10.63)
 - TAA 79/2003 vp — Klaus Hellberg /sd ym.: Määrärahan osoittaminen Vanhan Porvoon rakennusten ja ympäristön säilyttämiseen (35.20.64)
 - TAA 80/2003 vp — Pertti Hemmilä /kok ym.: Määrärahan osoittaminen maatalouden kansallisten tukien korottamiseen EU:n komission tarkoittamalla tavalla (30.12.41)
 - TAA 81/2003 vp — Pertti Hemmilä /kok ym.: Määrärahan osoittaminen maatilatalouden rakenteen kehittämiseen (30.14.49)
 - TAA 82/2003 vp — Pertti Hemmilä /kok: Määrärahan osoittaminen Heinäsuon tien perusparantamiseen ja päällystystyöhön (31.24.21)
 - TAA 83/2003 vp — Pertti Hemmilä /kok: Määrärahan osoittaminen Köyliön—Haaran paikallistien peruskorjaukseen (31.24.21)
 - TAA 84/2003 vp — Pertti Hemmilä /kok: Määrärahan osoittaminen Rahin ja Rihiimaan paikallisteiden päällystyshankkeisiin (31.24.21)
 - TAA 85/2003 vp — Pertti Hemmilä /kok: Määrärahan osoittaminen Rymättylän keskustan ja Poikon välisen tien perusparantamiseen (31.24.21)
 - TAA 86/2003 vp — Pertti Hemmilä /kok: Määrärahan osoittaminen Sauvo—Pyhäloukas-tien peruskorjaukseen (31.24.21)
 - TAA 87/2003 vp — Pertti Hemmilä /kok ym.: Määrärahan osoittaminen Halikon ja Kemiön välisen Kokkilan lossin korvaavan tieyhteyden suunnittelun aloittamiseen (31.24.78)
 - TAA 88/2003 vp — Pertti Hemmilä /kok: Määrärahan osoittaminen Kustavin ja Lokalahden välisen Lehmänkurun tieyhteyden rakentamiseen (31.24.78)
 - TAA 89/2003 vp — Pertti Hemmilä /kok: Määrärahan osoittaminen Turun ulomman kehätien eli ns. HAKU-tien rakentamiseen (31.24.78)

- TAA 90/2003 vp — Pertti Hemmilä /kok ym.: Määrärahan osoittaminen Varsinais-Suomen ulomman kehätien rakentamisen loppuun saattamiseen (31.24.78)
- TAA 91/2003 vp — Pertti Hemmilä /kok ym.: Valtatien 8 aseman vahvistaminen länsirannikon korridorina (31.24.78)
- TAA 92/2003 vp — Pertti Hemmilä /kok: Määrärahan osoittaminen yksityisteiden valtionapuun (31.25.50)
- TAA 93/2003 vp — Hanna-Leena Hemming /kok ym.: Määrärahan osoittaminen Suomen Youth for Understanding -järjestön senaattorihjelman toteuttamiseen (29.08.25, 29.40.51)
- TAA 94/2003 vp — Hanna-Leena Hemming /kok ym.: Määrärahan osoittaminen Uudenmaan ammattikorkeakoulujen aloituspaikkojen lisäämiseen (29.20.30)
- TAA 95/2003 vp — Hanna-Leena Hemming /kok ym.: Määrärahan osoittaminen adoptiolautakunnalle (33.01.21)
- TAA 96/2003 vp — Rakel Hiltunen /sd ym.: Määrärahan osoittaminen öljyntorjunnan osaamis- ja valmiuskeskuksen suunnitteluun (35.10.27)
- TAA 97/2003 vp — Anne Holmlund /kok ym.: Määrärahan osoittaminen Turun yliopiston Merenkulkualan koulutus- ja tutkimuskeskuksen Satakunnan yksiköiden toiminnan vakiinnuttamiseen (29.10.21)
- TAA 98/2003 vp — Anne Holmlund /kok: Määrärahan osoittaminen kiertoliittymän rakentamiseen Ulvilan keskustaaajamassa (31.24.21)
- TAA 99/2003 vp — Anne Holmlund /kok: Määrärahan osoittaminen maantien 2554 parantamiseen Harjunpään ja Kaasmarkun välillä Ulvilassa (31.24.21)
- TAA 100/2003 vp — Anne Holmlund /kok: Määrärahan osoittaminen paikallistien 12887 parantamiseen ja kevyen liikenteen väylän rakentamiseen välillä Finnepäkin tie—Massin liittymä Ulvilassa (31.24.21)
- TAA 101/2003 vp — Anne Holmlund /kok ym.: Määrärahan osoittaminen perustienpidon rahoituksen lisäämiseen (31.24.21)
- TAA 102/2003 vp — Anne Holmlund /kok: Määrärahan osoittaminen valtatie 2 rinnakkaistien rakentamiseen välillä Rantavainion teollisuusalue—Haistila Ulvilassa (31.24.21)
- TAA 103/2003 vp — Anne Holmlund /kok ym.: Määrärahan osoittaminen Porin ja Rauman väylätöihin (31.30.77)
- TAA 104/2003 vp — Hannu Hoskonen /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen yksityisteiden kunnossapidon valtionapuun (31.25.50)
- TAA 105/2003 vp — Anne Huotari /vas ym.: Määrärahan osoittaminen Kainuun hallintokokeilun vaikutusten seurantatutkimukseen (26.98.43)
- TAA 106/2003 vp — Anne Huotari /vas: Määrärahan osoittaminen metsämarjojen ja luonnontuotteiden talteenoton sekä niiden käytön edistämiseen (30.13.43)
- TAA 107/2003 vp — Anne Huotari /vas: Määrärahan osoittaminen Paltamon ja Uvan välisen paikallistien 19205 perusparannukseen (31.24.21)
- TAA 108/2003 vp — Anne Huotari /vas: Määrärahan osoittaminen Vuoreslahden tien korjaukseen (31.24.21)

- TAA 109/2003 vp — Anne Huotari /vas: Liiketoimintaosaamisen kehittämisohjelman laatiminen (32.30)
- TAA 110/2003 vp — Anne Huotari /vas ym.: Määrärahan osoittaminen lapsiasiainvaltuutetun viran perustamiseen (33.01.21)
- TAA 111/2003 vp — Anne Huotari /vas ym.: Määrärahan osoittaminen äitiys-, isyys- ja vanhempainpäivärahan vähimmäistason korottamiseen (33.18.60)
- TAA 112/2003 vp — Anne Huotari /vas ym.: Määrärahan osoittaminen työttömien yhdistysten omatoimisuusavustukseen (34.06.29)
- TAA 113/2003 vp — Susanna Huovinen /sd ym.: Määrärahan osoittaminen rataosuuden Tampere—Jyväskylä perusparannukseen (31.40.21)
- TAA 114/2003 vp — Sinikka Hurskainen /sd: Määrärahan osoittaminen kansalaisvaikuttamisen pilottikuntahankkeiden toteuttamiseen (28.80.20)
- TAA 115/2003 vp — Sinikka Hurskainen /sd: Määrärahan osoittaminen perustienpitorahoitteiseen rakentamiseen (31.24.21)
- TAA 116/2003 vp — Sinikka Hurskainen /sd: Määrärahan osoittaminen valtatie 6 kehittämishankkeelle välillä Lappeenranta—Imatra (31.24.79)
- TAA 117/2003 vp — Jyri Häkämies /kok: Määrärahan osoittaminen perustienpidon rahoitukseen (31.24.21)
- TAA 118/2003 vp — Jyri Häkämies /kok: Määrärahan osoittaminen Haminan satamatien uudistamiseen (31.24.78)
- TAA 119/2003 vp — Jyri Häkämies /kok: Määrärahan osoittaminen valtatie 12 parannushankkeeseen välillä Mankala—Kausala (31.24.78)
- TAA 120/2003 vp — Jyri Häkämies /kok: Määrärahan osoittaminen valtatie 15 parantamiseen välillä Kotka—Kouvola (31.24.78)
- TAA 121/2003 vp — Jyri Häkämies /kok: Määrärahan osoittaminen Haminan väylän syventämiseen (31.30.77)
- TAA 122/2003 vp — Mikko Immonen /vas ym.: Määrärahan osoittaminen Vakka-Suomen seutukunnan yritystukeen (32.30.45)
- TAA 123/2003 vp — Ville Itälä /kok ym.: Määrärahan osoittaminen Turun seudun vesihuollon järjestämiseen (30.51.77)
- TAA 124/2003 vp — Liisa Jaakonsaari /sd: Määrärahan osoittaminen Arktisen yliopiston toimintaan (29.08.50)
- TAA 125/2003 vp — Kauko Juhantalo /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen Niinisalon ja Huovinrinteen varuskuntien rakennushankkeisiin (28.60)
- TAA 126/2003 vp — Anneli Jäätteenmäki /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen Helsingin poliisilaitokselle (26.75.21)
- TAA 127/2003 vp — Anneli Jäätteenmäki /kesk ym.: Asuntopoliittisten toimenpiteiden kohdentaminen (35.30)
- TAA 128/2003 vp — Antti Kaikkonen /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen opintotuen ateriatuen korottamiseen (29.70.57)
- TAA 129/2003 vp — Antti Kaikkonen /kesk: Määrärahan osoittaminen kiertoliitty-

- män rakentamiseen Tuusulan kirkonkylään (31.24.21)
- TAA 130/2003 vp — Antti Kaikkonen /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen Helsingistä pohjoiseen johtavan pääradan välityskyvyn ja palvelutason parantamiseen (31.40.78)
- TAA 131/2003 vp — Antti Kaikkonen /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen lasten ja nuorten psykiatriseen kuntoutukseen (33.18.60)
- TAA 132/2003 vp — Reijo Kallio /sd ym.: Määrärahan osoittaminen liikuntatoimeen (29.98.50)
- TAA 133/2003 vp — Reijo Kallio /sd: Määrärahan osoittaminen Kortelan ja Unajan välisen kevyen liikenteen väylän rakentamiseen Raumalla (31.24.21)
- TAA 134/2003 vp — Reijo Kallio /sd ym.: Määrärahan osoittaminen Lappi—Hinnerjoki-tien suunnitteluun (31.24.21)
- TAA 135/2003 vp — Reijo Kallio /sd ym.: Määrärahan osoittaminen Rauman sisään-tulotien parantamiseen valtatiellä 12 (31.24.78)
- TAA 136/2003 vp — Reijo Kallio /sd ym.: Määrärahan osoittaminen henkilöjunaliikenteen käynnistämiseen rataosuudella Rauma—Kokemäki (31.60.63)
- TAA 137/2003 vp — Reijo Kallio /sd: Määrärahan osoittaminen Selkämeren kansallispuiston perustamiseen (35.20.22)
- TAA 138/2003 vp — Bjarne Kallis /kd ym.: Määrärahan osoittaminen poliisin toimintamenoihin (26.75.21)
- TAA 139/2003 vp — Bjarne Kallis /kd ym.: Määrärahan osoittaminen Rajavartiolaitok-
- selle Pohjanlahden merivartioston esikun-
- nan toiminnan turvaamiseen (26.90.21)
- TAA 140/2003 vp — Bjarne Kallis /kd ym.: Määrärahan osoittaminen Vaasan yliopiston diplomi-insinöörien koulutukseen (29.10.21)
- TAA 141/2003 vp — Bjarne Kallis /kd ym.: Määrärahan osoittaminen yliopistokeskus-
- ten kehittämiseen (29.10.22)
- TAA 142/2003 vp — Bjarne Kallis /kd ym.: Määrärahan osoittaminen perustienpitoon (31.24.21)
- TAA 143/2003 vp — Bjarne Kallis /kd ym.: Määrärahan osoittaminen Kokkolan satama-
- tien rakentamiseen (31.24.78)
- TAA 144/2003 vp — Bjarne Kallis /kd ym.: Määrärahan osoittaminen ohitustien raken-
- tamiseen E8-tielle Sepänkylässä (31.24.78)
- TAA 145/2003 vp — Bjarne Kallis /kd ym.: Määrärahan osoittaminen Seinäjoen pohjois-
- en ohikulkutien rakentamiseen (31.24.78)
- TAA 146/2003 vp — Bjarne Kallis /kd ym.: Määrärahan osoittaminen rataosuuden Vaa-
- sa—Seinäjoki sähköistämiseen (31.40.78)
- TAA 147/2003 vp — Bjarne Kallis /kd ym.: Määrärahan osoittaminen Ilmatieteen laitok-
- sen säätutkan rakentamiseen Kauhavalle (31.80.21)
- TAA 148/2003 vp — Bjarne Kallis /kd ym.: Määrärahan osoittaminen kansaneläkkeen
- vähimmäismäärän korottamiseen (33.19.60)
- TAA 149/2003 vp — Ilkka Kanerva /kok ym.: Määrärahan osoittaminen E18-tien
- Muurlan ja Lohjan välisen moottoritien rakentamiseen (31.24.78)

- TAA 150/2003 vp — Matti Kangas /vas ym.: Määrärahan osoittaminen perustienpidon investointien lisäämiseen (31.24.21)
- TAA 151/2003 vp — Matti Kangas /vas: Määrärahan osoittaminen valtatie 4 perustienpitoon välille Jyväskylä—Heinola (31.24.21)
- TAA 152/2003 vp — Matti Kangas /vas ym.: Määrärahan osoittaminen Äijälänsalmen väylän kunnostukseen ja Keiteleen kanavan liikennöitävyyden parantamiseen (31.30.77)
- TAA 153/2003 vp — Matti Kangas /vas ym.: Määrärahan osoittaminen asuntojen korjausavustuksiin (35.30.60)
- TAA 154/2003 vp — Toimi Kankaanniemi /kd: Määrärahan osoittaminen kansainvälisen siviilikriisinhallintakeskuksen perustamiseen Keuruulle (24.99)
- TAA 155/2003 vp — Toimi Kankaanniemi /kd: Määrärahan osoittaminen Jyväskylän hovioikeuden perustamiseen (25.10.23)
- TAA 156/2003 vp — Toimi Kankaanniemi /kd: Määrärahan osoittaminen todistajanpalkkioiden korottamiseen (25.10.29)
- TAA 157/2003 vp — Toimi Kankaanniemi /kd: Määrärahan osoittaminen poliisin liikennevalvontakameroiden hankkimiseen (26.75.21)
- TAA 158/2003 vp — Toimi Kankaanniemi /kd ym.: Määrärahan osoittaminen täysimääräisen indeksitarkistuksen tekemiseen kuntien yleisiin valtionosuuksiin (26.97.31)
- TAA 159/2003 vp — Toimi Kankaanniemi /kd: Määrärahan osoittaminen kuntien harkinnanvaraisiin rahoitusavustuksiin (26.97.34)
- TAA 160/2003 vp — Toimi Kankaanniemi /kd ym.: Määrärahan osoittaminen Laukaan vankilan suljetun yksikön perustamiseen (28.60)
- TAA 161/2003 vp — Toimi Kankaanniemi /kd: Määrärahan osoittaminen Toivakan asevarikon kehittämiseen (28.60)
- TAA 162/2003 vp — Toimi Kankaanniemi /kd: Määrärahan osoittaminen turvallisuuden parantamiseen vankiloissa (28.60)
- TAA 163/2003 vp — Toimi Kankaanniemi /kd ym.: Määrärahan osoittaminen täysimääräisen indeksitarkistuksen tekemiseen kuntien sivistystoimen valtionosuuksiin (29.40.30)
- TAA 164/2003 vp — Toimi Kankaanniemi /kd: Määrärahan osoittaminen oppisopimuskoulutuksen lisäämiseen (29.60.31)
- TAA 165/2003 vp — Toimi Kankaanniemi /kd: Määrärahan osoittaminen Jyväskylän kristillisen opiston rakennushankkeeseen (29.69.52)
- TAA 166/2003 vp — Toimi Kankaanniemi /kd: Määrärahan osoittaminen Keuruun Iso Kirja -kansanopiston rakennushankkeeseen (29.69.52)
- TAA 167/2003 vp — Toimi Kankaanniemi /kd: Määrärahan osoittaminen nuorten työpajatoiminnan kehittämiseen (29.99.51)
- TAA 168/2003 vp — Toimi Kankaanniemi /kd ym.: Määrärahan osoittaminen maatalouden kansallisen tuen maksamiseen (30.12.41)
- TAA 169/2003 vp — Toimi Kankaanniemi /kd ym.: Määrärahan osoittaminen perustienpitoon (31.24.21)

- TAA 170/2003 vp — Toimi Kankaanniemi /kd: Määrärahan osoittaminen Uurainen—Kintaus-maantien perusparannuksen loppuun saattamiseen (31.24.21)
- TAA 171/2003 vp — Toimi Kankaanniemi /kd: Määrärahan osoittaminen valtatie 24 perusparantamiseen Kuhmoisissa (31.24.78)
- TAA 172/2003 vp — Toimi Kankaanniemi /kd: Määrärahan osoittaminen yksityisten teiden kunnossapitoon ja parantamiseen (31.25.50)
- TAA 173/2003 vp — Toimi Kankaanniemi /kd: Määrärahan osoittaminen kyläkauppojen ja kauppa-autojen tukemiseen (32.30.45)
- TAA 174/2003 vp — Toimi Kankaanniemi /kd: Määrärahan osoittaminen energia-tukeen (32.60.40)
- TAA 175/2003 vp — Toimi Kankaanniemi /kd: Määrärahan osoittaminen lasten hankinnan edistämiseen alhaisen syntyvyyden kunnissa (33.15)
- TAA 176/2003 vp — Toimi Kankaanniemi /kd ym.: Määrärahan osoittaminen kansaneläkkeen pohjaosan palauttamiseen eläkeläisille (33.19.60)
- TAA 177/2003 vp — Toimi Kankaanniemi /kd: Määrärahan osoittaminen lähetystyötä tekevien eläketurvan parantamiseen (33.19.60)
- TAA 178/2003 vp — Toimi Kankaanniemi /kd ym.: Määrärahan osoittaminen päih-teiden käyttäjien hoitokustannuksiin (33.32.30)
- TAA 179/2003 vp — Toimi Kankaanniemi /kd ym.: Määrärahan osoittaminen täysimääräisen indeksitarkistuksen tekemiseen kuntien sosiaali- ja terveystoimen valtion-osuuksiin (33.32.30)
- TAA 180/2003 vp — Toimi Kankaanniemi /kd: Määrärahan osoittaminen rintamaveteraanien kuntoutustoimintaan (33.92.59)
- TAA 181/2003 vp — Toimi Kankaanniemi /kd: Määrärahan osoittaminen työttömien yhdistysten aloitteellisuuden tukemiseen (34.06.29)
- TAA 182/2003 vp — Toimi Kankaanniemi /kd: Määrärahan osoittaminen kansainvälisen ympäristövalmiusjoukon perustamiseen (35.99)
- TAA 183/2003 vp — Saara Karhu /sd ym.: Määrärahan osoittaminen Helvetinjärven kansallispuiston luontokeskuksen rakentamiseen (35.20.22)
- TAA 184/2003 vp — Marjukka Karttunen /kok ym.: Määrärahan osoittaminen lapsikaappausasioiden käsittelyn tehostamiseen (24.01.21)
- TAA 185/2003 vp — Marjukka Karttunen /kok ym.: Määrärahan osoittaminen lapsikaappauksiin sovellettavien rangaistussäännösten uudistamiseen (25.01.21)
- TAA 186/2003 vp — Marjukka Karttunen /kok ym.: Määrärahan osoittaminen logopediakoulutuksen käynnistämiseen Turussa (29.10.21)
- TAA 187/2003 vp — Marjukka Karttunen /kok ym.: Määrärahan osoittaminen Turun meriklusteria koskevan neuvottelukunnan asettamiseen (31.30.21)
- TAA 188/2003 vp — Marjukka Karttunen /kok ym.: Määrärahan osoittaminen meripelastuksen ympärivuorokautiseen toimintaan (31.52.43)

- TAA 189/2003 vp — Marjukka Karttunen /kok ym.: Määrärahan osoittaminen joukkoliikennepalvelujen ostoon (31.60.63)
- TAA 190/2003 vp — Marjukka Karttunen /kok ym.: Määrärahan osoittaminen adoptiolautakunnan toimintaan (33.01.21)
- TAA 191/2003 vp — Jyrki Kasvi /vihr ym.: Määrärahan osoittaminen valtionosuusjärjestelmän laskentaperusteiden rakenteen muuttamisesta aiheutuviin lisämenoihin (26.97.31)
- TAA 192/2003 vp — Jyrki Kasvi /vihr: Määrärahan osoittaminen lasten ja nuorten liikuntaohjelmaan ja iltapäiväkerhotoimintaan (29.98.50)
- TAA 193/2003 vp — Jyrki Kasvi /vihr ym.: Määrärahan osoittaminen äitiys-, isyys- ja vanhempainrahan vähimmäistason korottamiseen työttömän täysimääräisen peruspäivärahan tasolle (33.18.60)
- TAA 194/2003 vp — Jyrki Kasvi /vihr ym.: Määrärahan osoittaminen Etelä-Suomen erikoissairaanhoidon ja terveystieteiden palvelukyvyn kehittämiseen sekä toipilaskotien perustamiseen (33.32.31)
- TAA 195/2003 vp — Jyrki Katainen /kok ym.: Määrärahan osoittaminen Suomikoulujen toiminnan tukemiseen (29.08.50)
- TAA 196/2003 vp — Jyrki Katainen /kok ym.: Määrärahan osoittaminen Siilinjärven koulukeskuksen peruskorjausta varten (29.40.34)
- TAA 197/2003 vp — Jyrki Katainen /kok ym.: Määrärahan osoittaminen valtatie 5 parantamiseen välillä Päiväranta—Vuorela (31.24.21)
- TAA 198/2003 vp — Matti Kauppila /vas ym.: Määrärahan osoittaminen valtatie 4 kehittämiseen tieosuudella Lusi—Hartola (31.24.78)
- TAA 199/2003 vp — Matti Kauppila /vas ym.: Määrärahan osoittaminen Kymijoen kanavan valmisteluun (31.32.77)
- TAA 200/2003 vp — Matti Kauppila /vas ym.: Määrärahan osoittaminen bussiliikenteen palveluostoihin (31.60.63)
- TAA 201/2003 vp — Antero Kekkonen /sd: Määrärahan osoittaminen Kymenlaakson verkostokorkeakoulun käynnistämiseen (29.10.21)
- TAA 202/2003 vp — Antero Kekkonen /sd: Määrärahan osoittaminen Suomen Merimuseon uudelleen sijoittamisen nopeuttamiseksi (29.90.24)
- TAA 203/2003 vp — Antero Kekkonen /sd: Määrärahan osoittaminen Kymenlinnan tulevan käytön suunnitteluun Kotkassa (35.20.37)
- TAA 204/2003 vp — Rauno Kettunen /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen Oulun yliopiston teknillisen tiedekunnan osaston perustamiseen Kuopion yliopiston yhteyteen (29.10.21)
- TAA 205/2003 vp — Rauno Kettunen /kesk: Määrärahan osoittaminen tien 570 peruskorjauksen loppuun saattamiseen Hankasalmen ja Säyneisen välillä (31.24.21)
- TAA 206/2003 vp — Rauno Kettunen /kesk: Määrärahan osoittaminen tien Tossavanlahti—Sulkavanjärvi—Kumpuselkä—Haapamäki perusparannustyön aloittamiseen (31.24.21)

- TAA 207/2003 vp — Rauno Kettunen /kesk: Määrärahan osoittaminen valtatie 17 perusparannukseen Tuusniemen kirkonkylän ja Ohtaansalmen välillä (31.24.21)
- TAA 208/2003 vp — Anneli Kiljunen /sd: Määrärahan osoittaminen vaikeavammaisten henkilökohtaisista avustajista aiheutuviin kustannuksiin (33.18.60)
- TAA 209/2003 vp — Anneli Kiljunen /sd: Määrärahan osoittaminen raskaana olevien päihteidenkäyttäjien hoitoon (33.32.38)
- TAA 210/2003 vp — Kimmo Kiljunen /sd: Määrärahan osoittaminen koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan kehittämiseen Etelä-Suomessa (29.40.30)
- TAA 211/2003 vp — Kimmo Kiljunen /sd ym.: Määrärahan osoittaminen saamelaiden kulttuurikeskuksen suunnitteluun ja rakentamiseen (29.90.50)
- TAA 212/2003 vp — Kimmo Kiljunen /sd: Määrärahan osoittaminen ikäihmisten neuvolatoiminnan käynnistämiseen (33.32.30)
- TAA 213/2003 vp — Kimmo Kiljunen /sd ym.: Määrärahan osoittaminen saamenkielisiin sosiaali- ja terveyspalveluihin (33.33.31)
- TAA 214/2003 vp — Esko Kiviranta /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen E18-tietä koskevien valitusten käsittelyn nopeuttamiseen (25.10.22)
- TAA 215/2003 vp — Esko Kiviranta /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen Euroopan unionin demokratiakeskuksen perustamiseen Turkuun (29.10.21)
- TAA 216/2003 vp — Esko Kiviranta /kesk: Määrärahan osoittaminen Sauvo—Pyhäloukas-tien perusparannukseen (31.24.21)
- TAA 217/2003 vp — Esko Kiviranta /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen kansallisen sosiaalialan kehittämissuunnitelman toteuttamiseen (33.32.31)
- TAA 218/2003 vp — Katri Komi /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen ammattikorkeakoulujen aloituspaikkoihin Itä-Suomessa (29.20.25)
- TAA 219/2003 vp — Katri Komi /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen ammattikorkeakoulujen jatkotutkintojen aloituspaikkojen lisäämiseen (29.20.30)
- TAA 220/2003 vp — Katri Komi /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen koulurakennusten perustamiskustannuksiin ja korjauksiin (29.40.34)
- TAA 221/2003 vp — Katri Komi /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen Maa- ja kotitalousnaisten Keskus ry:lle (29.69.53)
- TAA 222/2003 vp — Katri Komi /kesk: Määrärahan osoittaminen Joroisten musiikkipäivien järjestämiseen (29.90.52)
- TAA 223/2003 vp — Katri Komi /kesk: Määrärahan osoittaminen kiinteistötoimistusten tukemisesta aiheutuviin menoihin (30.61.40)
- TAA 224/2003 vp — Katri Komi /kesk: Määrärahan osoittaminen kunnille lasten ja nuorten psykiatrian palveluihin (33.32.37)
- TAA 225/2003 vp — Martti Korhonen /vas ym.: Määrärahan osoittaminen kuntien opeustoimen käyttökustannuksiin (29.40.30)
- TAA 226/2003 vp — Martti Korhonen /vas: Määrärahan osoittaminen Oulun sisääntuloväylän kehittämiseen (31.24.78)

- TAA 227/2003 vp — Martti Korhonen /vas: Määrärahan osoittaminen valtatie 4 yhteysvälin Oulu—Kemi kehittämiseen (31.24.78)
- TAA 228/2003 vp — Valto Koski /sd ym.: Määrärahan osoittaminen Itäisen Tullipiirin akuutteihin resurssitarpeisiin (28.40.21)
- TAA 229/2003 vp — Valto Koski /sd ym.: Määrärahan osoittaminen varusmieskoulutuksen jatkamisen turvaamiseen Imatralla ja Ivalossa sekä Kaakkois-Suomen rajanylityspaikkojen toimintakyvyn turvaamiseen (26.90.21)
- TAA 230/2003 vp — Valto Koski /sd ym.: Määrärahan osoittaminen Kymenlaakson ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehittämistoimintaan sekä aluekehitystyöhön (29.20.25)
- TAA 231/2003 vp — Valto Koski /sd ym.: Määrärahan osoittaminen Ahviontien 3562 perusparannukseen Anjalankoskella (31.24.21)
- TAA 232/2003 vp — Valto Koski /sd ym.: Määrärahan osoittaminen Kymenlaakson liikenneväylien parantamiseen (31.24.21)
- TAA 233/2003 vp — Valto Koski /sd ym.: Määrärahan osoittaminen perustienpitoon (31.24.21)
- TAA 234/2003 vp — Valto Koski /sd ym.: Määrärahan osoittaminen Huhdasjärven—Pärnämäen tiehankkeen tiesuunnitelmaan, rakennussuunnitelman laatimiseen ja maa-alueiden lunastamiseen (31.24.76)
- TAA 235/2003 vp — Valto Koski /sd ym.: Määrärahan osoittaminen Kausalan ohikulkutien rakentamiseen valtatielle 12 (31.24.78)
- TAA 236/2003 vp — Valto Koski /sd ym.: Määrärahan osoittaminen valtatie 26 parantamiseen välillä Summa—Taavetti (31.24.78)
- TAA 237/2003 vp — Valto Koski /sd ym.: Määrärahan osoittaminen valtatie 6 rakentamiseen puuttuvilta osiltaan välillä Lappeenranta—Imatra (31.24.79)
- TAA 238/2003 vp — Valto Koski /sd ym.: Määrärahan osoittaminen Kimolan ja Voikkaan sulkujen suunnitteluun sekä Pyhäjärven väylän rakentamiseen (31.30.77)
- TAA 239/2003 vp — Valto Koski /sd ym.: Määrärahan osoittaminen Vainikkalan ja Venäjän rajan välisen radan parantamiseen (31.40.21)
- TAA 240/2003 vp — Valto Koski /sd ym.: Määrärahan osoittaminen Lahti—Luumäkirataosuuden turvallisuuden parantamiseen ja korjaustyön käynnistämiseen (31.40.78)
- TAA 241/2003 vp — Valto Koski /sd ym.: Määrärahan osoittaminen lääkäri- ja hammaslääkärikoulutuksesta terveydenhuollon yksiköille aiheutuvien kustannusten kattamiseen (33.32.33)
- TAA 242/2003 vp — Valto Koski /sd ym.: Määrärahan osoittaminen sosiaalialan osamiskeskusten toimintaan (33.32.39)
- TAA 243/2003 vp — Valto Koski /sd ym.: Määrärahan osoittaminen Meriturvakeskusten perustamiseen Kotkaan sekä Suomenlahden ja sen rannikkoalueiden ympäristövahinkojen hallintaan (35.10.27)
- TAA 244/2003 vp — Valto Koski /sd ym.: Määrärahan osoittaminen alkurahoitukseen yhdysviemäriin rakentamiseksi Halkoniemen ja Huhdanniemen puhdistamoiden

- välille sekä sieltä edelleen Kotkaan (35.10.77)
- TAA 245/2003 vp — Jari Koskinen /kok ym.: Määrärahan osoittaminen maa- ja metsätalousministeriön alueelliselle toimipisteelle Hämeessä (30.01.21)
 - TAA 246/2003 vp — Jari Koskinen /kok ym.: Määrärahan osoittaminen yksityisten teiden kunnossapitoon ja parantamiseen (31.25.50)
 - TAA 247/2003 vp — Marjaana Koskinen /sd ym.: Turkistarhauksen tukemiseen ehdotetun määrärahan vähentäminen (30.14.49)
 - TAA 248/2003 vp — Marjaana Koskinen /sd: Määrärahan osoittaminen kevyen liikenteen väylän rakentamiseen välillä Mynämäki—Yläne (31.24.21)
 - TAA 249/2003 vp — Marjaana Koskinen /sd ym.: Määrärahan osoittaminen maantien 189 perusparantamiseen välillä Poikko—Rymättylä (31.24.21)
 - TAA 250/2003 vp — Marjaana Koskinen /sd ym.: Määrärahan osoittaminen sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämisyksikön sijoittamiseksi Turkuun (33.02.21)
 - TAA 251/2003 vp — Marjaana Koskinen /sd ym.: Määrärahan osoittaminen toimeentulotuen perusnormin korottamiseen (33.32.30)
 - TAA 252/2003 vp — Marjaana Koskinen /sd: Määrärahan osoittaminen Invalidiliitto ry:lle avustajakoirien kouluttamiseen vammaisille (33.92.50)
 - TAA 253/2003 vp — Risto Kuisma /sd: Ajo-neuvoverosta kertyvän tuoton poistaminen (11.10.07)
 - TAA 254/2003 vp — Risto Kuisma /sd: Määrärahan osoittaminen perustienpidon rahoitukseen Uudenmaan tiepiirin alueella (31.24.21)
 - TAA 255/2003 vp — Risto Kuisma /sd ym.: Määrärahan osoittaminen Pornaisten—Nikkilän maantien peruskorjaukseen (31.24.21)
 - TAA 256/2003 vp — Miapetra Kumpula /sd: Määrärahan osoittaminen Vaasan väylän kunnostusruoppaamiseen (31.30.21)
 - TAA 257/2003 vp — Mikko Kuoppa /vas ym.: Määrärahan osoittaminen täysimääräisen indeksitarkistuksen tekemiseen kuntien yleisiin valtionosuuksiin (26.97.31)
 - TAA 258/2003 vp — Mikko Kuoppa /vas ym.: Asehankintojen indeksikorotusten poistaminen (27.10.16)
 - TAA 259/2003 vp — Mikko Kuoppa /vas ym.: Määrärahan osoittaminen Runoilijan Tie Oy:lle höyrylaiva Tarjanteen investointeihin ja reittiliikenteen turvaamiseen (29.90.50)
 - TAA 260/2003 vp — Mikko Kuoppa /vas: Määrärahan osoittaminen haja-asutusalueiden vesihuollon parantamiseen Pirkanmaalla (30.51.31)
 - TAA 261/2003 vp — Mikko Kuoppa /vas: Määrärahan osoittaminen kevyen liikenteen väylän rakentamiseen Lempäälään välille Kuokkala—Nurmi (31.24.21)
 - TAA 262/2003 vp — Mikko Kuoppa /vas: Määrärahan osoittaminen kevyen liikenteen väylän rakentamiseen Pirkkalan ja lentoaseman välille (31.24.21)
 - TAA 263/2003 vp — Mikko Kuoppa /vas ym.: Määrärahan osoittaminen kuntien sosiaali- ja terveydenhuollon valtionosuuk-

- sien indeksitarkistusten tekemiseen täysimääräisinä (33.32.30)
- TAA 264/2003 vp — Mikko Kuoppa /vas: Määrärahan osoittaminen palkkaperusteeseen työllistämiseen kunnissa, kuntayhtymissä ja valtionhallinnossa Pirkanmaalla (34.06.29)
 - TAA 265/2003 vp — Pekka Kuosmanen /kok: Määrärahan osoittaminen syyttäjälaitokselle (25.60.21)
 - TAA 266/2003 vp — Pekka Kuosmanen /kok: Määrärahan osoittaminen poliisien palkkojen korottamiseen (26.75.21)
 - TAA 267/2003 vp — Pekka Kuosmanen /kok: Määrärahan osoittaminen aluekeskusten kehittämisohjelmien rahoittamiseen (26.98.43)
 - TAA 268/2003 vp — Pekka Kuosmanen /kok: Määrärahan osoittaminen Kotkan uuden oikeustalon hankkimiseen (28.60)
 - TAA 269/2003 vp — Pekka Kuosmanen /kok: Määrärahan osoittaminen Vuohijärvi—Utti-raakavesihankkeen suunnitteluun ja aloitukseen (30.51.77)
 - TAA 270/2003 vp — Pekka Kuosmanen /kok: Määrärahan osoittaminen Etelä-Karjalan jätteenkäsittelylaitoksen tieyhteyden rakentamiseen (31.24.21)
 - TAA 271/2003 vp — Pekka Kuosmanen /kok: Määrärahan osoittaminen Haminan Vilniemen paikallistien 14688 kevyen liikenteen väylän rakentamiseen (31.24.21)
 - TAA 272/2003 vp — Pekka Kuosmanen /kok: Määrärahan osoittaminen Kaakkois-Suomen tieverkoston kehittämiseen (31.24.21)
 - TAA 273/2003 vp — Pekka Kuosmanen /kok: Määrärahan osoittaminen kevyen liikenteen väylän rakentamiseen maantielle 387 välille Mattila—Kuusela (31.24.21)
 - TAA 274/2003 vp — Pekka Kuosmanen /kok: Määrärahan osoittaminen kevyen liikenteen väylän rakentamiseen paikallistielle 14832 välille Haukilahti—Pulp (31.24.21)
 - TAA 275/2003 vp — Pekka Kuosmanen /kok: Määrärahan osoittaminen kevyen liikenteen väylän rakentamiseen välille Taavetti—Heimala (31.24.21)
 - TAA 276/2003 vp — Pekka Kuosmanen /kok: Määrärahan osoittaminen Lammin sillan uusimiseen (31.24.21)
 - TAA 277/2003 vp — Pekka Kuosmanen /kok: Määrärahan osoittaminen maantien 368 rakenteen parantamiseen Valkealassa (31.24.21)
 - TAA 278/2003 vp — Pekka Kuosmanen /kok: Määrärahan osoittaminen meluvallin rakentamiseen valtatielle 7 välille Suurniitty—Karhula (31.24.21)
 - TAA 279/2003 vp — Pekka Kuosmanen /kok: Määrärahan osoittaminen paikallistien 14688 kevyen liikenteen väylän rakentamiseen Haminan Vilniemeen (31.24.21)
 - TAA 280/2003 vp — Pekka Kuosmanen /kok: Määrärahan osoittaminen paikallistien 14547 rakenteen parantamiseen Elimäellä (31.24.21)
 - TAA 281/2003 vp — Pekka Kuosmanen /kok: Määrärahan osoittaminen paikallistien 14654 rakenteen parantamiseen Vehkalahdella (31.24.21)

- TAA 282/2003 vp — Pekka Kuosmanen /kok: Määrärahan osoittaminen Paimenportin tasoliittymän kehittämiseen Kotkassa (31.24.21)
- TAA 283/2003 vp — Pekka Kuosmanen /kok: Määrärahan osoittaminen valtatie 6 kunnostamiseen Joutsenonkankaan kohdalla (31.24.21)
- TAA 284/2003 vp — Pekka Kuosmanen /kok: Määrärahan osoittaminen valtatie 15 perusparannukseen välillä Tykkimäki—Rantahaka (31.24.21)
- TAA 285/2003 vp — Pekka Kuosmanen /kok: Määrärahan osoittaminen E18-tien Loviisan ja Kotkan välisen moottoritien suunnitteluun (31.24.78)
- TAA 286/2003 vp — Pekka Kuosmanen /kok: Määrärahan osoittaminen E18-tien Loviisan ja Kotkan välisen Siltakylän ohitustien rakentamiseen (31.24.78)
- TAA 287/2003 vp — Pekka Kuosmanen /kok: Määrärahan osoittaminen Haminan ohittavan valtatie 7 yleissuunnitelman laatimiseen (31.24.78)
- TAA 288/2003 vp — Pekka Kuosmanen /kok: Määrärahan osoittaminen Haminan satamatien uusimiseen (31.24.78)
- TAA 289/2003 vp — Pekka Kuosmanen /kok: Määrärahan osoittaminen Nuijamaan rajanylityspaikan tiejärjestelyjen kehittämiseen (31.24.78)
- TAA 290/2003 vp — Pekka Kuosmanen /kok: Määrärahan osoittaminen ohituskais-tan rakentamiseen valtatielle 7 välille Hami-na—Vaalimaa (31.24.78)
- TAA 291/2003 vp — Pekka Kuosmanen /kok: Määrärahan osoittaminen valtatie 15 tieosuuden Kotka (Rantahaka)—Kouvola kehittämiseen (31.24.78)
- TAA 292/2003 vp — Pekka Kuosmanen /kok: Määrärahan osoittaminen Kymijoen kanavoinnin jatkosuunnitteluun (31.30.21)
- TAA 293/2003 vp — Pekka Kuosmanen /kok: Määrärahan osoittaminen Lahden—Kouvolan—Vainikkalan ja Viipurin—Pieta-rin—Moskovan rataosuuksien saneeraus-suunnitteluun (31.40.78)
- TAA 294/2003 vp — Pekka Kuosmanen /kok: Määrärahan osoittaminen suunnitte-luun keskussairaalaverkoston siirtämiseksi kunnilta valtiolle (33.01.21)
- TAA 295/2003 vp — Esko Kurvinen /kok ym.: Määrärahan osoittaminen Barentsin alueyhteistyöhön (24.50.66)
- TAA 296/2003 vp — Esko Kurvinen /kok: Määrärahan osoittaminen perustienpitoon Oulun tiepiirissä (31.24.21)
- TAA 297/2003 vp — Esko Kurvinen /kok: Määrärahan osoittaminen valtatie 4 liittymäjärjestelyihin Oulun kohdalla (31.24.78)
- TAA 298/2003 vp — Esko Kurvinen /kok: Määrärahan osoittaminen valtatie 20 kehittä-miseen välillä Hintta—Korvenkylä (31.24.78)
- TAA 299/2003 vp — Esko Kurvinen /kok: Määrärahan osoittaminen Raahen meri-väylän syventämiseen (31.30.21)
- TAA 300/2003 vp — Esko Kurvinen /kok: Määrärahan osoittaminen rataverkon ja tasoristeysturvallisuuden parantamiseen Seinäjoki—Oulu-rataosuudella (31.40.21)

- TAA 301/2003 vp — Esko Kurvinen /kok: Määrärahan osoittaminen alueelliseen kuljetustukeen (32.30.44)
- TAA 302/2003 vp — Lauri Kähkönen /sd ym.: Määrärahan osoittaminen Metsäntutkimuslaitoksen Joensuun tutkimuskeskuksen uudisrakennuksen kalusto- ja laiteinvestointeihin (30.32.21)
- TAA 303/2003 vp — Lauri Kähkönen /sd: Määrärahan osoittaminen maantien 524 perusparannukseen välillä Lieksa—Kuhmo (31.24.21)
- TAA 304/2003 vp — Lauri Kähkönen /sd ym.: Määrärahan osoittaminen rataosuuksien Niirala—Säkäniemi ja Joensuu—Uimaharju—Lieksa—Nurmes sähköistämiseen (31.40.21)
- TAA 305/2003 vp — Kari Kärkkäinen /kd ym.: Määrärahan osoittaminen varsinaiseen kehitysyhteistyöhön (24.30.66)
- TAA 306/2003 vp — Kari Kärkkäinen /kd ym.: Määrärahan osoittaminen Kuopion Kallan siltojen korottamiseen (31.24.78)
- TAA 307/2003 vp — Kari Kärkkäinen /kd ym.: Määrärahan osoittaminen kotimaisen energian käytön tukemiseen (32.60.40)
- TAA 308/2003 vp — Kari Kärkkäinen /kd ym.: Määrärahan osoittaminen pienten lasten kotihoidon tukeen (33.32.30)
- TAA 309/2003 vp — Kari Kärkkäinen /kd ym.: Määrärahan osoittaminen terveyskeskusten ilta- ja yöpäivystysten lisäämiseen (33.32.30)
- TAA 310/2003 vp — Kari Kärkkäinen /kd ym.: Määrärahan osoittaminen perheneuvonnan tukemiseen (33.92.50)
- TAA 311/2003 vp — Kari Kärkkäinen /kd ym.: Määrärahan osoittaminen vajaakuntoisten ja vammaisten työllistymisen edistämiseen avoimilla työmarkkinoilla (34.06.29)
- TAA 312/2003 vp — Jaakko Laakso /vas: Määrärahan osoittaminen lääkäri- ja pelastushelikopteritoiminnan tukemiseen Uudellamaalla (26.80.22)
- TAA 313/2003 vp — Jaakko Laakso /vas: Määrärahan osoittaminen Vantaan koulujen homeongelmien korjaamiseen (29.40.34)
- TAA 314/2003 vp — Jaakko Laakso /vas: Määrärahan osoittaminen Vantaan koulujen perustamishankkeisiin (29.40.34)
- TAA 315/2003 vp — Jaakko Laakso /vas ym.: Määrärahan osoittaminen Nuuksion kansallispuiston ja Vantaanjoen palvelukeskittymien suunnitteluun ja toteutukseen (35.20.22)
- TAA 316/2003 vp — Jaakko Laakso /vas: Määrärahan osoittaminen talousvaikeuksissa olevien vuokratilojen korjausavustuksiin Vantaalla (35.30.60)
- TAA 317/2003 vp — Jaakko Laakso /vas: Määrärahan osoittaminen lähiöiden peruskorjaamiseen Vantaalla (35.30.60)
- TAA 318/2003 vp — Esa Lahtela /sd: Määrärahan osoittaminen Rajavartiolaitoksen toimintamenoihin (26.90.21)
- TAA 319/2003 vp — Esa Lahtela /sd: Määrärahan osoittaminen Niiralan raja-aseman laajennukseen Värtsilässä (26.90.74)
- TAA 320/2003 vp — Esa Lahtela /sd: Määrärahan osoittaminen Värtsilän rajavartioston perusparannukseen (26.90.74)

- TAA 321/2003 vp — Esa Lahtela /sd: Määrärahahan osoittaminen Pohjois-Karjalan osamiskeskusohjelmaan (26.98.43)
- TAA 322/2003 vp — Esa Lahtela /sd: Määrärahahan osoittaminen Pohjois-Karjalan maakunnan kehittämiseen (26.98.62)
- TAA 323/2003 vp — Esa Lahtela /sd ym.: Puolustusmateriaalihankintojen perusteiden muuttaminen (27.10)
- TAA 324/2003 vp — Esa Lahtela /sd: Määrärahahan osoittaminen Niiralan raja-aseman tullitilojen laajennukseen (28.40.21)
- TAA 325/2003 vp — Esa Lahtela /sd: Määrärahahan osoittaminen Niiralan tullin lisähenkilöstön palkkaukseen (28.40.21)
- TAA 326/2003 vp — Esa Lahtela /sd: Määrärahahan osoittaminen Kontiorannan varuskunnan ajoneuvokatosten rakentamiseen (28.60)
- TAA 327/2003 vp — Esa Lahtela /sd: Määrärahahan osoittaminen Kontiorannan varuskunnan kasarmin 4 peruskorjaukseen (28.60)
- TAA 328/2003 vp — Esa Lahtela /sd: Määrärahahan osoittaminen Kontiorannan varuskunnan uimahallin peruskorjaukseen (28.60)
- TAA 329/2003 vp — Esa Lahtela /sd: Määrärahahan osoittaminen Kontiorannan varuskunnan valvomon peruskorjaukseen (28.60)
- TAA 330/2003 vp — Esa Lahtela /sd: Määrärahahan osoittaminen Kontiorannan varuskuntasairaalan peruskorjaukseen (28.60)
- TAA 331/2003 vp — Esa Lahtela /sd: Määrärahahan osoittaminen Nurmeksien kärkeuden tilajärjestelyihin (28.60)
- TAA 332/2003 vp — Esa Lahtela /sd: Määrärahahan osoittaminen Sotinpuron harjoitusalueen huoltotilojen rakentamiseen (28.60)
- TAA 333/2003 vp — Esa Lahtela /sd: Määrärahahan osoittaminen opetusministeriön rakennusrahastohankkeiden valtionosuuteen Pohjois-Karjalassa (20.01.62)
- TAA 334/2003 vp — Esa Lahtela /sd: Määrärahahan osoittaminen Mekrijärven kenttätutkimuslaboratorion rakentamiseen Ilomantsiin (29.10.22)
- TAA 335/2003 vp — Esa Lahtela /sd: Määrärahahan osoittaminen ammatillisen opettajakorkeakoulun perustamiseen Joensuuhun (29.20.25)
- TAA 336/2003 vp — Esa Lahtela /sd: Määrärahahan osoittaminen Wärtsilä-talon peruskorjaamiseen Joensuussa (29.20.25)
- TAA 337/2003 vp — Esa Lahtela /sd: Määrärahahan osoittaminen Itä-Suomen metsäkoulun investointiin (29.40.34)
- TAA 338/2003 vp — Esa Lahtela /sd: Määrärahahan osoittaminen Kaprakan ammatillisen koulutuskeskuksen peruskorjaukseen (29.40.34)
- TAA 339/2003 vp — Esa Lahtela /sd: Määrärahahan osoittaminen Uimaharjun koulun peruskorjaukseen (29.40.34)
- TAA 340/2003 vp — Esa Lahtela /sd: Määrärahahan osoittaminen Enon kirkonkylän kouluksien yläasteen peruskorjaukseen (29.40.34)
- TAA 341/2003 vp — Esa Lahtela /sd: Määrärahahan osoittaminen Ilomantsin Keskuskoulun peruskorjaukseen (29.40.34)

- TAA 342/2003 vp — Esa Lahtela /sd: Määrärahän osoittaminen Ortodoksisen kulttuurikeskuksen rakentamiseen (29.88.53)
- TAA 343/2003 vp — Esa Lahtela /sd: Määrärahän osoittaminen Metsäntutkimuslaitoksen Joensuun tutkimuskeskuksen uudisrakennuksen kalusto- ja laiteinvestointeihin (30.32.21)
- TAA 344/2003 vp — Esa Lahtela /sd: Petoeläinten aiheuttamien vahinkojen korvaamiseen ehdotetun määrärahan vähentäminen (30.41.42)
- TAA 345/2003 vp — Esa Lahtela /sd: Määrärahän osoittaminen kalatalouden edistämiseen (30.41.51)
- TAA 346/2003 vp — Esa Lahtela /sd: Määrärahän osoittaminen Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen Joensuun tutkimusaseman toimintaan (30.42.21)
- TAA 347/2003 vp — Esa Lahtela /sd: Määrärahän osoittaminen eritasoliittymän rakentamiseen valtatielle 17 Ylämyllyn taajamassa (31.24.21)
- TAA 348/2003 vp — Esa Lahtela /sd: Määrärahän osoittaminen Joensuussa ja Kontiolahdella sijaitsevan Iiksenjoen paikallistien 15699 pinnoitukseen (31.24.21)
- TAA 349/2003 vp — Esa Lahtela /sd: Määrärahän osoittaminen kevyen liikenteen väylän rakentamiseen maantielle 486 Tohmajärvellä (31.24.21)
- TAA 350/2003 vp — Esa Lahtela /sd: Määrärahän osoittaminen kevyen liikenteen väylän rakentamiseen valtatielle 17 Palorannan kylään Outokummussa (31.24.21)
- TAA 351/2003 vp — Esa Lahtela /sd: Määrärahän osoittaminen kevyen liikenteen väylän rakentamiseen valtatie 6 rinnalle Puhokseen (31.24.21)
- TAA 352/2003 vp — Esa Lahtela /sd: Määrärahän osoittaminen kevyen liikenteen väylän rakentamiseen välille Kitee—Koi-vikko (31.24.21)
- TAA 353/2003 vp — Esa Lahtela /sd: Määrärahän osoittaminen kevyen liikenteen väylän rakentamiseen välille valtatie 17—Outokumpu (31.24.21)
- TAA 354/2003 vp — Esa Lahtela /sd: Määrärahän osoittaminen tieosuuden Kinahmo—Ruvaslahti—Martonvaara peruskorjaukseen (31.24.21)
- TAA 355/2003 vp — Esa Lahtela /sd: Määrärahän osoittaminen Kolin alueen tieverkon kehittämiseen (31.24.21)
- TAA 356/2003 vp — Esa Lahtela /sd: Määrärahän osoittaminen Kunonniemen—Haa-rajärven ja Ruppovaaran paikallisteiden peruskorjaukseen (31.24.21)
- TAA 357/2003 vp — Esa Lahtela /sd: Määrärahän osoittaminen Maljasalmen paikallistien peruskorjaukseen Outokummussa (31.24.21)
- TAA 358/2003 vp — Esa Lahtela /sd: Määrärahän osoittaminen Mönnin sillan rakentamiseen (31.24.21)
- TAA 359/2003 vp — Esa Lahtela /sd: Määrärahän osoittaminen Niiralan raja-aseman liikennejärjestelyihin (31.24.21)
- TAA 360/2003 vp — Esa Lahtela /sd: Määrärahän osoittaminen Ohvanan ja Lotokan—Kostamon paikallisteiden peruskorjaukseen (31.24.21)

- TAA 361/2003 vp — Esa Lahtela /sd: Määrärahan osoittaminen Onttola—Huhmari-paikallistien peruskorjaukseen Kontiolahdella (31.24.21)
- TAA 362/2003 vp — Esa Lahtela /sd: Määrärahan osoittaminen Oravisalon paikallistien perusparantamiseen Rääkkylässä (31.24.21)
- TAA 363/2003 vp — Esa Lahtela /sd: Määrärahan osoittaminen paikallistien Valtimo—Pajukoski—Lotma peruskorjaukseen (31.24.21)
- TAA 364/2003 vp — Esa Lahtela /sd: Määrärahan osoittaminen Polvijärven kirkonkylän ohitustien kevyen liikenteen väylän rakentamiseen (31.24.21)
- TAA 365/2003 vp — Esa Lahtela /sd: Määrärahan osoittaminen tieyhteyden Onkamo—Niirala—valtakunnan raja parannukseen (31.24.21)
- TAA 366/2003 vp — Esa Lahtela /sd: Määrärahan osoittaminen Tikkala—Viesimo-paikallistien peruskorjaukseen Tohmajärvellä (31.24.21)
- TAA 367/2003 vp — Esa Lahtela /sd ym.: Määrärahan osoittaminen valtatie 6 linjauksen muuttamiseen Pyhäselän kunnan alueella Reijolan taajaman kohdalla (31.24.21)
- TAA 368/2003 vp — Esa Lahtela /sd: Määrärahan osoittaminen Varmonniemen—Tasapään paikallistien peruskorjaukseen (31.24.21)
- TAA 369/2003 vp — Esa Lahtela /sd: Määrärahan osoittaminen yleisten teiden kunnossapitoon Pohjois-Karjalassa (31.24.21)
- TAA 370/2003 vp — Esa Lahtela /sd: Määrärahan osoittaminen valtatie 6 kehätieosuuden liittymien parantamiseen Joensuussa (31.24.78)
- TAA 371/2003 vp — Esa Lahtela /sd: Määrärahan osoittaminen Itkonsalon yksityistien rakentamiseen (31.25.50)
- TAA 372/2003 vp — Esa Lahtela /sd: Määrärahan osoittaminen Mertalammen yksityistien peruskorjaukseen (31.25.50)
- TAA 373/2003 vp — Esa Lahtela /sd ym.: Määrärahan osoittaminen yksityisteiden kunnossapitoon (31.25.50)
- TAA 374/2003 vp — Esa Lahtela /sd: Määrärahan osoittaminen Kymijoki—Mäntyhärju-kanavan suunnittelun jatkamiseen (31.30.77)
- TAA 375/2003 vp — Esa Lahtela /sd: Määrärahan osoittaminen kalasatamien rakentamiseen (31.32)
- TAA 376/2003 vp — Esa Lahtela /sd: Määrärahan osoittaminen Karjalan radan eritasoliittymien rakentamiseen välillä Parikkala—Joensuu (31.40.21)
- TAA 377/2003 vp — Esa Lahtela /sd: Määrärahan osoittaminen rataosuuden Niirala—Joensuu—Kontiomäki peruskorjaukseen (31.40.21)
- TAA 378/2003 vp — Esa Lahtela /sd: Määrärahan osoittaminen Säkäniemi—Niirala ja Joensuu—Uimaharju—Nurmes-rataosuuksien sähköistämiseen (31.40.77)
- TAA 379/2003 vp — Esa Lahtela /sd ym.: Määrärahan osoittaminen joukkoliikenteen tuen tason säilyttämiseen (31.60.63)

- TAA 380/2003 vp — Esa Lahtela /sd: Määrärahan osoittaminen Juuan kivi­kylän tuotantotiloihin (32.30.45)
- TAA 381/2003 vp — Esa Lahtela /sd: Määrärahan osoittaminen Pampalon kultakaivos­hankkeen käynnistämiseen (32.30.45)
- TAA 382/2003 vp — Esa Lahtela /sd: Määrärahan osoittaminen lapsilisien indeksitar­kistusten budjettiperusteiseen toteuttami­seen (33.15.52)
- TAA 383/2003 vp — Esa Lahtela /sd ym.: Määrärahan osoittaminen kansaneläkkeen budjettiperusteiseen tasokorotukseen (33.19.60)
- TAA 384/2003 vp — Esa Lahtela /sd: Määrärahan osoittaminen työllistämistuen nosta­miseen työmarkkinatuen tasolle (34.06.29)
- TAA 385/2003 vp — Esa Lahtela /sd ym.: Määrärahan osoittaminen työttömien liikku­misen edistämiseen Valtionrautateilla (34.06.29)
- TAA 386/2003 vp — Esa Lahtela /sd: Määrärahan osoittaminen työllisyysperusteisena valtionapuna peruskoulujen korjausinvestointeihin (34.06.63)
- TAA 387/2003 vp — Esa Lahtela /sd: Määrärahan osoittaminen Pohjois-Karjalan TE-keskuksen työvoimaosaston käyttöön (34.06.64)
- TAA 388/2003 vp — Esa Lahtela /sd: Määrärahan osoittaminen öljyvahingoista aiheu­tuvaan vesijohtoverkoston rakentamiseen (35.10.27)
- TAA 389/2003 vp — Esa Lahtela /sd: Määrärahan osoittaminen Aittolammen siirto­viemärin rakentamiseen Kontiolahdessa (35.10.77)
- TAA 390/2003 vp — Esa Lahtela /sd: Määrärahan osoittaminen erityisjätteen kaato­paikan perustamiseen Joensuun seudulle (35.10.77)
- TAA 391/2003 vp — Esa Lahtela /sd: Määrärahan osoittaminen Höytiäisen venereitin III vaiheen rakentamiseen (35.10.77)
- TAA 392/2003 vp — Esa Lahtela /sd: Määrärahan osoittaminen maa- ja metsätalouden kuormittamien vesistöjen kunnostamiseen Värtsilässä ja Nurmeksessa (35.10.77)
- TAA 393/2003 vp — Esa Lahtela /sd: Määrärahan osoittaminen Pyhäjärven venereitin II vaiheen rakentamiseen (35.10.77)
- TAA 394/2003 vp — Esa Lahtela /sd: Määrärahan osoittaminen Pohjois-Karjalan ympäristökeskukselle saastuneiden maa­alueiden kunnostamiseen (35.10.77)
- TAA 395/2003 vp — Esa Lahtela /sd: Määrärahan osoittaminen siirtoviemärin rakenta­miseen välille Ristee—Uusi-Värtsilä—Ten­ka (35.10.77)
- TAA 396/2003 vp — Esa Lahtela /sd: Määrärahan osoittaminen Tohmajärven kunnas­sa sijaitsevan Tohmajärven veden laadun parantamiseen (35.10.77)
- TAA 397/2003 vp — Esa Lahtela /sd: Määrärahan osoittaminen vaikeasti työllistet­ävien työllistämiseen ympäristötoissa (35.10.77)
- TAA 398/2003 vp — Esa Lahtela /sd: Määrärahan osoittaminen Möhkön museoalueen kulttuurihistoriallisten töiden toteuttami­seen (35.20.64)
- TAA 399/2003 vp — Kalevi Lamminen /kok ym.: Määrärahan osoittaminen valtatie 8

- rakentamiseen välillä Pori—Söörmarkku (31.24.78)
- TAA 400/2003 vp — Annika Lapintie /vas ym.: Määrärahan osoittaminen kehitysyhteistyöhön (24.30.66)
 - TAA 401/2003 vp — Annika Lapintie /vas ym.: Määrärahan osoittaminen toimeentulotuen määräytymisperusteiden muuttamiseen ensimmäisestä lapsesta maksettavan lapsilisän osalta (33.32.30)
 - TAA 402/2003 vp — Annika Lapintie /vas ym.: Määrärahan osoittaminen Pro Saaristomeri -toiminnan vakinaistamiseen (35.10.67)
 - TAA 403/2003 vp — Henrik Lax /r ym.: Määrärahan osoittaminen Svenska Finlands Folkting -toiminnan valtionapuun (29.01.50)
 - TAA 404/2003 vp — Henrik Lax /r ym.: Määrärahan osoittaminen perustienpidon rahoitukseen Uudenmaan tiepiirin alueella (31.24.21)
 - TAA 405/2003 vp — Henrik Lax /r ym.: Määrärahan osoittaminen tieosuuden Lapinkylä—Heikinkylä päällystämiseen (31.24.21)
 - TAA 406/2003 vp — Henrik Lax /r ym.: Määrärahan osoittaminen alemman tieverkon kunnossapitoon Tammisaaressa (31.24.21)
 - TAA 407/2003 vp — Jari Leppä /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen seurantalojen entistämisen ja korjaustöihin (29.90.50)
 - TAA 408/2003 vp — Jari Leppä /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen Koirakiven—Pertunmaan paikallistien 15076 parantamiseen (31.24.21)
 - TAA 409/2003 vp — Jari Leppä /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen maantien 419 kehittämiseen Mäntyharjulla (31.24.21)
 - TAA 410/2003 vp — Jari Leppä /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen maantien 4143 perusparantamiseen Heinolassa (31.24.21)
 - TAA 411/2003 vp — Jari Leppä /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen valtatie 5 parantamiseen Mikkelin eteläpuolella (31.24.78)
 - TAA 412/2003 vp — Suvi Lindén /kok: Määrärahan osoittaminen opettajien täydennyskoulutukseen (29.69.22)
 - TAA 413/2003 vp — Suvi Lindén /kok ym.: Määrärahan osoittaminen korkeakouluopiskelijoiden ateriatukeen (29.70.57)
 - TAA 414/2003 vp — Suvi Lindén /kok: Määrärahan osoittaminen liikunnan kansalaistoimintaan sekä lasten ja nuorten liikuntaohjelmaan (29.98.50)
 - TAA 415/2003 vp — Suvi Lindén /kok: Määrärahan osoittaminen valtatie 20 parantamiseen välillä Hintta—Korvenkylä (31.24.78)
 - TAA 416/2003 vp — Suvi Lindén /kok: Määrärahan osoittaminen tasoristeyksien poistotyön ja eritasoristeyksien rakentamisen aloittamiseen Seinäjoki—Oulu-rataosuudella (31.40.21)
 - TAA 417/2003 vp — Suvi Lindén /kok: Määrärahan osoittaminen sisältötuotannon tutkimus- ja kehityshankkeisiin (32.20.40)
 - TAA 418/2003 vp — Maija-Liisa Lindqvist /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen Käki-salmen sillan suunnitteluun (31.24.21)
 - TAA 419/2003 vp — Maija-Liisa Lindqvist /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen maan-

- tien 3132 perusparantamiseen osuudella Vuorenmylly—Kalkkinen (31.24.21)
- TAA 420/2003 vp — Eero Lämsä /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen yksityistaiden valtionapuun (31.25.50)
- TAA 421/2003 vp — Pehr Löfv /r ym.: Määrärahan osoittaminen yksityisten teiden kunnossapitoon ja parantamiseen (31.25.50)
- TAA 422/2003 vp — Pehr Löfv /r ym.: Määrärahan osoittaminen toimeentulotukeen lapsilisän yksinhuoltajakorotusta saaville henkilöille (33.32.30)
- TAA 423/2003 vp — Pehr Löfv /r ym.: Määrärahan osoittaminen rintamaveteraanien kuntoutukseen (33.92.59)
- TAA 424/2003 vp — Rosa Meriläinen /vihr ym.: Määrärahan osoittaminen perusopetuksen ja toisen asteen koulutuksen laadun parantamiseen (29.40.30)
- TAA 425/2003 vp — Rosa Meriläinen /vihr ym.: Määrärahan osoittaminen siviilipalvelusmiesten asumiskustannusten korvaamiseen (34.99.23)
- TAA 426/2003 vp — Rosa Meriläinen /vihr ym.: Määrärahan osoittaminen nuorten mielenterveyskuntoutujien asumisen tukemiseen (35.30.60)
- TAA 427/2003 vp — Markus Mustajärvi /vas ym.: Määrärahan osoittaminen joukko-liikenteen turvaamiseen (31.60.63)
- TAA 428/2003 vp — Markus Mustajärvi /vas ym.: Määrärahan osoittaminen työttömyysturvalain mukaisen peruspäivärahan korotuksen maksamiseen (33.17.51)
- TAA 429/2003 vp — Markus Mustajärvi /vas ym.: Määrärahan osoittaminen työttömyyden pahimmin uhkaamille työmarkkina-alueille (34.06.29)
- TAA 430/2003 vp — Markus Mustajärvi /vas ym.: Määrärahan osoittaminen valtion tukityöllistettävien lisäämiseen (34.06.29)
- TAA 431/2003 vp — Markus Mustajärvi /vas: Määrärahan osoittaminen työmarkkinatuen arviomäärärahan lisäämiseen (34.06.52)
- TAA 432/2003 vp — Tapani Mäkinen /kok: Määrärahan osoittaminen Kehä III:n suunnitteluun ja rakentamisen jatkamiseen (31.24.78)
- TAA 433/2003 vp — Petri Neittaanmäki /kesk: Määrärahan osoittaminen huumerikollisuuden kasvun pysäyttämiseen (26.75.21)
- TAA 434/2003 vp — Petri Neittaanmäki /kesk: Määrärahan osoittaminen teknillistieteellisen koulutuksen järjestämiseen Jyväskylän yliopistossa (29.10.21)
- TAA 435/2003 vp — Petri Neittaanmäki /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen Jyväskylän ammattikorkeakoulun päärakennuksen laajennukseen (29.40.34)
- TAA 436/2003 vp — Petri Neittaanmäki /kesk: Määrärahan osoittaminen opintorahan tasokorotukseen (29.70.55)
- TAA 437/2003 vp — Petri Neittaanmäki /kesk: Määrärahan osoittaminen opintotuen asumislisän maksamiseen ympärivuotisesti (29.70.55)
- TAA 438/2003 vp — Petri Neittaanmäki /kesk: Määrärahan osoittaminen korkeakouluopiskelijoiden ateriatuen korottamiseen (29.70.57)

- TAA 439/2003 vp — Petri Neittaanmäki /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen valtatie 4 osuuden Kirri—Äänekoski parantamiseen (31.24.78)
- TAA 440/2003 vp — Petri Neittaanmäki /kesk: Määrärahan osoittaminen ympäristöteollisuuden kehittämiseen (32.20.40)
- TAA 441/2003 vp — Petri Neittaanmäki /kesk: Määrärahan osoittaminen huumevalistukseen (33.53.50)
- TAA 442/2003 vp — Olli Nepponen /kok: Määrärahan osoittaminen maanpuolustusjärjestöjen toiminnan tukemiseen (27.99.50)
- TAA 443/2003 vp — Olli Nepponen /kok ym.: Ylimääräisten eläkkeiden myöntäminen Sotainvalidien Veljesliiton toimihenkilöille (28.07.06)
- TAA 444/2003 vp — Olli Nepponen /kok ym.: Määrärahan osoittaminen Mikkelin ammattikorkeakoulun tutkimustoimintaan (29.20.30)
- TAA 445/2003 vp — Olli Nepponen /kok: Määrärahan osoittaminen Suomen Järviskalastusmuseon toiminnan aloittamiseen (30.41.77)
- TAA 446/2003 vp — Olli Nepponen /kok ym.: Määrärahan osoittaminen Mäntyharjun kanavahankkeen edistämiseen (31.30.77)
- TAA 447/2003 vp — Olli Nepponen /kok: Määrärahan osoittaminen Haukivuoren ja Pieksämäen välisen tien 4474 kunnostamiseen (31.24.21)
- TAA 448/2003 vp — Olli Nepponen /kok: Määrärahan osoittaminen Jäppilän kirkonkylän ja Karkkolan välisen maantien 4520 peruskorjaamiseen (31.24.21)
- TAA 449/2003 vp — Olli Nepponen /kok: Määrärahan osoittaminen Koirakivi—Pertunmaa-paikallistien 15076 parantamiseen (31.24.21)
- TAA 450/2003 vp — Olli Nepponen /kok: Määrärahan osoittaminen Kolkonpää—Sulkava-tieosuuden 4371 parantamiseen (31.24.21)
- TAA 451/2003 vp — Olli Nepponen /kok: Määrärahan osoittaminen Mikkeli—Puumala-tien (kantatie 62) perusparannukseen (31.24.21)
- TAA 452/2003 vp — Olli Nepponen /kok: Määrärahan osoittaminen Puumala—Ristiina-tien 4323 päällystämiseen (31.24.21)
- TAA 453/2003 vp — Olli Nepponen /kok: Määrärahan osoittaminen tien 419 yhteyden Mäntyharjun keskusta—valtie 5 parantamiseen (31.24.21)
- TAA 454/2003 vp — Olli Nepponen /kok: Määrärahan osoittaminen valtatie 5 parantamiseen tieosuudella Koirakivi—Karankamäki (31.24.21)
- TAA 455/2003 vp — Olli Nepponen /kok: Määrärahan osoittaminen valtatie 5 parantamiseen tieosuudella Mäntysenlampi—Toivola (31.24.21)
- TAA 456/2003 vp — Olli Nepponen /kok: Määrärahan osoittaminen valtatie 5 parantamiseen tieosuudella Pitkäjärvi—Kaihu (31.24.21)
- TAA 457/2003 vp — Olli Nepponen /kok: Määrärahan osoittaminen valtatie 5 parantamiseen tieosuudella Tiilikkala—Hurus (31.24.21)
- TAA 458/2003 vp — Olli Nepponen /kok: Määrärahan osoittaminen Voikoskentien

- 4143 peruskunnostuksen loppuun saattamiseen (31.24.21)
- TAA 459/2003 vp — Olli Nepponen /kok ym.: Määrärahan osoittaminen Mikkelin seudun tieverkoston kehittämiseen (31.24.21)
- TAA 460/2003 vp — Olli Nepponen /kok: Määrärahan osoittaminen Sarvikummuntien 447 loppuosan parantamiseen (31.24.21)
- TAA 461/2003 vp — Olli Nepponen /kok: Määrärahan osoittaminen yksityisten teiden kunnossapitoon ja parantamiseen myönnettävään valtionapuun (31.25.50)
- TAA 462/2003 vp — Olli Nepponen /kok: Määrärahan osoittaminen syväväylän siirtoon Kyrönsalmesta Laitaatsiltaan Savonlinnassa (31.30.77)
- TAA 463/2003 vp — Olli Nepponen /kok: Määrärahan osoittaminen rataosan Mynttilä—Ristiina parantamiseen (31.40.21)
- TAA 464/2003 vp — Olli Nepponen /kok: Määrärahan osoittaminen Savonradan nopeustason nostamiseen välillä Kouvola—Pieksämäki (31.40.21)
- TAA 465/2003 vp — Olli Nepponen /kok ym.: Määrärahan osoittaminen Mikkelin ja Seinäjoen lentokenttien kehittämiseen ja ylläpitoon (31.52.41)
- TAA 466/2003 vp — Olli Nepponen /kok: Korvaus sotilasilmailun valmiustehtävien hoidosta Mikkelin ja Seinäjoen lentokentille (31.52.43)
- TAA 467/2003 vp — Olli Nepponen /kok: Määrärahan osoittaminen rintamalisän tasokorotuksiin (33.21.52)
- TAA 468/2003 vp — Olli Nepponen /kok: Määrärahan osoittaminen kunnille korvattavien sotainvalidien sosiaali- ja terveydenhuollon avopalvelujen laajentamiseen (33.22.50)
- TAA 469/2003 vp — Olli Nepponen /kok ym.: Määrärahan osoittaminen rintamaveteraanien kuntoutukseen (33.22.59)
- TAA 470/2003 vp — Olli Nepponen /kok: Määrärahan osoittaminen veteraanien, heidän puolisojensa ja sotaleskien avustajatoimintaprojektin tukemiseen ja laajentamiseen (33.92.50)
- TAA 471/2003 vp — Olli Nepponen /kok: Määrärahan osoittaminen saimaannorpan suojeluun (35.20.22)
- TAA 472/2003 vp — Pekka Nousiainen /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen yliopistojen ja korkeakoulujen tutkintojen aloituspaikkojen lisäämiseen Etelä-Savossa (29.10.21)
- TAA 473/2003 vp — Pekka Nousiainen /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen säännöllisen höyrylaivaliikenteen turvaamiseen Suomessa (31.60)
- TAA 474/2003 vp — Pekka Nousiainen /kesk: Määrärahan osoittaminen Suomen järvikalastusmuseon toiminnan ja rakentamisen tukemiseen (30.41.77)
- TAA 475/2003 vp — Pekka Nousiainen /kesk: Määrärahan osoittaminen Enonkoski—Karvila-paikallistien parantamiseen (31.24.21)
- TAA 476/2003 vp — Pekka Nousiainen /kesk: Määrärahan osoittaminen Hanhijärvi—Paakkunala-tieosuuden kunnostukseen Enonkoskella (31.24.21)

- TAA 477/2003 vp — Pekka Nousiainen /kesk: Määrärahan osoittaminen Heinävesi—Viljolahti-maantieosuuden parantamiseen (31.24.21)
- TAA 478/2003 vp — Pekka Nousiainen /kesk: Määrärahan osoittaminen kantatien 62 peruskorjaukseen välillä Mikkeli—Imatra (31.24.21)
- TAA 479/2003 vp — Pekka Nousiainen /kesk: Määrärahan osoittaminen Kauvonniemi—Kirjavala-maantien perusparantamiseen (31.24.21)
- TAA 480/2003 vp — Pekka Nousiainen /kesk: Määrärahan osoittaminen Kesämäki—Kolkonpää-maantieosuuden parantamiseen (31.24.21)
- TAA 481/2003 vp — Pekka Nousiainen /kesk: Määrärahan osoittaminen kevyen liikenteen väylän rakentamiseen välille Nojamaa—Haapala Savonlinnassa (31.24.21)
- TAA 482/2003 vp — Pekka Nousiainen /kesk: Määrärahan osoittaminen Kumpurannan paikallistien kunnostukseen Kerimäellä (31.24.21)
- TAA 483/2003 vp — Pekka Nousiainen /kesk: Määrärahan osoittaminen Purujärven ja Punkaharjun välisen maantien parantamiseen (31.24.21)
- TAA 484/2003 vp — Pekka Nousiainen /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen Rönkönvaaran paikallistien kunnostukseen Savonrannalla (31.24.21)
- TAA 485/2003 vp — Pekka Nousiainen /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen Sarvikummun ja Lepikkomäen välisen Petruman paikallistien kunnostamiseen Heinävedellä (31.24.21)
- TAA 486/2003 vp — Pekka Nousiainen /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen Savonlinna—Koli-matkailutiehen kuuluvan Sarvikummun tien loppuosan parantamiseen (31.24.21)
- TAA 487/2003 vp — Pekka Nousiainen /kesk: Määrärahan osoittaminen Simanala—Kinnaraho-maantieosuuden parantamiseen Kerimäellä (31.24.21)
- TAA 488/2003 vp — Pekka Nousiainen /kesk: Määrärahan osoittaminen Simanala—Oravi-maantien kunnostamiseen (31.24.21)
- TAA 489/2003 vp — Pekka Nousiainen /kesk: Määrärahan osoittaminen Särkiähti—Lohikoski-maantieosuuden parantamiseen (31.24.21)
- TAA 490/2003 vp — Pekka Nousiainen /kesk: Määrärahan osoittaminen Tuusmäentien ja Pahakkalantien välisen tieosuuden parantamiseen Rantasalmella (31.24.21)
- TAA 491/2003 vp — Pekka Nousiainen /kesk: Määrärahan osoittaminen Vaaran paikallistien parantamiseen Punkaharjulla (31.24.21)
- TAA 492/2003 vp — Pekka Nousiainen /kesk: Määrärahan osoittaminen valtatie 5 parantamistyön käynnistämiseen välillä Mikkeli—Juva (31.24.21)
- TAA 493/2003 vp — Pekka Nousiainen /kesk: Määrärahan osoittaminen Vehmaskyläntien loppuosan peruskorjaukseen ja päällystykseen välillä Soutjoki—Narilan tienhaara (31.24.21)
- TAA 494/2003 vp — Pekka Nousiainen /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen Savonlinnan liikennejärjestelyjen rakennustyön aloittamiseen (31.24.78)

- TAA 495/2003 vp — Pekka Nousiainen /kesk: Määrärahan osoittaminen yksityistaidon valtionapujen lisäämiseen (31.25.50)
- TAA 496/2003 vp — Pekka Nousiainen /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen Savonlinna—Huutokoski-rataosuuden peruskorjaukseen (31.40.21)
- TAA 497/2003 vp — Pekka Nousiainen /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen Polvijärven vedenottamon ja kirkonkylälle vedettävän runkojohdon rakentamishankkeeseen Heinävedellä (35.10.77)
- TAA 498/2003 vp — Pekka Nousiainen /kesk: Määrärahan osoittaminen Rantasalmen ympäristökasvatusinstituutin perusrahoituksen turvaamiseen (35.99.65)
- TAA 499/2003 vp — Tuija Nurmi /kok: Tuloverokertymän arvioidun tuoton vähentäminen kotiin palkatun henkilön aiheuttamien menojen verovähennysoikeuden vuoksi (11.01.01)
- TAA 500/2003 vp — Tuija Nurmi /kok: Määrärahan osoittaminen rajavartiolaitoksen toimintamenoihin (26.90.21)
- TAA 501/2003 vp — Tuija Nurmi /kok: Määrärahan osoittaminen huumekoirien koulutukseen (28.40.21)
- TAA 502/2003 vp — Tuija Nurmi /kok ym.: Määrärahan osoittaminen Hämeen Rykmentin rakennuksen 26 perusparannukseen (28.60)
- TAA 503/2003 vp — Tuija Nurmi /kok: Määrärahan osoittaminen Helsingin yliopiston Tutkimus- ja koulutuskeskus Palmenialle (29.10.22)
- TAA 504/2003 vp — Tuija Nurmi /kok: Määrärahan osoittaminen Lahden Sibelius-talon uusiin urkuihin (29.90.31)
- TAA 505/2003 vp — Tuija Nurmi /kok: Määrärahan osoittaminen Sotilaslääketieteen museon investointi- ja käyttömenoihin (29.90.32)
- TAA 506/2003 vp — Tuija Nurmi /kok: Määrärahan osoittaminen lasten ja nuorten esitystoiminnan tukemiseen Lahden Tanssiopistossa (29.90.52)
- TAA 507/2003 vp — Tuija Nurmi /kok: Määrärahan osoittaminen Päijät-Hämeen elokuvakeskus ry:lle (29.90.52)
- TAA 508/2003 vp — Tuija Nurmi /kok: Määrärahan osoittaminen tieosuuksien Hämeenlinna—Tuulos ja Tuulos—Lahti kehittämiseen (31.24.21)
- TAA 509/2003 vp — Tuija Nurmi /kok ym.: Määrärahan osoittaminen Lahti—Kouvola—Luumäki-rataosan parantamiseen (31.40.21)
- TAA 510/2003 vp — Tuija Nurmi /kok ym.: Määrärahan osoittaminen Reumasätiön sairaalan TEL-TULES-kehittämishojelman tietoteknisiin laite- ja osaamisinvestointeihin (33.33)
- TAA 511/2003 vp — Tuija Nurmi /kok: Määrärahan osoittaminen Kaarisilta ry:n vammaisten taide- ja työtoiminnan tukemiseen (33.92.50)
- TAA 512/2003 vp — Tuija Nurmi /kok: Määrärahan osoittaminen omaishoitajien ja hoidettavien yhteiskuntoutukseen (33.92.50)
- TAA 513/2003 vp — Mikaela Nylander /r ym.: Määrärahan osoittaminen pohjavesi-

- selvityksiin ja pohjavesialueiden suojelusuunnitelmiin (31.51.22)
- lukio/etälukiotoiminnan aloittamiseen (29.40.30)
- TAA 514/2003 vp — Mikaela Nylander /r ym.: Määrärahan osoittaminen Uudenmaan alemman tieverkon perusparantamiseen (31.24.21)
 - TAA 523/2003 vp — Lauri Oinonen /kesk: Määrärahan osoittaminen Haapamäen yhteiskoulun lukion valtionosuuden korottamiseen (29.40.30)
 - TAA 515/2003 vp — Mikaela Nylander /r ym.: Määrärahan osoittaminen Porvoon saaristotien rakentamiseen (31.24.78)
 - TAA 524/2003 vp — Lauri Oinonen /kesk: Määrärahan osoittaminen Haapamäen vanhan yhteiskoulutalon kunnostamiseen Keuruulla (29.90.75)
 - TAA 516/2003 vp — Mikaela Nylander /r ym.: Määrärahan osoittaminen Sköldvikin uusien tieyhteyksien rakentamiseen (31.24.78)
 - TAA 525/2003 vp — Lauri Oinonen /kesk: Määrärahan osoittaminen kevyen liikenteen väylien rakentamiseen valtatie 23 yhteyteen Keuruulla (31.24.21)
 - TAA 517/2003 vp — Mikaela Nylander /r ym.: Määrärahan osoittaminen yhteysalusliikennepalvelujen ostoihin ja kehittämiseen (31.60.64)
 - TAA 526/2003 vp — Lauri Oinonen /kesk: Määrärahan osoittaminen Kivijärven ja Perhon välisen tien kunnostamiseen (31.24.21)
 - TAA 518/2003 vp — Lauri Oinonen /kesk: Määrärahan osoittaminen erikoispoliisikoirien koulutukseen (26.75.21)
 - TAA 527/2003 vp — Lauri Oinonen /kesk: Määrärahan osoittaminen maantien 261 Keuruu—Liesjärvi perusparantamiseen (31.24.21)
 - TAA 519/2003 vp — Lauri Oinonen /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen Haapamäen vankilan suunnitteluun ja rakennustöiden aloittamiseen (28.60)
 - TAA 528/2003 vp — Lauri Oinonen /kesk: Määrärahan osoittaminen Pajupuro (Saarijärvi)—Sahrajärvi (Multia)-maantien perusparantamiseen ja päällystämiseen (31.24.21)
 - TAA 520/2003 vp — Lauri Oinonen /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen lääkärikoulutuksen lisäämiseen (29.10.21)
 - TAA 529/2003 vp — Lauri Oinonen /kesk: Määrärahan osoittaminen Petäjäveden Kintauden ja Uuraisten välisen maantien peruskorjaukseen (31.24.21)
 - TAA 521/2003 vp — Lauri Oinonen /kesk: Määrärahan osoittaminen harkinnanvaraisiksi valtionavuiksi pienten kyläkoulujen, yläasteiden ja lukioden säilyttämiseen (29.40.30)
 - TAA 530/2003 vp — Lauri Oinonen /kesk: Määrärahan osoittaminen Saarijärven ja Viitasaaren tieyhteyden parantamiseen välillä Riihipelto—Kumpu (31.24.21)
 - TAA 522/2003 vp — Lauri Oinonen /kesk: Määrärahan osoittaminen Keuruun Haapamäen yhteiskoulun lukion audiovisuaalisen viestinnän, mediakasvatuksen ja elokuvaopetuksen käynnistämiseen ja aikuis-
 - TAA 531/2003 vp — Lauri Oinonen /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen Suomen-selkätien rakennus- ja parannustöihin (31.24.21)

- TAA 532/2003 vp — Lauri Oinonen /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen Jyväskylä—Vaasa-valtatien rakennustöiden jatkamiseen välillä Multia—Ähtäri (31.24.78)
- TAA 533/2003 vp — Lauri Oinonen /kesk: Määrärahan osoittaminen Haapamäki—Pori-rautatien käyttönoton perusselvityksen tekemiseen (31.40.78)
- TAA 534/2003 vp — Lauri Oinonen /kesk: Määrärahan osoittaminen talous- ja velkaneuvonnan järjestämiseen (32.40.31)
- TAA 535/2003 vp — Lauri Oinonen /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen lääkäreiden yöpäivystyksen ja terveyskeskusten palvelutason turvaamiseen (33.32.30)
- TAA 536/2003 vp — Lauri Oinonen /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen raittiin ja päihteettömän elämäntavan edistämiseen (33.53.50)
- TAA 537/2003 vp — Lauri Oinonen /kesk: Määrärahan osoittaminen rintamasotilas-tunnusten myöntämiseen (33.92.59)
- TAA 538/2003 vp — Reino Ojala /sd: Määrärahan osoittaminen ohituskaistojen suunnitteluun valtatielle 11 Murhisaaren mäkiin Nokialla (31.24.21)
- TAA 539/2003 vp — Reino Ojala /sd: Määrärahan osoittaminen Nokian rautatie-aseman ajanmukaistamiseen (31.40.21)
- TAA 540/2003 vp — Reino Ojala /sd ym.: Määrärahan osoittaminen Tottijärven—Sorvan siirtoviemärin ja syöttövesijohdon rakentamiseen Nokialla (35.10.77)
- TAA 541/2003 vp — Kirsi Ojansuu /vihr ym.: Määrärahan osoittaminen yliopistojen perusopetuksen laadun parantamiseen (29.10.21)
- TAA 542/2003 vp — Kirsi Ojansuu /vihr ym.: Määrärahan osoittaminen ohitusraiteen rakentamiseen välille Kerava—Järvenpää (31.40.78)
- TAA 543/2003 vp — Kalevi Olin /sd ym.: Määrärahan osoittaminen Jyväskylän yliopiston ja ammattikorkeakoulun yhteishankkeen, Gerocenterin, perustamiseen (29.10.21)
- TAA 544/2003 vp — Kalevi Olin /sd ym.: Määrärahan osoittaminen valtatie 4 parantamiseen välillä Heinola—Jyväskylä (31.24.78)
- TAA 545/2003 vp — Heikki A. Ollila /kok: Määrärahan osoittaminen Pälkäneen vanhan kirkon arkeologisten kaivausten jatkamiseen ja kunnostuksen rahoitukseen (29.90.75)
- TAA 546/2003 vp — Reijo Paajanen /kok: Määrärahan osoittaminen valtatie 6 parantamiseen välillä Lappeenrannan Tapavainola—Imatra (31.24.78)
- TAA 547/2003 vp — Reijo Paajanen /kok: Määrärahan osoittaminen Lahden ja Luumäen välisen rataosuuden kehittämiseen (31.40.78)
- TAA 548/2003 vp — Aila Paloniemi /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen rataosuuden Äänekoski—Haapajärvi kunnostamiseen (31.40.21)
- TAA 549/2003 vp — Pirkko Peltomo /sd ym.: Määrärahan osoittaminen Satakunnan lastenkulttuurikeskuksen perustamiseen (29.90.50)
- TAA 550/2003 vp — Pirkko Peltomo /sd ym.: Määrärahan osoittaminen valtatie 2 kehittämiseen tieosuudella Pori—Helsinki (31.24.78)

- TAA 551/2003 vp — Pirkko Peltomo /sd ym.: Määrärahan osoittaminen Satakunnan Järvikeskuksen rahoittamiseen (35.10.63)
- TAA 552/2003 vp — Pirkko Peltomo /sd ym.: Määrärahan osoittaminen Selkämeren kansallispuiston ja Puurijärven-Isosuon kansallispuiston rahoittamiseen (35.20.22)
- TAA 553/2003 vp — Klaus Pentti /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen ympäristö-rakentamisalan koulutus-tutkimuskeskuk-sen toiminnan käynnistämiseen Nokian Pitkäniemessä (35.99.22)
- TAA 554/2003 vp — Maija Perho /kok ym.: Määrärahan osoittaminen kotipalvelu-toiminnan kehittämiseen (33.32.30)
- TAA 555/2003 vp — Maija Perho /kok ym.: Määrärahan osoittaminen omaishoi-tajien aseman parantamiseen (33.32.30)
- TAA 556/2003 vp — Maija Perho /kok ym.: Määrärahan osoittaminen Turun yli-opistollisen keskussairaalan erityisvaltion-osuuteen (33.32.32)
- TAA 557/2003 vp — Maija Perho /kok ym.: Määrärahan osoittaminen lasten ja nuorten psykiatrian palveluihin (33.32.37)
- TAA 558/2003 vp — Iivo Polvi /vas: Määrä-
rahan osoittaminen kirjaston peruskorjauk-
seen ja laajennukseen Kiuruvedellä
(29.90.30)
- TAA 559/2003 vp — Iivo Polvi /vas: Määrä-
rahan osoittaminen Ylä-Savon vesihuollon
kehittämishankkeeseen (30.51.77)
- TAA 560/2003 vp — Iivo Polvi /vas: Määrä-
rahan osoittaminen Kiuruvedellä sijaitsevan
maantien 5611 peruskorjaukseen välillä
Heinäkyli—Runni (31.24.21)
- TAA 561/2003 vp — Iivo Polvi /vas: Määrä-
rahan osoittaminen maantien 570 perus-
parantamiseen ja päällystämiseen välillä
Hankamäki—Säyneinen Rautavaaralla
(31.24.21)
- TAA 562/2003 vp — Iivo Polvi /vas: Määrä-
rahan osoittaminen maantien 5602 perus-
parannukseen ja päällystämiseen Keitele
kunnassa (31.24.21)
- TAA 563/2003 vp — Iivo Polvi /vas: Määrä-
rahan osoittaminen maantien 5862 perus-
parantamiseen ja päällystämiseen välillä
Poromäki—Laakajärvi Sonkajärvellä
(31.24.21)
- TAA 564/2003 vp — Iivo Polvi /vas: Määrä-
rahan osoittaminen Nilsiässä sijaitsevan pai-
kallistien 16371 perusparantamiseen ja pääl-
lystämiseen välillä Pajulahti—Murtolahti
(31.24.21)
- TAA 565/2003 vp — Iivo Polvi /vas: Määrä-
rahan osoittaminen paikallisteiden perus-
parannukseen ja päällystämiseen Iisalmessa
(31.24.21)
- TAA 566/2003 vp — Iivo Polvi /vas ym.:
Määrärahan osoittaminen yritysten inves-
tointi- ja kehittämishankkeiden tukemiseen
(32.30.45)
- TAA 567/2003 vp — Iivo Polvi /vas ym.:
Määrärahan osoittaminen kansaneläkkeen
tasokorotukseen (33.19.60)
- TAA 568/2003 vp — Iivo Polvi /vas: Määrä-
rahan osoittaminen työttömien yhdistysten
toiminnan tukemiseen (34.06.29)
- TAA 569/2003 vp — Iivo Polvi /vas: Määrä-
rahan osoittaminen Iisalmen satama-alueen
kunnostustyöhön (35.10.77)

- TAA 570/2003 vp — Veijo Puhjo /vas: Määrärahan osoittaminen Porin ja Porin sataman välisen radan sähköistykseen (31.40.21)
- TAA 571/2003 vp — Veijo Puhjo /vas ym.: Määrärahan osoittaminen tasoristeysten poistamiseen rataosuudella Tampere—Pori (31.40.77)
- TAA 572/2003 vp — Veijo Puhjo /vas: Määrärahan osoittaminen Turun ja Porin välisen radan suunnitteluun (31.40.77)
- TAA 573/2003 vp — Veijo Puhjo /vas ym.: Määrärahan osoittaminen palkkaperusteeseen työllistämistukeen valtiolle, kunnille ja kuntayhtymille (34.06.29)
- TAA 574/2003 vp — Virpa Puisto /sd ym.: Määrärahan osoittaminen Suomen UNIFEMin toiminnan tukemiseen (24.99.50)
- TAA 575/2003 vp — Erkki Pulliainen /vihr ym.: Tuloverokertymän arvioidun tuoton lisääminen (11.01.01)
- TAA 576/2003 vp — Erkki Pulliainen /vihr ym.: Määrärahan osoittaminen harmaan talouden torjuntaan (28.18.21)
- TAA 577/2003 vp — Erkki Pulliainen /vihr: Määrärahan osoittaminen petoeläinten aiheuttamien vahinkojen korvaamiseen (30.41.42)
- TAA 578/2003 vp — Erkki Pulliainen /vihr: Määrärahan osoittaminen valtionapuna yksityisten teiden kunnossapitoon ja parantamiseen (31.25.50)
- TAA 579/2003 vp — Erkki Pulliainen /vihr: Määrärahan osoittaminen alueelliseen kuljetustukeen (32.30.44)
- TAA 580/2003 vp — Erkki Pulliainen /vihr ym.: Määrärahan osoittaminen myöntämis-
- valtuuden nostamiseksi uusiutuvan energiantuotannon demonstraatiohankkeita varten (32.60.40)
- TAA 581/2003 vp — Erkki Pulliainen /vihr: Määrärahan osoittaminen ympäristötöihin (35.10.77)
- TAA 582/2003 vp — Susanna Rahkonen /sd: Määrärahan osoittaminen nuorille naisille tarkoitetun johtajakoulutusohjelman käynnistämiseen (29.69.25)
- TAA 583/2003 vp — Susanna Rahkonen /sd ym.: Määrärahan osoittaminen lapsiasiainvaltuutetun viran perustamiseen (33.01.21)
- TAA 584/2003 vp — Susanna Rahkonen /sd ym.: Määrärahan osoittaminen tasa-arvo työn tehostamiseen (33.01.21)
- TAA 585/2003 vp — Lyly Rajala /kd: Määrärahan osoittaminen pelastushelikopteri-toiminnan avustamiseen (26.80.22)
- TAA 586/2003 vp — Lyly Rajala /kd: Määrärahan osoittaminen rakentamistekniikan ja puutekniikan diplomi-insinöörikoulutuksen sekä siihen liittyvän tutkimuksen käynnistämiseen Oulun yliopistossa (29.10.21)
- TAA 587/2003 vp — Lyly Rajala /kd: Määrärahan osoittaminen Oulun läänin perustienpitoon (31.24.21)
- TAA 588/2003 vp — Lyly Rajala /kd: Määrärahan osoittaminen valtatie 20 muuttamiseen nelikaistaiseksi välillä Oulu—Kiiminki (31.24.78)
- TAA 589/2003 vp — Lyly Rajala /kd: Määrärahan osoittaminen yksityisteiden kunnossapitoon ja parantamiseen (31.25.50)
- TAA 590/2003 vp — Lyly Rajala /kd: Määrärahan osoittaminen ulkomaanliikenteen

- matkustaja-alusten ja -autolauttojen kilpailuedellytysten turvaamiseen (31.32.42)
- TAA 591/2003 vp — Lyly Rajala /kd: Määrärahan osoittaminen rautatien eritasoristeyksien rakentamiseen välille Seinäjoki—Oulu (31.40.21)
- TAA 592/2003 vp — Lyly Rajala /kd: Määrärahan osoittaminen alueelliseen kuljetustukeen (32.30.44)
- TAA 593/2003 vp — Lyly Rajala /kd: Määrärahan osoittaminen vähävaraisten rintamaveteraanien rintamalisän korottamiseen ja asumistukeen (33.21.52)
- TAA 594/2003 vp — Lyly Rajala /kd: Määrärahan osoittaminen rintamaveteraanien kuntoutuksen laajentamiseen (33.22.59)
- TAA 595/2003 vp — Lyly Rajala /kd ym.: Määrärahan osoittaminen asumismenojen omavastuun puolittamiseen toimeentulotuesta (33.32.30)
- TAA 596/2003 vp — Antti Rantakangas /kesk: Määrärahan osoittaminen Metsäntutkimuslaitoksen Muhoksen yksikön peruskorjaus- ja uudisrakentamishankkeeseen (30.32.74)
- TAA 597/2003 vp — Antti Rantakangas /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen Lehtoselän paikallistien 18649 kunnostamiseen Muhoksella (31.24.21)
- TAA 598/2003 vp — Aulis Ranta-Muotio /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen maa-seutuneuvonnan rahoittamiseen (30.15.40)
- TAA 599/2003 vp — Aulis Ranta-Muotio /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen kierto-liittymän ja kevyen liikenteen alikulun rakentamiseen kantatielle 67 Teuvalla (31.24.21)
- TAA 600/2003 vp — Aulis Ranta-Muotio /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen seututien 687 perusparannuksen aloittamiseen välillä Teuva—Karijoki (31.24.21)
- TAA 601/2003 vp — Aulis Ranta-Muotio /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen yhdystien 17017 perusparannuksen aloittamiseen välillä Suojoki—Uttermossa (31.24.21)
- TAA 602/2003 vp — Maija Rask /sd ym.: Määrärahan osoittaminen Kemin Ajoksen ja Tornion Röyttän satamien tuloväylien syventämiseen (31.30.77)
- TAA 603/2003 vp — Leena Rauhala /kd: Määrärahan osoittaminen vankeinhoidon toimintamenoihin psykiatrisen hoidon resurssien lisäämiseksi (25.50.21)
- TAA 604/2003 vp — Leena Rauhala /kd: Määrärahan osoittaminen alueellisten romanasiaain neuvottelukuntien sihteerien vakinaistamiseen (26.05.21)
- TAA 605/2003 vp — Leena Rauhala /kd: Määrärahan osoittaminen erityisopettajien kouluttamiseen (29.10.21)
- TAA 606/2003 vp — Leena Rauhala /kd: Määrärahan osoittaminen opettajien koulutukseen (29.10.21)
- TAA 607/2003 vp — Leena Rauhala /kd: Määrärahan osoittaminen puheterapeuttikoulutuksen aloituspaikkojen lisäämiseen (29.10.21)
- TAA 608/2003 vp — Leena Rauhala /kd: Määrärahan osoittaminen koulunkäyntiavustajien palkkaamiseen (29.40.30)
- TAA 609/2003 vp — Leena Rauhala /kd: Määrärahan osoittaminen yleissivistävän

- koulutuksen laadun kehittämiseen (29.40.30)
- TAA 610/2003 vp — Leena Rauhala /kd: Määrärahan osoittaminen oppisopimus-koulutukseen (29.60.31)
- TAA 611/2003 vp — Leena Rauhala /kd: Määrärahan osoittaminen aikuisten kou-lutustason kehittämisohjelmaan (29.69.34)
- TAA 612/2003 vp — Leena Rauhala /kd: Määrärahan osoittaminen opintorahan ja asumislisän vuokraton korottamiseen sekä vanhempien luona asuvien opiskelijoiden ikärajan poistamiseen (29.70.55)
- TAA 613/2003 vp — Leena Rauhala /kd ym.: Määrärahan osoittaminen opiskelijoien asumislisän maksamiseen ympärivuoti-sesti (29.70.55)
- TAA 614/2003 vp — Leena Rauhala /kd ym.: Määrärahan osoittaminen korkeakoulu-opiskelijoiden ateriatuen korottamiseen (29.70.57)
- TAA 615/2003 vp — Leena Rauhala /kd: Määrärahan osoittaminen maahanmuut-tajien kotoutumista edistävien yhdistysten toimintaan (29.99.50)
- TAA 616/2003 vp — Leena Rauhala /kd: Määrärahan osoittaminen romaninuorten toimintaan syrjäytymisen ennalta ehkäise-miseksi (29.99.50)
- TAA 617/2003 vp — Leena Rauhala /kd ym.: Määrärahan osoittaminen lapsilisien korottamiseen (33.15.52)
- TAA 618/2003 vp — Leena Rauhala /kd ym.: Määrärahan osoittaminen vanhempain-
rahan korottamiseen (33.18.60)
- TAA 619/2003 vp — Leena Rauhala /kd: Määrärahan osoittaminen lasten ja nuorten ennalta ehkäisevän psykiatrisen hoidon kehittämiseen ja hoitojonojen purkamiseen (33.32.30)
- TAA 620/2003 vp — Leena Rauhala /kd: Määrärahan osoittaminen lapsiperheiden en-nalta ehkäisevään kotipalveluun (33.32.30)
- TAA 621/2003 vp — Leena Rauhala /kd: Määrärahan osoittaminen neuvolatoimin-nan resurssien lisäämiseen (33.32.30)
- TAA 622/2003 vp — Leena Rauhala /kd: Määrärahan osoittaminen omaishoidon tuen lisäämiseen (33.32.30)
- TAA 623/2003 vp — Leena Rauhala /kd: Määrärahan osoittaminen psykiatrisen avo-hoidon resurssien lisäämiseen (33.32.30)
- TAA 624/2003 vp — Leena Rauhala /kd: Määrärahan osoittaminen vanhustenhuollon ammatillisen henkilöstön lisäämiseen (33.32.30)
- TAA 625/2003 vp — Leena Rauhala /kd: Määrärahan osoittaminen vanhusten kotipal-veluiden kehittämiseen (33.32.30)
- TAA 626/2003 vp — Leena Rauhala /kd: Määrärahan osoittaminen sosiaalialan osaa-miskeskusten toimintaan (33.32.39)
- TAA 627/2003 vp — Leena Rauhala /kd: Määrärahan osoittaminen päihteettömien huumehoitojen kehittämiseen (33.92.50)
- TAA 628/2003 vp — Leena Rauhala /kd: Määrärahan osoittaminen pitkäaikaistyöt-tömien eläke-edellytysten selvittämiseen (34.06.29)
- TAA 629/2003 vp — Juha Rehula /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen Suomen

- kalastusmuseon toiminnan käynnistämiseen (29.90.32)
- TAA 630/2003 vp — Juha Rehula /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen Lahti-Vesivehmaan lentokentän kehittämiseen (31.52.41)
 - TAA 631/2003 vp — Eero Reijonen /kesk: Määrärahan osoittaminen Lieksa—Kuhmo-seututien 524 perusparantamiseen osuudella Nurmijärvi—Teljo Lieksan kunnassa (31.24.21)
 - TAA 632/2003 vp — Eero Reijonen /kesk: Määrärahan osoittaminen maantien 476 kevyen liikenteen väylän rakentamiseen Liperin kunnassa välille Salokylä—Liperi (31.24.21)
 - TAA 633/2003 vp — Eero Reijonen /kesk: Määrärahan osoittaminen maantien 15667 Viinijärvi—Siikakoski ja maantien 15666 Siikakoski—Kompero perusparantamiseen Liperin kunnassa (31.24.21)
 - TAA 634/2003 vp — Eero Reijonen /kesk: Määrärahan osoittaminen maantien 15793 parantamiseen välillä Nuottirannantie—Orniementie Polvijärven kunnassa (31.24.21)
 - TAA 635/2003 vp — Eero Reijonen /kesk: Määrärahan osoittaminen maantien 15798 parantamiseen välillä Ruvaslahti—Kihnamo Polvijärven kunnassa (31.24.21)
 - TAA 636/2003 vp — Eero Reijonen /kesk: Määrärahan osoittaminen maantien 15850 Kelvä—Jaakonvaara perusparantamiseen Salonkylässä (31.24.21)
 - TAA 637/2003 vp — Eero Reijonen /kesk: Määrärahan osoittaminen peruskunnostuksen loppuun saattamiseen Liperin kunnan Vaivion maantiellä 15670 (31.24.21)
 - TAA 638/2003 vp — Eero Reijonen /kesk: Määrärahan osoittaminen Polvijärven kunnan Solan maantien 15780 perusparantamiseen (31.24.21)
 - TAA 639/2003 vp — Eero Reijonen /kesk: Määrärahan osoittaminen Suvisrannan maantien 15657 perusparantamiseen Liperin kunnassa ja Outokummun kaupungissa (31.24.21)
 - TAA 640/2003 vp — Eero Reijonen /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen EU:n rakennerahastojen valtion rahoitusosuuteen kauppa- ja teollisuusministeriön osalta (32.30.62)
 - TAA 641/2003 vp — Eero Reijonen /kesk: Määrärahan osoittaminen Liperin kunnan Paloaukean päiväkodin perustamiskustannuksiin (33.32.31)
 - TAA 642/2003 vp — Paula Risikko /kok: Määrärahan osoittaminen puoluetöiminnan tukemiseen (23.27.50)
 - TAA 643/2003 vp — Paula Risikko /kok: Määrärahan osoittaminen Seinäjoki—Oulurataosuuden kunnostustyön aikaistamiseen (31.40.21)
 - TAA 644/2003 vp — Paula Risikko /kok: Määrärahan osoittaminen eräiden lentopaikkojen rakentamiseen ja ylläpitoon (31.52.41)
 - TAA 645/2003 vp — Paula Risikko /kok: Määrärahan osoittaminen sotainvalidien puolisoiden kuntoutustoimintaan (33.22.56)
 - TAA 646/2003 vp — Paula Risikko /kok: Määrärahan osoittaminen terveydenhuollon yksiköille erikoissairaanhoidon mukaiseen tutkimustoimintaan (33.32.32)

- TAA 647/2003 vp — Paula Risikko /kok: Määrärahan osoittaminen lasten ja nuorten psykiatrian palveluihin (33.32.37)
- TAA 648/2003 vp — Paula Risikko /kok: Määrärahan osoittaminen kunnille huumeiden käyttäjien hoidosta aiheutuviin kustannuksiin (33.32.38)
- TAA 649/2003 vp — Paula Risikko /kok: Määrärahan osoittaminen terveyden edistämiseen (33.53.50)
- TAA 650/2003 vp — Jukka Roos /sd ym.: Määrärahan osoittaminen taajamajuna-liikenteen käynnistämiseen välillä Turku—Salo (31.60.63)
- TAA 651/2003 vp — Markku Rossi /kesk: Määrärahan osoittaminen Kaavin kunnan koulukeskuksen ja liikuntahallin peruskorjaukseen (29.40.34)
- TAA 652/2003 vp — Markku Rossi /kesk: Määrärahan osoittaminen Karttulan Pihkainmäen koulun peruskorjaukseen ja laajentamiseen (29.40.34)
- TAA 653/2003 vp — Markku Rossi /kesk: Määrärahan osoittaminen Pielaveden lukion peruskorjaukseen (29.40.34)
- TAA 654/2003 vp — Markku Rossi /kesk: Määrärahan osoittaminen kansainvälisen kurssi- ja leirikeskus Metsäkartanon majoitustilojen rakentamiseen (29.99.50)
- TAA 655/2003 vp — Markku Rossi /kesk: Määrärahan osoittaminen Kaavin kunnan taajaman liikennejärjestelyjen parantamiseen (31.24.21)
- TAA 656/2003 vp — Markku Rossi /kesk: Määrärahan osoittaminen kevyen liikenteen väylän rakentamiseen välille Siilinjärven kunnan raja—Maaningan kunnan taajama (31.24.21)
- TAA 657/2003 vp — Markku Rossi /kesk: Määrärahan osoittaminen Luvelahti—Särkinen-maantien perusparannukseen ja päällystämiseen (31.24.21)
- TAA 658/2003 vp — Markku Rossi /kesk: Määrärahan osoittaminen maantien 570 Hankamäki—Säyneinen perusparannuksen loppuun saattamiseen (31.24.21)
- TAA 659/2003 vp — Markku Rossi /kesk: Määrärahan osoittaminen Saikarin tien peruskorjaukseen ja päällystämiseen Sisä-Savossa (31.24.21)
- TAA 660/2003 vp — Markku Rossi /kesk: Määrärahan osoittaminen Vuonamon-salmen kevyen liikenteen sillan rakentamiseen Keiteleellä (31.24.21)
- TAA 661/2003 vp — Markku Rossi /kesk: Määrärahan osoittaminen valtatie 9 liikenteen sujuvuuden parantamiseen (31.24.78)
- TAA 662/2003 vp — Markku Rossi /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen Savon radan perusparantamiseen (31.40.71)
- TAA 663/2003 vp — Markku Rossi /kesk: Määrärahan osoittaminen Vesannon sairaalan peruskorjaukseen (33.32.30)
- TAA 664/2003 vp — Simo Rundgren /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen rajavartiolaistoksen toiminnan turvaamiseen (26.90.21)
- TAA 665/2003 vp — Simo Rundgren /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen saamenkielisten sosiaali- ja terveystalveluiden turvaamiseen (33.33.31)

- TAA 666/2003 vp — Päivi Räsänen /kd ym.: Määrärahan osoittaminen vankien kuntoutukseen (25.50.21)
- TAA 667/2003 vp — Päivi Räsänen /kd ym.: Määrärahan osoittaminen lapsiasiainvaltuutetun viran perustamiseen (33.01.21)
- TAA 668/2003 vp — Päivi Räsänen /kd ym.: Määrärahan osoittaminen lääkekorvausten omavastuun maksukaton laskemiseen (33.18.60)
- TAA 669/2003 vp — Päivi Räsänen /kd ym.: Määrärahan osoittaminen vapautuvien vankien jälkihoitoon (33.92.50)
- TAA 670/2003 vp — Päivi Räsänen /kd ym.: Määrärahan osoittaminen kunnan siirtoviemäri- ja vesijohtohankkeen toteutukseen Hausjärvellä (35.10.77)
- TAA 671/2003 vp — Tero Rönni /sd ym.: Määrärahan osoittaminen raskaan liikenteen valvontayksikön perustamiseen poliisitoimeen (26.75.21)
- TAA 672/2003 vp — Matti Saarinen /sd: Määrärahan osoittaminen valaistuksen ja hirviäidan rakentamiseen valtatielle 1 välille Veikkola—Lohjanharju (31.24.21)
- TAA 673/2003 vp — Matti Saarinen /sd: Määrärahan osoittaminen valtatie 25 peruskorjaukseen tieosuudella Mustio—Meltola (31.24.21)
- TAA 674/2003 vp — Matti Saarinen /sd ym.: Määrärahan osoittaminen kantatien 51 Kivenlahti—Kirkkonummi-osuuden ensimmäiseen rakennusvaiheeseen (31.24.78)
- TAA 675/2003 vp — Matti Saarinen /sd ym.: Määrärahan osoittaminen Karjaan ohikulkutien rakentamisen aloittamiseen (31.24.78)
- TAA 676/2003 vp — Matti Saarinen /sd: Valtionapu yksityisten teiden kunnossapitoon ja parantamiseen (31.25.50)
- TAA 677/2003 vp — Matti Saarinen /sd ym.: Määrärahan osoittaminen Hanko—Hyvinkää-rataosuuden sähköistämiseen (31.40.78)
- TAA 678/2003 vp — Petri Salo /kok: Määrärahan osoittaminen poliisin toimintamenoihin (26.75.21)
- TAA 679/2003 vp — Petri Salo /kok: Määrärahan osoittaminen Pohjanlahden merivartiostolle (26.90.21)
- TAA 680/2003 vp — Petri Salo /kok: Määrärahan osoittaminen pienpetojen kiinniotosta ja hävittämisestä maksettaviin korvauksiin (30.41)
- TAA 681/2003 vp — Petri Salo /kok: Määrärahan osoittaminen tieyhteyden Alahärmä—Kortesjärvi rakentamiseen (31.24.21)
- TAA 682/2003 vp — Petri Salo /kok: Määrärahan osoittaminen kantatien 68 parantamiseen välillä Virrat—Pietarsaari (31.24.21)
- TAA 683/2003 vp — Petri Salo /kok: Määrärahan osoittaminen kevyen liikenteen väylien rakentamiseen tieosuuksille Torkkola—Merikaarto ja Perkiö—Saarenpää (31.24.21)
- TAA 684/2003 vp — Petri Salo /kok: Määrärahan osoittaminen maantien 6871 parantamiseen välillä Ruto—Marttila (31.24.21)
- TAA 685/2003 vp — Petri Salo /kok: Määrärahan osoittaminen tien 7175 parantamiseen välillä Merikaarto—Kolkki—Staversby (31.24.21)

- TAA 686/2003 vp — Petri Salo /kok: Määrärahan osoittaminen Ylihärmässä sijaitsevan Harjuntien 17759 perusparantamiseen (31.24.21)
- TAA 687/2003 vp — Petri Salo /kok: Määrärahan osoittaminen valtatie 19 parantamiseen välillä Nurmo—Lapua (31.24.78)
- TAA 688/2003 vp — Petri Salo /kok: Määrärahan osoittaminen Vaasan väylän ruoppaamiseen (31.30.77)
- TAA 689/2003 vp — Petri Salo /kok: Työvoimapolitiikkaan ehdotetun määrärahan vähentäminen (34.06.29)
- TAA 690/2003 vp — Pertti Salovaara /kesk: Määrärahan osoittaminen Uudenmaan tiepiirille poikkeuksellisiin sääolosuhteisiin varautumiseksi (31.24.21)
- TAA 691/2003 vp — Sari Sarkomaa /kok ym.: Määrärahan osoittaminen iltapäiväkerhotoimintaan (29.40.30)
- TAA 692/2003 vp — Sari Sarkomaa /kok ym.: Määrärahan osoittaminen lapsilisien sitomiseksi indeksiin ja lapsilisien korottamiseen (33.15.52)
- TAA 693/2003 vp — Kimmo Sasi /kok ym.: Määrärahan osoittaminen Tampereen yliopiston lääketieteellisen teknologian instituutin perusrahoitukseen (33.32.32)
- TAA 694/2003 vp — Arto Satonen /kok ym.: Määrärahan osoittaminen yleissivistävän koulutuksen tukemiseen (29.40.30, 34.06.29)
- TAA 695/2003 vp — Arto Satonen /kok ym.: Määrärahan osoittaminen perustienpidon tason säilyttämiseen (31.24.21)
- TAA 696/2003 vp — Arto Seppälä /sd ym.: Määrärahan osoittaminen pelastushelikopteritoiminnan tukemiseen (26.80.22)
- TAA 697/2003 vp — Arto Seppälä /sd ym.: Määrärahan osoittaminen nuorten työpaja-toiminnan kehittämiseen ja vakinaistamiseen (29.99.51)
- TAA 698/2003 vp — Arto Seppälä /sd ym.: Määrärahan osoittaminen 4H-toiminnan tukemiseen (30.15.45)
- TAA 699/2003 vp — Arto Seppälä /sd ym.: Määrärahan osoittaminen Juvalla sijaitsevan Siikakosken paikallistien 15151 kunnostamisen loppuun saattamiseen (31.24.21)
- TAA 700/2003 vp — Arto Seppälä /sd ym.: Määrärahan osoittaminen joukkoliikenteen palvelujen ostoon ja kehittämiseen (31.60.63)
- TAA 701/2003 vp — Arto Seppälä /sd ym.: Määrärahan osoittaminen työttömien yhdistysten toiminnan turvaamiseen (34.06.29)
- TAA 702/2003 vp — Arto Seppälä /sd ym.: Määrärahan osoittaminen saimaannorpan suojelemiseen (35.20.22)
- TAA 703/2003 vp — Timo Seppälä /kok ym.: Määrärahan osoittaminen Tilastokeskuksen haastattelu- ja tutkimuspalveluyksiköiden siirtoa koskevaan suunnitteluun (28.52.21)
- TAA 704/2003 vp — Timo Seppälä /kok ym.: Määrärahan osoittaminen Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen siirtoa koskevaan selvitystyöhön (30.42.21)
- TAA 705/2003 vp — Timo Seppälä /kok: Määrärahan osoittaminen kevyen liikenteen väylän rakentamiseen Hollolan Rantatielle (31.24.21)

- TAA 706/2003 vp — Timo Seppälä /kok: Määrärahan osoittaminen Koskenmyllyn ja Koitin välisen maantien 4251 perusparantamiseen (31.24.21)
- TAA 707/2003 vp — Timo Seppälä /kok ym.: Määrärahan osoittaminen valtatie 12 parantamiseen välillä Uusikylä—maakunnan raja (31.24.78)
- TAA 708/2003 vp — Anni Sinnemäki /vihr ym.: Määrärahan osoittaminen varsinaiseen kehitysyhteistyöhön (24.30.66)
- TAA 709/2003 vp — Anni Sinnemäki /vihr ym.: Puolustusmateriaalihankintoihin ehdotetun määrärahan vähentäminen (27.10.16)
- TAA 710/2003 vp — Anni Sinnemäki /vihr ym.: Määrärahan osoittaminen valtakunnallisten ympäristö-, luonnonsuojelu- ja eläinsuojelujärjestöjen tukemiseen (35.99.65)
- TAA 711/2003 vp — Minna Sirnö /vas ym.: Määrärahan osoittaminen vankien terveydenhuoltopalveluihin (25.50.21)
- TAA 712/2003 vp — Minna Sirnö /vas ym.: Määrärahan osoittaminen ylimääräisten taiteilijaeläkkeiden lukumäärän nostamiseen (28.07.06)
- TAA 713/2003 vp — Minna Sirnö /vas ym.: Määrärahan osoittaminen opintorahan tasokorotukseen (29.70.55)
- TAA 714/2003 vp — Minna Sirnö /vas ym.: Määrärahan osoittaminen yleisten kirjastojen asiakaspäätteiden ja laajakaistayhteyksien hankkimiseen (29.90.30)
- TAA 715/2003 vp — Minna Sirnö /vas ym.: Määrärahan osoittaminen taiteilija-apuraha-vuosien määrän nostamiseen (29.90.51)
- TAA 716/2003 vp — Juhani Sjöblom /kok ym.: Määrärahan osoittaminen Kehä II:n ja Kehä IV:n suunnittelun jatkamiseen (31.24.78)
- TAA 717/2003 vp — Jouko Skinnari /sd ym.: Määrärahan osoittaminen maantien 295 parantamiseen välillä Levanto—Marttila (31.24.21)
- TAA 718/2003 vp — Jouko Skinnari /sd ym.: Määrärahan osoittaminen Suomen ympäristökeskuksen uusien projektitoimintojen siirtämiseen Päijät-Hämeeseen (35.60.21)
- TAA 719/2003 vp — Timo Soini /ps ym.: Ajoneuvoveron verokertymän lisäyksen poistaminen (11.10.03)
- TAA 720/2003 vp — Timo Soini /ps ym.: Puoluetukeen varatun määrärahan alentaminen (23.27.50)
- TAA 721/2003 vp — Timo Soini /ps ym.: EU-vaalitukeen osoitetun määrärahan poistaminen (23.27.52)
- TAA 722/2003 vp — Timo Soini /ps ym.: Määrärahan osoittaminen kevyen liikenteen väylän rakentamiseen tieosuuksien 1551 ja 1552 välille Tarkkinen—Voolahden risteys Porvoossa (31.24.21)
- TAA 723/2003 vp — Timo Soini /ps ym.: Määrärahan osoittaminen paikallistien 170 perusparantamiseen ja kevyen liikenteen väylän rakentamiseen välillä Ernestas—Kulloo Porvoossa (31.24.21)
- TAA 724/2003 vp — Timo Soini /ps ym.: Määrärahan osoittaminen paikallistien 12287 kunnostamiseen ja päällystämiseen Liedossa (31.24.21)

- TAA 725/2003 vp — Timo Soini /ps: Määrärahan osoittaminen paikallisteiden 15666 ja 15667 parantamiseen välillä Viinijärvi—Kompero Liperissä (31.24.21)
- TAA 726/2003 vp — Timo Soini /ps ym.: Määrärahan osoittaminen tien 1605 parantamiseen välillä Porvoo—Myrskylä (31.24.21)
- TAA 727/2003 vp — Timo Soini /ps ym.: Määrärahan osoittaminen valtatie 6 tieosuuksien 209—214 Taavetti—Lappeenranta korjaussuunnitelmien aloittamiseen ja kunnostuksen käynnistämiseen (31.24.78)
- TAA 728/2003 vp — Timo Soini /ps ym.: Määrärahan osoittaminen kansaneläkkeen pohjaosan budjettiperusteiseen palauttamiseen eläkeläisille (33.19.60)
- TAA 729/2003 vp — Timo Soini /ps ym.: Määrärahan osoittaminen kuntien sosiaali- ja terveydenhuollon sekä vanhustenhuollon käyttökustannusten valtionosuuden korottamiseen, sosiaali- ja terveydenhuoltohenkilöstön määrän lisäämiseen ja määräaikaisten virkojen vakinaistamiseen (33.32.30)
- TAA 730/2003 vp — Timo Soini /ps ym.: Määrärahan osoittaminen Irti Huumeistary:n toiminnan tukemiseen (33.92.50)
- TAA 731/2003 vp — Timo Soini /ps ym.: Määrärahan osoittaminen omaishoidon tuen lisäämiseen (33.92.50)
- TAA 732/2003 vp — Osmo Soininvaara /vihr ym.: Määrärahan osoittaminen perusradanpitoon (31.40.21)
- TAA 733/2003 vp — Osmo Soininvaara /vihr ym.: Määrärahan osoittaminen lapsilisien korottamiseen (33.15.52)
- TAA 734/2003 vp — Ilkka Taipale /sd ym.: Määrärahan osoittaminen rauhantyön edistämiseen (29.90.50)
- TAA 735/2003 vp — Ilkka Taipale /sd: Määrärahan osoittaminen sanakirjaprojektiin (29.90.50)
- TAA 736/2003 vp — Ilkka Taipale /sd: Määrärahan osoittaminen tietokirjallisuuden kääntämiseen suomen kielelle (29.90.52)
- TAA 737/2003 vp — Ilkka Taipale /sd: Määrärahan osoittaminen arboretumien ylläpitoon (35.20.22)
- TAA 738/2003 vp — Satu Taiveaho /sd ym.: Määrärahan osoittaminen valtatie 10 parantamiseen välillä Hämeenlinna—Tuusula (31.24.21)
- TAA 739/2003 vp — Esko-Juhani Tennilä /vas: Rajavartijakoulutuksen keskittämistä luopuminen (26.90)
- TAA 740/2003 vp — Esko-Juhani Tennilä /vas: Määrärahan osoittaminen Arktisen kaukokartoituksen osaamiskeskukseen (26.98.43)
- TAA 741/2003 vp — Esko-Juhani Tennilä /vas: Määrärahan osoittaminen Lapin kyläasiamiehen palkkaamiseen (26.98.43)
- TAA 742/2003 vp — Esko-Juhani Tennilä /vas: Määrärahan osoittaminen Posion Anetjärven koulun toiminnan turvaamiseen (29.40.30)
- TAA 743/2003 vp — Esko-Juhani Tennilä /vas: Määrärahan osoittaminen Utsjoen Karigasniemen koulun liikuntahallin rakentamiseen (29.40.34)

- TAA 744/2003 vp — Esko-Juhani Tennilä /vas: Määrärahan osoittaminen Lapin läänin kirjastoja yhdistävän kirjastoverkon luomiseen (29.90.30)
- TAA 745/2003 vp — Esko-Juhani Tennilä /vas: Määrärahan osoittaminen Lappia-talon peruskorjaukseen ja laajennukseen (29.90.50)
- TAA 746/2003 vp — Esko-Juhani Tennilä /vas: Määrärahan osoittaminen porotalouden tuen lisäämiseen (30.12.41)
- TAA 747/2003 vp — Esko-Juhani Tennilä /vas: Määrärahan osoittaminen Ivalo—Nellim-tien peruskorjaukseen (31.24.21)
- TAA 748/2003 vp — Esko-Juhani Tennilä /vas: Määrärahan osoittaminen kaivosalueiden yhteyksien rakentamiseen Lapissa (31.24.21)
- TAA 749/2003 vp — Esko-Juhani Tennilä /vas: Määrärahan osoittaminen kevyen liikenteen väylän rakentamiseen Vanttauskoskelle (31.24.21)
- TAA 750/2003 vp — Esko-Juhani Tennilä /vas: Määrärahan osoittaminen Martti—Tulppio-tien peruskorjaukseen (31.24.21)
- TAA 751/2003 vp — Esko-Juhani Tennilä /vas: Määrärahan osoittaminen Salla—Kemijärvi—Vikajärvi-tieosuuden parantamiseen (31.24.21)
- TAA 752/2003 vp — Esko-Juhani Tennilä /vas: Määrärahan osoittaminen tien kunnostukseen välillä Simon Asema—Alaniemi (31.24.21)
- TAA 753/2003 vp — Esko-Juhani Tennilä /vas: Määrärahan osoittaminen Sodankylän ja Meltauksen välisen tien peruskorjaukseen (31.24.21)
- TAA 754/2003 vp — Esko-Juhani Tennilä /vas: Määrärahan osoittaminen Tornion AvestaPolaritin tien leventämiseen (31.24.21)
- TAA 755/2003 vp — Esko-Juhani Tennilä /vas: Määrärahan osoittaminen Utsjoen kirkonkylän ja Nuorgamin välisen tien peruskorjaukseen (31.24.21)
- TAA 756/2003 vp — Esko-Juhani Tennilä /vas: Määrärahan osoittaminen uuden sillan rakentamiseen Kittilän Kaukosessa (31.24.21)
- TAA 757/2003 vp — Esko-Juhani Tennilä /vas: Määrärahan osoittaminen valtatie 5 järjestelyyn Sodankylän keskustassa (31.24.21)
- TAA 758/2003 vp — Esko-Juhani Tennilä /vas: Määrärahan osoittaminen valtatie 21 parantamiseen Pellon ja Tornion välillä (31.24.21)
- TAA 759/2003 vp — Esko-Juhani Tennilä /vas: Määrärahan osoittaminen valtatie 21 peruskorjaukseen välillä Palojoensuu—Kilpisjärvi (31.24.21)
- TAA 760/2003 vp — Esko-Juhani Tennilä /vas: Määrärahan osoittaminen Venetti—Venejärvi—Vaattojärvi—Sieppijärvi-tien peruskorjaukseen (31.24.21)
- TAA 761/2003 vp — Esko-Juhani Tennilä /vas: Määrärahan osoittaminen Yllästunturin maisematien rakentamiseen (31.24.21)
- TAA 762/2003 vp — Esko-Juhani Tennilä /vas ym.: Määrärahan osoittaminen Kemi—Tornio-tiehankkeen siltojen rakentamiseen (31.24.78)
- TAA 763/2003 vp — Esko-Juhani Tennilä /vas: Määrärahan osoittaminen Kolarin ja

- Kittilän välisen ratayhteyden suunnitteluun (31.40.21)
- TAA 764/2003 vp — Esko-Juhani Tennilä /vas ym.: Määrärahan osoittaminen yhdistelmätukeen sisältyvän markkinatuen korottamiseen (34.06.52)
- TAA 765/2003 vp — Esko-Juhani Tennilä /vas: Määrärahan osoittaminen työllisyysavustukseksi Kittilän lentoaseman laajentamiseen (34.06.64)
- TAA 766/2003 vp — Esko-Juhani Tennilä /vas: Määrärahan osoittaminen Pyhä-Luoston vesihuoltohankkeeseen (35.10.63)
- TAA 767/2003 vp — Esko-Juhani Tennilä /vas: Määrärahan osoittaminen Kemijärven säännöstelystä aiheutuvien vaurioiden rai-vaamiseen (35.10.77)
- TAA 768/2003 vp — Esko-Juhani Tennilä /vas: Määrärahan osoittaminen ympäristötöiden rahoittamiseen Ounasjokivarressa Lapissa (35.10.77)
- TAA 769/2003 vp — Kimmo Tiilikainen /kesk: Määrärahan osoittaminen Koitsanlahden hovin museotoiminnan uudelleen aloittamiseen (29.90.24)
- TAA 770/2003 vp — Kimmo Tiilikainen /kesk: Määrärahan osoittaminen Koitsanlahden hovin korjaustoihin (29.90.75)
- TAA 771/2003 vp — Marja Tiura /kok: Määrärahan osoittaminen opintorahan budjettiperusteiseen korottamiseen (29.70.55)
- TAA 772/2003 vp — Marja Tiura /kok: Määrärahan osoittaminen korkeakouluopiskelijoiden ateriatuen budjettiperusteiseen korottamiseen (29.70.57)
- TAA 773/2003 vp — Marja Tiura /kok: Määrärahan osoittaminen teattereiden valtionosuuksien korottamiseen (29.90.31)
- TAA 774/2003 vp — Marja Tiura /kok ym.: Määrärahan osoittaminen maantien 230 kevyen liikenteen väylän rakentamiseen välille Urjalankylä—Urkala (31.24.21)
- TAA 775/2003 vp — Marja Tiura /kok: Määrärahan osoittaminen perustienpitoon (31.24.21)
- TAA 776/2003 vp — Marja Tiura /kok: Määrärahan osoittaminen rintamaveteraanien kuntoutuksen lisäämiseen (33.22.59)
- TAA 777/2003 vp — Pentti Tiusanen /vas: Määrärahan osoittaminen ympäristöteknologian osaamiskeskuksen perustamiseen Kaakkois-Suomeen (26.98.43)
- TAA 778/2003 vp — Pentti Tiusanen /vas: Asehankintojen indeksitarkistuksen poistaminen (27.10.16)
- TAA 779/2003 vp — Pentti Tiusanen /vas: Uusien aseversioiden hankintaan ehdotetun määrärahan vähentäminen (27.10.16)
- TAA 780/2003 vp — Pentti Tiusanen /vas: Määrärahan osoittaminen Kymijoen Koivukosken toimivien kalateiden rakentamiseen (30.41.77)
- TAA 781/2003 vp — Pentti Tiusanen /vas: Määrärahan osoittaminen Hamina—Taavetti-tien perusparannukseen (31.24.21)
- TAA 782/2003 vp — Pentti Tiusanen /vas: Määrärahan osoittaminen melunsuojauksen parantamiseen erityisesti Kymenlaaksossa (31.24.21)
- TAA 783/2003 vp — Pentti Tiusanen /vas: Määrärahan osoittaminen Vilniemen paikal-

- listien jalankulku- ja pyörätien rakentamiseen Haminassa (31.24.21)
- TAA 784/2003 vp — Pentti Tiusanen /vas: Määrärahan osoittaminen Loviisa—Kotka-tieosuuden nykyisen tielinjauksen mukaisen moottoriliikennetien rakentamiseen (31.24.78)
 - TAA 785/2003 vp — Pentti Tiusanen /vas: Määrärahan osoittaminen tieosuuden Hamina—Vaalimaa liikenneturvallisuuden parantamiseen (31.24.78)
 - TAA 786/2003 vp — Pentti Tiusanen /vas: Määrärahan osoittaminen Kouvolan ja Parikkalan välisen rataosuuden nykyaikais-tamiseen (31.40.21)
 - TAA 787/2003 vp — Pentti Tiusanen /vas ym.: Määrärahan osoittaminen junaliiken-teen palveluostoihin (31.60.63)
 - TAA 788/2003 vp — Pentti Tiusanen /vas: Määrärahan osoittaminen Kouvolan ja Kuopion välisen rataosuuden H713- ja H714-taajamajunien liikennöinnin jatkamiseen (31.60.63)
 - TAA 789/2003 vp — Pentti Tiusanen /vas ym.: Määrärahan osoittaminen energiatuen nostamiseen ja ns. demonstraatiotuen palauttamiseen (32.60.40)
 - TAA 790/2003 vp — Pentti Tiusanen /vas: Määrärahan osoittaminen sosiaali- ja terveydenhuollon käyttökustannuksiin Kymenlaakson ja Etelä-Karjalan sairaanhoito-piireille (33.32.30)
 - TAA 791/2003 vp — Pentti Tiusanen /vas: Määrärahan osoittaminen Suomenlahden suojeluun ja erityisesti fosforikuormituksen vähentämiseen (35.10.67)
 - TAA 792/2003 vp — Pentti Tiusanen /vas: Määrärahan osoittaminen Kymenlaakson lintuvesien kunnostamiseen (35.20.22)
 - TAA 793/2003 vp — Pentti Tiusanen /vas: Määrärahan osoittaminen Repoveden kansallispuiston kulkuverkon kehittämiseen ja opastuskeskuksen perustamiseen (35.20.22)
 - TAA 794/2003 vp — Pentti Tiusanen /vas: Määrärahan osoittaminen Suur-Saimaan kansallispuiston suunnitteluun ja perustami-seen (35.20.76)
 - TAA 795/2003 vp — Pentti Tiusanen /vas ym.: Määrärahan osoittaminen kansalaisjär-jestöille Suomenlahden, varsinkin itäisen Suomenlahden, saariston suojelun edistämi-seen erityisesti öljy- ja kemikaalionnetto-muuksien varalta (35.99.65)
 - TAA 796/2003 vp — Irja Tulonen /kok ym.: Määrärahan osoittaminen teattereiden henkilötöyvuosimäärän lisäämiseen (29.90.31)
 - TAA 797/2003 vp — Irja Tulonen /kok ym.: Määrärahan osoittaminen lasten koti-hoidon tukeen (33.32.30)
 - TAA 798/2003 vp — Irja Tulonen /kok ym.: Määrärahan osoittaminen lasten ja nuorten psykiatrian palveluihin (33.32.37)
 - TAA 799/2003 vp — Irja Tulonen /kok ym.: Määrärahan osoittaminen asuntoyhtiöi-den perusparannuslainoihin (35.30.60)
 - TAA 800/2003 vp — Irja Tulonen /kok ym.: Määrärahan osoittaminen kasvukeskus-ten maanhankintaan ja infrastruktuurin rakentamiseen (35.30.60)
 - TAA 801/2003 vp — Tapani Tölli /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen siirtoviemä-

- rin rakentamiseen Hailuodosta mantereelle (35.10.77)
- TAA 802/2003 vp — Kari Uotila /vas ym.: Määrärahan osoittaminen rataverkon perusparannusluonteisiin korvausinvestointeihin (31.40.21)
- TAA 803/2003 vp — Kari Uotila /vas ym.: Määrärahan osoittaminen asunto-osakeyhtiöalojen perusparannuslainoihin (35.30.60)
- TAA 804/2003 vp — Jutta Urpilainen /sd: Määrärahan osoittaminen Suomen YK-liiton toiminnan tukemiseen (24.99.50)
- TAA 805/2003 vp — Jutta Urpilainen /sd ym.: Määrärahan osoittaminen yliopistokustusten kehittämiseen (29.10.22)
- TAA 806/2003 vp — Jutta Urpilainen /sd ym.: Määrärahan osoittaminen Keski-Pohjanmaan museokeskukselle (29.90.32)
- TAA 807/2003 vp — Raija Vahasalo /kok ym.: Määrärahan osoittaminen perusopetuksen ryhmäkoon pienentämiseen (29.40.30)
- TAA 808/2003 vp — Raija Vahasalo /kok ym.: Määrärahan osoittaminen erityisopetustarpeen kasvun aiheuttamiin kustannuksiin Uudellamaalla (29.40.30)
- TAA 809/2003 vp — Raija Vahasalo /kok ym.: Määrärahan osoittaminen kantatien 51 rakentamiseen välillä Kivenlahti—Kirkkonummi (31.24.78)
- TAA 810/2003 vp — Unto Valpas /vas: Määrärahan osoittaminen Raahen teknologiakeskuksen Brain Centerin toisen vaiheen rahoitukseen (29.10.21)
- TAA 811/2003 vp — Unto Valpas /vas: Määrärahan osoittaminen Ollinsaaren alasteen peruskorjaukseen Raahessa (29.40.34)
- TAA 812/2003 vp — Unto Valpas /vas: Määrärahan osoittaminen Pattasten homekoulun korjaamiseen Raahessa (29.40.34)
- TAA 813/2003 vp — Unto Valpas /vas: Määrärahan osoittaminen Raahen ammattioppilaitoksen sähköosaston peruskorjaukseen ja kalustamiseen (29.40.34)
- TAA 814/2003 vp — Unto Valpas /vas: Määrärahan osoittaminen Ruukin maaseutuoppilaitoksen navetan rakentamiseen (29.40.34)
- TAA 815/2003 vp — Unto Valpas /vas: Määrärahan osoittaminen Vihannin kunnan liikuntahallin rakentamiseen (29.40.34)
- TAA 816/2003 vp — Unto Valpas /vas ym.: Määrärahan osoittaminen opintorahan asumislisän maksamiseen koko kalenterivuoden ajalta (29.70.55)
- TAA 817/2003 vp — Unto Valpas /vas ym.: Määrärahan osoittaminen opintotuen asumislisän vuokraton korottamiseen (29.70.55)
- TAA 818/2003 vp — Unto Valpas /vas ym.: Määrärahan osoittaminen haja-asutusalueiden tieverkon kunnossapitoon ja peruskorjaukseen (31.24.21)
- TAA 819/2003 vp — Unto Valpas /vas: Määrärahan osoittaminen Ketunperäntien peruskorjaukseen Raahessa (31.24.21)
- TAA 820/2003 vp — Unto Valpas /vas: Määrärahan osoittaminen kevyen liikenteen alikulun rakentamiseen Parhalahdelle Haaran—Pietiläntien risteyskseen (31.24.21)

- TAA 821/2003 vp — Unto Valpas /vas: Määrärahan osoittaminen kevyen liikenteen väylän rakentamiseen välille Olkijoki—Siikajoki (31.24.21)
- TAA 822/2003 vp — Unto Valpas /vas: Määrärahan osoittaminen kevyen liikenteen väylän rakentamiseen välille Sikapaari—Sattumäki Ylivieskassa (31.24.21)
- TAA 823/2003 vp — Unto Valpas /vas: Määrärahan osoittaminen Luohua—Ylipää—Heinolanperä-paikallistien peruskorjaukseen (31.24.21)
- TAA 824/2003 vp — Unto Valpas /vas: Määrärahan osoittaminen Koskenkankaantien perusparantamiseen välillä Ruukki—Huumola (31.24.21)
- TAA 825/2003 vp — Unto Valpas /vas: Määrärahan osoittaminen maantien 7891 perusparantamiseen Pyhäjoella (31.24.21)
- TAA 826/2003 vp — Unto Valpas /vas: Määrärahan osoittaminen Pyhäjoen—Vihannin maantien perusparantamiseen (31.24.21)
- TAA 827/2003 vp — Unto Valpas /vas: Määrärahan osoittaminen Raudaskylän—Sievin maantien perusparantamiseen (31.24.21)
- TAA 828/2003 vp — Unto Valpas /vas: Määrärahan osoittaminen Ylivieska—Pulkila-tien kehittämiseen (31.24.21)
- TAA 829/2003 vp — Unto Valpas /vas: Määrärahan osoittaminen valtatie 8 perusparantamiseen Mettalanmäen kohdalla Raahessa (31.24.78)
- TAA 830/2003 vp — Unto Valpas /vas: Määrärahan osoittaminen Raahan sataman väylähankkeen jatkovalmisteluun ja suunnitteluun (31.30.77)
- TAA 831/2003 vp — Unto Valpas /vas: Määrärahan osoittaminen Tauvon sataman uusimiseen Siikajoella (31.30.77)
- TAA 832/2003 vp — Unto Valpas /vas: Määrärahan osoittaminen Raahan kaupungin satamaan johtavan radan sähköistykseen (31.40.21)
- TAA 833/2003 vp — Unto Valpas /vas: Määrärahan osoittaminen Raahan seutukunnan Steelpolis-kehittämishjelmaan kuuluvan Hitsausteknologian yksikön rahoittamiseen (32.20.27)
- TAA 834/2003 vp — Jan Vapaavuori /kok ym.: Määrärahan osoittaminen konkurssi-asiamiehen toimiston toimintamenoihin (25.01.22, 34.06.29)
- TAA 835/2003 vp — Jan Vapaavuori /kok ym.: Määrärahan osoittaminen urheilun ja liikuntakasvatuksen edistämiseen (29.98.50, 34.06.29)
- TAA 836/2003 vp — Ahti Vielma /kok ym.: Määrärahan osoittaminen Hankasalmen—Vaajakosken siirtoviemärin ja yhdysvesijohdon rakentamiseen (35.10.77)
- TAA 837/2003 vp — Ahti Vielma /kok ym.: Määrärahan osoittaminen perustienpitoon (31.24.21)
- TAA 838/2003 vp — Jukka Vihriälä /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen 4H-toiminnan tukemiseen (30.15.45)
- TAA 839/2003 vp — Jukka Vihriälä /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen Purmojoen keskiosan tulvasuojeluun Korttesjärvellä (30.51.77)

- TAA 840/2003 vp — Jukka Vihriälä /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen Rengonharjun lentokentän kehittämiseen ja ylläpitoon Seinäjoella (31.52.41)
- TAA 841/2003 vp — Jukka Vihriälä /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen siirtoviemärin rakentamiseen Kuortaneella ja Lapualla (35.10.77)
- TAA 842/2003 vp — Pia Viitanen /sd: Määrärahan osoittaminen opintokeskusten käyttökustannuksiin (29.69.55)
- TAA 843/2003 vp — Pia Viitanen /sd: Määrärahan osoittaminen harrastajamusiikin tukemiseen (29.90.52)
- TAA 844/2003 vp — Pia Viitanen /sd ym.: Määrärahan osoittaminen eläinsuojelujärjestöjen tukemiseen (30.01)
- TAA 845/2003 vp — Pia Viitanen /sd ym.: Määrärahan osoittaminen Tampere—Toijala-rataosan kolmannen raiteen rakentamiseen (31.40.78)
- TAA 846/2003 vp — Pia Viitanen /sd ym.: Määrärahan osoittaminen ympäristönsuojelun edistämisavustuksiin (35.10.63)
- TAA 847/2003 vp — Jari Vilén /kok ym.: Määrärahan osoittaminen kuljetusten alueelliseen tukemiseen (32.30.44)
- TAA 848/2003 vp — Lasse Virén /kok: Määrärahan osoittaminen yhdyskuntien vesihuoltotoimenpiteisiin (30.51.31)
- TAA 849/2003 vp — Lasse Virén /kok: Määrärahan osoittaminen Itä-Uudenmaan alemman tieverkon ja kevyen liikenteen väylien rakentamiseen (31.24.21)
- TAA 850/2003 vp — Lasse Virén /kok: Määrärahan osoittaminen nuorten huumausaineongelmien ehkäisemiseen ja torjuntaan (33.53.50)
- TAA 851/2003 vp — Erkki Virtanen /vas ym.: Määrärahan osoittaminen kuntien harkinnanvaraiseen rahoitusavustukseen (26.97.34)
- TAA 852/2003 vp — Erkki Virtanen /vas ym.: Määrärahan osoittaminen toimeentulotuen asumismenoista kunnille aiheutuviin kustannuksiin (33.32.30)
- TAA 853/2003 vp — Erkki Virtanen /vas ym.: Pitkäaikaisten aravalainojen myöntäminen perusparantamiseen (35.30.60)
- TAA 854/2003 vp — Raimo Vistbacka /ps ym.: Määrärahan osoittaminen poliisin talousrikostutkinnan tehostamiseen (26.75.21)
- TAA 855/2003 vp — Raimo Vistbacka /ps ym.: Määrärahan osoittaminen koulujen home- ja kosteusvaurioiden ja -haittojen poistamiseen ja ehkäisyyn (29.40.34)
- TAA 856/2003 vp — Raimo Vistbacka /ps ym.: Määrärahan osoittaminen maatalousyrittäjän ammatinvaihdoksesta johtuvasta opintotuen takaisinperinnästä luopumiseen (29.70.55)
- TAA 857/2003 vp — Raimo Vistbacka /ps ym.: Määrärahan osoittaminen luonnontuotteiden varastointitukeen (30.12.41)
- TAA 858/2003 vp — Raimo Vistbacka /ps ym.: Määrärahan osoittaminen turkistarhojen suojaus- ja turvajärjestelyihin (30.14)
- TAA 859/2003 vp — Raimo Vistbacka /ps ym.: Määrärahan osoittaminen kalatalouden edistämiseen (30.41.51)

- TAA 860/2003 vp — Raimo Vistbacka /ps ym.: Määrärahan osoittaminen kalaportaan rakentamiseen Pyhäjoen Haapakosken ja Venetpalon voimalaitoksiin (30.41.77)
- TAA 861/2003 vp — Raimo Vistbacka /ps ym.: Määrärahan osoittaminen alikulkujen, kevyen liikenteen väylien ja automaattisen nopeudenvalvontalaitteiston rakentamiseen valtatielle 4 Kärämäen taajamaan (31.24.21)
- TAA 862/2003 vp — Raimo Vistbacka /ps ym.: Määrärahan osoittaminen Jokikylän tien kunnostamiseen Evijärvellä (31.24.21)
- TAA 863/2003 vp — Raimo Vistbacka /ps ym.: Määrärahan osoittaminen Kalliojärven tien peruskorjaukseen Vetelissä (31.24.21)
- TAA 864/2003 vp — Raimo Vistbacka /ps ym.: Määrärahan osoittaminen kevyen liikenteen väylän rakentamiseen kantatielle 63 Kruunupyyn kunnan Kortjärven kylässä (31.24.21)
- TAA 865/2003 vp — Raimo Vistbacka /ps ym.: Määrärahan osoittaminen kevyen liikenteen väylän rakentamiseen paikallistielle 17689 välillä Kullanmutka—Hoisko (31.24.21)
- TAA 866/2003 vp — Raimo Vistbacka /ps ym.: Määrärahan osoittaminen liikenneturvallisuuden parantamiseen valtatie 16 ja kantatie 68 risteyksessä Alajärvellä (31.24.21)
- TAA 867/2003 vp — Raimo Vistbacka /ps ym.: Määrärahan osoittaminen maanteiden Halla-aho—Koivumäki ja Koivumäki—Uusikylä perusparantamiseen (31.24.21)
- TAA 868/2003 vp — Raimo Vistbacka /ps ym.: Määrärahan osoittaminen maantien Niinimaa—Hynnilä kunnostamiseen Vaasan tiepiirissä (31.24.21)
- TAA 869/2003 vp — Raimo Vistbacka /ps ym.: Määrärahan osoittaminen maantien 956 peruskorjaamiseen ja päällystämiseen välillä Kängäs—Tepasto (31.24.21)
- TAA 870/2003 vp — Raimo Vistbacka /ps ym.: Määrärahan osoittaminen maantien 7056 kunnostamiseen välillä Autionmäki—Katteluskylä (31.24.21)
- TAA 871/2003 vp — Raimo Vistbacka /ps ym.: Määrärahan osoittaminen maantien 7071 Rantatöysä—Virtala perusparannus- ja päällystystöihin Vaasan tiepiirissä (31.24.21)
- TAA 872/2003 vp — Raimo Vistbacka /ps ym.: Määrärahan osoittaminen maantien 7411 peruskorjaamiseen välillä Purmojärvi—Kuoppa-aho (31.24.21)
- TAA 873/2003 vp — Raimo Vistbacka /ps ym.: Määrärahan osoittaminen maantien 17541 peruskorjaamiseen välillä Laasala—Jokivarsi (31.24.21)
- TAA 874/2003 vp — Raimo Vistbacka /ps ym.: Määrärahan osoittaminen maantien 17613 peruskorjaamiseen välillä Hanhikoski—Malkamäki (31.24.21)
- TAA 875/2003 vp — Raimo Vistbacka /ps ym.: Määrärahan osoittaminen paikallistien 17847 ja 17849 perusparantamiseen Lappajärvellä (31.24.21)
- TAA 876/2003 vp — Raimo Vistbacka /ps ym.: Määrärahan osoittaminen paikallistien 15911 peruskorjaamiseen ja päällystämiseen Nurmeksessa (31.24.21)
- TAA 877/2003 vp — Raimo Vistbacka /ps ym.: Määrärahan osoittaminen paikallistien

- Sykaräinen—Rahkonen peruskorjaamiseen Ullavan ja Toholammin kuntien alueella (31.24.21)
- TAA 878/2003 vp — Raimo Vistbacka /ps ym.: Määrärahan osoittaminen perustienpitoon (31.24.21)
- TAA 879/2003 vp — Raimo Vistbacka /ps ym.: Määrärahan osoittaminen Soinin ja Karstulan välisen Lehtomäen paikallistien 16853 peruskorjaukseen (31.24.21)
- TAA 880/2003 vp — Raimo Vistbacka /ps ym.: Määrärahan osoittaminen Sydänmaan paikallistien 18447 peruskorjauksen aloittamiseen (31.24.21)
- TAA 881/2003 vp — Raimo Vistbacka /ps ym.: Määrärahan osoittaminen metsäteiden rakentamiseen ja kunnossapitoon (31.25.50)
- TAA 882/2003 vp — Raimo Vistbacka /ps ym.: Määrärahan osoittaminen yksityisten teiden kunnossapitoon ja parantamiseen (31.25.50)
- TAA 883/2003 vp — Raimo Vistbacka /ps ym.: Määrärahan osoittaminen pienlentokenttien rakennus- ja perusparannushankkeisiin (31.52.41)
- TAA 884/2003 vp — Raimo Vistbacka /ps ym.: Määrärahan osoittaminen Työterveyslaitokselle uuden työpaikkakiusaamista seuraavan ja tutkivan yksikön perustamiseen (33.07.50)
- TAA 885/2003 vp — Raimo Vistbacka /ps ym.: Määrärahan osoittaminen lääkärin määräämän hieronnan sairausvakuutuskorvauksiin (33.18.60)
- TAA 886/2003 vp — Raimo Vistbacka /ps ym.: Määrärahan osoittaminen pelkkää kansaneläkettä saaville maksettavaan perustointitulolisiin (33.19.60)
- TAA 887/2003 vp — Raimo Vistbacka /ps ym.: Määrärahan osoittaminen rintamasotilastunnuksen ja rintamalisän myöntämiseen vuonna 1926 syntyneille veteraaneille (33.21.52)
- TAA 888/2003 vp — Raimo Vistbacka /ps ym.: Määrärahan osoittaminen lapsettomien sotalaskien kuntoutukseen (33.22.56)
- TAA 889/2003 vp — Raimo Vistbacka /ps ym.: Määrärahan osoittaminen avustuksiin yhteisöille ja säätiöille terveyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistämiseen (33.92.50)
- TAA 890/2003 vp — Raimo Vistbacka /ps ym.: Määrärahan osoittaminen Alajärven kunnostamiseen (35.10.77)
- TAA 891/2003 vp — Raimo Vistbacka /ps ym.: Määrärahan osoittaminen Lappajärven rehevöitymisen ehkäisyyn (35.10.77)
- TAA 892/2003 vp — Raimo Vistbacka /ps ym.: Määrärahan osoittaminen Niskoslammen, Niskosjoen ja Viinamäenlahden kunnostamiseen Kihniöllä (35.10.77)
- TAA 893/2003 vp — Raimo Vistbacka /ps ym.: Määrärahan osoittaminen Räyryjärven kunnostamiseen (35.10.77)
- TAA 894/2003 vp — Raimo Vistbacka /ps ym.: Määrärahan osoittaminen turkistarhojen siirtämisavustuksiin pohjavesialueilla (35.10.77)
- TAA 895/2003 vp — Matti Väistö /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen Niiralan raja-aseman tullihenkilöstön lisäämiseen (28.40.21)

- TAA 896/2003 vp — Matti Väistö /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen Pohjois-Karjalan petoeläinvahinkojen estämiseen ja korvaamiseen (30.41.42)
- TAA 897/2003 vp — Matti Väistö /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen Mönnin sillan rakentamiseen Kontiolahdella (31.24.21)
- TAA 898/2003 vp — Tuula Väättäinen /sd ym.: Määrärahan osoittaminen perus- ja erikoistumiskorvauksen tutkintokorvausten maksamiseen yliopistollista sairaalaa ylläpitäville kuntayhtymille (33.32.33)
- TAA 899/2003 vp — Harry Wallin /sd: Määrärahan osoittaminen Lehtimäen opiston toimintaan (29.69.50)
- TAA 900/2003 vp — Harry Wallin /sd: Määrärahan osoittaminen vapaa-ajankalastusyhdistysten tiedotustoimintaan (30.41.51)
- TAA 901/2003 vp — Harry Wallin /sd: Määrärahan osoittaminen Katilantien päällystämiseen Seinäjoella (31.24.21)
- TAA 902/2003 vp — Harry Wallin /sd: Määrärahan osoittaminen kevyen liikenteen väylän rakentamiseen välillä Seinäjoen Heikkilänmäki—Kiikun risteys (31.24.21)
- TAA 903/2003 vp — Harry Wallin /sd: Määrärahan osoittaminen Ämmälänkyläntien peruskorjaukseen Seinäjoella (31.24.21)
- TAA 904/2003 vp — Ben Zyskiewicz /kok ym.: Yrittäjien työvoimakustannusten alentamiskokeilusta johtuvan tulo- ja varallisuusverotuksen verokertymän vähentäminen (11.01.01)
- TAA 905/2003 vp — Ben Zyskiewicz /kok ym.: Määrärahan osoittaminen perusopetuksen valtionosuuksien yksikköhintoihin (29.40.30)
- TAA 906/2003 vp — Ben Zyskiewicz /kok ym.: Työllistämis-, koulutus- ja erityistoimiin ehdotetun määrärahan vähentäminen (34.06.29)
- TAA 907/2003 vp — Lauri Oinonen /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen elokuvaopetuksen järjestämiseen Haapamäen yhteiskoulun lukiossa (29.40.30)
- TAA 908/2003 vp — Lauri Oinonen /kesk: Määrärahan osoittaminen haja-asutusalueiden pienten lukiodien etä-, verkko- ja aikuislukio toiminnan kehittämiseen (29.40.30)

sekä eduskunnan 27.11.2003 lähettämät talousarvioaloitteet

Lausunnot

Eduskunnan työjärjestyksen 38 §:n 3 momentin mukaan kukin erikoisvaliokunta voi omasta aloitteestaan antaa toimialaansa koskevan lausunnon talousarvioesityksestä valtiovarainvaliokunnalle kolmenkymmenen päivän kuluessa siitä, kun esitys on lähetetty valtiovarainvaliokuntaan.

Vuoden 2004 talousarvioesityksestä ovat määräajassa lausunnon antaneet

- hallintovaliokunta HaVL 4/2003 vp
- lakivaliokunta LaVL 7/2003 vp
- liikenne- ja viestintävaliokunta LiVL 15/2003 vp
- maa- ja metsätalousvaliokunta MmVL 6/2003 vp
- puolustusvaliokunta PuVL 3/2003 vp
- sivistysvaliokunta SiVL 5/2003 vp
- sosiaali- ja terveysvaliokunta StVL 6/2003 vp
- talousvaliokunta TaVL 12/2003 vp
- työelämä- ja tasa-arvovaliokunta TyVL 4/2003 vp
- ympäristövaliokunta YmVL 15/2003 vp.

Jaostovalmistelu

Asia on valmisteltu asiayhteyden mukaisesti
valtiovarainvaliokunnan kaikissa jaostoissa.

YLEISPERUSTELUT

Talouspolitiikka. Talousarvioesityksen Suomen talouskehitystä koskeva arvio perustuu näkemykseen, että maailmantalous alkaa vähitellen vahvistua Yhdysvaltain johdolla. Viimeaikaiset tiedot viittaavat siihen, että tämä näkemys on oikea. Teollisuusmaiden järjestö OECD ennustaa Yhdysvaltain talouden kasvavan tänä vuonna 2,9 prosenttia ja ensi vuonna 4,2 prosenttia. Talouskasvu on nopeutunut myös Aasiassa. Näiden vanavedessä myös euroalueen kasvun odotetaan voimistuvan, minkä arvioidaan heijastuvan jo kuluvan vuoden loppupuolen kasvuun myös Suomessa. Euroalueella ennen muuta Ranskan ja Saksan avoin vakausta ja kasvusopimuksen rikkominen luo epävarmuutta.

Täydentävässä talousarvioesityksessä kokonaistuotannon arvioidaan jäävän 1,4 prosenttiin vuonna 2003, mutta nopeutuvan ensi vuonna jo 2,7 prosenttiin. Taloudelliset tutkimuslaitokset ovat esittäneet valiokunnalle jopa tätä korkeampia kasvuarvioita.

Kuluvana vuonna Suomen talouskasvu on ollut pitkälle yksityisen kulutuksen varassa. Kansainvälisen talouden elpymisen myötä Suomen viennin kasvun arvioidaan nopeutuvan lähitulevaisuudessa, mikä selittää optimistisempia kasvuarvioita vuodelle 2004. Korkotason pysyessä alhaisena näkymien paraneminen kääntäneen myös tuotannolliset investoinnit pieneen kasvun vuoden 2004 aikana.

Kuluvana vuonna valtiontalous muodostuneen likimain tasapainoiseksi. Hallitus on ilmoittanut talousarvioesityksen yleisperusteluissa pyrkivänsä finanssipolitiikassaan siihen, että valtiontalous pysyy vahvana, jotta julkinen talous voisi lähivuosikymmeninä selviytyä väestön ikääntymisen myötä kasvavista vastuistaan ilman kohtuutonta tulevien sukupolvien harteille tulevaa rahoitustaakkaa.

Työllisyys. Talousarvioesityksessä on myös todettu, että hallituksen talouspolitiikan tar-

keimpänä tavoitteena on työllisyyden lisääminen vähintään 100 000 hengellä kuluvan vaalikauden loppuun mennessä. Seuraavan vaalikauden lopussa tavoitellaan 75 prosentin työllisyysastetta. Tämän hallituskauden työllisyystavoitetta oltaneen nostamassa johtuen teollisuustyöpaikkojen viimeaikaisesta, varsin voimakkaasta vähenemisestä; teollisuuden työvoima on verrattuna vuoden takaiseen tilanteeseen supistunut saadun selvityksen mukaan noin 27 000 henkeä eli runsaat viisi prosenttia. Palveluissa työllisyys kasvaa edelleen, vaikkakin hidastuvalla tahdilla. Työllisyysaste jäänee kuluvana vuonna jopa täydentävään talousarvioesitykseen kirjattua 67,4 prosenttia alhaisemmaksi. Etenkin yhdestä yrityksestä riippuvilla paikkakunnilla viimeaikaiset irtisanomiset ovat merkinneet huomattavia vaikeuksia. Merkittävää on kuitenkin se, että työttömyysaste näyttää pysyvän viimeisten tietojen mukaan viime vuoden 9,1 prosentissa.

Edellä todettu merkitsee, että hallituksen työllisyystavoite kuluvalla vaalikaudella tulee yhä vaikeammaksi saavuttaa. Vuonna 2004 työllisyysasteen odotetaan hieman kohoavan. Täydentävässä talousarvioesityksessä työttömyysasteen odotetaan painuvan 8,8 prosenttiin eli hieman alemmaksi kuin vuoden 2004 talousarvioesityksen pohjana olleessa ennusteessa arvioitiin. Työpaikkojen määrä alkanee ensi vuonna uudelleen lisääntyä, kun talouskasvu nopeutuu ja etenkin palvelujen työvoimatarve kasvaa edelleen. Tämä edellyttää kuitenkin sekä työvoiman kysyntää että tarjontaa lisäävien toimenpiteiden tehostamista nykyisestään. Toimien on samanaikaisesti lisättävä työvoiman kysyntää ja ylläpidettävä kansantalouden kilpailukykyä.

Veropolitiikka. Työllisyyden ja talouskasvun edellytyksien parantamiseksi ansiotulojen verotusta on kevennetty hallitusohjelman mukaises-

ti. Kuluven vuoden verotusta kevennettiin vuositasolla ensimmäisen lisätalousarvion yhteydessä 295 miljoonalla eurolla. Vuoden 2004 talousarvioesityksen verolinjaus merkitsee tämän lisäksi varsin tuntuvaa kevennystä kokonaisverotukseen. Ansiotuloverotus kevenee arvion mukaan 775 miljoonalla eurolla, ja alkoholiveron kertymän arvioidaan supistuvan 300 miljoonalla eurolla. Lisäksi budjettiin sisältyy muun muassa arvonlisäveron alarajan tekeminen liukuvaksi, vaikka muutoksen fiskaaliset vaikutukset realisoituvat vasta vuonna 2005.

Etupainotteisesti toteutettavat, ennen muuta työn verotukseen kohdistuvat veronkevennykset vahvistavat kysyntää ja ovat siten suhdannepoliittisesti osuvia. Ansiotulojen verotuksen keventäminen ja suuntaaminen pieni- ja keskituloisille palkansaajille lisää työnteon kannustavuutta ja ostovoimaa.

Hallitus on myös antanut kannanottonsa yritystys- ja pääomaverotuksen uudistamisesta. Merkittävin muutos on se, että osakeyhtiöiden verokanta laskee 29 prosentista 26 prosenttiin. Tämän arvioidaan keventävän yritysten verorasitusta vuositasolla 555 miljoonaa euroa. Uudistus tähtää siihen, että yritystoiminnan ja taloudellisen kasvun edellytykset säilyvät hyvinä ja että verojärjestelmän kansainvälistä kilpailukykyä voidaan parantaa.

Valiokunta katsoo, että verotusta uudistettaessa tulee myös veronsaajan intressi ottaa huomioon. Tämä pätee sekä valtioon että kuntiin. Hyvinvointipalvelujen turvaaminen edellyttää riittävää veropohjaa ja tämän mukaista verokertymää. Veronmaksajan näkökulmasta veroratkaisuilla odotetaan yhteiskunnallista oikeudenmukaisuutta.

Kehysmenettely. Hallituksen talousarvioesitys vuodelle 2004 on ensimmäinen uudistetun kehysmenettelyn mukainen esitys. Hallitusohjelman mukaisesti kehysmenettelyä uudistettiin kuluven vuoden keväällä ja toukokuun kehyspäätöksen yhteydessä hallitus hyväksyi tarkistettua kehysten mukaisen menosäännön. Samassa yhteydessä julkaistiin arvio valtion tuloista sekä perustelumuistio arvion kokonaistaloudellisista

taustaoletuksista ja keskipitkän ajan taloudelliseen kehitykseen vaikuttavista tekijöistä samoin kuin arviointi valtiontalouden kestävydestä. Myös lisätalousarvioesitykset sisällytettiin kehysiin. Suhdanneherkät sekä muut paljolti hallituksen päätöksistä riippumattomasti muuttuvat menot jätettiin menoperusteiden muutoksia lukuun ottamatta menosäännön ulkopuolelle. Talousarvion rakenteeseen tai menojen tasoon vaikuttavat hallinnolliset järjestelyt tai budjettitekniset muutokset muuttavat kehysiä vastaavasti. Hallitus antoi valtiontalouden kehukset vuosille 2004–2007 eduskunnalle selontekona, jonka eduskunta käsitteli kevästuntokauden päätteeksi valtiovarainvaliokunnan mietinnön VaVM 9/2003 vp pohjalta.

Hallituksen esityksen (HE 55/2003 vp) ja siihen liittyvän täydentävän esityksen (HE 145/2003 vp) myötä talousarvioesityksen kehukseen luettaviksi määrärahoiksi hallitus on ehdottanut 27 730 miljoonaa euroa, mikä jää kehysmäärärahatason alapuolelle 358 miljoonaa euroa (ns. jakamaton varaus). Tämänluonteiseksi eräksi voidaan laskea myös valtiovarainministeriön pääluokkaan momentille 28.81.96 sisällytetty 20 miljoonan euron määräraha edeltä arvaamattomia tarpeita varten, jota valiokunta on pienentänyt 10 miljoonaan euroon. Jakamattomasta varauksesta on tarkoitus rahoittaa vuoden 2004 mahdolliset lisätalousarviotarpeet. Lisäksi siitä on tarkoitus tulevaisuudessa rahoittaa kehyspäätöksen perusteella maa- ja metsätalousministeriön tarpeisiin varattu 14 miljoonan euron määräraha. Kehyksen ulkopuolelle jäävien menojen määräksi ehdotetaan täydentävän esityksen jälkeen 9 294,8 miljoonaa euroa.

Euromääräisesti merkittävimmät muutokset on valiokuntakäsittelyssä tehty liikenne- ja viestintäministeriön pääluokkaan. Ongelmallista on, kuten valiokunta on pääluokkaperusteluissa todennut, että vaalikauden menokehyksessä ei ole riittävästi otettu huomioon liikenneverkon kehittämistarpeita. Merkittävimmät kehittämistarpeet on todettu olevan perustienpidossa ja -radanpidossa. Valiokunta on tässä yhteydessä viitannut hallitusohjelmaan, jonka mukaan laadukkaat ja toimintavarmat liikenneväylät ovat pe-

rusedellytys koko yhteiskunnan tehokkaalle, alueellisesti ja sosiaalisesti tasavertaiselle ja kansainvälisesti kilpailukykyiselle toiminnalle.

Hallitusohjelman mukaisesti on käynnistetty neljä poikkihallinnollista politiikkaohjelmaa: tietoyhteiskuntaohjelma, työllisyysohjelma, yrittäjyyden politiikkaohjelma ja kansalaisvaikuttamisen politiikkaohjelma. Näiden hallinnon rajat ylittävien politiikkaohjelmien määrärahat kirjattiin kehyksiin omina erinään. Talousarviesityksen yleisperusteluissa on lueteltu momentit, joilta näitä ohjelmia rahoitetaan.

Peruspalvelubudjetti. Keväällä hyväksytyissä menokehyksissä otettiin hallitusohjelman mukaisesti huomioon peruspalvelujen rahoituksen, kuntatalouden ja valtionosuudet täsmäntävä peruspalvelubudjetti. Tämä pohjautuu koko hallituskauden kattavaan valtion ja kuntien väliseen peruspalveluohjelmaan, jossa arvioidaan kuntien tehtävistä ja muista velvoitteista aiheutuvat menot ja tulot kuntaryhmittäin sekä toimenpiteet niiden tasapainottamiseksi.

Hallituksen esityksen yleisperustelujen mukaan vuonna 2004 kuntien toimintamenoiksi arvioidaan 24,7 miljardia euroa. Tästä noin 80 prosenttia eli 19,8 miljardia euroa muodostavat pääosin peruspalvelujen järjestämiseen kuuluvat valtionosuustehtävien menot sosiaali- ja terveydenhuollossa sekä opetus- ja kulttuuritoimissa. Koko kehyskaudella sosiaali- ja terveydenhuollon valtionosuudet lisääntyvät kehyspäätöksen mukaan asteittain yhteensä 422 miljoonaa euroa. Opetusministeriön hallinnonalan rahoitukseen osoitetusta kehyslisäyksestä kuluvalle vaalikaudelle kuuluu peruspalvelubudjettitarkastelun piiriin runsaat 120 miljoonaa euroa.

Valtiovarainvaliokunta esitti jo valtiontalouden kehyksistä antamassaan mietinnössä tyytyväisyytensä siihen, että peruspalveluiden rahoitus on nostettu esille määräraha-kehyksissä ja että niihin suunnataan lisää voimavaroja. Valiokunnan mielestä on myös erittäin tärkeää, että sosiaali- ja terveydenhuollon valtionosuuksia lisätään, sillä palveluiden järjestäminen aiheuttaa lähitulevaisuudessa yhteiskunnalle mittavia haasteita muun muassa väestön ikääntymisen

vuoksi. Hallituksen valitsema menettelytapa on myös edistysaskel valtion ja kuntien taloussuhteiden ja koko julkisen talouden tasapainon näkökulmasta. Saadun selvityksen mukaan tarkoituksena on, että loppuvaalikauden mittainen peruspalveluohjelma valmistuu siten, että se voidaan ottaa mukaan valtion seuraavan kehysriihen aineistoon. Jo vuoden 2005 talousarvion yhteyteen liitettyssä peruspalvelubudjetissa on tarkoitus käsitellä kuntien lakisääteiset menot ja niihin tarvittava rahoitus.

Peruspalveluohjelma ja siihen kiinteästi liittyvä peruspalvelubudjetti luovat aivan uudenlaisen tavan hahmottaa ja käsitellä valtion ja kuntien suhteita ja mahdollisuuksia rahoittaa lakisääteiset peruspalvelut. Peruspalveluohjelma edistää myös sektoriministeriöiden yhteistyötä ja koordinaatiota ja parantaa sitä kautta valtioneuvoston toimintaedellytyksiä. Tarkastelu antaa aikaisempaa kattavamman kuvan kuntatalouden kokonaisuudesta ja erityisesti valtion toimenpiteiden vaikutuksista. Valiokunta on luvun 26.97 perustelujen kohdalla pitänyt todennäköisenä, että nämä pitkän tähtäyksen toimenpiteet ja valtionosuuksien lisäys näkyvät ennen pitkää myös kuntalaisille tarjottavien palvelujen paranemisena. Luvun 33.32 perusteluissa valiokunta pitää tärkeänä, että peruspalveluohjelma ja siihen liittyvä budjetti saadaan kokonaisuudessaan voimaan vuodesta 2005 lukien. Samassa yhteydessä valiokunta kiinnittää huomiota kuntien perusrahoituksen turvaamiseen peruspalvelubudjettia laadittaessa.

Valiokunta pitää tärkeänä, että talousarviesityksessä päätettyjen ja muiden toimien tuloksena syntyy kokonaisuus, jossa myös kuntatalouden vakaus voidaan turvata. Edellä todetun palvelujärjestelmän rinnalle voidaan nostaa henkilöstön saatavuus; valtion ja kuntien pitää olla tulevaisuudessa kilpailukykyisiä työnantajia. Määräaikaisista työsuhteista ollaan pyrkimässä valtionhallinnossa eroon. Valiokunta katsoo, että työsuhteen pysyvyyteen on myös kuntasektorilla kiinnitettävä huomiota. Sekä julkisella että yksityisellä sektorilla kaikki toimenpiteet, jotka edistävät sukupuolten välistä tasa-arvoa, ovat kannatettavia. Tässä mielessä hallitusohjel-

man kirjaus, että perhevapaista aiheutuvia työnantajakustannuksia tasataan nykyistä enemmän, on tärkeä.

Muuta. Suomen perustuslain 84 §:n 1 momentin mukaan valtion talousarvioon otetaan arviot vuotuisista tuloista ja määrärahat vuotuisiin menoihin sekä määrärahojen käyttötarkoitukset ja muut talousarvion perustelut. Pykälän perustelujen mukaan talousarvion tulisi sisältää täysimääräisesti arviot kaikkiin tiedossa oleviin vuotuisiin tuloihin ja määrärahat kaikkiin tiedossa oleviin menoihin. Valiokunta toteaa, että useilla hallinnonaloilla on jo nyt tiedossa menoja, jotka olisi asianmukaista ottaa varsinaiseen talousarvioon.

Valiokunta on todennut, että eri hallinnonaloilla toimintamenomomenttien siirtyvät erät

ovat pienentyneet aiemmasta. Hyvä budjetointitapa ja järkevä toiminta edellyttäisivät noin kuukauden kulutusmenoja vastaavaa siirtyvää erää virastojen ja laitosten budjeteissa. Tämä ei näytä toteutuvan useimmilla hallinnonaloilla. Siirtyvien erien pieni määrä ei johda myöskään taloudellisesti edullisimpaan tulokseen.

Valtiovarainvaliokunta on käsitellessään hallituksen esitystä laiksi Senaatti-kiinteistöistä mietinnössään VaVM 34/2003 vp esittänyt huolensa virastojen ja laitosten vuokramäärärahojen riittävydestä. Läpinäkyvyyden parantamiseksi eduskunnan tulee jatkossa myös talousarvioiden yhteydessä nähdä, mikä osa toimintamenoista on käytettävissä varsinaiseen toimintaan ja mikä on vuokrien osuus.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

MÄÄRÄRAHAT

Pääluokka 21

EDUSKUNTA

40. Valtiontalouden tarkastusvirasto

21. *Valtiontalouden tarkastusviraston toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Valtiovarainvaliokunta kiinnitti kuluven vuoden talousarviosta antamassaan mietinnössä VaVM 40/2002 vp huomiota VTV:n henkilöstön palkkauksen jälkeenjääneisyyteen ja siitä aiheutuneeseen henkilöstön huomattavaan vaihtuvuuteen. Valiokunta palasi asiaan juuri antamassaan mietinnössä VaVM 29/2003 vp Valtiontalouden tarkastusviraston kertomuksesta.

Tarkastusvirasto on selvittänyt viraston henkilöstön palkkauksen jälkeenjääneisyyttä ja henkilöstön vaihtuvuutta. Kuluven vuoden huhtikuussa valmistuneen raportin mukaan virastosta lähti vuosina 2000—2002 yhteensä 28 tarkastushenkilöstöön kuulunutta työntekijää. Ylitarkastajien ja tarkastajien vaihtuvuus tänä ajanjaksona on ollut keskimäärin noin 11 prosenttia vuodessa, kun asiantuntijavaihtuvuus valtionhallinnossa on valtiovarainministeriön mukaan ollut keskimäärin kolme prosenttia vuodessa. Palkkauksen jälkeenjääneisyys tarkastusviraston selvityksessä käytettyihin keskeisiin vertailuryhmiin vaihtelee ylitarkastajien osalta välillä 19—34 prosenttia ja toimistohenkilöstön osalta välillä 5—15 prosenttia.

Eduskunnan virastojen virkamiesten ja työsuhteisten työntekijöiden työaikoja yhtenäistettiin kansliatoimikunnan 2.5.2002 tekemällä työaikapäätöksellä. Tuolloin palveluksessa jo olleella henkilöllä, joka vapaaehtoisesti ja asianomaisen viraston suostumuksella siirtyy uuteen työaikaan, on oikeus työajan pidennystä vastaa-

vaan täysimääräiseen korvaukseen. Käsittelyssä oleva vuoden 2004 talousarvioesitys sisältää tätä varten määrärahan valtiontilintarkastajien kanslian ja eduskunnan oikeusasiamiehen osalta. Käytännössä näissä virastoissa toteutettava työajan pidentäminen samaksi kuin tarkastusvirastossa ja siitä maksettava kompensatio tulee lisäämään tarkastusviraston henkilöstön palkkauksen jälkeenjääneisyyttä vastaavaa työtä muissa virastoissa tekeviin nähden.

Tarkastusviraston sisällä on jo noin kolmen vuoden ajan neuvoteltu uuden palkkausjärjestelmän kehittämisestä. Kansliatoimikunta piti ennen VTV:n siirtymistä eduskunnan yhteyteen tekemässään päätöksessä kesäkuussa 2000 oikeana periaatetta, että tarkastusvirasto kehittää palkkausjärjestelmäänsä noudattaen valtion palkkausjärjestelmän yleisiä kehittämistavoitteita ja ottaen huomioon eduskunnan virastoissa vallitseva palkkapolitiikka. Toistuvista yrityksistä huolimatta yksimielisyyttä uuteen palkkausjärjestelmään siirtymisestä ei viraston sisällä ole saavutettu. Tarkastusvirasto onkin kuluven vuoden lokakuussa ilmoittanut kansliatoimikunnalle, ettei se toistaiseksi jatka uuden palkkausjärjestelmän kehittämistä erillisenä hankkeena eduskunnan muista virastoista. Eduskunnan muissa virastoissakaan ei tällaista palkkausjärjestelmän uudistusta ole toistaiseksi tekeillä.

Valtiovarainvaliokunta katsoo, että tarkastusviraston toimintaedellytykset ja kilpailukyky työnantajana tulee varmistaa. Tämä edellyttää myös palkkauksen jälkeenjääneisyyden korjaamista jo ennen kuin varsinainen palkkausjärjestelmän uudistus voidaan aloittaa. Tarkastus-

viraston henkilöstön palkkaustason kehittämiseksi tarvitaan samalla useampivuotinen ohjel-

ma. Valiokunta pitää tärkeänä, että VTV:n palkkauskysymykset ratkaistaan pikaisesti.

Pääluokka 23
VALTIONEUVOSTO

27. Poliittisen toiminnan avustaminen

50. *Puoluetoinnin tukeminen* (kiinteä määrä-raha)

Puoluetoinnin tukemiseen on hallituksen esityksessä varattu 12 988 000 euroa. Määrärahaan sisältyy 1 181 000 euroa kertaluonteisena menona vuoden 2004 kunnallisvaaleista aiheutuviin kustannuksiin.

Eduskunta korotti puoluetukea kolme vuotta sitten tekemällään päätöksellä. Päätöksen pohjana olleessa valtiovarainvaliokunnan mietinnössä VaVM 43/2000 vp todettiin, että "puolueiden tehtävä Suomen kansanvaltaisessa järjestelmässä on tuoda erilaiset poliittiset vaihtoehdot esille kaikille kansalaisille. Tämän tehtävän kustannukset nousevat jatkuvasti, koska kansalaiset tavoitetaan yhä pirstaloituneemman ja kalliimman tiedonvälityksen kautta. Myös puolueiden yleiset toimintakulut ovat viime vuosina merkittävästi nousseet. Osin EU:n myötä puolueiden kansainvälisen toiminnan vaatimukset ovat niin ikään kasvaneet."

Edellä todettu puoluetuen korotus tehtiin tilanteessa, jossa puoluetuki oli reaalisesti alimmalla tasolla yli 20 vuoteen. Puolueet ovat viime

vuosina joutuneet merkittävästikin sopeuttamaan toimintaansa ja supistamaan henkilöstöään sekä puoluetoimistoissa että aluetasolla. Henkilöstösupistukset ovat ulottuneet puolueiden perustoimintoihin saakka. Mikäli kehitys jatkuu, vaarana on, että puolueista tulee pelkkiä vaalipuolueita. Tämä on valiokunnan käsityksen mukaan vastoin sitä, mitä puolueilta ja puolueityöltä tulevaisuudessa odotetaan. Valiokunta odottaa hallituksen turvaavan puolueityön edellytykset.

Puoluetukimäärärahasta on tarkoitus rahoittaa myös kansalaisvaikuttamisen politiikkaohjelmaa. Tätä on tarkoitus rahoittaa myös momentilta 23.99.52 Kansalaisaktiivisuuden lisääminen Euroopan parlamentin Suomen edustajien vaaleissa sekä eräiltä muilta momenteilta. Kansalaisvaikuttamisen politiikkaohjelma on yksi neljästä hallitusohjelman mukaisesti käynnistetyistä poikkihallinnollisesta politiikkaohjelmasta. Sen tarkoituksena on, kuten talousarvioesityksen yleisperusteluissakin on todettu, vahvistaa demokratiaa tuomalla esille edustuksellista demokratiaa, kansalaisten ja hallinnon välistä suhdetta sekä kansalaisten omaehtoista toimintaa koskevia kehittämistarpeita.

Pääluokka 24

ULKOASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALA

30. Kansainvälinen kehitysyhteistyö

66. *Varsinainen kehitysyhteistyö* (siirtomääräraha 3 v)

Lukuperusteluissa on todettu, että hallituksen kansainvälinen kehityspolitiikka perustuu YK:n vuosituhatjulistuksen kehityspäämääriin. Köyhyyden vähentäminen on edelleen kehitysyhteistyön päätavoite. Suomen kehitysyhteistyöllä tuetaan köyhien maiden omia kehitysponnisteluja. Perusteluissa on myös todettu YK:n suositus kohdistaa 0,15 prosenttia BKTL:sta vähiten kehittyneille maille. Valiokunta toteaa, että Suomen osuus ei ole kuitenkaan kasvanut 1990-luvun jälkeen ja on tällä hetkellä noin 0,08 prosenttia BKTL:sta.

Kehitysyhteistyömäärärahojen BKTL-osuuden kokonaisuudessaan arvioidaan talousarviossa ensi vuonna nousevan 0,37 prosenttiin. Nykyisen hallituksen hallitusohjelmassa on todettu, että hallitus kasvattaa kehitysyhteistyömäärärahoja tavoitteena nostaa niiden osuus 0,7 prosenttiin bruttokansantuotteesta vuoteen 2010 mennessä yleinen talouskehitys kuitenkin huomioon ottaen.

Kehitysyhteistyön kokonaisrahoitus on vuoden 2004 talousarvioesityksessä 545,6 miljoonaa euroa, mistä 453,2 miljoonaa euroa on budjetoitu ulkoasiainhallinnon pääluokkaan. Kuluvan vuoden keväällä tehdyn kehyspäätöksen mukaisella kokonaisrahoituksella kehitysyhteistymenoissa päästäneen vuonna 2007 noin 0,44 prosentin BKTL-osuuteen.

Valtioneuvos Harri Holkerin johdolla toiminut asiantuntijaryhmä sai kuluvan vuoden keväällä valmiiksi selvityksensä Suomen kehitysyhteistyön tasosta ja laadusta. Työryhmä esitti, että kehitysyhteistyömäärärahat nostetaan 0,7 prosentin bruttokansantulotasolle siten, että ne ovat 0,41 prosenttia vuonna 2004, 0,46 prosent-

tia vuonna 2005, 0,51 prosenttia vuonna 2006 ja 0,55 prosenttia bruttokansantulosta vuonna 2007. Viime vuosina kehitysyhteistyön laatuun on pyritty kiinnittämään erityistä huomiota, mitä valiokunta pitää oikeana lähtökohtana.

Määrällisesti suurinta lisäystä talousarvioesityksessä on tapahtunut maa- ja aluekohtaisessa kehitysyhteistyössä, jonka maksatusmäärärahoissa 128 miljoonassa eurossa on lisäystä 15,9 miljoonaa euroa edelliseen vuoteen verrattuna. Valiokunta korostaa myös monenkeskisen kehitysrahoituksen merkitystä jatkossa. Myönteinen kehitys edellyttää useampivuotisen yhteistyön mahdollistavia myöntö- ja sopimusvaltuuksia.

Hallitus valmistelee uutta kehityspoliittista ohjelmaa, jonka yhtenä tavoitteena saatujen tietojen mukaan tulee olemaan kansalaisjärjestöjen osuuden kasvattaminen kehitysyhteistyömäärärahoista. Myös tämän, vielä vahvistamattoman tavoitteen saavuttaminen edellyttäisi vastaavassa suhteessa kasvavia myöntö- ja sopimusvaltuuksia. Valiokunta suhtautuu myönteisesti kansalaisjärjestöjen tuen kehittämiseen.

Suomi on kehitysmaiden tukemisessa eräiden muiden maiden tapaan siirtymässä osittain budjettiperusteiseen tukeen. Esimerkiksi Mosambikin osalta, joka on suurin avunsaaja Suomen kahdenvälisestä avusta, suoran budjettituen osuus vuoden 2004 kokonaisuudelmasta tulee saadun selvityksen mukaan olemaan peräti 23 prosenttia. Vuodentakaisessa budjettimietinnössään valtiovarainvaliokunta katsoi, että suoran budjettituen edellytyksenä tulee olla ennen muuta se, että vastaanottajamaan keskushallinto ja paikallishallinto ovat toimivia ja luotettavia. Ilman tätä avun perillemenon valvonta on mahdotonta. Valiokunta kiinnittää tässä yhteydessä huomiota myös Suomen edustustojen resursseihin ao. maissa.

Korkotukeen on talousarvioesityksessä ehdotettu määrärahoja 10 miljoonaa euroa. Lisäksi on ehdotettu, että uusia korkotukiluottoja saa vuonna 2004 myöntää niin, että korkotuki on enintään 28 miljoonaa euroa. Momentin 24.30.66 perustelujen selvitysosassa on todettu, että korkotukiluottojen käyttökohteita on tarkoitus laajentaa ottaen huomioon OECD:n vientiluottoja ja korkotukiluottoja koskeva ns. konsensus-sopimus.

Valiokunta toteaa, että OECD:n kehitysapukomitean DACin evaluaatioraportissa vuodelta 2001 suositellaan, että Suomi harkitsisi korkotukiluottojen asteittaista lopettamista, koska korkotuen vaikutus köyhyyden vähentämiseen on epäselvä. Kannanotto korkotukiluottoja vastaan sisältyi myös vuonna 2002 valmistuneeseen synteesitutkimukseen, joka laadittiin Suomen toimeenpaneman kahdeksan maaohjelman evaluaation pohjalta. Korkotukiluotoista on tehty erillinen evaluaatio ja asiaa valmistellaan osana edellä todettua, valtioneuvoston tekeillä olevaa kehityspoliittista ohjelmaa. Valiokunta odottaa hallituksen linjausta korkotukeen tässä yhteydessä. Linjausta tehtäessä edellä todetut kriittiset näkökohdat otettaneen huomioon.

99. Ulkoasiainministeriön hallinnonalan muut menot

50. Eräät valtionavut (kiinteä määräraha)

Momentin käyttösuunnitelman kohtaan Suomen YK-liitto ry on esitetty 240 000 euroa. Valtionapu pysyisi siten kuluva vuoden tasolla. Vaikka YK-liiton saama avustus onkin parin edellisen vuoden aikana hieman kasvanut, on se reaaliarvoltaan kuitenkin pienempi kuin 10 vuotta sitten.

Saadun selvityksen mukaan YK-liiton tehtäväkenttä on laajenemassa. Tähän vaikuttavat niin kansainväliset tapahtumat, globaaleista asioista käytävä keskustelu kuin järjestelyt itse YK:n sisälläkin. YK-liiton tiedotuksen ja koulutuksen muotoja on jouduttu voimakkaasti kehit-

tämään nykyvaatimuksia vastaaviksi. Tässä liitto on saadun selvityksen mukaan panostanut erityisesti verkkotiedotukseen ja -koulutukseen.

Suomen YK-liiton perustamisesta tulee kuluneeksi 50 vuotta syksyllä 2004. Vuonna 2005 vietetään Yhdistyneiden kansakuntien 60-vuotisjuhlaa. Tuolloin tulee kuluneeksi myös 50 vuotta siitä, kun Suomi liittyi maailmanjärjestykseen. Nämä juhluvuodet antavat Suomen YK-liitolle hyvän mahdollisuuden järjestää erilaisia tilaisuuksia ja kehittää liiton koulutusta ja tiedotusta siihen suuntaan, että se tukee myös Suomen YK-politiikan tavoitteita.

Edellä olevan perusteella momentille lisätään 25 000 euroa Suomen YK-liitto ry:lle.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 1 508 000 euroa.
(2. kappale kuten HE 55/2003 vp)

Käyttösuunnitelma	€
Kansalaisjärjestöjen Eurooppa-tiedotus	605 000
Suomen YK-liitto ry	265 000
Suomen Pakolaisapu ry	202 000
Suomen toimikunta Euroopan turvallisuuden edistämiseksi	109 000
Suomen YK:n lastenapu UNICEF ry	84 000
YK:n Naisten Kehitysrachasto, Suomen Yhdistys ry	50 000
Saamelaisneuvosto	47 000
Euroopan turvallisuus- ja yhteistyökonferenssin toimintaa tukevat järjestöt sekä ihmisoikeusjärjestöt	42 000
SPR:n kansainvälisen humanitaarisen oikeuden ja Geneven sopimusten tunnetuksi tekeminen Suomessa	54 000
Muut kansainvälistä toimintaa harjoittavat yhteisöt	50 000
Yhteensä	1 508 000

Pääluokka 25

OIKEUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Ministeriö ja sen yhteydessä toimivat viranomaiset

51. *Eräät valtion maksamat korvaukset ja avustukset (arviomääräraha)*

Saamelaisten kulttuuri-itsehallinto. Momentin perustelujen selvitysosana mukaan määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon lisäyksenä 150 000 euroa avustuksiin saamelaisten kulttuuri-itsehallinnon ylläpitämiseen, mistä 100 000 euroa uuden saamen kielilain edellyttämiin menoihin.

Uuden saamen kielilain mukaan saamelaisilla on asioidessaan saamelaisten kotiseutualueella valtion viranomaisissa ja kunnallisissa viranomaisissa oikeus käyttää valintansa mukaan suomen tai saamen kieltä. Kuten perustuslakivaliokunta saamen kielilakia koskevasta esityksestä antamassaan mietinnössä PeVM 4/2003 vp on todennut, lain sisältämät keinot tarkoittavat yhtäältä pyrkimystä lisätä saamen kieltä taitavien henkilöiden määrää niissä viranomaisissa, joita laki koskee. Tulkkauksen ja kääntämisen käyttäminen merkitsisivät myös tulevaisuudessa tärkeää keinoa tavoitteiden saavuttamiseksi. Perustuslakivaliokunta on mietinnössään pitänyt tärkeänä, että valtioneuvosto yhteistyössä saamelaiskäräjien kanssa selvittää, millaisin voimavarapanostuksin saamelaisten kielellisten oikeuksien toteutumisen hyväksi tehtyä työtä voidaan tehostaa edelleen.

Myös valtiovarainvaliokunta on useana vuonna talousarviomietinnöissään puuttunut jo tähän saakka voimassa olleen saamelaisten kielilain toteuttamiseen, ja eduskunta on valiokunnan ehdotuksesta myöntänyt tarkoitukseen useampana vuonna lisärahoitusta. Saamen kielen toimistolla on tällä hetkellä yhteensä neljä pohjoissaamen kielenkääntäjän virkaa, joista kolme on sijoitettu Utsjoelle tehtäväänään kääntää

ainoastaan tämän kunnan asiakirjoja. Neljännen kääntäjän toimipaikka on Inarin kirkonkylässä saamelaiskäräjien sihteeristössä. Edellä todettu lisämääräraha mahdollistaa kahden uuden kielenkääntäjän viran perustamisen, jolloin kielenkääntäjiä olisi yhteensä kuusi. Saadun selvityksen mukaan myös tätä määrää on tehtäviin nähdä pidettävä riittämättömänä.

50. Rangaistusten täytäntöönpano

21. *Rangaistusten täytäntöönpanon toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)*

Vankeinhoidon määrärahatilanne. Momentille on ehdotettu nettomäärärahaa 178 403 000 euroa. Saadun selvityksen mukaan tästä määrärahasta on varattu vankeinhoitolaitoksen toimintamenoihin 158 818 000 euroa. Määrärahatarve ilman säästötoimia olisi oikeusministeriöltä saadun selvityksen mukaan vuonna 2004 lähes 161 miljoonaa euroa. Tiedossa olevia menokehitykseen vaikuttavia tekijöitä ovat muun muassa vuokramenojen kasvu, pitkään suunnitteilla olleesta vankitietojärjestelmästä aiheutuvat kustannukset sekä vankien määrän kasvu. Myös vankien terveydenhuollon menot kasvanevat edelleen.

Lakivaliokunta on antanut talousarvioesityksestä lausunnon (LaVL 7/2003 vp) omalta toimialaltaan ja keskittynyt siinä erityisesti vankeinhoidon määrärahoihin. Lakivaliokunta on katsonut, että vankeinhoitoon esitetyt määrärahat eivät ole sopusoinnussa vankien terveydenhoidon, kuntoutuksen ja huumeiden vastaisen työn tarpeiden kasvun ja uusintarikollisuuden vähentämishelmien ylläpitämisen ja kehittämisen kanssa. Määrärahatilanne kärjistyy lakivaliokunnan mukaan vuonna 2005, jolloin oikeusministeriön hallinnonalan menokehystä on koro-

tettava huomattavasti. Lausunnossaan lakivaliokunta on ottanut laajasti kantaa muun muassa vankimäärään, laitokseen, vankien osallistamiseen toimintoihin, vankiloiden uusiin toimintamuotoihin, henkilökunnan riittävyyteen ja palkkaukseen sekä vankien terveydenhoitoon. Valtiovarainvaliokunta yhtyy pitkälle lakivaliokunnan johtopäätöksiin.

Talousarvioesityksessä on keskimääräisen vankiluvun ennustettu kasvavan vuonna 2004 kuluvasta vuodesta noin 150:llä. Valtiovarainvaliokunnan saaman tuoreen selvityksen mukaan vankien määrän kasvu on viime kuukausina kuitenkin selvästi hidastunut eikä vankien päivittäinen keskimäärä nouse vuosina 2003—2004 niin suureksi kuin oikeusministeriössä vielä talousarvioesitystä valmisteltaessa arvioitiin. Kuluvan vuoden keskivankiluku nousee enintään hieman yli 3 600:aan. Vuonna 2004 vankia on tarkistettuna arvion mukaan keskimäärin noin 3 750 eli 150 vankia vähemmän kuin talousarvioesityksessä on arvioitu. Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että tämäkin olisi kuitenkin runsaat 300 vankia enemmän kuin vuoden 2002 toteutunut keskivankiluku.

Vankeinhoitomenojen budjetointi. Valtiovarainvaliokunta on esimerkiksi talousarvioesitysten ja valtiontaloudellisten kertomusten käsittelyn yhteydessä kiinnittänyt huomiota vankeinhoidon määrärahatilanteeseen ja eräisiin sisältökysymyksiin. Kuluvilla valtiopäivillä valiokunta on ottanut asiaan kantaa hallituksen toimipidekertomuksesta vuodelta 2002 laatimassaan lausunnossa VaVL 7/2003 vp sekä ensimmäisestä lisätalousarvioesityksestä antamassaan mietinnössä VaVM 8/2003 vp. Lisätalousarviot ovat olleet viime vuosina käytetty menettely vankimäärän arvioitua nopeamman kasvun aiheuttamien lisämenojen kattamisessa. Valtiovarainvaliokunta on em. yhteyksissä todennut, ettei se pidä tällaista budjetointitapaa asianmukaisena eikä vankeinhoitolaitoksen pitkäjänteisen toiminnan kannalta hyvänä.

Hälyttävänä valiokunta pitää saamia ajantasaisia tietoja siirtyvien erien määrästä. Kun tämä järkevälle toiminnalle välttämätön erä vie-

lä vuoden 2001 tilinpäätöksessä oli vajaat 6,4 miljoonaa euroa, se on kuluvan vuoden tilinpäätöksenustuksessa enää noin 3,1 miljoonaa euroa. Samanaikaisesti kohdentamattoman varauksen osuus siirtyvästä erästä on pienenemässä runsaasta 1,97 miljoonasta eurosta vajaaseen 450 000 euroon.

Vankien terveydenhuolto. Vankien terveyspalveluihin tarvittavat menot ovat saadun selvityksen mukaan kasvaneet viimeisen vuoden aikana yli 20 prosenttia samanaikaisesti, kun lääkemenot ovat kasvaneet yli 35 prosenttia. Kaiken kaikkiaan vankien terveydenhuollon menot olivat jo vuoden 2002 tilinpäätöksen mukaan yhteensä noin 9,7 miljoonaa euroa ja niiden osuus vankeinhoitolaitoksen toimintamenoista oli noin 6,5 prosenttia. Erityisen nopeasti viime vuosina ovat kasvaneet edellä todettujen lääkemenojen lisäksi ulkopuolisten terveydenhuoltopalvelujen käytöstä aiheutuneet menot.

Vankeinhoitolaitoksen terveydenhuollon kehittämis- ja resurssitarpeita pohtineen työryhmän käsityksen mukaan vankien terveydenhuolto on kriisiytynyt vankien määrän kasvun ja lisääntyneen sairastavuuden sekä hoitohenkilöstön vähäisyyden vuoksi. Vankeinhoitolaitoksessa, kuten muussakin julkisen sektorin järjestämissä terveydenhuollossa, on ongelmana saada täytetyksi lääkärin ja hammaslääkärin virkoja. Vankeinhoitolaitoksen terveydenhuoltopalvelujen tuottamista selvitetään parhaillaan käynnissä olevan laajan vankeinhoitolaitoksen hallintoa, organisaatiota ja toimintojen järjestämistä koskevan kehittämishankkeen yhteydessä.

Valiokunta esittää em. työryhmän kannan mukaisesti harkittavaksi, että vankien terveydenhoidon rahoitus irrotetaan erilleen muusta vankeinhoidon rahoituksesta, jotta muut toiminnot ja henkilöstö eivät joutuisi kärsimään vankien sairastavuuden vuoksi.

Toimintoihin osallistuminen. Erilaisiin toimintoihin osallistuminen on vangeilla usein ainoa side siviilielämään. Vielä muutama vuosi sitten keskimäärin noin 70 prosenttia kaikista vangeista oli päivittäin työssä, koulutuksessa tai muus-

sa kuntouttavassa toiminnassa. Lukuperustelujen selvitysosan mukaan tavoitteena vuonna 2004 on, että kokopäiväiseen toimintaan osallistuvien vankien päivittäinen keskimäärä olisi vähintään 53 prosenttia arvioidusta vankien kokonaismäärästä. Tätä pääasiassa määrärahojen puutteesta johtuvaa tilannetta ei valiokunnan mielestä voida pitää läheskään tyydyttävänä eikä rangaistusten täytäntöönpanolain hengen mukaisena. Se merkitsee käytännössä sitä, että lähes puolet vangeista ei ole mukana toiminnoissa, vaan pääosan päivästä sellissä.

Rikosten sovittelumenettely. Hallituksen toimenpidekertomuksesta näillä valtiopäivillä antamassaan lausunnossa VaVL 7/2003 vp valtiovarainvaliokunta piti tärkeänä selvittää keinoja, joilla vankiluvun kasvua voitaisiin hillitä. Tässä yhteydessä valiokunta kiinnitti huomiota rikosten sovittelumenettelyyn. Valiokunta totesi, että tuolloin sovittelua oli saatavilla noin 150 kunnassa ja niissäkin sovittelu oli varsin eritasoisesti ja jopa sattumanvaraisesti järjestetty.

Nykyisen hallituksen hallitusohjelmassa todetaan, että "rikosasioiden sovittelutoiminta vakinaistetaan ja sovittelun saatavuus turvataan yhdenvertaisesti koko maassa". Tämänmukaisesti sosiaali- ja terveysministeriön johdolla on valmisteltu sovittelun lakisääteistämistä ja koko

maan kattavaa järjestämistä. Kunnille aiheutuvien kustannusten korvaamisen on arvioitu merkitsevän vuositasolla 6,3 miljoonan euron kustannusta valtiolle. Ensimmäisenä vuonna kustannusvaikutus olisi huomattavasti pienempi. Pidemmällä tähtäyksellä sovittelutoiminta tuottaisi tehtyjen laskelmien mukaan lähes kustannuksia vastaavat säästöt oikeudenkäyntikuluissa vuositasolla. Kuten valiokunta em. lausunnossaan totesi, sovitteluun panostaminen olisi myös taloudellisesti kannattavaa toimintaa sen lisäksi, että sillä saataisiin erityisesti nuoret ihmiset ottamaan vastuuta tekemisistään ajoissa ja kenties pidättäytymään tulevista rikoksista. Yhtään vähempiarvoista ei ole se, että sovittelulla tuotettaisiin myös rikoksen uhrille turvallisuuden tunnetta. Valiokunta viittaa tältä osin myös luvun 33.33 kohdalla lausumaansa.

Momentin määräraha. Edellä olevan perusteella momentille lisätään 2 000 000 euroa vankeinhoitolaitoksen toimintamenoihin.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 180 403 000 euroa.

(2. kappale kuten HE 145/2003 vp)

(3. kappale kuten HE 55/2003 vp)

Pääluokka 26

SISÄASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALA

02. Ulkomaalaisvirasto

21. *Ulkomaalaisviraston toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Kuten momentin perustelujen selvitysosassa on todettu, hallitus on antanut eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen ulkomaalaislaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 28/2003 vp). Valtiovarainvaliokunta toteaa, ettei esitystä ehditä käsitellä budjettilaeille annetussa aikataulussa. Momentin määrärahaa ei kuitenkaan tämän johdosta vähennetä. Perusteluissa on todettu myös, että Ulkomaalaisviraston lisävoimavaratarpeita katetaan vuodesta 2005 lähtien siirtämällä turvapaikka-asioiden käsittelyn nopeutumisen vapauttamat määrarahat työministeriön pääluokasta. Valiokunta toteaa, että tämä voidaan tehdä vasta, kun valiokunnan mietinnössään luvun 34.07 kohdalla asettamat ehdot ovat täyttyneet.

75. Poliisitoimi

21. *Poliisitoimen toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille on esitetty noin 553,1 miljoonan euron nettomäärärahaa. Tässä on kasvua vuoden 2002 tilinpäätökseen nähden noin 50 miljoonaa euroa. Luvun 26.75 perustelujen selvitysoosan mukaan poliisimiesten määrä keskimäärin laskisi vuoteen 2002 nähden lähes 300:lla. Sisäasiainministeriöltä saadun selvityksen mukaan poliisimiesten lukumäärä on kuitenkin tarkoitus pitää ensi vuonnakin vuoden 2002 tasolla. Uusi linjaus on voitu tehdä kuluvan vuoden nettomäärärahan, 532 miljoonan euron käytöstä saadun tarkentuneen arvion pohjalta. Saadun selvityksen mukaan tämä arvio lähtee siitä, että vuodelle 2004 siirtyvien erien määrä kasvaa aiemmin

arvioituun nähden merkittävästi. Siirtyvän erän suuruus ja jakautuminen poliisin eri toimintayksiköiden välillä varmistuu vasta vuoden 2004 helmikuun aikana.

Poliisimiesten määrän pitäminen vuonna 2004 ennallaan saattaa poliisin joidenkin toimintayksiköiden kohdalla johtaa muun henkilöstön vähentämiseen. Toteutuessaan nämä vähennykset voisivat merkitä asiantuntijapalveluiden (DNA- ja sormenjälkitutkimukset, kansainvälinen poliisiyhteistyö sekä rikostiedustelu ja -analyysi) heikkenemistä. Valiokunta on tietoinen, että Suomella on mahdollisuus hyödyntää esimerkiksi Europolin piirissä tehtävää yhteistyötä. Tinkiminen omista asiantuntijapalveluista olisi kuitenkin vastoin aiempaa linjausta, jonka mukaan eräinä merkittävimpinä toimenpiteinä tavanomaisen rikollisuuden selvitystason nostamiseksi painotettiin juuri teknistä rikostutkimusta ym.

Pidemmällä tähtäyksellä, vuoteen 2007 mennessä investointeihin ja muihin menoihin käytävissä oleva rahoitus on poliisitoimen kokonaisrahoituksen kasvusta huolimatta jopa euro-määräisesti hienoisessa laskussa. Jo tähän saakka investointimäärärahojen vähyys on näkynyt esimerkiksi poliisin ajoneuvokannan vanhenemisena. Tulevien investointien ja kehittämissankkeiden keskeinen tarkoitus olisi tehostaa henkilöresurssien käyttöä ja toisaalta kehittää välineitä, joita poliisitoiminnan uudet haasteet edellyttävät. Jälkimmäisiin kuuluu ennen muuta järjestäytyneen kansainvälisen rikollisuuden torjunta esimerkiksi tietojärjestelmien ja telepakkokeinotekniikan kehittämisellä. Järjestäytyneen rikollisuuden keskeisimpiä toimintamuotoja on huumausainerikollisuus, johon valiokunta on jo aiemmin useassa yhteydessä kiinnittänyt huomiota.

Edellä todetuilla perusteilla valiokunta pitää tärkeänä, että hallitus seuraa poliisin toimintamenojen riittävyyttä sille asetettuihin tehtäviin nähden.

Poliisitoimen lukuperusteluissa on viitattu rikosten ja häiriöiden ennalta estämiseen viranomaisten ja sidosryhmien kanssa tehtävän turvallisuusyhteistyön avulla. Valiokunta toteaa, että resursseiltaan rajoitetussa maassa uhkana on, että viranomaisten yhteistoiminta jää pinnalliseksi. Voimavarojen entistä tuntuvammalla yhdistämisellä ja erityisesti yhdessä tekemisellä on paremmat mahdollisuudet hallita rikollisuutta kokonaisuutena. Järjestäytyneen rikollisuuden torjunnassa merkittävässä asemassa on erityisesti poliisi-, tulli- ja rajavartiolaitosviranomaisten yhteisen rikostiedustelu- ja rikosanalyysitoiminnan järjestäminen. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan nämä viranomaiset ovatkin valmistelemaan yhteistä vakavan rikollisuuden torjuntastrategiaa, joka luo edellytykset koordinoitulle yhteistyölle torjuttaessa yhtä hyvin kansallista kuin rajat ylittävääkin rikollisuutta. Viranomaisten väliseen yhteistoimintaan viitataan myös nykyisen hallituksen hallitusohjelmassa.

Hallitusohjelmassa on todettu myös, että kansalaisten turvallisuuden lisäämiseksi sekä erityisesti huumausaine-, väkivalta- ja uusintarikollisuuden vähentämiseksi laaditaan kattava, sektorirajat ylittävä sisäistä turvallisuutta käsittelevä ohjelma. Tässä yhteydessä on tarkoitus tarkastella myös toimintaan käytettävissä olevien resurssien määrää.

80. Pelastustoimi

Pelastustoimen järjestelmä. Kuten talousarviokesityksen lukuperusteluista ilmenee, pelastustoimen alueellinen järjestelmä käynnistyy virallisesti 1.1.2004. Pelastustoimen järjestelmä on uudistettu siten, että palveluista vastaa kunnan sijasta pelastustoimen alue.

Uutta järjestelmää perusteltiin siitä päätettäessä muun muassa säästösyillä. Käytännössä on kuitenkin osoittautunut, että uusi järjestelmä

aiheuttaa kunnille merkittäviä lisäkustannuksia ainakin alkuvaiheessa.

Hätäkeskustoiminta siirtyy kunnilta valtion hoidettavaksi hätäkeskuslain mukaisesti vuoteen 2006 mennessä. Myös hätäkeskusjärjestelmän toimivuutta on syytä seurata, samoin sen kustannuksia. Hallituksen tulee reagoida järjestelmän mahdollisiin tarkentamistarpeisiin reaaliaikaisesti ja tuoda muutosesitykset pikaisesti eduskuntaan.

Lääkäri- ja pelastushelikopteritoiminta. Valtiovarainvaliokunta on jo useana vuonna talousarviokäsittelyn yhteydessä kiinnittänyt huomiota pelastushelikopteritoimintaan. Kuluvan vuoden talousarvion käsittelyssä eduskunta hyväksyi valiokunnan ehdotuksesta lausuman, jossa se edellytti, että mahdollisuudet aloittaa lääkäri- ja pelastushelikopteritoiminta valtakunnallisena, valtion talousarviosta rahoitettavana toimintana selvitetään pikaisesti, jotta sen keskeiset periaatteet voidaan sisällyttää uuden hallituksen hallitusohjelmaan. Pääministeri Matti Vanhasen hallituksen hallitusohjelmaan onkin kirjattu, että "Osana turvaverkostoa kehitetään lääkäri- ja pelastushelikopteritoimintaa koko maassa. Pyrkimyksenä on pelastushelikopteritoiminnan rahoituksen siirtäminen raha-automaattivastustusten sijaan valtion talousarviosta tapahtuvaksi."

Lääkäri- ja pelastushelikopteritoiminnasta huolehtivat tällä hetkellä yksityiset, itsenäisesti toimivat yhdistykset, mistä johtuen toimintamallit ja -ohjeet eivät ole valtakunnallisesti yhdenmukaisia. Ensihoito- ja suuronnettomuustilanteissa helikopterin hoitohenkilökunnan rooli osana julkista terveydenhuoltojärjestelmää on epäselvä. Valtiovarainvaliokunta esitti vuodontakaisessa mietinnössään VaVM 40/2002 vp käsityksensä, että pelastustoiminta on kokonaisuus ja parhaimmillaankin helikopteritoiminta voi ainoastaan täydentää normaalitoimintaa. Se on osoittautunut kannattavaksi ja tärkeäksi toiminnaksi erityisesti saaristo-olosuhteissa, harvaan asutuilla alueilla ja suurilla väestömääriä sisältävissä asutustaajamissa.

Tällä hetkellä lääkäri- ja pelastushelikopteritoiminnan rahoituksesta noin puolet katetaan Raha-automaattiyhdistyksen avustuksin. Toisen puoli tulee vapaaehtoiskeräyksin hankituista avustuksista, Kansaneläkelaitoksen sairaankuljetusmaksuista sekä valtion ja kuntien avustuksista. Yksityistä lääkäri- ja pelastushelikopteritoimintaa on Helsingissä, Turussa, Jyväskylässä, Varkaudessa, Oulussa ja Vaasassa sekä osavuotisesti Lapin läänissä.

Lääkäri- ja pelastushelikopterien toiminnan vuosikustannusten arvioidaan olevan noin 2 000 000 euroa/lentopaikka. Toiminnan järjestelyjen periaatteet ovat olemassa sisäasiainministeriön vuonna 1999 valmistuneessa työryhmämietinnössä. Raportissa esitetyn kahdeksan lentopaikan verkoston vuosikustannukset ovat arviolta noin 16 000 000 euroa. Toiminnan merkittävä kehittäminen edellyttäisi yhtenäistä rahoitusta, joka kattaisi sekä valtion että kuntien rahoitusosuudet. Kuten valtiovarainvaliokunta vuosi sitten totesi, toiminnan järjestäminen valtion talousarvioon otettavalla määrärahalla olisi tärkeää myös kansalaisten yhdenvertaisuuden kannalta.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan sisäasiainministeriö on kuluven vuoden kesäkuun lopussa asettanut työryhmän selvittämään asiaa hallitusohjelmaan otetun kirjauksen pohjalta. Työryhmän tulee kuluven vuoden loppuun mennessä antaa raporttinsa ministeriölle. Valtiovarainvaliokunta katsoo, että tämä aikataulu mahdollistaa asian ratkaisemisen vuoden 2005 talousarvion käsittelyn yhteydessä.

90. Rajavartiolaitos

21. Rajavartiolaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille on ehdotettu nettomäärärahaa 187 692 000 euroa. Tässä on lisäystä kuluvaan vuoteen noin 2,2 miljoonaa euroa. Momentin perustelujen selvitysosien mukaan lisäyksessä on otettu huomioon yhteensä vajaat 600 000 euroa viranomaisradioverkon käyttömaksujen aiheut-

tamina menoina ja toimitilojen vuokrien investointitarkistuksista aiheutuvina menoina.

Rajavartiolaitoksen nykyisellä määrärahasolla sen hallinnassa olevien rakennusten korjauksia on jo muutaman vuoden ajan jouduttu lykkäämään. Kuten hallintovaliokunta on lausunnossaan HaVL 4/2003 vp todennut, Rajavartiolaitoksella ei myöskään ole enää määrärahoja merellisen venekaluston uusimiseen, vaikka esimerkiksi vanhimmat, 1960-luvulla hankitut rannikkovartioverneet ovat saavuttaneet käyttöikänsä päätepisteen.

Luvun 26.90 perustelujen mukaan rajaliikenteen arvioidaan vilkastuvan ja laittoman maahantulon pyrkimysten lisääntyvän. Rajavalvontapartiointia ja kiinteän valvonnan määrää aiotaan lisätä Suomen itärajalla erityisesti Kaakkois-Suomessa. Rajaliikenteen sujuvuus pyritään turvaamaan kehittämällä rajanylityspaikkojen läpäisykykyä ja kohdentamalla lisähenkilöstöä rajatarkastustehtäviin erityisesti Kaakkois-Suomen vilkkaimmilla rajanylityspaikoilla. Nykyisen hallituksen hallitusohjelmassa on todettu yksiselitteisesti, että Rajavartiolaitoksen toimintaedellytyksistä huolehditaan muuttuvien tarpeiden mukaisesti. Kyky rajatarkastusten tekemiseen ja rajaliikenteen sujuvuus turvataan rajanylityspaikoilla. Tämä on jo kaupallisista ja taloudellisista syistäkin perusteltua.

Rajaliikenteen vilkastuminen sekä viisumivelvollisten matkustajien suhteellinen kasvu ja Venäjän rajavalvonnan supistukset Suomen rajalla edellyttävät Rajavartiolaitoksen henkilöstömäärän lisäämistä. Henkilöstön lisätarve rajavalvonta- ja rajatarkastustehtäviin itärajalla on saadun selvityksen mukaan 160 henkilöä suunnittelukaudella 2004—2007. Samana aikana määrärahojen lisätarve on yhteensä noin 7 000 000 euroa verrattuna kuluven vuoden toukokuussa tehtyyn valtioneuvoston kehyspäättökseen. Tarvittavasta henkilöstömäärän lisäyksestä 55 henkilötyövuotta saadaan katetuksi Rajavartiolaitoksen omin toimenpitein. Suunniteltu puuttuvan 105 lisähenkilön palkkaamiseksi on aloitettu. Suunnitelmaan kuuluu Pohjanlahden merivartioston lakkauttaminen hallintoyksikkönä 31.12.2003 sekä varusmieskoulutuksen lak-

kauttaminen vuoden 2005 alusta Imatran ja Ivalon rajajääkärikomppanioissa.

Valtiovarainvaliokunta näkee Rajavartiolaitoksen toiminnan tehostamisen tulevia haasteita ajatellen tärkeänä. Myös esimerkiksi Rajavartiolaitoksen ja Helsingin poliisilaitoksen yhteistyötä tulee kehittää. Haasteet ovat kuitenkin sen verran mittavat, ettei niistä selvitä ilman resurssilisäyksiä. Myöskään esimerkiksi EU:n rajavalvontaviraston mahdollinen perustaminen ei vähennä kansallisen rajavalvonnan tarvetta.

Rajavartiolaitos on myös osa sotilaallista maanpuolustusta. Tähän kuuluu olennaisena osana varusmieskoulutus, jolla tuotetaan maanpuolustusreserviä. Rajavartiolaitos kouluttaa varusmiehiä Imatralla, Ivalossa, Kajaanissa ja Onttolassa. Jokaisella paikkakunnalla sijaitsee rajajääkärikomppania. Kriisiajan rajajoukoilla on tulevaisuudessa entistä tärkeämpi rooli valmiutta kohotettaessa. Siksi on tärkeää, että rajajoukkoihin voidaan sijoittaa toiminta-alueen hyvin tuntevia reserviläisiä.

Yhteistyöstä sotilaallisen maanpuolustuksen alalla sekä sitä koskevasta kustannusten jakamisesta on sovittu puolustusministeriön ja sisäasiainministeriön välisellä sopimuksella. Tätä on tarkennettu Pääesikunnan ja Rajavartiolaitoksen esikunnan välisellä sopimuksella. Rajavartiolaitos maksaa vakituisten henkilöstön palkkaukset ja muut henkilöstökulut sekä kiinteistöjen ylläpidon, varusmiesten koulutuksessa tarvittavan varusteiden käyttöhuollon, lääkintähuollon, muonituksen jne. Puolustusvoimat maksaa asevelvollisten päivärahat ja hankkii sotavarustuksen sodan ajan joukoille.

Rajavartiolaitoksen varusmieskoulutuksen keskittäminen kahteen hallintoyksikköön ei ole valiokunnan mielestä tarkoituksenmukaista toiminnallisesti — ei myöskään alueellisista ja työllisyysyistä. Momentille lisätään Rajavartiolaitoksen varusmieskoulutuksen jatkamiseen nykyisissä neljässä paikassa sekä rajaturvallisuuden ylläpitämiseen itärajalla ja eräiden keskeytyksissä olleiden investointien käynnistämiseen 3 400 000 euroa. Tämä tarkoittaa käytännössä, että varusmieskoulutus jatkuu myös Imatralla ja Ivalossa.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 191 092 000 euroa.

(2. ja 3. kappale kuten HE 55/2003 vp)

97. Avustukset kunnille

Kuntatalouden kehitys. Talousarvioesityksen yleisperusteluissa todetaan, että kuntien ja kuntayhtymien talous vahvistui selvästi vuonna 2002. Vahvistumiseen vaikuttivat erityisesti kuntatalouden vakautustoimenpiteet ja poikkeukselliset, kertaluonteiset verontilitykset. Kuluvana vuonna kuntien talouskehityksen arvioidaan sen sijaan selvästi heikkenevän vuoteen 2002 verrattuna. Kuntien yhteinen vuosikate laskee 800—900 miljoonalla eurolla päättyen noin 1,4 miljardiin euroon. Vuonna 2004 vuosikatteen arvioidaan heikkenevän vielä tästäkin.

Kuntien talouskehityksen heikkenemiseen on kaksi pääasiallista syytä, kokonaisverotulojen väheneminen ja toimintamenojen kasvu. Tilanteeseen vaikuttavat myös kuntien tappioksi koituvat verojen jako-osuuksien muutokset. Verotulokehitys pysähtyi tosiasiaissa jo vuonna 2002, mutta kirjautuu kuntataloudessa viiveellä. Tänä vuonna kuntien verotulojen ennustetaan vähenevän yli neljä prosenttia eli 0,5 miljardia euroa. Vuonna 2004 kokonaisverotulot säilyvät samalla tasolla kuin kuluvana vuonna eli noin 13,5 miljardissa eurossa. Samalla käyttötalouden nettomenojen arvioidaan kasvavan noin 700 miljoonalla eurolla. Ennakoimatonta menojen kasvua esiintyy kaikissa kuntaryhmissä.

Kuten hallintovaliokunta lausunnossaan HaVL 4/2003 vp toteaa, kuntien talous kääntyy alijäämäiseksi kuluvana vuonna ja pysyy alijäämäisenä aina vuoteen 2007 saakka ulottuvan tarkastelukauden. Talousarvion yleisperusteluista ilmenee, että talouden tasapainotusongelmat ja alijäämät keskittyvät myös vuonna 2004 erityisesti asukasluvultaan pieniin, alle 6 000 asukkaan kuntiin. Kuntalain 65 §:n mukaan kunnan on talousarviossa ja -suunnitelmassa tai niiden hyväksymisen yhteydessä päätettävä toi-

menpiteistä, joilla alijäämä katetaan. Valiokunta pitää saadun selvityksen mukaan ilmeisenä, että kuntalakia tosiasiasa varsin monessa kunnassa tältä osin joudutaan rikkomaan.

Vuosikatteiden heikkeneminen on ollut tyyppillistä erityisesti suurille kaupungeille, joiden talouskehitys kääntyi heikkenevään suuntaan jo vuonna 2002. Synä heikkenemiseen tuolloin olivat yleisen taloudellisen tilan ohella valtiovallan ratkaisut, jotka kohdistuivat taloudelliselta kantokyvyltään vahvoihin kuntiin.

Myös näköpiirissä olevat kunnallistalouden vaikeudet johtuvat monilta osin vuosien mittaan tehdyistä valtiovallan päätöksistä; kun ansiotuloverovähennystä on korotettu, kunnat ovat menettäneet verotuloja. Valiokunta pitää kuitenkin positiivisena, että ensi vuodelle esitetyt veronkevennykset kompensoidaan kunnille täysimääräisesti. Veromenetysten kompensointi sosiaali- ja terveydenhuollon valtionosuuksia korottamalla kohdentaa kompensaation varsin hyvin myös kuntakohtaisesti. Kustannustason noususta johtuvaa valtionosuuksien indeksitarkistusta ehdotetaan korotettavaksi 75 prosentilla laskennallisista kustannuksista, kun viime vuosina indeksitarkistus on ollut vain 50 prosenttia. Valiokunta pitää tavoitteena, että kustannustason nousu voitaisiin kompensoida tulevaisuudessa täysimääräisenä.

Valtiovarainvaliokunta vaati vuodentakaisessa budjettimietinnössään vähintäänkin vaalikauden kattavaa kuntien ja valtion yhteistä, koordinoitua sekä kuntien eri tehtävät ja erilaiset olosuhteet huomioon ottavaa, kokonaisvaltaista kuntopoliittikkaa koskevaa linjausta. Hallitusohjelmaan onkin kirjattu hallituskauden kattava valtion ja kuntien välinen peruspalveluohjelma ja siihen liittyvä vuosittainen peruspalvelubudjetti. Näitä toimenpiteitä voidaan pitää kuntatalouden kannalta myönteisinä. Valiokunta pitää todennäköisenä, että nämä pitkän tähtäyksen toimenpiteet ja valtionosuuksien lisäys näkyvät ennen pitkää myös kuntalaisille tarjottavien palvelujen paranemisena.

Rahoitus- ja valtionosuuksijärjestelmän uudelleenarviointi. Hallitusohjelmassa on todettu myös, että kuntien rahoitus- ja valtionosuuksijärjestelmää arvioidaan kokonaisuutena vuoteen 2005 mennessä. Siihen saakka kuntien yhteisövero-osuus säilytetään nykytasolla. Osana kokonaisuudistusta on tarkoitus selvittää mahdollisuudet yhteisöveron siirtämiseen kokonaan valtiolle kuntatalouden vakauden lisäämiseksi ja suhdanneherkkyyden vähentämiseksi.

Yhteisövero on tällä hetkellä keskimäärin kahdeksan prosenttia kuntien verotuloista. Sen merkitys vaihtelee kunnan elinkeinorakenteen mukaan. Saadun selvityksen mukaan noin 100 kunnan verotuloista yhteisöverot muodostavat yli 10 prosenttia. Yhteisöveron suurin etu on siinä, että sen kasvu noususuhdanteessa on palkkaveron kasvua selvästi suurempi ja se tasapainottaa alijäämän. Sen sijaan palkkaveron kasvu menee käytännöllisesti katsoen kuntien palkkamenojen ja sivukulujen kasvuun, eikä siitä riitä palvelutoiminnan kehittämiseen.

Toisaalta, vaikka kuntien osuus yhteisöverosta onkin laskenut alle puoleen huippuvuosista ja kuntakohtaisen osuuden laskentatapaa on muutettu, voivat erot olla edelleen kymmenkertaisia. Lukuisten yhden suuryrityksen kuntien osalta vuosittaiset muutokset voivat olla rajuja suhdannevaihteluista tai omistajavaihdoksista johtuen. Tällaisia muutoksia on erittäin vaikeaa sijoittaa valtionosuuksijärjestelmän toimivaksi osaksi.

Valtiovarainvaliokunta toteaa, että kunnalliseen itsehallintoon kuuluu myös verotusoikeus ja yhteisövero on osa kuntien veropohjaa. Kuntien veropohja tulee turvata myös tulevassa rahoitus- ja valtionosuuksijärjestelmässä, eikä sitä tule tehtävillä ratkaisulla kaventaa. Valiokunta pitää tärkeänä, että valmistelussa kuullaan kuntia ennen lopullisten ratkaisujen tekemistä.

34. *Kuntien harkinnanvarainen rahoitusavustus (kiinteä määräraha)*

Momentille on ehdotettu 48 068 000 euroa. Harkinnanvaraista rahoitusavustusta voidaan myöntää valtionosuuslain (1147/1996) mukaan kunnalle, joka ensisijaisesti poikkeuksellisten tai tilapäisten kunnallistaloudellisten vaikeuksien

vuoksi on lisätyn taloudellisen tuen tarpeessa. Tarvearviointiin vaikuttavat myös paikalliset erityisolosuhteet. Kun kunnallistalous luku-perusteluissa kuvatulla tavalla kuluvana vuonna heikkenee ja alijäämäisten kuntien määrä kasvaa, valtionosuuslaissa harkinnanvaraisen tuen ehdoksi asetetut kriteerit täyttyvät aikaisempaa useamman kunnan kohdalla. Valiokunta pitää tärkeänä, että tämä otetaan jo vuoden 2004 lisätalousarvioiden valmistelussa huomioon.

98. Alueiden kehittäminen

Viime vuosina muuttoliike kasvukeskuksiin maaseudulta ja pienemmistä kaupungeista on ollut voimakasta. Hallitusohjelman aluepoliittisena tavoitteena on muuttoliikkeen ja väestörakenteen tasapainottaminen sekä palvelurakenteen turvaaminen koko maassa. Alueelliseen tasapainoon pyritään ohjelmaperusteisen aluepolitiikan avulla.

Keskeisenä toimintalinjana saadun selvityksen mukaan on kansallisen aluepolitiikan ja sen välineistön vahvistaminen edellytysten luomiseksi tasapainoiselle alueelliselle ja sosiaaliselle kehitykselle. Yhteistyökokonaisuutta täydentää Euroopan unionin aluepolitiikka. Alueiden kilpailukyvyyn parantamiseen pyritään panostamaan voimistamalla niiden osaamista ja omia vahvuuksia sekä lisäämällä alueiden kehittämisen omaehtoisuutta.

Toimenpidevalikoimaan kuuluu aluekeskusohjelma, jota toteutetaan 34 kaupunkiseudulla yhteensä 261 kunnassa. Aluekeskusohjelman tavoitteena on aluerakenteen tasapainottaminen luomalla maahan kaikki maakunnat kattava aluekeskusverkosto. Osaamiskeskusohjelma puolestaan keskittyy valittujen huippuosaamisalojen kehittämiseen erikseen nimetyissä osaamiskeskuksissa. Aluekeskus- ja osaamiskeskusohjelmien lisäksi hallitusohjelmaa täydentävään hallituksen strategia-asiakirjaan sisältyy seutuhanke; laki seutuvaltuustokokeilusta on määräaikainen ja voimassa vuoden 2012 loppuun. Kokeiluseuduille tulee mahdolliseksi siirtää tehtäviä seudun kattavalle, asukkaiden välittömällä vaaleilla valitsemalle seutuvaltuus-

tolle. Tuleviin kokeiluihin kuuluu myös Kainuun hallintokokeilu, johon on palattu jäljempänä. Tähän kokonaisuuteen voidaan katsoa liittyvän myös valtionhallinnon alueellistaminen, samoin kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnoima hanke, jolla pyritään teknologiarahoituksen alueellisesti tasapainoisempaan toimeenpanoon.

Euroopan unionin aluepolitiikkaan kuuluvat rakennerahasto-ohjelmat, ennen muita tavoiteohjelmat 1 ja 2.

Kuten edellä havaitaan, aluepolitiikan sisältämien toimenpiteiden kirjo on laaja ja monipuolinen. Valiokunnan mielestä on tärkeää, että näistä muodostuu toimiva kokonaisuus, joka palvelee aluepolitiikan perimmäisiä tarkoituksia. Kansallisen aluepolitiikan tehostamiseen uuden alueiden kehittämislain mukaisesti on ilmeinen tarve.

43. Maakunnan kehittämisraha (siirtomääräraha 3 v)

Maakunnan kehittämisraha on alueiden kehittämislainsäädännössä tarkoitettua alueiden kehittämishoidusta, jota suunnataan erityisesti alueellisiin osaamispanostuksiin. Maakunnan kehittämishoidon on esitetty vuoden 2004 talousarvioesityksessä 14,1 miljoonan euron lisäystä. Ohjelmiin sitomattomaan rahoitukseen, jota käytetään myös maaseudun ja saariston kehittämiseen, arvioidaan käytettävän 14 miljoonaa euroa.

Ehdotettua lisäystä voidaan pitää olennaisena ennen muuta maakunnan kehittämiseen tarkoitettua sitomattoman maakunnan kehittämishoidon osalta. Korotuksella tullaan luvun 26.98 perustelujen mukaan, ottaen huomioon hallitusohjelma sekä valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 40/2002 vp, vahvistamaan kansallisen aluekehitystyön ja aluepolitiikan voimavaroja sekä lisäämään alueellisia osaamispanostuksia.

Viime vuosina sitomaton maakunnan kehittämishoidon on pysynyt kuta kuinkin ennallaan, kun samanaikaisesti osaamiskeskusohjelman ja aluekeskusohjelman toteuttamiseen tarkoitettua maakunnan kehittämishoidon osuudet ovat olennaisesti kasvaneet. Näiden lisäksi sisäasiainminis-

teriö on varannut vuosittain osuuden maakunnan kehittämisrahasta valtakunnallisiin ja omiin tarkoituksiinsa. Mikäli käytäntö jatkuu ja ulottuu vuonna 2004 vielä hallituksen politiikka-ohjelmiin, ei aidosti sitomattoman määrärahan lisäys toteudu aiotussa laajuudessa.

Valtiovarainvaliokunta katsoo, että maakunnan kehittämisrahan todellinen vaikuttavuus maakuntien kehityksen ohjaamisessa edellyttää, että sen käyttöä ohjataan ministeriötasolta mahdollisimman vähän. Laissa säädetty ohjaus tulisi tältä osin riittää. Käytännössä tämä tarkoittaa, että maakunnan kehittämisrahan suuntaaminen osaamiseen, tietoyhteiskuntaan, yrittäjyyteen, elinkeinotoimintaan, kaupunki- ja maaseutupolitiikkaan ja aivan erityisesti osaamiskeskus- ja aluekeskusohjelmiin tulisi jättää kunkin maakuntaohjelman painotusten mukaisesti toteutettavaksi ja rahoitettavaksi. Päätökset sitomattoman määrärahan suuntaamisesta tulee tehdä yksiselitteisesti aluetasolla. Maakunnallisten, vapaiden kehittämisvarojen lisääminen parantaa mahdollisuuksia kehittää kasvukeskusten ulkopuolisten, kasvukykyisten seutujen kilpailuky-

kyä. Erityisen tärkeää on lisätä alueellisia osaamispanostuksia, joilla tuetaan voimakkaasti osaamisrakenteiden vahvistamista kasvupotentiaalisilla alueilla. Alueelliset tarpeet voidaan parhaiten ottaa huomioon vahvistamalla maakunnan liittojen roolia aluekehityslain mukaisina aluekehitysviranomaisina ja kanavoimalla aluekehitysvaroja yhä kasvavasti niiden kautta.

Kainuun hallintokokeiluun on momentin määrärahasta varattu 400 000 euroa. Kokeilun on tarkoitus alkaa varsinaisesti vasta vuoden 2005 alusta. Jo tässä vaiheessa on kuitenkin saadun selvityksen mukaan nähtävissä, että talousarvioesityksessä esitetty määräraha on riittämätön; se riittää kattamaan vain osaksi hallintokokeilun suunnitteluun palkatun henkilöstön kuluja. Uusi maakunnallinen toiminta edellyttäisi saadun selvityksen mukaan jo käynnistysvaiheessa panostusta muun muassa tietojärjestelmiin. Samalla kun valtiovarainvaliokunta katsoo, että kokeilun resursoinnista tulee huolehtia, se toteaa, että tällaiset kustannukset olisi pitänyt kyetä ennakoimaan jo kokeilusta päätettäessä.

Pääluokka 27

PUOLUSTUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

Kumppanuusohjelma. Hallinnonalan määrärahat ovat täydentävän talousarvioesityksen jälkeen 2 073,3 miljoonaa euroa. Tämä vastaa noin 1,4 prosentin BKT-osuutta. Jälkimmäistä kasvattavat yhtäältä arvonlisäveromenojen siirto vuoden 2003 talousarviosta lähtien valtiovarainministeriön pääluokasta puolustusministeriön pääluokkaan. Näiden osuus vuoden 2004 talousarviossa on 172,5 miljoonaa euroa. Lisäksi puolustushallinnon kiinteistöuudistuksen mukaiset pääomavuokramenot ovat 75 miljoonaa euroa vuonna 2004.

Puolustushallinnon ydintehtävänä pidetään maanpuolustusta muiden ollessa tukipalveluita. Tukipalveluissa pyritään hallinnonalan integroitumiseen muuhun yhteiskuntaan erilaisten kumppanuusjärjestelyjen kautta. Tavoitteena on pääluokkaperustelujen mukaan rakentaa järjestelmä, jonka rakennetta ei tarvitse muuttaa valmiutta kohotettaessa. Puolustusministeriön käynnistämä kumppanuusohjelma pitää luvun 27.10 perustelujen mukaan sisällään seitsemän kehittämisaluetta: terveydenhuolto, tietohallinto, korjaamotoiminta, kuljetustoiminta, ruoka-huolto, vaatetushuolto ja taloushallinto.

Kumppanuusohjelmalla pyritään saadun selvityksen mukaan noin 20 prosentin, jopa yli 30 prosentin säästöihin. Säästöt eivät ole kuitenkaan olleet hallinnonalan ensisijainen motiivi sen käynnistäessä kumppanuusohjelmaansa, vaan tavoitteena on ollut jo rauhan aikana saada koko yhteiskunta mukaan maanpuolustukseen. Esimerkiksi Ilmavoimien huollon osalta tämän-tyyppisestä toiminnasta on myönteisiä kokemuksia jo pitkältä ajalta. Kumppanuusohjelman kehittämisessä on valiokunnan saaman selvityksen mukaan tässä vaiheessa kyse pilotoinnista, jonka perusteella tehdään arvio kumppanuusohjelman kehittämisestä.

Valtiovarainvaliokunta pitää kumppanuusohjelman kehittämisessä hyvänä sitä, että puolustushallinto joutuu tässä prosessissa arvioimaan myös omaa toimintaansa. Puolustushallinnon henkilöstöjärjestöt katsovat, että oma henkilöstö on tällä hetkellä ammattitaitoista ja kustannustehokasta. Tämän henkilöstön työpanoksen mahdollinen korvaaminen ostopalveluilla tulee valtiovarainvaliokunnan mielestä harkita perusteellisesti. Useat tukitoiminnoista ovat erittäin keskeisiä myös kriisiaikoina. Tällöin ulkopuolisten palvelujentarjoajien käyttäminen saattaa olla ongelmallista. Kustannusnäkökulmaa ei valiokunnan mielestä myöskään tule unohtaa; ostopalveluista joudutaan maksamaan arvonlisäveroa, mikä pienentää mahdollista kustannus-hyötyä ratkaisevasti. Valiokunta pitää mahdollisena, että ostopalveluiden käyttö eräissä tapauksissa saattaa tulla kokonaiskustannuksiltaan jopa nykyistä toimintamallia kalliimmaksi.

Edellä olevan perusteella valtiovarainvaliokunta ehdottaa hyväksyttäväksi lausuman.

Valiokunnan lausumaehdotus 1

Eduskunta edellyttää, että puolustushallinnon kumppanuusohjelma tuodaan pilotointivaiheen jälkeen vielä erikseen eduskunnan arvioitavaksi.

Varikot. Varikkojärjestelmän kehittäminen oli olennainen osa valtioneuvoston vuoden 2001 turvallisuus- ja puolustuspoliittisen selonteon sisältämää rationalisointiohjelmaa. Puolustushallinnossa katsotaan, että varikoita on edelleen liikaa. Puolustusvoimien Materiaalilaitoksen johdolla valmistellaan saadun selvityksen mukaan vuoden 2004 tammikuun loppuun mennessä perusteita rationalisointitoimenpiteiden jatkamiseksi. Ratkaisuesitykset on tarkoitus tehdä ensi vuoden toukokuun loppuun mennessä.

Valiokunta on tietoinen puolustusteollisuuden valmiudesta hoitaa eräitä varikoille nykyään kuuluvia tehtäviä. Tämä vaihtoehto voi valiokunnankin mielestä tulla kyseeseen tietyissä yksittäistapauksissa. Varikkolaitosta tulee tarkastella kokonaisuutena, jossa maanpuolustuksen tarpeet, alueelliset näkökohdat ja työllisyys on otettu huomioon. Puolustusmateriaalin on myös jatkossa tarpeen olla siellä, missä joukkoja kriisiaikoina käytetään. Vaikka kokoamista suurempiin yksiköihin eräiltä osin tapahtuisikin, lopputuloksen tulee olla hajautettu, alueellistamista tukeva varikkojärjestelmä. Työntekijöiden irtisanomisiin tulee turvautua vain poikkeustapauksissa.

10. Puolustusvoimat

16. Puolustusmateriaalihankinnat (siirtomääräraha 3 v)

Yleistä. Puolustusmateriaalihankintoihin on esitetty 572,6 miljoonaa euroa, missä on lisäystä kuluvaan vuoteen 53,6 miljoonaa euroa. Uusia tilausvaltuuksia talousarvioesitykseen sisältyy kaksi. Hankevalmisteluun ja sarjahankintaa edeltävään kehitystyöhön sekä protoversioiden hankintaan esitetään PROTO 2004 -tilausvaltuutta, jota täydentävässä talousarvioesityksessä on pienennetty alkuperäisestä 20,6 miljoonasta eurosta 15,8 miljoonaan euroon. Samalla vuodelle 2004 varattavaa määrärahaa on esitetty pienennettäväksi 2,2 miljoonasta eurosta 1,7 miljoonaan euroon. Toisena uutena tilausvaltuutena esitykseen sisältyy 111,5 miljoonan euron Ilmavoimien hävittäjätorjuntakyvyn kehittämiseksi tarkoitettu IHT 2004 -tilausvaltuus. Tähän liittyviin maksatuksiin varataan ensi vuodelle 3,5 miljoonaa euroa.

PROTO 2004. Valiokunta pitää PROTO 2004 -tilausvaltuutta erityisen tärkeänä kotimaisen puolustustarviketeollisuuden näkökulmasta. Tilausvaltuus mahdollistaa sen, että puolustusvoimat voi valmistella tulevia hankkeita etukäteen tilaamalla asiaan liittyviä selvityksiä ym. ilman, että se automaattisesti johtaisi sarja-

tilaukseen. Tämä menettely auttaa myös kotimaista teollisuutta osallistumaan yhä enemmän haastavampien teknologiakokonaisuuksien kehittelyyn ja tätä kautta kehittämään kilpailukykyään kansainvälisiä markkinoita ajatellen. Tästä tilausvaltuudesta ajateltuun hyötyyn nähden valiokunta pitää siihen vuosille 2004—2006 varattua panostusta varsin vähäisenä.

Tässä yhteydessä valtiovarainvaliokunta kiinnittää huomiota puolustusvoimilla materiaalihankintoihin käytettävissä oleviin henkilöresursseihin. Hankittava materiaali muodostuu lähivuosina yhä enemmän laajoista järjestelmistä, joiden hankintamäärittelyt ovat varsin vaativa tehtävä. Tässä tarvitaan sekä puolustusvoimien sotilaallista asiantuntemusta että yhä enemmän myös erityisteknologioiden asiantuntijoita ja projektinhoitajia. Saadun selvityksen mukaan puolustusvoimat on käynnistänyt hankevalmistelun uudistamisohjelman, joka osaltaan auttaa hankintaprosessien selkeyttämisessä ja nopeuttamisessa. Uudistusohjelmassa on otettu huomioon myös teollisuuden ottaminen mahdollisimman aikaisessa vaiheessa mukaan hankevalmisteluun.

Vähintään puolet puolustusmateriaalihankintoihin käytettävissä olevista määrärahoista kohdistetaan vuonna 2004 kotimaahan ottaen huomioon vastakaupat ja materiaalin elinjakso-kustannukset. Tämä edellyttää luonnollisesti puolustusvoimilta riittävää tilauskantaa. PROTO 2004 -tilausvaltuuden antamien mahdollisuuksien lisäksi puolustusmateriaalihankintoihin myönnettävien määrärahojen käyttöä pyritään myös muutoin tehostamaan, esimerkiksi edellisiltä vuosilta siirtyneiden määrärahojen tehostetulla käytöllä.

Valiokunta toteaa, että 1990-luvun loppupuolella käyttöön otetun selontekomenettelyn yhtenä tarkoituksena oli parantaa myös puolustusmateriaalihankintojen suunnitelmallisuutta. Tilausvaltuusmenettely on omalta osaltaan helpottanut määrärahojen suunnitelmallista käyttöä. Tätä taustaa vasten valtiovarainvaliokunta pitää yllättävänä, että osana Merivoimien Laivue 2000 -hanketta toteutettavaksi tarkoitettu ilmatyynyalusprojekti on päätetty kuluvaan

vuonna keskeyttää. Tarkoituksena oli hankkia neljä ilmatyynyä, joiden hinnaksi loppuun vietynä olisi tullut 172 miljoonaa euroa. Merivoimat ehti ennen projektin keskeyttämistä hankkia yhden ilmatyynyaluksen prototyypin, jonka kokonaiskustannukset olivat noin 16 miljoonaa euroa. Hankkeen keskeyttämisen perusteeksi on esitetty puolustusvoimien johdon tarkentunut linjaus Merivoimien roolista osana kehittyvää puolustusjärjestelmää. Tämä muutti Merivoimien aiempaa kehittämisen painopistettä pintatorjuntakyvystä valvontakykyyn, pitkäaikaisen merelläolokyvyn ja meriliikenteen suojaamiskyvyn kehittämiseen.

On ilmeistä, että ilmatyynyälushankinnassa tarkastelua ei ole ulotettu riittävän pitkälle aikavälille. Myös teknisessä valmistelussa on ollut ilmeisiä puutteita. Hankkeen valmistelussa on valiokunnan saamien tietojen mukaan ollut esillä myös poikkeavia näkökantoja. Valiokunta pitää tarpeellisenä toimia, joilla edellä todetun kaltaiset kalliit virheinvestoinnit voidaan välttää ja päästä entistä suunnitelmallisempaan toimintaan myös materiaalihankinnoissa.

FMS-sopimukset. Kuluvan vuoden ensimmäisessä lisätalousarviossa tuloutettiin 15,7 miljoonaa euroa sen johdosta, että osa Hornet-torjuntahävittäjäkaluston hankintasopimusten mukaisista maksusuorituksista palautui Suomeen hankinnoissa noudatettuun ns. FMS-maksujärjestelyyn liittyen. Sen sijaan lisätalousarvioon ei sisällynyt puolustusministeriön siihen esittämää samansuuruista lisämäärärahaa Ilmavoimien Hornet-torjuntahävittäjäkaluston osalta jo tehtyjen alkuperäisten hankintasopimusten mukaisiin käyttökohteisiin. Saadun selvityksen mukaan näille määrärahoille oli suunniteltu kotimaisuuspainotteinen käyttö. Lisämäärärahasta noin 9,5 miljoonaa euroa olisi käytetty kotimaisen teollisuuden tilauksiin. Mikäli tämä määräraha lopullisesti menetetään, se aiheuttaa Ilmavoimille vaikeuksia eräiden järjestelmien käyttöönsaamisissa. Tilausten viivästyessä myös kotimainen puolustustarviketeollisuus joutuu sopeuttamaan toimintaansa tilauskannan perusteella.

Päälukka 28

VALTIOVARAINMINISTERIÖN HALLINNONALA

81. Eräät hallinnonaloittain jakamattomat menot

96. *Edeltä arvaamattomat tarpeet* (kiinteä määräraha)

Momentille ehdotetaan myönnettäväksi 20 000 000 euroa. Vastaava määräraha on ollut budjetissa jo pitkään, mutta huomattavasti pienempänä. Viime vuonna se oli 168 000 euroa.

Määrärahan käyttö tulee kysymykseen äkillisissä kriisi- tai muissa vastaavissa muutostilanteissa, joissa välitön varainkäyttö on tarpeen ja lisätalousarvioprosessi liian hidas reagoititapa. Määrärahaa on korotettu edellisvuodesta, jotta

se olisi riittävä tällaisissa tilanteissa. Aiempi taso oli niin matala, ettei määrarahasta olisi ollut käyttötarpeen ilmentyessä juuri apua.

Valiokunta pitää määrärahaa perusteltuna. Vaikka se jää useimpina vuosina kokonaan tai valtaosin käyttämättä, arvaamattomiin tarpeisiin on syytä valiokunnankin mielestä varautua. Valiokunta pitää ehdotettua määrärahaa kuitenkin tarpeettoman suurena ja ehdottaa, että momentilta vähennetään 10 000 000 euroa.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 10 000 000 euroa.
(2. kappale kuten HE 55/2003 vp)

Pääluokka 29

OPETUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

Yleistä

Opetusministeriön hallinnonalan budjetti on muutosten jälkeen yhteensä 6 053 748 000 euroa eli noin 16 prosenttia koko talousarviosta. Opetusministeriön hallinnonalan määrärahojen kasvu on noin 175 miljoonaa euroa eli noin 3 prosenttia vuoteen 2003 verrattuna. Opetusministerin toimialalla kasvu on noin 3 prosenttia ja kulttuuriministerin toimialalla noin 4 prosenttia. Valiokunta pitää määrärahakehitystä myönteisenä. Opetusministeriön hallinnonalan painopisteenä vuonna 2004 on koulutuksellisen ja kulttuurisen tasa-arvon turvaaminen. Painopisteenä on myös mm. peruspalvelujen saatavuudesta ja laadusta huolehtiminen sekä arvioinnin kehittäminen. Ihmisten yhdenvertaisuutta ja alueiden välistä tasa-arvoa vahvistetaan. Koulutusta ja tutkimusta kehitetään alueiden vahvuuksia ja ominaispiirteitä tukien tavoitteena työllisyysasteen nostaminen. Hallitusohjelman mukaan ikäluokkien pienentyessä vapautuvat voimavarat käytetään koulutuksen vahvistamiseen. Vuoteen 2007 tulee koulutuksen vahvistamiseen olemaan käytettävissä kaikkiaan noin 70 miljoonaa euroa.

Opetustoimen määrärahakehitys on talousarvioesityksessä myönteinen. Tilanne kunta- ja koulutasolla koetaan kuitenkin monilta osin vaikeaksi kuntien yleisestä taloudellisesta tilanteesta johtuen. Valiokunnan mielestä erityisesti kuntien asukaslukupohjaisen valtionosuuden leikkausten purkaminen on välttämätöntä myös perusopetuksen toimintaedellytysten turvaamisen kannalta. Asukaslukupohjaisen valtionosuuden leikkaus vielä kumuloituu vuosittain, joten leikkaukset on kiireellisesti purettava.

Kulttuuribudjetin osalta valiokunta pitää erityisesti myönteisenä sitä, että veikkausvoittovarojen jakoa koskeva ns. jakosuhdelaki otetaan hallitusohjelman mukaisesti kokonaisuudessaan

käyttöön ensi vuonna. Talousarvioesitys kokonaisuudessaan lisää erityisesti nuorisotyön mutta myös taiteen ja kulttuurin määrärahoja. Valiokunta kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, että liikunnan määrärahoihin ehdotetaan vain vähäistä lisäystä, mikä ei ole riittävä. Valiokunta viittaa myös myöhemmin momentin 29.90.30 perusteluissa lausuttuun.

Valiokunta kiinnittää huomiota taiteilijoiden taloudelliseen asemaan. Tuore taiteen keskustuomikunnassa tehty tutkimus taiteilijakunnan työmarkkinatilanteesta ja tulotasosta osoittaa, että monilla taiteen alueilla toimeentulo on todella huono. Valiokunta pitää ensisijaisena ylimääräisten taiteilijaeläkkeiden määrän nostamista 65:een nykyisestä 35:stä. Tutkimus osoittaa myös, että apuraha on suurelle osalle taiteilijoista oleellinen osa tulonmuodostusta. Sen vuoksi taiteilija-apurahajärjestelmän ja näyttöapurahajärjestelmän voimistaminen ja laajentaminen on tärkeää.

01. Opetusministeriö**22. Kehittämistoiminta (siirtomääräraha 3 v)**

Koulutuksen arviointineuvosto asetettiin nelivuotiskaudeksi maaliskuussa 2003, ja sihteeristö on aloittanut toimintansa kuluvaan syksyn aikana. Parhaillaan arviointineuvosto laatii alkaneeksi toimikaudeksi ulkopuolisen arvioinnin ohjelmaa. Arviointihankkeet tullaan rahoittamaan yleissivistävän, ammatillisen ja aikuis-koulutuksen kehittämismäärärahoista. Talousarvioesityksessä lisärahoitusta arviointiin ei ole voitu osoittaa. Valiokunta painottaa, että arviointitoiminta on keskeistä nykyisten koululakien tavoitteiden saavuttamiseksi. Sen vuoksi tulee huolehtia siitä, että koulutuksen arviointi-

neuvoston toiminnalle osoitetaan riittävät voimavarat.

05. Kirkollisasiat

50. Eräät avustukset (kiinteä määräraha)

Opetusministeriö on esittänyt valtion talousarvioissa otettavaksi määrärahan Lontoon merimieskirkon peruskorjaukseen. Talousarvioesitykseen ei tätä määrärahaa sisälly. Valiokunta on tutustunut Lontoon merimieskirkon korjaustarpeeseen ja pitää peruskorjausta välttämättömänä. Sen vuoksi määrärahan käyttötarkoitusta muutetaan ja momentille lisätään Suomen Merimieskirkon avustuksiin 250 000 euroa käytettäväksi Lontoon merimieskirkon peruskorjaukseen.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 637 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää käyttösuunnitelmasa yksilöityjen avustusten maksamiseen. Suomen Merimieskirkolle myönnettävästä avustuksesta saa käyttää enintään 152 000 euroa Antwerpenin ja Hampurin merimieskirkkojen ja enintään 250 000 euroa Lontoon merimieskirkon rakennusavustuksiin ja rakennuslainojen hoitoon edellyttäen, että evankelisluterilaisen kirkon keskusrahasto suorittaa vastaavat osuudet.

Käyttösuunnitelma	€
Eräät avustukset ortodoksisen kirkkokunnan seurakunnille ja laitoksille	152 000
Avustus Suomen Merimieskirkolle	485 000
— mistä Lontoon merimieskirkon rakentamisavustuksiin (enintään)	250 000
— mistä Antwerpenin ja Hampurin merimieskirkkojen rakentamisavustuksiin (enintään)	152 000
Yhteensä	637 000

07. Opetushallitus

21. Opetushallituksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan osa ortodoksisen uskonnon opettajien käytettäväksi tarkoitettu oppimateriaalista ollaan tuottamassa vain verkkoversiona. Tämä on ongelmallista varsinkin kiertäville opettajille, koska kaikilla ei ole verkkoyhteyttä käytettävissään. Sen vuoksi valiokunta pitää tärkeänä, että opetushallituksen vähälevikkisen oppimateriaalin tuottamiseen varatuista määrärahoista rahoitetaan kirjamuotoisten ortodoksisen opettajan oppaiden tuottaminen.

08. Kansainvälinen yhteistyö

Arktinen yliopisto on pohjoisten alueiden yliopistoverkosto, jossa on mukana yli 50 korkeakoulua edustavaa laitosta koko sirkumpolaariselta alueelta. Arktisen yliopiston toimintaa on pidettävä tärkeänä osana Suomen kansainvälistä opetus- ja kulttuuriyhteistyötä. Toiminta on jo alkuvuosina tarjonnut uusia opiskelumahdollisuuksia alueen nuorille sekä muutenkin edistänyt vuorovaikutusta koko arktisella alueella. Arktinen yliopisto on tänä vuonna käynnistänyt aktiivisen toiminnan kaikissa Arktisen neuvoston jäsenmaissa (Pohjoismaat, Kanada, Venäjä, USA) yliopiston rahoituspohjan vahvistamiseksi. Yliopisto on laatinut rahoitusstrategian, jonka mittapuuna on Suomen nykyinen rahoitus ja jonka pohjalta yritetään nostaa muiden maiden suhteellista rahoitusosuutta. Valiokunta katsoo, että Suomen tulee huolehtia omasta rahoitusosuudestaan ja arktisen yliopiston toimintamahdollisuudet edelleenkin turvataan.

10. Yliopisto-opetus ja -tutkimus

Yliopistojen perusrahoitus ja tilakustannukset. Valiokunta yhtyy sivistysvaliokunnan lausunnossa (SiVL 5/2003 vp) yliopistojen perusrahoituksesta ja tilakustannuksista todettuun ja pai-

nottaa sitä, että yliopistot vastaavat Suomessa uuden tiedon tuottamisesta ja sille rakentuvasta laadukkaasta koulutuksesta. Sen vuoksi on tärkeää, että koulutus- ja tiedepolitiikka on sekä tavoitteiden että voimavarojen osalta pitkäjänteistä ja vakaata.

Vuoden 2004 talousarvioesityksessä yliopistokoulutukseen ja -tutkimukseen osoitetut määrärahat kasvavat noin 6 prosentilla. Yliopistojen toimintamenorahoitus määräytyy pitkälti laskennallisen mallin kautta, jonka tavoitteena on ollut lisätä tavoitteiden ja määrärahojen yhteyttä sekä turvata yliopistojen nykyisten perustehtävien, opetuksen ja tutkimuksen, ohella tarkoituksenmukaisella tavalla myös yhteiskunnallisten palvelutehtävien rahoitus. Yliopistolaitoksen vuosittaisen rahoituksen määrä määritellään hallituksen menokehysten yhteydessä.

Yliopistojen kannalta vaikeaksi ovat osoittautuneet tilakustannuksiin liittyvät ongelmat, jotka olemassa olevien tilojen osalta johtuvat lähinnä siitä, että vuokrat ovat indeksisidonnaisia. Opetusministeriön tosiasiallinen mahdollisuus vaikuttaa vuosittaiseen yliopistojen rakennusinvestointitasoon on oleellisesti heikentynyt Senaatti-kiinteistöjen perustamisen jälkeen. Vuokravaltuuskäsittelyn kautta opetusministeriö pystyy osittain vaikuttamaan hankkeiden etenemiseen, mutta valtuusmenettelyllä ei ole kuitenkaan selkeää yhteyttä rahoituskehukseen. Tilakustannusten kohoaminen vähentää suoraan opetukseen tarkoitettuja määrärahoja, koska vuokrista aiheutuvia lisäkustannuksia ei kompensoida yliopistoille kuin osin.

Valiokunta viittaa Senaatti-kiinteistöjä koskevasta hallituksen esityksestä antamaansa mietintöön (VaVM 34/2003 vp — HE 108/2003 vp) ja toteaa, että olennaisinta valtiovarainvaliokunnan mielestä on, että Senaatti-kiinteistöjen asiakkaina olevilla virastoilla ja laitoksilla on käytettävissään riittävät määrärahat toimitilakustannuksista selviämiseen niin, ettei niiden kattamiseen tarvitse käyttää varsinaiseen toimintaan tarkoitettuja määrärahoja.

Valtiovarainvaliokunta on kiinnittänyt useassa yhteydessä huomiota yliopistojen lahjoitusmaihin, joista myös peritään yleisen pääoman

tuottovaatimuksen mukaista vuokraa. Valiokunta on Senaatti-kiinteistöjä koskevan esityksen yhteydessä todennut, että liikelaitoslaki ja laki Senaatti-kiinteistöistä antavat periaatteessa mahdollisuuden asettaa näille maille kuitenkin alemman tuottovaatimuksen, jos niin päätetään.

Valiokunta seuraa yliopistojen tilakustannuksiin tarkoitettujen määrärahojen riittävyyttä ja tarkastelee tilannetta uudelleen, koska ongelma voi muodostua yliopistoille kestävämmäksi.

Apurahat ja määräaikaiset virka- ja työsuhteet yliopistoissa. Valtiovarainministeriö on antanut 14.10.2003 ohjeet määräaikaisten palvelussuhteiden käytöstä ja näiden vähentämiseen tähtäävistä toimista. Ohjeiden mukaan kaikkien virastojen tulee tarkastella käytettyjen määräaikaisten palvelussuhteiden perusteita ja ryhtyä määräaikaisten palvelussuhteiden käyttämiseen vain perustelluista syistä. Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että yliopistoissa on paljon määräaikaisia palvelussuhteita vaikka tehtävät ovat pysyväisluonteisia. Yliopistoissa tuleekin ottaa annetut ohjeet pikaisesti huomioon määräaikaisten palvelussuhteiden vähentämiseksi.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan tarkoituksena ei ole myöntää apurahoja palvelussuhteen omaiseen työskentelyyn. Valiokunta pitää tärkeänä, että välittömästi sosiaali- ja terveysministeriön apurahoilla työskentelevien henkilöiden asemaa käsittelevän työryhmän työn valmistuttua ryhdytään tarvittaviin muutoksiin.

22. *Yliopistolaitoksen yhteiset menot* (siirtomääräraha 3 v)

Yliopistokeskusten toiminnan kehittäminen. Korkeakoulujen alueellisen kehittämisen työryhmä (OPM:n työryhmien muistioita 28:2001) esitti mm. yliopistokeskuksia eräille paikkakunnille, joissa on yliopistotoimintoja mutta ei omaa yliopistoa. Yliopistokeskuksia on kuudella paikkakunnalla eli Kajaanissa, Kokkolassa, Lahdessa, Mikkeliissä, Porissa ja Seinäjoella. Yliopistokeskusten toiminnan vahvistaminen on alueellisesti tasapainoisen kehityksen kannalta tärkeä tavoite. Yliopistokeskusten tavoitteena

on mm. sellaisten uutta tutkintorakennetta hyödyntävien maisteriohjelmien ja aikuiskoulutusohjelmien luominen, jotka palvelevat alueen työelämän tarpeita tai tukevat alueen yleisen koulutustason nostamista. Yliopistokeskuksissa yhdistetään alueellista yliopistotoimintaa laajoiksi kokonaisuuksiksi, jotta toiminnan korkea laatu voidaan turvata. Yliopistokeskukset tekevät myös verkostoyhteistyötä alueen ammattikorkeakoulujen ja muiden toimijoiden kanssa.

Valiokunta pitää yliopistokeskusten roolia alueillaan ja siten koko Suomen alueellisen tasapainon kannalta merkittävänä. Sen vuoksi momentille lisätään aloitteiden TAA 141/2003 vp ja TAA 805/2003 vp perusteella 3 000 000 euroa käytettäväksi lisäyksenä yliopistokeskusten toimintaan.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 23 772 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää yliopistoja koskevan tutkimus-, arviointi-, selvitys- ja kehittämistoiminnan, näihin liittyvän kansainvälisen yhteistyön sekä työllistymistä edistävän toiminnan ja opettajien kouluttajien täydennyskoulutuksen menojen maksamiseen.

Käyttösuunnitelma	€
1. Tutkimus-, kehittämis- ja julkaisutoiminta	8 772 000
2. Yliopistojen yhteinen atk-toiminta ja tietoliikenneyhteydet	9 000 000
3. Yliopistojen aikuiskoulutuksen kehittäminen	3 000 000
4. Yliopistokeskusten kehittäminen	3 000 000
Yhteensä	23 772 000

(3.—5. kappale kuten HE 55/2003 vp)

20. Ammattikorkeakouluopetus

Vuonna 2001 ammattikorkeakouluissa tuli voimaan säännös, jonka mukaan opiskelija voi teke-

mänsä poissaoloilmoituksen perusteella olla poissa yhteensä kahden lukuvuoden ajan sen lyhentämättä säädettyä opiskeluaikaa. Eduskunta hyväksyi hallituksen esittämän kahden vuoden poissaoloajan, mutta piti sitä melko pitkänä, koska tämän pelättiin aiheuttavan ammattikorkeakouluille ongelmia mm. talouden ja opetuksen ennakkoinnin suhteen. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan näin onkin käytännössä käynyt. Sen vuoksi valiokunta katsoo, että pikaisesti tulee selvittää mahdolliset muutostarpeet.

30. *Valtionosuus ja -avustus kunnallisten ja yksityisten ammattikorkeakoulujen käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)

Ammatillinen opettajankoulutus. Valiokunta yhtyy sivistysvaliokunnan lausunnossa ammatillisesta opettajankoulutuksesta todettuun. Ammatillinen opettajien peruskoulutus ei kuulu valtionosuusjärjestelmän piiriin, vaan rahoitus toteutetaan ylimääräisenä valtionavustuksena. Opettajankoulutusmääriä on kasvatettu viime vuosina, mutta valtionavustus ei ole kasvanut vastaavassa määrin. Valiokunta painottaa sitä, että ammatillisessa opettajankoulutuksessa tulee huolehtia annettavan koulutuksen alueellisesta kattavuudesta. Sen vuoksi momentille lisätään 100 000 euroa ammatillisen opettajankoulutuksen valtionavustuksiin.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 336 797 000 euroa.

(2. ja 3. kappale kuten HE 55/2003 vp)

40. Yleissivistävä koulutus

34. *Valtionosuus yleissivistävien ja ammatillisten oppilaitosten sekä ammattikorkeakoulujen perustamiskustannuksiin* (siirtomääräraha 3 v)

Eduskunta on usean talousarvion käsittelyn yhteydessä pitänyt opetustoimen investointeihin suunnattuja määrärahoja liian pieninä ja lisännyt määrärahoja talousarvioon. Tarve opetustoimen rakentamishankkeisiin ja perusparannuksiin on edelleen suuri. Sen vuoksi momentille

lisätään 1 500 000 euroa ja myöntämisvaltuutta korotetaan 2 500 000 eurolla.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 71 200 000 euroa.

(2. kappale kuten HE 55/2003 vp)

Vuonna 2004 saa myöntää valtionosuutta perustamishankkeille siten, että hankkeista aiheutuvat valtionosuudet ovat tammikuun 2004 kustannustasossa yhteensä enintään 64 500 000 euroa. Valtionosuuksista yhteensä enintään 27 500 000 euroa saa myöntää toteutusaikaisena. Vuonna 2004 saa edellisen lisäksi vahvistaa laajuuksia sellaisille perustamishankkeille, joille valtionosuus tullaan myöntämään vuonna 2005 tai sen jälkeen siten, että arvio hankkeista aiheutuvista valtionosuuksista vuoden 2004 tammikuun kustannustasossa on yhteensä enintään 80 000 000 euroa.

60. Ammatillinen koulutus

Valiokunta yhtyy sivistysvaliokunnan lausunnossa ammatillisesta koulutuksesta todettuun. Valiokunta kiirehtii tehostettuja toimenpiteitä ammatillisen koulutuksen vetovoiman lisäämiseksi sekä ammatillisen erityisopetuksen ja opinto-ohjauksen lisäämistä.

Ammatillinen erityisopetus. Valiokunta painottaa sitä, että koulutuksellisen tasa-arvon edellytysten mukaisesti jokaisella tulee olla mahdollisuus osallistua oppimis- ja toimintaedellytyksistään riippumatta toisen asteen koulutukseen. Nykyisin ammatillisessa koulutuksessa olevien opiskelijoiden koulutustaustassa, oppimisvalmiuksissa ja aikaisemmassa opintomenestyksessä on suuria eroja. Opiskelijoiden joukossa on myös lisääntyvä määrä maahanmuuttajia, syrjäytymisvaarassa olevia ja toisaalta myös lukion kokonaan tai osittain suorittaneita tai jonkin muun koulutuksen suorittaneita. Syrjäytymisvaarassa olevien nuorten opettaminen vaatii muun muassa keskimääräistä enemmän pienryhmäopetusta ja työvaltaisia opetusmenetelmiä.

Opintojen ohjaus. Valiokunta yhtyy sivistysvaliokunnan lausunnossa opintojen ohjauksesta todettuun ja painottaa sitä, että opintojen keskeyttämisiä voidaan vähentää oikea-aikaisella ja tehostetulla opintojen ohjauksella. Erityisen tärkeää se on koulutuksen nivelvaiheissa ja syrjäytymisen ehkäisemiseksi.

69. Ammatillinen lisäkoulutus ja vapaa sivistystyö

31. *Valtionosuus ja -avustus ammatilliseen lisäkoulutukseen* (arviomääräraha)

Vuosina 2003—2007 toteutettavan Noste-ohjelman tarkoituksena on parantaa enintään perusasteen tutkinnon suorittaneiden 30—54-vuotiaiden työelämässä pysymistä ja urakehitystä, lieventää suurten ikäluokkien eläkkeelle siirtymisen aiheuttamaa työvoimavajasta ja vaikuttaa osaltaan työllisyysasteeseen. Keskeisenä tavoitteena on, että ohjelman piiriin kuuluvat henkilöt suorittavat aikaisempaa enemmän ammatillisia ja tietokoneen ajokorttitutkintoja. Lisäksi tavoitteena on, että aikaisempaa useampi peruskoulun tai lukion keskeyttänyt suorittaa opintonsa loppuun. Peruskoulun keskeyttäneiden kohdalla ikäraja on 25—54 vuotta.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan ohjelman toteuttamisessa olisi tarvetta tarkistaa koulutukseen osallistumisen kriteereitä. On oikein, että painotus on edellä todetun mukaisesti vähän koulutusta saaneiden koulutustason nostamisessa. Jatkossa tulee harkita kriteerien väljentämistä koulutustaustan osalta.

50. *Valtionosuus kansanopistojen käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)

Lehtimäen opisto on vammaisten erityiskansanopisto, joka järjestää ympärivuotista koulutus- ja kurssitoimintaa moni- ja vaikeavammaisille henkilöille. Saadun selvityksen ja aloitteen TAA 899/2003 vp perusteella momentille lisätään 150 000 euroa Lehtimäen opiston toiminnan avustamiseen.

Lehtimäen opisto on yksi kolmesta erityiskansanopistosta, jonka yksikköhintaa on vapaas-

ta sivistystyöstä annetun lain (632/1998) 11 §:n nojalla porrastettu ylläpitämisluvassa määrätyn erityisen koulutustehtävän perusteella. Muita tähän ryhmään kuuluvia opistoja ovat Hengitysliitto HELI ry:n ylläpitämä Hoikan opisto ja Kuurojen Liitto ry:n ylläpitämä Kuurojen kansanopisto. Näiden erityiskansanopiston valtionosuuden perusteena olevan yksikköhinnan korotusprosentti on 75 prosenttia kaikkiin opiskelijaviikkoihin. Valiokunta pitää välttämättömänä selvittää näiden erityiskansanopistojen rahoitusjärjestelmän toimivuus ja tehdä tarvittavat muutokset niin, että vammaisten koulutustarpeen kannalta tärkeä toiminta voidaan pysyvästi turvata.

Valiokunnan lausumaehdotus 2

Eduskunta edellyttää, että hallitus selvittää erityiskansanopistojen rahoitusjärjestelmän toimivuuden ja tekee tarvittavat muutosehdotukset niin, että vammaisten koulutustarpeen kannalta tärkeä toiminta voidaan turvata.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 45 282 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää vapaasta sivistystyöstä annetun lain mukaisen valtionosuuden maksamiseen. Määrärahasta saa käyttää yhteensä enintään 1 696 000 euroa lain 14 §:n mukaisiin kehittämisavustuksiin ja avustuksina oppimisympäristöjen kehittämiseen ja tietoverkkojen rakentamiseen sekä tieto- ja viestintätekniikan hyväksikäyttöön opetuksessa ja opiskelussa ja ylimääräisiin avustuksiin. Valtionosuuteen oikeuttavia laskennallisia opiskelijaviikkoja on 289 500, josta noin 4 700 opiskelijaviikkoa suunnataan Snellman-korkeakoulu-nimiselle vapaan sivistystyön oppilaitokselle. Opiskelijaviikkokiintiön estämättä määrärahaa saa käyttää oikaisupäätöksistä aiheutuvien valtionosuuksien maksamiseen.

55. *Valtionosuus opintokeskusten käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)

Valiokunta viittaa sivistysvaliokunnan lausunossa opintokeskusten rahoituksesta todettuun. Opintokeskuksilla osana vapaan sivistystyön

toimintaa on merkittävä tehtävä muun muassa hallitusohjelman kansalaisvaikuttamisen politiikkaohjelman toteuttamisessa. Sen vuoksi momentille lisätään 200 000 euroa, josta 32 000 euroa opintokerhotoimintaan, ja laskennallisia opetustunteja lisätään vastaavasti 2 980 tunnilla.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 12 878 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää vapaasta sivistystyöstä annetun lain mukaisen valtionosuuden maksamiseen. Määrärahasta saa käyttää lain 14 §:n mukaisiin kehittämisavustuksiin ja tietoyhteiskunnan kansalaisvalmiuksien lisäämiseen, mukaan lukien opintosetelikoelu, muihin kehittämishankkeisiin ja ylimääräisiin avustuksiin yhteensä enintään 773 000 euroa. Valtionosuuteen oikeuttavia laskennallisia opetustunteja on enintään 189 820. Tuntikiintiön estämättä määrärahaa saa käyttää oikaisupäätöksistä aiheutuvien valtionosuuksien maksamiseen.

56. *Valtionosuus kesäyliopistojen käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)

Voimassa olevan lainsäädännön mukaan kesäyliopistojen tehtävänä on järjestää alueellaan avointa yliopisto-opetusta ja muuta koulutusta. Rahoitus määräytyy kansalaisopistojen yksikköhinnan mukaan. Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että kesäyliopistojen koulutustarjonnasta suurin osa on avointa yliopisto-opetusta eikä kansalaisopistojen yksikköhinta siten ole tarkoituksenmukainen niiden valtionosuuden perusteena. Valiokunta pitää välttämättömänä, että kesäyliopistoille määritellään oma valtionosuuden perustana oleva yksikköhinta, jossa otetaan huomioon niiden lakisääteisen koulutustehtävän mukaisesta opetuksesta aiheutuvat kustannukset.

70. Opintotuki

Hallitusohjelman mukaan opiskelijoiden opintososiaalista asemaa kohennetaan, jotta täysipäiväinen ja suunnitelmallinen opiskelu on mahdollista ja opiskeluajat lyhenevät. Opetusministeriö teettää parhaillaan selvityksiä opiskelijoiden

opintososiaalista asemaa ja tutkintojen tavoiteaikaa koskevista kysymyksistä. Valiokunta kiirehtii tarvittavien opintotukeen liittyvien epäkohtien poistamista ja opiskelijoiden opintososiaalisten etujen parantamista, sen jälkeen kun selvitykset ovat valmistuneet.

Opintotuen takaisinperintään liittyvät ongelmat.

Nykyinen malli siitä, miten opiskelijan tulot vaikuttavat opintotukietuuksiin, otettiin käyttöön vuoden 1998 alusta. Muutosten tavoitteena oli kannustavuus ja joustavuus. Opintotukien takaisinperintämäärät ovat kuitenkin suuria. Esimerkiksi vuonna 2000 takaisinperintätapauksia oli 22 800 ja takaisinperittävä määrä oli 21 miljoonaa euroa. Kansaneläkelaitoksen toimenpiteillä ei määriä enää pystytty vähentämään. Valiokunta pitääkin välttämättömänä, että hallitus edellä mainittujen opintotukeen tarvittavien muutosten yhteydessä tekee tarvittavat muutosehdotukset lainsäädäntöön, jotta takaisinperintämääriä voidaan vähentää.

57. Korkeakouluopiskelijoiden ateriatuki (arviomääräraha)

Momentille on varattu korkeakouluopiskelijoiden ateriatukeen 16 700 000 euroa. Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että ateriatuen määrä on 1.1.2002 lukien ollut 1,27 euroa aterialle kohden. Aterioiden enimmäishintoja korotettiin viimeksi alan kustannuskehityksen perusteella 1.8.2003 lukien 5,1 prosentilla. Momentille lisätään 2 000 000 euroa korkeakouluopiskelijoiden ateriatuen korottamiseksi 0,20 eurolla aterialle kohden.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 18 700 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää avustuksen maksamiseen opiskelijaruokaloille alempaa tai ylempää korkeakoulututkintoa tai ammattikorkeakoulututkintoa suorittavien korkeakouluopiskelijoiden sekä opintotukeen oikeuttaviin ammatillisiin tai erikoistumiskoulutusohjelmiin taikka poikkeuskoulutukseen osallistuvien opiskelijoiden aterioiden hinnan alentamiseksi. Ateriatuen määrä on 1,47 euroa aterialle kohden. Muualla kuin korkeakoulun tiloissa sijaitsevan opiskelijara-

vintolan pitäjälle voidaan lisäksi myöntää ylimääräistä avustusta enintään 0,84 euroa sellaista aterialle kohden, josta maksetaan ateriatukea, kuitenkin enintään opiskelijaruokailusta aiheutuvien tila- ja laitekustannusten määrä.

90. Taide ja kulttuuri

25. Näkövammaisten kirjaston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Näkövammaisten kirjastoon on suunniteltu digitaalinen DAISY-äänikirjajärjestelmä. Hanke on merkittävä näkövammaisten ja muiden lukemiseesteisten henkilöiden kannalta. Opetusministeriö esitti talousarvioehdotuksessaan määrärahaa järjestelmän käyttöönotolle, mutta hallituksen esitykseen sitä ei ole otettu. Rahoitusta tarvitaan digitaalisen äänikirjatuotannon käynnistämiseen ja analogisen äänikirjakokoelman digitointiin. Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että uusi järjestelmä korvaa nykyiset C-kasetit, mikä jatkossa vähentää postituskustannuksia kirjastolta. Valiokunnan mielestä äänikirjajärjestelmän käyttöönotto tulee tehdä vuonna 2004. Sen vuoksi momentille lisätään 150 000 euroa Näkövammaisten kirjaston toimintamenoihin.

Talousarviesityksessä määrarahat eivät riitä Näkövammaisten kirjaston muutosta aiheutuviin kustannuksiin ilman, että kirjasto joutuu käyttämään siihen varsinaiseen toimintaan tarkoitettuja varoja. Valiokunta pitää tärkeänä, että lisämäärärahat otetaan tarvittaessa tuleviin lisätalousarvioihin.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 5 750 000 euroa.

(2. kappale kuten HE 55/2003 vp)

30. Valtionosuudet ja -avustukset yleisten kirjastojen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Kirjastojen lakisääteisiä valtionosuuksia on valtiontalouden säästötoimenpiteinä rahoitettu vuodesta 1994 lukien myös veikkausvoittovarojen. Ensi vuonna kokonaisuudessaan voimaantulevan veikkausvoittovarojen jakoa koskevan lain (1054/2001) mukaan veikkausvoittovarojen

osuutta kirjastojen valtionosuuksista vähennetään siten, että kirjastojen valtionosuudet kateetaan yleisestä budjetista kokonaisuudessaan viimeistään vuonna 2012. Lain 1 §:n mukaan veikkauksen tuotosta käytetään 25 prosenttia urheilun ja liikuntakasvatuksen edistämiseen, 9 prosenttia nuorisotyön edistämiseen, 17,5 prosenttia tieteen edistämiseen ja 38,5 prosenttia taiteen edistämiseen sekä 10 prosenttia näihin tarkoituksiin valtion talousarviossa vuosittain tarkemmin päätettävällä tavalla. Lain 2 §:n mukaan veikkausvoittovarojen osuus vuonna 2004 saa olla kirjastojen valtionosuuksista enintään 75 prosenttia. Hallituksen talousarviesityksen mukaan tämä prosenttiosuus on 67,2 prosenttia vuonna 2004. Kirjastojen käyttökustannuksia ehdotetaan rahoitettavaksi yleisestä budjetista 28,7 miljoonalla eurolla ja veikkausvoittovaroista 62,7 miljoonalla eurolla. Ottaen huomioon veikkausvoittovarojen edunsaajien rahoitukselliset tarpeet, valiokunta katsoo, että kirjastojen valtionosuudet tulisi siirtää yleisestä budjetista katettavaksi nopeammin kuin ns. jakosuhdelaki edellyttää.

Sivistysvaliokunta on lausunnossaan ehdottanut, että valtiovarainvaliokunta lisää kirjastojen lakisääteisten valtionosuuksien rahoittamista yleisillä budjettivaroilla vuoden 2004 talousarviossa ja edellyttää, että kirjastojen valtionosuuksien kattaminen osin veikkausvoittovaroilla puretaan kuluvan vaalikauden aikana kokonaisuudessaan. Valtiovarainvaliokunta yhtyy sivistysvaliokunnan kannanottoon ja kiirehtii suunnitelman laatimista siitä, miten purkaminen vaalikauden aikana tapahtuu. Purkamalla kirjastojen valtionosuudet pois veikkausvoittovaroista vapautuvat nämä varat veikkauksen alkuperäisten edunsaajien eli tieteen, taiteen, nuorison ja liikunnan toimintaedellytysten parantamiseen. Valiokunta huomauttaa myös, että ns. jakosuhdelaki säädettiin sivistysvaliokunnan aloitteesta ja alkuperäinen tarkoitus oli, että laki olisi tullut kokonaisuudessaan voimaan jo vuonna 2002.

Valiokunnan lausumaehdotus 3

Eduskunta edellyttää, että hallitus valmistelee vuoden 2005 talousarviota

nopeuttaa merkittävästi kirjastojen lakisääteisten valtionosuuksien siirtämistä rahoitettavaksi kokonaan yleisillä budjettivaroilla.

Valiokunta yhtyy sivistysvaliokunnan kannanottoon myös siitä, että kirjastolaitoksen kehittäminen ja rahoituksen turvaaminen on tärkeää. Talousarviesityksessä kirjastojen kunnille maksettavissa käyttökustannusten valtionosuuksissa on otettu huomioon 1,8 prosentin indeksikorotus. Kirjastoille osoitetut avustuspäärahat pysyvät suunnilleen vuoden 2003 tasolla. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan tämä ei kuitenkaan riitä kirjastojen toiminnan vahvistamiseksi Kirjastostrategia 2010:n linjausten mukaan. Kirjastostrategian tavoitteita ovat muun muassa kirjastojen toiminnan laadun parantaminen, toimivan kirjastoverkon turvaaminen, kirjastojen palveluvalikoiman ja tietopalvelun laajentaminen sekä kirjastojen oppijoiden tietohuoltoon ja tiedon hallintataitoihin liittyvien tehtävien kehittäminen.

31. Valtionosuus ja -avustus teattereiden ja orkestereiden käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Valtionosuutta saavien teattereiden henkilötövuosien määrä ei vastaa teattereiden todellista henkilötövuositarvetta. Talousarviesityksessä määrä nousee 14 henkilötövuodella. Vaje teattereiden ilmoittamien tarpeiden ja valtion talousarvion välillä on 259 henkilötövuotta. Tavoitteena on lisätä henkilötövuosia valtion talousarviossa vuosittain noin 10 prosentilla vajeesta. Teattereiden rahoitusjärjestelmän toimivuudesta tehdyn selvityksen perusteella valtionosuuden perusteena oleva yksikköhinta on jäänyt jälkeen kustannuskehityksestä. Tämä vaikuttaa teattereiden toimintamahdollisuuksiin erityisesti siksi, että noin 75 prosenttia teattereiden toiminnan kuluista on palkkamenoja, jotka on sidottu työehtosopimuksiin. Valiokunta pitää tärkeänä, että selvitetään mahdollisuudet palauttaa opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslakiin ns.

indeksipykälä koskemaan orkestereiden lisäksi jälleen myös teattereita.

32. *Valtionosuudet ja -avustukset museoille (arviomääräraha)*

Keski-Pohjanmaan alue kuuluu maakuntamuseoiden aluejaon mukaan Pohjanmaan museon alaisuuteen. Suunnitteilla on museokeskushanke, jossa mm. kehitetään Keski-Pohjanmaan alueen museoiden yhteistyötä ja kulttuuriympäristöä koskevan tiedon välittämistä. Valiokunta pitää tarkoituksenmukaisena hankkeen edistämistä.

50. *Eräät avustukset* (siirtomääräraha 3 v)

Seurantalojen korjausavustukset. Korjaustöiden avustamisen lähtökohtana on ollut kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden talojen pelastaminen ja vapaaehtoisien kansalaistoiminnan tukeminen. Vuosina 1978—2002 on tuettu yhteensä noin 1 750 talon kunnostamista noin 39 miljoonalla eurolla. Talousarvioesityksessä on seurantalojen kunnostamiseen esitetty yhteensä 1,26 miljoonaa euroa. Momentille lisätään 100 000 euroa seurantalojen korjaustöihin.

Rauhantyön edistäminen. Saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää rauhantyön avustamiseen osoitettuja määrärahoja riittämättöminä. Aloitteen TAA 734/2003 vp perusteella

momentille lisätään 25 000 euroa Itämerikeskussäätiön toiminnan tukemiseen.

Kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten kunnossapito. Kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten entistämisavustuksiin ei ole esitetty kasvua vuodelle 2004, vaan määräraha on vuoden 2003 tasolla. Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että kulttuuriympäristön suojelu on kansallisesti arvokasta, joten siihen tulee osoittaa riittävät voimavarat.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 3 713 000 euroa.
(2. kappale kuten HE 55/2003 vp)

98. Liikuntatoimi

Valiokunta viittaa edellä pääluokan perusteluissa ja momentin 29.90.30 perusteluissa todettuun. Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että liikuntatoimeen osoitetut määrärahat ovat pysyneet lähes samana viimeiset kymmenen vuotta. Kirjastojen valtionosuuksien purkaminen veikkausvoittovaroista on liikunnan määrärahakehityksen kannalta tärkeää. Valiokunta korostaa erityisesti terveysliikunnan merkitystä, tarvetta tukea seurojen lasten ja nuorten toimintaa nykyistä enemmän sekä tarvetta lisätä lähiliikunta- paikkarakentamista.

Pääluokka 30

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Maa- ja metsätalousministeriö

Eläinsuojelu on Suomessa järjestetty viranomaistoimintana, jota säätelee ennen muuta eläinsuojelulaki. Laissa säädetään myös viranomaisten yhteistyöstä ja esimerkiksi poliisin virkaavusta.

Jo noin 100 vuoden ajan eläinsuojelun viranomaistoimintaa ovat täydentäneet erilaiset eläinsuojelujärjestöt, joista valtakunnallisia ovat Suomen eläinsuojeluyhdistys ry, Helsingin eläinsuojeluyhdistys sekä Eläinsuojeluliitto Animalia ry. Näistä kullakin on oma roolinsa eläinsuojelukentässä. Nämä järjestöt tekevät yhteistyötä paitsi viranomaisten, myös toisten järjestöjen kanssa.

Eläinsuojelujärjestöjä ei tueta tällä hetkellä valtion varoista. Ne rahoittavat toimintaansa jäsenmaksuilla ja lahjoituksilla. Erilaisten kansalaisjärjestöjen taloudellinen tukeminen on osa toimivaa kansalaisyhteiskuntaa. Järjestöillä on merkittävä rooli muun muassa hallituksen kansalaisvaikuttamisen politiikkaohjelman toteuttamisessa. Eläinsuojelujärjestöt kuuluvat itse-oikeutetusti kansalaisjärjestöjen laajaan kenttään.

Hallitusohjelmassa on todettu, että oikeusvaltion periaatteita kunnioittavia eläinsuojelujärjestöjä tuetaan. Valiokunta korostaa, että tuen ehdoksi on ehdottomasti asetettava laillisten keinojen käyttäminen toiminnassa. Valtion tukea eivät voi valiokunnan mielestä tulevaisuudessaakaan saada järjestöt, jotka ovat tekemisissä eläinankarkailijien kanssa. Eläinten hyvinvointiin tähtäävän toiminnan nimissä ei voida valiokunnan mielestä myöskään vaikeuttaa laillista elinkeinotoimintaa. Valiokunta ehdottaa hyväksyttäväksi lausuman.

Valiokunnan lausumaehdotus 4

Eduskunta edellyttää, että hallitus tuo hallitusohjelman mukaisen esityksen eläinsuojelujärjestöille annettavaksi valtionavuksi vuoden 2004 lisätalousarviossa.

12. Maa- ja puutarhatalouden tulotuet ja EU:n yhteisen maatalouspolitiikan liitännäistoimenpiteet

Suomen hallitus ja EU:n komissio päättivät lokakuun puolivälissä sopimuksesta, jonka pohjalta hallitus teki marraskuun alkupuolella virallisen tukiohjelmaesityksen komissiolle liittymissopimuksen 141 artiklaan ja perustamissopimuksen 87 artiklaan perustuvan tukijärjestelmän sisällöstä vuosille 2004—2007. Tukiohjelmaesitys perustui hallituksen ja tuottajajärjestöjen väliseen neuvottelutulokseen, josta kuitenkin Svenska lantbruksproducenternas centralförbund jättäytyi ulkopuolelle. Neuvottelutuloksen pohjalta jatketaan EU:n yhteisen maatalouspolitiikan uudistuksen ja artikla 141 -ratkaisun toimeenpanon valmistelua.

Nykyinen tuki on voimassa kuluvan vuoden loppuun. Virallinen komission päätös tuen jatkamisesta vuosien 2004—2007 tuotannolle on odotettavissa joulukuussa. Suomi pyrkii varmistamaan tukiohjelmaesityksen käsittelyn komissiossa siten, että tukien maksu vuonna 2004 voi jatkua häiriöttä ja että viljelijät voivat olla varmoja tukijärjestelmän jatkosta vuoden 2007 jälkeen. Valtiovarainvaliokunta tukee näitä tavoitteita.

Saavutetun yhteisymmärryksen mukaan liittymissopimuksen artiklaan 141 perustuvat tuet alentuvat 38,5 miljoonalla eurolla eli 29 prosentilla kuluvan vuoden tasosta vuoteen 2007. Lisäksi maatalousuudistukseen sisältyy yhteen-

sä 116 miljoonan euron luonnonhaittakorvauksen (LFA) korotus, joka kohdistetaan eri tuotannonaloille ja alueille mahdollisimman oikeudenmukaisesti ottaen huomioon muissa tukijärjestelmissä tapahtuvat muutokset. Suomi sitoutuu käyttämään hyväksi yhteisen maatalouspolitiikan mahdollisuudet täysimääräisesti. Käytännössä tämä tarkoittaa maksimitasojen soveltamista investointitukiin. Samoin LFA-tuki nostetaan maatalousuudistuksen edellyttämälle tasolle eli 25 prosenttia nykytasoa korkeammalle.

Komission tulevaa päätöstä on tarkoitus päästä soveltamaan täysimääräisesti vuonna 2005. Valiokunta katsoo, että myös tarvittavat rahoitusratkaisut tulee sovittaa toimeenpanon aikaan siten, ettei rahoitusvajetta pääse syntymään. Toimeenpano tulee olemaan hallinnollisesti haastavaa. Maatalousuudistukseen liittyvät elementit (CAP-reformi, LFA-tuen korottaminen, uusi ympäristötukiohjelma jne.) on pantava toimeen samaan aikaan. Ratkaisut merkitsevät myös viljelijöille suuria muutoksia.

13. Maataloustuotteiden markkinointi ja tuotannon tasapainottaminen

43. Markkinoinnin ja tuotannon kehittäminen (siirtomääräraha 2 v)

Portaat luomuun -ammattikeittiöohjelma. Momentin perustelujen selvitysosana mukaan kansallisiin markkinoinnin ja tuotannon kehittämistoimiin varatusta määrärahasta (yhteensä 4 467 000 euroa) osoitetaan 60 000 euroa Portaatt luomuun -ammattikeittiöohjelman toteuttamiseen. Määrärahan vaikuttavuustavoitteena on lisätä kuluttajien ja ruokaketjun ammattilaisten tietämystä koko elintarvikeketjusta.

Ensimmäisen kerran Portaatt luomuun -ammattikeittiöohjelmalle osoitettiin määrärahaa vuoden 2002 talousarviossa, jolloin eduskunta päätti valtiovarainvaliokunnan ehdotuksesta 50 000 euron suuntaamisesta ammattikeittiöille. Määrärahaa ei sisällynyt myöskään kuluvan vuoden talousarvioletukseen, mutta valiokunnan ehdotuksesta eduskunta lisäsi momentille 60 000 euroa tämän valmennusohjelman jatka-

miseen. Ohjelman toteuttavat yhdessä Finfood LUOMU ja Suonenjoen luomukeittiökeskus.

Maa- ja metsätalousvaliokunta on valtiovarainvaliokunnalle antamassaan lausunnossa MmVL 6/2003 vp todennut, että nykyinen määräraha ei riitä valmennusohjelman kehittämiseen ja henkilökohtaiseen konsultointiin. Tämä on kuitenkin ehdoton edellytys valtakunnallisten cateringyritysten ja ravintolaketjujen mukaan saamiselle sekä suurteollisuuden luomutuotteiden käytön nopealle lisäämiselle. Valtiovarainvaliokunta ehdottaakin momentille lisättäväksi 20 000 euroa Portaatt luomuun -ammattikeittiöohjelman toteuttamiseen, jolloin tarkoitukseen on vuonna 2004 käytettävissä 80 000 euroa.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 4 722 000 euroa.
(2. kappale kuten HE 55/2003 vp)

14. Maatilatalouden rakenteen ja maaseudun kehittäminen

MAKERA. Edellä luvussa 30.12 todettu liittymissopimuksen artikla 141 -ratkaisun jatko tulee lisäämään myös Maatilatalouden kehittämisrahaston (MAKERA) menoja. Ratkaisun mukaisten investointitukien rahoitus toteutetaan lähtökohtaisesti MAKERAn käyttösuunnitelman, valtion vuosien 2004—2007 menokehyksissä maaseutuelinkeinotoiminnan korkotukimomentille 30.14.49 varattujen määrärahojen sekä kehyksissä maatalouden rakenteen kehittämistä ja muita kehittämistarpeita varten varatun runsaan 14 miljoonan euron määrärahan puitteissa.

Alustavissa arvioissa ns. 141-ratkaisun vaikutuksista rakennepolitiikan menoihin on päädytty noin 30—40 miljoonaan euroon/vuosi vuosina 2004—2007. Tämän jälkeen kustannusvaikutus olisi vuosittain noin 5 miljoonaa euroa. Lisämenot johtuvat investointien korotetusta tukintensiteetistä.

Artikla 141 -neuvotteluiden mukainen investointien tukitasojen nostaminen johtaa kahteen tukitasoon samantyyppisissä investoinneissa.

Tätä eriarvoisuutta ei pysty saadun selvityksen mukaan käytännössä estämään, jos hanke on jo aloitettu.

MAKERAn varojen käyttömahdollisuuksiin vaikuttaa myös se, että rahoitustukihakemusten käsittely TE-keskuksissa on valiokunnan saamien tietojen mukaan ruuhkautunut. Pääasiallinen syy ruuhkautumiseen on ollut määrärahojen puute. Mikäli hakemusruuhka purettaisiin kahden seuraavan vuoden aikana, aiheuttaisi tämä vuosina 2004 ja 2005 kumpanakin noin 20 miljoonan euron menoerän avustuksiin.

Edellä todetuista syistä MAKERAn rahoitus-tilanne on muuttunut ratkaisevasti verrattuna tilanteeseen, jolloin talousarvioesitys vuodelle 2004 laadittiin. Asiaa selvittämään on maa- ja metsätalousministeriö asettanut työryhmän, jossa ovat edustettuina myös valtiovarainministeriö ja tuottajajärjestöt. Valtiovarainvaliokunta pitää selvänä, että MAKERAn rahoitus-tilanteeseen joudutaan palaamaan lisätalousarvion yhteydessä.

61. *Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahaston osallistuminen maaseudun kehittämiseen* (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 2 000 000 euroa.

Momentti muuttuu seuraavaksi

Momentille myönnetään 59 718 000 euroa.

(2.—5. kappale kuten HE 55/2003 vp)

63. *Maaseudun kehittäminen* (siirtomääräraha 3 v)

Kylätoiminnan kehittäminen. Momentin perustelujen selvitysosien mukaan määrärahasta on tarkoitus osoittaa 120 000 euroa kylätoiminnan valtakunnalliseen kehittämiseen. Samansuuruisen määräraha osoitettiin valtiovarainvaliokunnan ehdotuksesta tähän tarkoitukseen myös kuluvan vuoden talousarviossa, jolloin se ei sisältynyt itse talousarvioesitykseen. Siihen saakka kylätoimintaa kehitettiin pelkän hankerahoituksen turvin. Kylätoiminnan kehittäminen on ollut keskeisellä sijalla tavoite 1 -ohjelmien ja

alueellisen maaseudun kehittämisohjelman toimintaryhmytyössä sekä Leader+- ja Pomo+-ohjelmissa.

Valtiovarainvaliokunta katsoi kuluvan vuoden talousarviosta antamassaan mietinnössä, että kylätoiminnan tehostamisella ja organisoinnilla on runsaasti yhteiskunnallista tarvetta. Voimakas muuttoliike on aiheuttanut todellisen uhkan kylien elinkelpoisuudelle ja asukkaiden taloudelliselle ja henkiselle hyvinvoinnille. Kylien kehittämisellä kyetään hillitsemään muuttoliikettä ja sen yhteiskunnalle aiheuttamia moninaisia kustannuksia.

Kylätoimintaa edistävien järjestöjen ja kyläyhdistysten valtakunnallisena yhteistyöelimenä toimii Suomen Kylätoiminta ry. Sen tehtävänä on eri tavoin tukea kylien ja muiden paikallisten toimijoiden kansainvälistä hanke- ja muuta yhteistyötä. Valiokunta korostaa, että kylätoiminnassa tulee keskittyä ennen muuta kansalliseen toimintaan.

Yhä enemmän kylät ovat ottaneet itse vastuun omasta tulevaisuudestaan toteuttamalla kyläsuunnitelmassa sovitut tavoitteet yhdessä muun muassa kuntayhteisöjen ja järjestöjen kanssa. Noin 2 200 kylää on jo rekisteröitynyt kyläyhdistyksiksi, jolloin ne ovat vastuullisia toimijoita ja yhä suuremmassa määrin myös työllistäjiä. Lisäksi kylät ovat hanke- ym. yhteistyötä varten muodostaneet kuhunkin maakuntaan kylien maakunnallisia yhteenliittymiä kyläasiamiesverkostoihin. Suomen Kylätoiminta ry:n tukeman toiminnan ja organisoimisen myötä satoja erilaisia kehittämishankkeita onkin toteutettu eri puolilla Suomea hyvin tuloksin. Valiokunta pitää tärkeänä, että toimivista malleista jaetaan tietoa tehokkaasti kyläyhteisöjen välillä.

Edellä olevan perusteella momentille lisätään 100 000 euroa kylätoiminnan valtakunnalliseen kehittämiseen, jolloin määräraha vuodelle 2004 tähän tarkoitukseen on yhteensä 220 000 euroa.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 3 023 000 euroa.

(2. kappale kuten HE 55/2003 vp)

15. Muut maatalouden menot

40. *Valtionapu maaseudun elinkeinojen kehittämiseen* (siirtomääräraha 3 v)

Maaseutuneuvonnan valtionapu. Momentin määrärahasta on varattu maatilatalouden ja muiden maaseutuelinkeinojen kehittämiseen 8 552 000 euroa. Tämä vastaa kuluvaan vuoteen 2004. Valtionapu kohdistuu neuvontaan, jota toteuttavat suomenkieliset ja ruotsinkieliset maaseutukeskukset.

Maaseutuneuvonnan valtionapu on alentunut vuoteen 1995 verrattuna saadun selvityksen mukaan noin kahdella miljoonalla eurolla. Kun palkkakustannusten nousu otetaan huomioon, valtionavun reaaliarvo on alentunut noin 3,8 miljoonaa euroa eli 37 prosenttia.

Valtionavun osuus neuvontajärjestöjen toiminnan rahoituksessa on noin 20 prosenttia, mikä vastaa Euroopan maiden neuvontaorganisaatioiden valtionavulle asettamaa tavoitetta. Erityisen tärkeitä maatalousneuvonnan resurssit ovat EU:n uuden ohjelmakauden alkaessa vuonna 2007. Neuvontajärjestöt voivat omalta osaltaan olla edesauttamassa työpaikkojen säilyttämistä ja uuden yritystoiminnan kehittämistä maaseudulla.

Edellä todetun perusteella momentille lisätään 150 000 euroa maatilatalouden ja muiden maaseutuelinkeinojen kehittämiseen, jolloin tähän tarkoitukseen varattaisiin vuonna 2004 yhteensä 8 702 000 euroa.

Maatalousmuseohanke. Momentin perustelujen selvitysosasta ilmenee, että määrärahasta on varattu 672 000 euroa maatalousmuseon palkkaus-, vuokra- ja muihin kulutusmenoihin vuonna 2004. Selvitysosasta käy myös ilmi, että kyseessä on hanke, jota koskeva valtioneuvoston periaatepäätös tehtiin jo vuonna 2000. Tämän päätöksen mukaan valtioneuvosto sai ryhtyä toimenpiteisiin maatalousmuseon perustamiseksi ja sitoutua maksamaan vuodesta 2004 alkaen valtionapua maatalousmuseon kulutusmenoihin enintään 4 000 000 markkaa (672 000 euroa).

Asiaa pohtineen työryhmän ehdotuksen mukaisesti maatalousmuseon hallinto on järjestetty

säätiöpohjaisena. Tarkoitus on, että museo valmistuisi aikataulun mukaisesti Loimaalle vuonna 2004. Säätiö aloitti pääomansa kartuttamisen vuoden 2001 lopulla, ja sen suunnitelmassa on järjestää valtakunnallinen kansalaiskeräys loppuvarojen keräämiseksi rakennuttajan tehtyä museon investointipäätöksen. Museon toimintakulujen kattamiseksi säätiö on ollut yhteydessä seudun kuntiin. Kunnat ovat valtuustopäätöksillään sitoutuneet tukemaan museon toimintaa 16 prosentin osuudella museon vuosittaisista toimintakuluista.

Maa- ja metsätalousministeriö ja museo-säätiö ovat yhdessä neuvotelleet myös opetusministeriön kanssa hankkeen tarkoituksenmukaisuudesta. Opetusministeriö on asettunut puoltamaan museon aikaansaamista ja todennut museon ottamisen valtionosuuden piiriin ja nimeämisen valtakunnalliseksi erikoismuseoksi olevan mahdollista museon toimittua ammatillisesti kaksi vuotta. Tarkoitus on, että maatalousmuseo saa valtionapua vuoteen 2010 saakka maa- ja metsätalousministeriön pääluokasta.

Valtaosa valtionavusta menee Senaatti-kiinteistöille maksettavaan vuokraan. Kun itse investoinnin arvo arvonnalisäveroineen on nousut päätöksentekohetken 5,5 miljoonasta eurosta noin 7,3 miljoonaan euroon, myös vuokratulot ovat nousseet vastaavasti. Momentille lisätään maatalousmuseon palkkaus-, vuokra- ja muihin kulutusmenoihin 180 000 euroa, jolloin tarkoitukseen on varattu yhteensä 852 000 euroa. Valtiovarainvaliokunta toteaa, että tämän tulee olla valtionavun vähimmäistaso myös tulevina vuosina.

Valtiovarainvaliokunta muistuttaa maatalousmuseohankkeen käynnistymiseen johtaneessa mietinnössään VaVM 33/1999 vp esittämästään kannasta, jonka mukaan perustettavan maatalousmuseon on harjoitettava yhteistyötä olemassaolevien arvokkaiden maatalouskonekokoelmien kanssa. Yhteistyötä voitaisiin harastaa esimerkiksi entisöintiasiantuntemukseen ja konekannan toiminnan esittelyyn liittyvän tietotaidon levittämisessä. Yksi keskeinen maatalousmuseon tehtävä olisi kokonaisvaltaisen luetteloinnin kehittäminen, jossa yksityisillä

museoilla olisi merkittävä tiedontuottajan rooli. Myös erillisestä, keskitetystä varaosien "välityspankista" olisi hyötyä sekä maatalousmuseolle että yksityisille kokoelmille. Yhteistyön näkökohta sisältyi myös maa- ja metsätalousministeriön vuonna 1996 asettaman työryhmän mui-tioon, jonka pohjalta maatalousmuseohanke käynnistettiin.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 12 170 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtionavustuslain (688/2001) ja sen nojalla annetun maaseudun neuvontajärjestöjen valtionavustuksista annetun valtioneuvoston asetuksen (244/2002) mukaisesti neuvontaan ja tutkimukseen myönnettävien valtionapujen maksamiseen lähinnä valtakunnallista, koko maan kattavaa neuvontaa harjoittaville organisaatioille. Määrärahaa saa käyttää myös maatalousmuseon perustamisesta aiheutuviin enintään yhtä henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkausmenoihin sekä museon vuokra- ja muihin toimintamenoihin enintään 852 000 euroa.

45. Valtionapu 4H-toimintaan (kiinteä määräraha)

Momentille on ehdotettu 4 520 000 euron määrärahaa, joka on euromääräisesti sama kuin kuluvalle vuodelle myönnetty määräraha. Valtionavun määrä 4H-toimintaan oli saadun selvi-tyksen mukaan enimmillään 33 miljoonaa markkaa (5,55 miljoonaa euroa) vuonna 1991. Valtiontaloudellisista syistä sitä on sen jälkeen supistettu samalla, kun toiminnan kustannukset ovat kasvaneet vähintäänkin yleistä kustannus-tasoa vastaavasti.

4H-nuorisotyön haasteena on ollut toiminnan kehittäminen ja säilyttäminen asutukseltaan har-veneilla maaseutualueilla samanaikaisesti, kun on ollut tarpeen entisestään kehittää myös asu-tuskeskuksiin soveltuvia toimintatapoja. 4H-toi-minnan haasteena on ollut tukea nuorten työ-markkinavalmiuksien kehittymistä siten, että mahdollisimman suuri osuus kustakin ikäluo-kasta olisi työhalunsa ja -kykynsä osalta työ-markkinoiden käytettävissä.

Valiokunta toteaa, että 4H-järjestö on Suo-men suurimpia nuorisojärjestöjä, jonka toimin-nan piirissä ovat lähes kaikki kaupungit ja kun-nat. Nuorisojäseniä järjestössä on yli 70 000. On asianmukaista, ettei 4H-nuorisotyön tuki jää jäl-keen muiden nuorisojärjestöjen valtionavustus-ten kehityksestä.

Edellä olevan perusteella momentille lisätään 200 000 euroa.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 4 720 000 euroa.

(2. kappale kuten HE 55/2003 vp)

21. Maa- ja elintarviketalouden tutkimus-keskus

21. Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskuk-sen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Siemenperunatutkimus. Kuten maa- ja metsä-talousvaliokunta budjettilausunnossaan toteaa, vastauksessaan hallituksen esitykseen Siemen-perunakeskuksen muuttamiseen osakeyhtiöksi liittyväksi lainsäädännöksi (HE 70/2002 vp) eduskunta edellytti siemenperunatutkimuksen rahoituksen järjestämistä. Eduskunnan hyväksy-mässä lausumassa edellytettiin, että tuolloin Sie-menperunakeskuksella ollutta tehtävää tutkia ja kehittää korkealaatuisen siemenperunan tuotan-totekniikkaa nimenomaan Suomen pohjoisiin oloihin sopivaksi tulee jatkaa Maa- ja elintar-viketalouden tutkimuskeskuksen (MTT) Ruukin tutkimusasemalla ja että valtion talousarviossa osoitetaan vuosittain perunanviljelyä koskevaan tutkimus- ja kehitystoimintaan riittävät määrä-rahat.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan lausunnossa todetaan, että tulevaisuuden perunantuotannos-sa siemenperuna tulee menestymään parhaiten, koska siemenperuna-alalla on hyvät mahdolli-suudet lisätä tuotantoaan vientimarkkinoiden kautta. Tuotannon laajentumisen ehdottomana edellytyksenä on kuitenkin siemenperunan hyvän laadun varmistaminen ja pohjoisen tuo-tantoympäristön myönteisten vaikutusten toden-taminen.

Maa- ja metsätalousministeriön valtiovarainvaliokunnalle antamasta asiantuntijalausunnosta ilmenee, että perunatutkimusta tuetaan tällä hetkellä sekä perunanviljelyn kansallisen tutkimuksen momentilta (30.12.41) että sitomattomista tutkimusvaroista. Perunantuotantoa, markkinoita ja markkinointia koskevien tutkimusten ja selvitysten tekemiseen on saadun selvityksen mukaan kuluvana vuonna myönnetty kansallista tukea yhteensä 240 000 euroa. Tämä tutkimusten ja selvitysten tekemiseen varattu tuki on varauduttu pitämään samalla tasolla myös vuonna 2004. Maatalous- ja elintarviketutkimukseen osoitetuista sitomattomista tutkimusvaroista tuettiin perunatutkimusta vuonna 2003 yhteensä 321 000 eurolla. Yhteensä perunatutkimukseen kohdistuvaan hankerahoitukseen on siten kuluvana vuonna käytetty 561 000 euroa. Hankkeet käsittelivät muun muassa perunan tyvimätää, perunaruttoa, koloradokuoriaisia, kylmänkestävyyden parantamista sekä perunan luomuviljelyä.

Pohjois-Pohjanmaan tutkimusasema on toteuttanut soveltavaa perunatutkimusta määrätietoisesti vuodesta 1997 lähtien. Tutkimusasema on joutunut rahoittamaan tutkimuksiaan lähinnä MTT:n ulkopuolisin varoin; MTT:n osuus perunatutkimuksen palkkarahoituksesta on ollut noin 10–14 prosenttia. Maa- ja metsätalousvaliokunnan lausuntoon yhtyen valtiovarainvaliokunta katsoo, että Pohjois-Pohjanmaan tutkimusaseman lisärahoitustarve olisi katettava vuosittain tältä momentilta 30.21.21. MTT:n tulee huolehtia siitä, että Pohjois-Pohjanmaan tutkimusasemalle ohjataan toimintamenoihin varatusta määrärahasta riittävä osuus siemenperunatutkimuksen turvaamiseen.

Edellä olevan perusteella momentille ehdotetaan lisättäväksi momentilla jo olevan määrärahan lisäksi 150 000 euroa MTT:n Pohjois-Pohjanmaan tutkimusasemalle käytettäväksi siemenperunatutkimuksen rahoitukseen.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 31 438 000 euroa.

(2. kappale kuten HE 55/2003 vp)

31. Metsätalouden edistäminen ja valvonta

45. *Metsäluonnon hoidon edistäminen* (siirtomääräraha 3 v)

Momentin perustelujen selvitysosana mukaan määrärahasta arvioidaan käytettävän 150 000 euroa luonnonarvokaupan pilottihankkeen toteuttamisesta ja 200 000 euroa metsäluonnon monimuotoisuuden yhteistoimintaverkoston pilottihankkeiden suunnittelemisesta ja toteuttamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen Etelä-Suomen, Oulun läänin länsiosan ja Lapin läänin lounaisosan alueella.

Metsien monimuotoisuusohjelman (Metso) kokeiluvaihe on käynnistynyt ennen muuta Satakunnassa saadun selvityksen mukaan varsin hyvin. Kokeilu perustuu luonnonarvokaupan kehittämishankkeeseen, ja siihen on varattu vuosille 2003–2007 Satakunnan alueella yhteensä 2 000 000 euroa. Kokeilu rahoitetaan yhtä suurin osuuksin maa- ja metsätalousministeriön ja ympäristöministeriön pääluokista.

Luonnonarvokaupassa metsänomistaja ylläpitää tai lisää luonnonarvoja metsässään ja saa siihen korvausta valtiolta. Omistaja tekee omistamastaan kohteesta tarjouksen metsäkeskukselle, joka arvioi tarjottavan kohteen ja neuvottelee sopimuksesta sekä palkkion suuruudesta metsänomistajan kanssa. Kohteiden valinta tapahtuu maanomistajien tarjousten perusteella. Sopimus tehdään 10 vuodeksi, ja sopimuskauden päättyessä alueen käyttö jatkuu metsänomistajan haluamalla tavalla. Palkkio maksetaan yhdellä kertaa sopimuskauden alussa, ja se on verotonta tuloa.

Valiokunta katsoo, että onnistuessaan malli voi muodostaa toimivan pohjan metsäluonnon suojelulle Suomessa. Luonnonarvokaupan ansiona voidaan nähdä maanomistajalähtöisen suojelun käynnistyminen. Hankkeen myötä myös maanomistajien sitoutuminen luonnon-suojeluun todennäköisesti lisääntyy. Kokeilun onnistuminen edellyttää kuitenkin sen rahoituksen turvaamista.

Tarkoituksena on, että luonnonarvokauppa vähitellen korvaisi vanhojen metsien suojeluohjelman Etelä-Suomessa. Tavoitteena on ulot-

taa metsien monimuotoisuusohjelma koko maa-
han. Ongelmana kuitenkin on, että maa- ja
metsätalousministeriö ei voi rahoituksen puuttu-
misen vuoksi osallistua tähän ympäristöministe-
riön kanssa yhdessä toteutettavaan ohjelmaan
täysimääräisesti. Tällä hetkellä rahoituksesta
puuttuu saadun selvityksen mukaan noin 25 pro-
senttia.

Edellä olevan perusteella valiokunta ehdottaa
hyväksyttäväksi lausuman.

Valiokunnan lausumaehdotus 5

*Eduskunta edellyttää, että metsien moni-
muotoisuusohjelman jatkaminen turva-
taan siten, että myös maa- ja metsätalous-
ministeriö voi osallistua siihen täysimit-
taisesti.*

32. Metsäntutkimuslaitos

21. *Metsäntutkimuslaitoksen toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentin perustelujen selvitysosan mukaan
määrärahan mitoituksessa on bruttomenoissa
otettu lisäyksenä huomioon 100 000 euroa Joen-
suun tutkimuskeskuksen uudisrakennuksen
investointeina. Joensuun tutkimuskeskuksen
kehittäminen on Metsäntutkimuslaitoksessa
ollut etusijalla. Metlan vaikea taloudellinen
tilanne näkyy kuitenkin myös Joensuun tutki-
musaseman kohdalla. Taloudellista tilannetta on
viime vuosina kiristänyt tehtävien laajentumi-
nen. Kuluva vuosi on ollut Metlalle erityisen
vaikea eräiden odottamattomien lisämenojen
vuoksi. Myös maksullinen palvelutoiminta on
kehittynyt odotettua heikommin.

Tutkimuskeskuksen uudisrakennus valmis-
tuu lokakuussa 2004, mikä merkitsee vuokra-
kulujen kaksinkertaistumista. Valiokunnan saa-
man selvityksen mukaan näitä ei otettu raken-
tamispäätöstä tehtäessä huomioon. Joensuun tut-
kimusaseman kasvavat vuokramenot edellyt-
täisivät pysyvää vuosittaista lisäystä Metlan toi-
mintamenoihin.

Asiantuntijakuulemisessa on myös käynyt
ilmi, ettei Joensuun uudisrakennuksen rakenta-
misessa ole varauduttu riittävästi sen kalusta-

misen, kulunvalvonnan ja tietoliikennejärjestel-
mien aiheuttamiin kustannuksiin.

Valtiovarainvaliokunta katsoo, että vaikea
taloudellinen tilanne edellyttää erityistä tark-
kuutta talouden suunnittelussa, jolloin esimer-
kiksi investointikustannukset on kyettävä enna-
koimaan tavallistakin tarkemmin. Myös vuokra-
kulujen kasvun pitäisi olla ennustettavissa
uusien tilojen myötä.

Momentille lisätään 100 000 euroa Joensuun
tutkimuskeskuksen uudisrakennuksen investoin-
teihin hallituksen esittämän määrärahan lisäksi,
jolloin tarkoitukseen varataan yhteensä 200 000
euroa.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään nettomäärärahaa
38 367 000 euroa.

(2. kappale kuten HE 55/2003 vp)

41. Kala-, riista- ja porotalous

Hyljevahingot. Hylkeet aiheuttavat ammatti-
kalastajille huomattavaa vahinkoa. EU:n komis-
sio antoi Suomelle luvan maksaa ammattikalas-
tajille korvauksia hylkeiden aiheuttamista saa-
lisivahingoista vuosilta 2000 ja 2001. Tarkoituk-
seen varattiin 1,7 miljoonaa euroa. Vahingot
nousivat saadun selvityksen mukaan kuitenkin
noin 7,5 miljoonaan euroon, joten vahingoista
voitiin korvata ainoastaan 23 prosenttia tänä
vuonna suoritettujen maksatuksien yhteydessä.
Komission päätös ei mahdollista maksatusten
jatkamista — toisin kuin Ruotsissa, jossa tämä
tietävästi turvattiin liittymissopimuksen yhtey-
dessä.

Suomen Ammattikalastajaliitto on esittänyt,
että korvaukset vuosien 2000 ja 2001 osalta
maksettaisiin täysimääräisinä. Samoin se on
esittänyt hylkeiden metsästyksen tehostamista.
Tänä syksynä on päätetty metsästysajan pidentä-
misestä. Metsästys ei kuitenkaan saadun selvi-
tyksen mukaan vielä vaikuta kovinkaan merkit-
tävästi kannan sääntelyyn. EU-komissio on anta-
nut Suomelle myös luvan tukea hylkeenkes-
tävien pyydysten hankintaa. Maa- ja metsä-

talousministeriö ei kuitenkaan ole vielä tältä osin ryhtynyt käytännön toimiin.

Valtiovarainvaliokunta pitää hyljevahinkokorvauksia tärkeinä koko kalastuselinkeinon kannalta. Hallituksen tuleekin käynnistää neuvottelut EU-komission kanssa vielä jäljellä olevien korvausten maksamiseksi. Jatkossa tulee panostaa ennen muuta ongelmien ennaltaehkäisyyn. Tässä hylkeenkestävien pyydysten kehittäminen ja käyttöönotto sekä metsästyksen tehostaminen ovat ensisijaisia toimenpiteitä.

Valtiovarainvaliokunta katsoo, että kalatalouden vakava tilanne edellyttää pikaisia ratkaisuja jo vuonna 2004.

Valiokunta ehdottaa hyväksyttäväksi lausuman.

Valiokunnan lausumaehdotus 6

Eduskunta edellyttää, että hallitus käynnistää EU-komission kanssa neuvottelut vuosien 2000 ja 2001 hyljevahinkokorvausten loppuerien maksatuksesta ja esittää tarvittavat lisämäärärahat tarkoitukseen lisätalousarviossa.

43. Porotalouden edistäminen (siirtomääräraha 2 v)

Porotalouden tilanne on kuluvana vuonna kriisiytynyt. Tämä on tapahtunut enimmäkseen elinkeinon harjoittajista itsestään riippumattomista syistä. Poronlihan tuottajahinta on romahtanut ja poronlihan menekki on tyrehtynyt. Ostajat ovat käyttäneet tilannetta hyväkseen markkinatalouden sallimalla tavalla.

Maa- ja metsätalousministeriöstä saadun selvityksen mukaan tarkoitus on puuttua poromiesten taloudelliseen ahdinkoon korottamalla eläin-kohtaista tukea EU:n hyväksymään maksimiin eli 27 euroon/eloporo. Samanaikaisesti porotalouden on kuitenkin itse aktivoiduttava ja käynnistettävä tehokkaammat markkinointitoimet poronlihan menekin edistämiseksi. Eläin-kohtaisen tuen korottaminen olisi kertaluonteinen ratkaisu, kun taas markkinointiketjun toiminnan edistäminen edellyttäisi pysyvämpää ratkaisua.

Momentin määrärahasta on tarkoitus ohjata Paliskuntain yhdistyksen tukemiseen 732 800

euroa. Vaikka momentilla on lisäystä kuluvaan vuoteen verrattuna 44 000 euroa, siitä kohdistuu perusneuvontaan ja porotalouden kehittämiseen saadun selvityksen mukaan vain 10 000 euroa. Käytännössä varat ovat edelleen riittämättömät toiminnalle asetettuihin vaatimuksiin ja tehtäviin nähden. Valiokunta ehdottaa momentille lisättäväksi Paliskuntain yhdistykselle 100 000 euroa porotalouden perusneuvontaan ja kehittämiseen.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 1 708 000 euroa.
(2. kappale kuten HE 55/2003 vp)

51. Vesivarojen käyttö ja hoito

Valtiovarainvaliokunta on jo pidemmän ajan vuosittaisten talousarvioiden yhteydessä kiinnittänyt huomiota vesihuoltoon ja ehdottanut lisättäväksi myös siihen osoitettuja määrärahoja. Vuoden 2004 talousarviossa vesivarojen käytössä ja hoidossa voimavaroja suunnataan tulvan- torjuntavalmiuksien ylläpitoon ja parantamiseen sekä maaseutuyhdyskuntien ja haja-asutusalueiden vesihuollon edistämiseen. Vesivarojen käyttöön ja hoitoon on talousarvioesityksessä esitetty yhteensä noin 27,5 miljoonaa euroa. Tässä on vähennystä edellisvuoteen lähes 1,3 miljoonaa euroa. Osa vesivaratehtävien hoitoon tarvittavista määrärahoista on entiseen tapaan budjetoitu ympäristöministeriön pääluokkaan.

Valiokunta korosti toimivan vesihuollon merkitystä vuosi sitten antamassaan talousarviomietinnössä tilanteessa, jolloin useat alueet olivat kärsineet vähäsateisen kesän ja syksyn jälkeen kuivuudesta. Talvella 2002/2003 vallinnut kuivuus osoitti, että etenkin maaseudun vesihuollossa on vielä huomattavia puutteita. Vesihuoltopalveluiden turvaaminen haja-asutusalueilla hidastaa omalta osaltaan myös muuttoliikettä.

Vesihuollon palvelut ovat ihmisten hyvinvoinnille ja yhteiskunnan toiminnalle elintärkeitä välttämättömyyspalveluja. Vesijohto- ja viemäriverkostojen liittymisasteet ovat Suomen laajat harvaan asutut alueet huomioon ottaen varsin korkeita. Maaseudun ja haja-asutusaluei-

den vesihuolto on kuitenkin monin paikoin jäänyt jälkeen keskustaajamien vesihuoltopalveluista sekä talousveden laadun ja saantivarmuuden että viemäröinnin ja jätevesien puhdistuksen osalta. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan nykyisin haja-asutusalueilla yli 350 000 asukkaan talousvedessä on puutteita ja noin 600 000 asukasta asuu kiinteistöissä, joilla on puutteellinen jätevesien viemäröinti tai puhdistus.

Vastuu vesihuollon kehittämisestä on kunnalla. Vesihuoltolain mukaisesti vesihuoltolaitosten investoinnit ja kustannukset katetaan ensisijaisesti asiakkailta perittävillä maksuilla. Koska maksujen tulisi kuitenkin olla kohtuulliset ja tasapuoliset, on myös valtiolla tärkeä rooli vesihuollon edistämisessä. Valtio tukee yhdyskuntien vesihuoltotoimenpiteitä tarkoitukseen käytettävissä olevien määrärahojen puitteissa.

Valtiovarainvaliokunta on useana vuonna kiinnittänyt huomiota työllisyysmäärärahojen käyttöön vesihuoltotöissä. Rajoitus, jonka mukaan näitä määrärahoja ei ole mahdollista käyttää sellaisten uusien aloitettavien hankkeiden rahoitukseen, joita ei ole tarkoitus merkitä valtion taseeseen, poistettiin työministeriön pääluokan asianomaisen momentin perusteluista jo vuoden 2002 talousarviossa. Näin ollen työllisyysmäärärahoja on mahdollista osoittaa muun muassa ympäristökeskuksille niissäkin tilanteissa, joissa hanke valmistuttuaan siirtyy kunnan hallintaan ja omistukseen. Valtiovarainvaliokunta toteaa, että vesihuolto- ja ympäristötöyt ovat usein varsin työvoimavaltaisia ja niillä saattaa olla alueellisesti ja paikallisesti huomattavakin työlistävä merkitys. Työllisyysmäärärahoja tulisiikin tässä tilanteessa ohjata tehostetusti vesihuolto- ja ympäristötöihin.

31. *Avustukset yhdyskuntien vesihuoltotoimenpiteisiin* (siirtomääräraha 3 v)

Valiokunta toteaa, että momentilla 30.51.30 vesihuoltolaitteiden rakentamisen korkotuki ei vuodesta 2002 alkaen ole enää ollut uusien korkotukilainojen myöntövaltuutta. Myöntämisvaltuuden poistuminen kompensoidaan lisäämällä vastaavasti vesihuoltoavustuksiin tarkoitettuja

määrärahoja tällä momentilla 30.51.31. Esitetty määräraha on silti lähes 0,5 miljoonaa euroa kuluva vuoden tasoa pienempi. Tarve vesihuoltotoimenpiteiden avustamiseen olisi kuitenkin paljon suurempi.

Edellä olevaan ja luvun perusteluissa todettuun viitaten momentille lisätään 200 000 euroa.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 5 446 000 euroa.
(2. kappale kuten HE 55/2003 vp)

77. *Vesistö- ja vesihuoltotyöt* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille esitetty määräraha on 3,4 prosenttia kuluvan vuoden tasoa alempi. Supistus heikentäisi mahdollisuuksia käynnistää uusia hankkeita ja hidastaisi jonkin verran suunniteltuja perusparannustoimia. Ilman lisäystä määrärahalla voitaisiin aloittaa ainoastaan viisi uutta vesihuoltohanketta. Lisäksi vesivarahankkeita voidaan toteuttaa työllisyysvaroin ja EU:n tuella. Rahastokaudella 2000—2006 EAKR:n tuella toteutettavien vesivarahankkeiden rahoituksen arvioidaan jatkuvan 4—4,5 miljoonan euron tasolla. Maaseudun kehittämiseen liittyviä vesivarahankkeita, esimerkiksi kylien vesihuollon kehittämistä, voidaan toteuttaa myös EMOTR:n tuella.

Edellä olevaan ja luvun perusteluissa todettuun viitaten momentille lisätään 800 000 euroa pieneköihin vesistö- ja vesihuoltotöihin.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 14 865 000 euroa.
(2. kappale kuten HE 55/2003 vp)

61. Maanmittauslaitos

Tilusjärjestelytoiminta. Maanmittauslaitoksen tehtäväksi on muun ohella säädetty tilusjärjestelytoiminnasta huolehtiminen. Tilusjärjestelytoiminnalla tarkoitetaan kaikkia niitä Maanmittauslaitoksen tehtäväalueeseen kuuluvia keinoja, joilla voidaan parantaa kiinteistöjaotusta ja edistää kiinteistöjen tarkoituksenmukaista käyttöä.

Maa- ja metsätalousvaliokunta on budjettilausunnossaan kiinnittänyt valtiovarainvaliokunnan huomiota siihen, että Maanmittauslaitoksen on laajennettava tilusjärjestelytoimintaansa kasvavan kysynnän sekä toimintaympäristön muutosten vaatimalla tavalla. Tämä vaatii nykyistä suurempaa valtion panostusta tilusjärjestelytoimitusten kustannuksiin. Osan tilus-

järjestelyjen vaatimista kustannuksista Maanmittauslaitos on varautunut kattamaan sisäisin järjestelyin. Mikäli kysynnän kasvu ylittää sadan henkilötyövuoden vuosittaisen tarpeen, tarvitaan tarkoitukseen kuitenkin lisärahoitusta. Hallituksen tulee seurata tilusjärjestelyjen vaatimaa resurssitarvetta ja varautua tarvittaessa lisämäärärahoihin.

Pääluokka 31

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖN HALLINNONALA

Pitkän aikavälin investointiohjelma. Hallitus on asettanut ministerityöryhmän selvittämään pitkän aikavälin liikenneväyläpolitiikkaa. Työryhmän tehtävänä on arvioida perusväylänpidon rahoituksen riittävyyttä ja laatia investointiohjelma, joka kattaa tämän hallituskauden. Lisäksi työryhmä laatii vuoteen 2013 asti ulottuvan investointiohjelman. Työryhmän tulee arvioida eri rahoituskeinoja ja tehdä ehdotus investointiohjelman rahoittamiseksi. Toimeksiannon mukaan työryhmän tulee laatia ehdotukset liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalalle osoitettujen määrärahakehysten puitteissa. Uusien rahoitusmuotojen osalta valtiolle myöhemmin aiheutuvat kustannukset on tällöin otettava huomioon.

Valtiovarainvaliokunta pitää työryhmän työtä erittäin tärkeänä koko väyläverkon tulevaisuuden kannalta. Tehtävä on myös sikäli ainutlaatuinen, että ensimmäistä kertaa eri liikenne- ja viestintäministeriöiden kehittämissä linjoissa näin laajasti samassa yhteydessä. Menokehysten tiukkuus huomioon ottaen on myös erittäin tärkeää, että työryhmä selvittää mahdollisuudet uusien rahoitusmallien käyttämiseen.

Ongelmallista on kuitenkin se, että vaalikauden menokehityksessä ei ole riittävästi otettu huomioon liikenneverkon kehittämistarpeita. Valiokunta viittaa hallitusohjelmaan, jonka mukaan laadukkaat ja toimintavarmat liikenneväylät ovat perusedellytys koko yhteiskunnan tehokalle, alueellisesti ja sosiaalisesti tasavertaiselle ja kansainvälisesti kilpailukykyiselle toiminnalle. Liikenneinvestoinnit parantavat myös työllisyyttä. Valiokunta pitää uusien liikennehankkeiden käynnistämistä välttämättömänä myös tällä vaalikaudella.

Valiokunta pitää myös tärkeänä, että talousarvion informatiivisuuden ja läpinäkyvyyden parantamiseksi väylänpidon budjetointia kehit-

tään niin, että esim. vuotuiset ylläpitokustannukset ja investoinnit eritellään nykyistä selkeämmin toisistaan.

Väyläverkon rakentaminen ja ylläpito aiheuttaa Suomessa huomattavia kustannuksia moniin muihin maihin verrattuna mm. pitkien etäisyyksien ja vaativan ilmaston vuoksi. Liikenteellä on kuitenkin huomattavaa merkitystä myös valtion tulolähteenä.

Arvonlisävero. Valtiovarainvaliokunta on valtiontalouden kehyksiä koskevaa selontekoa käsitellessään (VaVM 9/2003 vp) kiinnittänyt huomiota siihen, että arvonlisäveromenot on sisällytetty hallinnonalojen kehyksiin ja menosäännön piiriin. Vuoden 2002 tilinpäätöstietojen perusteella arvonlisäveromenot olivat liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan menoista 19,4 prosenttia. Valtion maksamista arvonlisäveroista 34 prosenttia on liikenne- ja viestintäministeriön pääluokassa. Arvonlisäveromenojen sisältyminen menosääntöön saattaa vaikuttaa päätöksentekoon, sillä ulkopuolelta ostettujen palvelujen hintaan lisätään arvonlisäveron osuus, mutta oman työn hinnasta ei makseta arvonlisäveroa. Käytännössä tämä voi johtaa siihen, että omaa työtä joudutaan suosimaan palvelujen ostamisen sijasta sellaisissakin tapauksissa, joissa jälkimmäinen olisi taloudellisesti järkevämpää. Valiokunta pitää tärkeänä, että menokehysmenettelyä kehitettäessä kiinnitetään huomiota myös arvonlisäveron budjetointiin liittyviin kysymyksiin.

24. Tiehallinto

21. *Perustienpito* (siirtomääräraha 2 v)

Perustienpitoon on esitetty 558,3 miljoonan euron määrärahaa, joka on noin 50 miljoonaa

euroa kuluvaan vuoteen vähemmän. Saadun selvityksen mukaan määrärahalta voidaan varmistaa tieverkon nykyisen palvelutason säilyminen ja pysäyttää tieverkon kunnan heikkeneminen. Sillä ei sen sijaan voida parantaa edellisvuosina tapahtunutta rakenteellisen kunnan heikkene- mistä.

Valiokunta pitää perustienpidon alhaista määrärahasoia erittäin huolestuttavana. Maantielikenteellä on Suomessa erityisen suuri merkitys mm. teollisuuden kilpailukyvyyn ja alueellisen elinvoimaisuuden kannalta. Suomessa kuljetetaan maanteitse tavaraa asukasta kohden enemmän kuin missään muussa EU:n jäsenmaassa. Huonot päällysteet, soratiet ja kelirikko lisäävät entisestään maantielikenteen kustannuksia. Myös siltojen huononeva kunto vaikeuttaa etenkin raskaan liikenteen kuljetuksia. Tehtyjen selvitysten mukaan yleisillä teillä on jo lähes 700 huonoa tai erittäin huonokuntoista siltaa. Siltojen korjaustarpeen kasvaessa tulisi vuosittain tehtävien korjausten määrää lisätä oleellisesti.

Keskisuuret investointihankkeet. Valiokunta kiinnittää huomiota myös siihen, että perustienpidon laajennus- ja uusinvestointien toteuttaminen on vähentynyt. Syynä siihen on mm. se, että keskisuuret investointihankkeet ovat perustienpidon määrärahasoon nähden liian kalliita, mutta toisaalta ne ovat liian pieniä rahoitettaviksi varsinaisiin kehittämishankkeisiin suunnatuista määrärahoista. Esimerkiksi kasvavien taajamien läpi kulkevat väylät ovat usein ruuhkautuneet siten, että ne aiheuttavat turvallisuusriskejä sekä taajaman sisäiselle liikenteelle että pitkämatkaiselle liikenteelle. Valiokunta on aiemminkin korostanut erilaisten ohjelmien ja teemahankkeiden merkitystä ja katsoo, että eräänä teemahankkeena tulisi käynnistää hanke, jolla tuettaisiin kasvavien alueiden kehitystä. Myös seutukuntien välisten teiden kunnossapitoon on syytä kiinnittää nykyistä enemmän huomiota.

Valiokunta kiinnittää tässä yhteydessä huomiota myös siihen, että Olkiluodon ydinvoimalatyoimaan käynnistymiseen mennessä on

huolehdittava raskaan liikenteen käyttämien teiden perusparannuksesta.

Liikenneturvallisuus. Lähivuosien tavoitteet ja toimenpiteet tieliikenteen turvallisuuden parantamiseksi on määritelty valtakunnallisessa liikenneturvallisuussuunnitelmassa. Tavoitteena on vähentää vuoteen 2010 mennessä liikennekuolemien vuosittainen määrä nykyisestä noin 400:sta 250:een. Myös hallituksen 25.9.2003 hyväksymässä strategia-asiakirjassa korostetaan liikenneturvallisuuden parantamista.

Liikenneturvallisuuteen voidaan vaikuttaa varsin monilla toimenpiteillä, mm. liikennekäyttäytymisellä sekä myös joukkoliikennettä edistämällä. Liikenneonnettomuuksien ehkäisyssä on keskeinen rooli myös tiestön kunnolla, teiden talvihoidolla, taajamaliikenteen järjestelyillä ja kevyen liikenteen väylillä.

Ensi vuodelle ehdotetun määrärahan puitteissa liikenneturvallisuutta voidaan parantaa vain pienehköillä liikenneympäristöön kohdistuvilla investoinneilla, kohdennetuilla nopeusrajoitusten alentamisilla ja lisäämällä automaattista nopeuden valvontaa. Liikenneonnettomuuksista aiheutuu yhteiskunnalle noin kolmen miljardin euron vuosittaiset kustannukset, joten liikenneturvallisuuden parantamiseen suunnatut investoinnit ovat myös taloudellisesti perusteltuja.

Momentin määräraha. Valiokunta ehdottaa, että momentille lisätään 25 000 000 euroa. Valiokunta toteaa, että perustienpidon määräraha-kehys ei ole jatkossakaan riittävä ja että kehystä tulee arvioida uudelleen ministerityöryhmän työn valmistuttua.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 583 326 000 euroa.

(2. kappale kuten HE 55/2003 vp)

78. Eräät tiehankkeet (arviomääräraha)

Tällä hetkellä on käynnissä tai käynnistymisvaiheessa poikkeuksellisen paljon suuria tiehankkeita. Niiden sopimusvaltuudet ovat yhteensä noin 233 miljoonaa euroa. Valiokunta korostaa sitä, että hankkeiden rahoituksesta huolehditaan

jatkossakin niin, että ne voidaan toteuttaa tehokkaasti ja taloudellisesti optimaalisella tavalla.

Ministerityöryhmän työn ollessa vielä kesken valiokunta ei ota tässä vaiheessa kantaa uusiin kehittämishankkeisiin. Valiokunta pitää kuitenkin välttämättömänä, että kehittämishankkeita toteutetaan tasaisesti ja että niitä käynnistetään myös tämän hallituskauden aikana. Päätökset uusien hankkeiden aloittamisesta on myös tehtävä riittävän aikaisessa vaiheessa. Suurien liikennehankkeiden toteuttamistapa, mm. tarjouspyyntöjen valmistelu ja kilpailuttaminen, johtaa siihen, että hanke voidaan käytännössä aloittaa vasta noin vuoden kuluttua siitä, kun sen aloittamisesta on päätetty. Käytännössä kaikki muut käynnissä olevat hankkeet paitsi suuret erillishankkeet (E18 ja Vuosaaren liikenneyhteydet) valmistuvat vuoteen 2006 mennessä. Jotta uusia hankkeita voitaisiin käynnistää välittömästi edellisten päätyttyä, on niiden aloittamisesta päätettävä jo ensi vuoden aikana.

Euroopan kasvualoitteeseen sisältyvän ns. pikaohjelman puitteissa on tarkoitus käynnistää mm. lukuisa joukko liikennehankkeita, joiden rahoitukseen EU osallistuu. Suomen kannalta on tärkeää, että tässä yhteydessä voidaan edistää Pohjolan kolmioon liittyvien liikenneyhteyksien kehittämistä.

25. Tienpidon valtionavut

50. *Valtionapu yksityisten teiden kunnossapitoon ja parantamiseen* (siirtomääräraha 3 v)

Yksityisteiden kunnossapitoon ja parantamiseen ehdotetaan 11,1 miljoonan euron määrärahaa. Yksityisteitä on arviolta 280 000 km. Niillä on suuri merkitys maaseudun elinvoimaisuuden kannalta, sillä niiden varrella asuu pysyvästi noin 500 000 ihmistä. Teiden varrella on arvioitu olevan noin 160 000 vapaa-ajan asuntoa. Yksityistiet ovat tärkeitä myös peruselinkeinoelämälle, sillä esim. puutavarasta yli 90 prosenttia kuljetetaan yksityisteiden varrelta.

Yksityisteiden kunnossapidon kannalta eräs keskeinen ongelma on teiden kunnosta huolehtivien vastuunkantajien väheneminen ja nykyisen

talkootyypin työn häviäminen. Suomen Tieyhdistys on siksi suunnitellut tieisännöitsijöiden koulutusohjelman, jonka tarkoituksena on kehittää tieisännöinnistä uusi ammatti ja sivuelinkeino. Tieisännöitsijä hoitaa mm. hallinnollisia tehtäviä, tilaa ja valvoo työt sekä seuraa teiden kuntoa.

Koulutuksen rahoitukseen ovat osallistuneet mm. Suomen Tieyhdistys, maa- ja metsätalousministeriö, tiepiirit ja maakuntaliitot. Koulutuksen jatkorahoitusta suunniteltaessa on pidetty tärkeänä, että myös liikenne- ja viestintäministeriö osallistuisi hankkeen rahoitukseen.

Valiokunta ehdottaa, että momentin peruste luetaan tehdään aloitteen TAA 676/2003 vp perusteella määrärahan käyttötarkoitusta koskeva lisäys. Valiokunta pitää myös välttämättömänä, että yksityisteiden kunnossapitoon suunnataan jatkossa lisää resursseja.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

(1. kappale kuten HE 55/2003 vp)

Määrärahaa saa käyttää yksityisistä teistä annetun lain (358/1962) ja asetuksen (1267/2000) mukaisten valtionapujen maksamiseen, yksityisten teiden kunnossapitoon ja parantamiseen. *Määrärahaa saa käyttää myös yksityisteiden tieisännöitsijöiden kouluttamiseen ja tiekuntien opastamiseen.*

30. Merenkululaitos

77. *Väyläverkon kehittäminen* (siirtomääräraha 3 v)

Myös meri- ja sisävesiväylien investointihankkeet arvioidaan pitkän aikavälin liikennepoliittikkaa selvittävissä ministerityöryhmässä. Valiokunta ei siksi tässä vaiheessa ota tarkemmin kantaa väyläverkon kehittämiseen.

Teollisuuden kuljetusten ja kilpailukyvyyn kannalta on joka tapauksessa välttämätöntä, että madaltuneiden väylien kunnostuksesta huolehditaan. Meriväylästä on pääosin 20–30 vuotta vanhaa, ja huonokuntoisia kauppamerenkulun väyliä on yli 900 km. Ilman kunnostustoimenpiteitä väylien sallittua kulkusyvyyttä joudutaan alentamaan, mikä lisää kuljetuskustannuksia ja

vaikeuttaa myös jäänmurtoa. Teollisuuden toimintaedellytysten kannalta etenkin Tornion ja Raahan väylät kaipaavat pikaista syventämistä liikenteen voimakkaan kasvun ja alusten suurentumisen vuoksi. Huonokuntoiset väylät heikentävät myös alusturvallisuutta, mikä korostuu erityisesti öljy- ja kemikaalikuljetuksiin käytetyillä reiteillä.

Valiokunta korostaa meriväylien ohella myös sisävesiväylien kehittämistä logistiikan ja matkailun tarpeet huomioiden.

40. Ratahallintokeskus

21. Perusradanpito (siirtomääräraha 2 v)

Rataverkon ylläpitäminen turvallisena ja kilpailukykyisenä liikenneväylänä nykyisessä laajuudessaan edellyttää noin 170 miljoonan euron vuosittaisia korvausinvestointeja. Ensi vuoden talousarvioesityksen mukaan korvausinvestointeihin on käytettävissä noin 106 miljoonaa euroa, mikä on vain 60 prosenttia määräraha-tarpeesta.

Ehdotettu määrärahataso johtaa siihen, että liikenneajoitusten määrä kasvaa tuntuvasti. Liikenneajoituksia on nykyisin noin 310 km, mutta vuonna 2004 rajoituksia arvioidaan olevan jo 400 km ja vuonna 2007 noin 800 km. Samalla myös piilevät turvallisuusriskit kasvavat ja aikataulujen noudattaminen vaikeutuu. Vaihtoehtona voi olla myös se, että rataverkkoa joudutaan supistamaan.

Tällä hetkellä vain noin kahdella prosentilla rataverkosta voidaan käyttää 25 tonnin akselipainoja, vaikka juuri vaunukuormien kasvattaminen lisäisi rautatiekuljetusten kilpailukykyä. Rataverkon huono kunto johtaa vähitellen siihen, että yhä enemmän teollisuuden kuljetuksia ja myös matkustajaliikennettä siirtyy maanteille.

Ratatöillä on myös huomattava työllistävä vaikutus. Ellei määrärahaa koroteta, ratatöitä tekevistä henkilökunnasta joudutaan arvioiden mukaan irtisanomaan 100–200 henkeä tai vaihtoehtoisesti lomauttamaan 1 000 henkeä 1–2 kuukauden ajaksi.

Valiokunta pitää välttämättömänä, että rata-verkon toimivuudesta ja turvallisuudesta huolehditaan. Tämä edellyttää ensi vuoden osalta sitä, että puuttuvat määrärahat otetaan huomioon lisätalousarviossa. Valiokunta viittaa kuluvan vuoden toista lisätalousarviota koskevaan mietintöönsä (VaVM 20/2003 vp) ja korostaa edelleen sitä, että perusradanpidon rahoitus ei saa perustua jatkuvaan lisätalousarviomenettelyyn. Rataverkon kunnosta tulee huolehtia pitkäjänteisesti ja suunnitelmallisesti, jolloin hankkeet voidaan toteuttaa taloudellisesti ja tarkoituksenmukaisesti. Tämä edellyttää selkeää tasokorotusta tulevien vuosien määräraha-kehitykseen.

Valiokunta ehdottaa hyväksyttäväksi seuraavan lausuman.

Valiokunnan lausumaehdotus 7

Eduskunta edellyttää, että liikenneväyläpolitiikkaa selvittävän ministerityöryhmän työn valmistuttua hallituksen tulee arvioida perusradanpidon todellinen määrärahatarve ensi vuodelle ja osoittaa tarvittavat määrärahat vuoden 2004 ensimmäisessä lisätalousarviossa.

52. Ilmaliikenteen korvaukset ja valtionavut

41. Valtionapu eräiden lentopaikkojen rakentamiseen ja ylläpitoon (kiinteä määräraha)

Momentille ehdotetaan 1 000 000 euron määrärahaa, jota saa käyttää enintään 90 prosentin suuruisen valtionavun maksamiseen Seinäjoen ja Mikkelin säännöllisen reittiliikenteen piirissä olevien lentopaikkojen rakenteiden ja laitteiden parantamiseen ym.

Saadun selvityksen mukaan molemmilla lentokentillä on vaikeuksia selviytyä kaikista niistä velvoitteista, joita esim. lentoturvallisuutta koskevat määräykset ja muut kehittämistoimet edellyttävät. Vaikka lentoliikennettä olisi vain vähän, on lentokentän tehtävä esim. kiristyneiden turvatarkastusten sekä palvelutason ylläpidon edellyttämät investoinnit. Useita investointeja joudutaan jatkuvasti siirtämään, mikä tuo lähivuosille erittäin suuria menopaineita.

Valiokunta pitää tärkeänä, että Mikkelin ja Seinäjoen kenttien toimintaedellytyksistä huolehditaan ja että niiden tulevaisuus turvataan nykyistä pitkäjänteisemmällä ratkaisulla. Jatkossa esim. Seinäjoen osalta on syytä varautua kiitojen pidentämisestä aiheutuviin kustannuksiin.

Valiokunta ehdottaa, että momentille lisätään 200 000 euroa.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 1 200 000 euroa.

(2. kappale kuten HE 55/2003 vp)

60. Joukkoliikenteen palvelujen ostot, korvaukset ja tuet

63. Joukkoliikenteen palvelujen osto ja kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Talousarvioehdotuksen mukaan joukkoliikenteeseen osoitetaan ensi vuonna 79,3 miljoonaa euroa, mikä tarkoittaa 3,7 miljoonan euron vähennystä kuluvaan vuoteen verrattuna. Menokehityksen mukaan määräraha olisi samalla tasolla myös vuonna 2005 ja alenisi sen jälkeen edelleen 78,3 miljoonaan euroon. Määrärahan aleneminen merkitsisi noin 600 linja-autovuoron ja 15 junan poistamista ostoliikenteestä vuoteen 2005 mennessä.

Budjettivaroin ylläpidettävillä joukkoliikennepalveluilla pyritään turvaamaan kansalaisten alueellinen ja sosiaalinen tasa-arvo. Määrärahan aleneminen merkitsisi erityisesti haja-asutusalueilla asuvien ja joukkoliikennepalvelujen varassa olevien ihmisten liikkumismahdollisuuksien heikkenemistä. Kulkuyhteyksien puute haittaa erityisesti iäkkäiden ihmisten asumismahdollisuuksia maaseudulla.

Valiokunta pitää tärkeänä, että alueellisen ja paikallisen liikenteen toiminnan jatkuvuus turvataan ja että kokonaisia rataosuuksia koskevista henkilöliikenteen lakkautussuunnitelmista luovutaan. On myös tärkeää, että taksien käyttämistä haja-asutusalueiden ostoliikenteessä parannetaan.

Valtio ei tue joukkoliikennettä pääkaupunkiseudulla eikä myöskään Tampereella eikä Turussa. Näillä paikkakunnilla tehdään suurin osa

kaikista joukkoliikenteen matkoista. Jo nyt on kuitenkin nähtävissä joukkoliikenteen käytön vähenemistä erityisesti pääkaupunkiseudun kehyskuntien alueella. Tämä kehitys uhkaa voimistua mm. lippujen hinnannousun ja palvelujen heikkenemisen myötä, mikä lisää puolestaan henkilöautoliikennettä ja sen myötä liikenteen hiilidioksidipäästöjä.

Valiokunnan mielestä työmatkaliikennettä tulisi entistä enemmän ohjata joukkoliikenteeseen tukeutuvaksi. Joukkoliikenteen suosiota tulisi myös pyrkiä lisäämään erityisesti siellä, missä liikennettä on paljon, jolloin voidaan saavuttaa liikennepoliittista vaikuttavuutta. Jatkossa olisi syytä arvioida uudelleen kaikkien suurten kaupunkien mahdollisuudet saada joukkoliikenteen tukea.

Eduskunta on useita kertoja korostanut työsuuhdematkalipun verotusarvon alentamista ja katsonut, että sitä tulisi verrata työsuuhdeauton verotukseen. Asia on nyt mainittu myös hallitusohjelmassa. Valiokunta kiirehtii asian selvittämistä ja toteaa, että verotusarvon alentamisella voitaisiin parantaa joukkoliikenteen suosiota nimenomaan suuriin kasvukeskuksiin suuntautuvassa työmatkaliikenteessä.

Valiokunta ehdottaa, että momentille lisätään 3 000 000 euroa.

Lentoliikenteen tukeminen. Hallitusohjelman mukaan hallitus turvaa vähäliikenteisten lentoreittien toimivuuden erityisesti elinkeinoelämän ja kansainvälisen vientiteollisuuden tarvitsemien yhteyksien kannalta. Asiaa selvittänyt liikenne- ja viestintäministeriön työryhmä katsoi 14.5.2003 luovuttamassaan mietinnössä, että kannattamattoman lentoreitin turvaaminen julkisin varoin voi olla perusteltua, jos lentoyhteydelle on olemassa aitoa tarvetta.

Valiokunta on aiemminkin korostanut lentoyhteyksien merkitystä ja pitää työryhmän tavoin perusteltuna, että lentoliikennettä tuetaan yhteiskunnan toimenpitein tilanteissa, jolloin muita keinoja välttämättömien reittien turvaamiseen ei löydy. Joukkoliikenteen tukemiseen tarkoitettua määrärahan niukkuus ja muut käyttötarpeet huomioon ottaen valiokunta katsoo, että lentoliiken-

teen tukeminen edellyttää kuitenkin lisäresursseja nykyiseen määräraha-kehkeykseen.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 82 318 000 euroa.
(2.—4. kappale kuten HE 55/2003 vp)

72. Viestinnän korvaukset ja avustukset

42. Sanomalehdistön tuki (kiinteä määräraha)

Momentin määrärahaa ehdotetaan korotettavaksi 1 000 000 eurolla kohonneen kustannustason vuoksi. Saadun selvityksen mukaan tuki kohdentuu käytännössä lehtien paperiversioiden ilmentymisen tukemiseen. Tarkoituksena on kuitenkin laajentaa tuen käyttöä siten, että sen avulla lehdet voisivat kehittää myös sähköistä julkaisu-toimintaansa.

Valiokunta pitää määrärahan lisäystä myönteisenä. Tuen kohdistuminen aiempaa enemmän sähköiseen julkaisu-toimintaan palvelee myös tietoyhteiskuntaohjelman tavoitteiden toteutumista.

80. Ilmatieteen laitos

21. Ilmatieteen laitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Eduskunta on mm. kuluvan vuoden talousarviota koskevassa mietinnössään korostanut Kauhavan säätutkan tarpeellisuutta ja edellyttänyt, että Pohjanmaan säätutkahankkeen rahoitus selvitetään ja hanke käynnistetään mahdollisimman pian.

Suomen säätutkaverkko on lähes koko maan kattava, mutta Etelä- ja Keski-Pohjanmaan alue on etenkin talvella tutkaverkoston katvealueella. Säätutkatietoja tarvitaan useissa toiminnoissa, mm. liikenteen ja maatalouden kannalta ajan-

tasaiset säätiedot ovat tärkeitä. Lisäksi Ilmavoimat on päättänyt suihkukonekaluston peruskoulutuksen keskittämisestä Kauhavalle vuoden 2006 alusta. Kauhavalle pyritään saamaan myös eurooppalainen hävittäjälentämisen koulutuskeskus. Tutkan kustannusarvio on noin 1,6 miljoonaa euroa.

Valiokunta ehdottaa, että momentille lisätään 300 000 euroa Pohjanmaan säätutkahankkeen käynnistämistä varten.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 28 391 000 euroa.

(2. kappale kuten HE 55/2003 vp)

81. Merentutkimuslaitos

Saadun selvityksen mukaan Merentutkimuslaitoksen henkilöstön ja erityisesti tutkijoiden palkkaustaso on jäänyt selvästi jälkeen muista tutkimuslaitoksista. Palkkaustason jälkeensijainaisuudesta johtuen pätevintä henkilökuntaa siirtyy jatkuvasti mm. muihin tutkimuslaitoksiin.

Merentutkimuslaitos tekee arvokasta työtä niin kotimaan kuin myös kansainvälisiin tarpeisiin. Valiokunta pitää tärkeänä, että henkilöstön palkkauksesta huolehditaan niin, että se on kilpailukykyinen muiden kotimaisten tutkimuslaitosten kanssa.

Merentutkimusala Arandaa pidetään eräänä maailman parhaimmista merentutkimusaloista. Sen tutkimuslaitteet ja muu kalusto alkavat kuitenkin olla jo vanhoja, ja aluksen peruskorjaus tulisi aloittaa mahdollisimman pian. Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että aluksen kunnostuksesta huolehditaan ja että asia otetaan huomioon valmisteltaessa vuoden 2005 talousarviota.

Pääluokka 32

KAUPPA- JA TEOLLISUUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

10. Hallinto

22. *Työvoima- ja elinkeinokeskusten toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

TE-keskukset toimivat keskeisessä asemassa alueellisen elinkeinopolitiikan edistäjinä. Ne vastaavat erityisesti alkuvaiheessa olevien yritysten neuvonnasta ja ohjauksesta sekä osallistuvat myös yritysten alkuvaiheen rahoituksen järjestelyihin.

TE-keskuksiin voidaan palkata ensi vuonna noin 25 uutta teknologia-asiantuntijaa. Valiokunta pitää teknologia-asiantuntijoiden määrän lisäämistä erittäin merkittävänä alueellisen tutkimus- ja teknologiaosaamisen kehittämisen kannalta. Näin voidaan myös edistää tasapainoista alueellista kehitystä.

Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että toiminnan tehostamiseksi TE-keskusten tulisi toimia nykyistä aktiivisemmin myös sijaintipaikkakuntiensa ulkopuolella, etsiä koko alueen vahvuuksia ja tutustua alueen yrittäjiin ja toimijoihin. Valiokunta katsoo, että yrittäjän kannalta on myös ensiarvoisen tärkeää, että esim. rahoitushakemuksia koskevien asioiden hoitaminen sujuu nopeasti, joustavasti ja keskitetysti ja että asiakas ei joudu laatimaan laajoja hakemuksia erikseen eri viranomaisista varten. Niin ikään keskitetty arviointimenettely nopeuttaisi hakemusten käsittelyä ja olisi yhteiskunnan voimavarojenkin kannalta perusteltua. Yrittäjävälisen lähestymistavan juurtuminen kaikkiin yhteiskunnan eri toimijoihin edistäisi omalta osaltaan kansalaisten kiinnostusta yrittäjyyteen.

Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että TE-keskusten toimintamäärärahojen kehityksessä otetaan vastaisuudessa huomioon keskusten tehtävien lisääntyminen. Muun muassa maatalouden valvontatehtävät ovat lisääntyneet

määrällisesti ja TE-keskuksille on myös tullut uusia valvontatehtäviä. Valiokunta korostaa myös sitä, että eri ministeriöiden hallinnonaloille budjetoitujen määrärahojen käytön tulisi olla siten koordinoitua, että määrärahat tulevat taroituksiinsa tehokkaasti käytetyiksi.

Valiokunta viittaa vielä valtiontalouden tarkastusviraston kertomuksen johdosta antamaansa mietintöön VaVM 29/2003 vp. Valiokunta on mm. katsonut, että kauppa- ja teollisuusministeriön, työministeriön ja maa- ja metsätalousministeriön yhteistyötä TE-keskusten johtamisessa on syytä edelleen tiivistää tavoitteena yksi yhteinen tulosohtausasiakirja. Jo vuosia kestänyt epäselvyys TE-keskusten ohjauksen ja kehittämisen seurannasta tulee ratkaista pikaisesti TE-keskusministeriöiden yhteisen näkemyksen pohjalta.

30. Yrityspolitiikka

Yrittäjyyden edistäminen. Yrittäjyyden lisääminen on eräs hallitusohjelmaan sisältyvän yrittäjyyden politiikkaohjelman keskeinen tavoite. Asia on erittäin ajankohtainen, sillä lähitulevaisuudessa useat kymmenentuhannet yrittäjät saavuttavat eläkeiän, jolloin tarvitaan uusia yrittäjiä jatkamaan perheyrittäjiä, ostamaan eläkkeelle jäävien yrityksiä ja perustamaan myös uusia yrityksiä. Eräs keskeinen ongelma on kuitenkin se, että yrittäjyyttä kohtaan ei tunneta riittävästi kiinnostusta. Mikäli hallituksen asettama 100 000:ta uutta työpaikkaa koskeva tavoite halutaan saavuttaa, on välttämätöntä, että yrittäjyyttä aletaan pitää nykyistä houkuttelevampana vaihtoehtona. Pelkkä yritysten suuri lukumäärä ei kuitenkaan voi olla tavoitteena, vaan huomiota tulee kiinnittää mm. yritysten työllistämiskykyyn, elinkelpoisuuteen ja kasvuun.

Yrittäjyyden edistämässä valittavat välineet riippuvat paljolti siitä, minkälaisesta yrityksestä on kysymys. Kansainvälisen kilpailun kannalta keskeisessä asemassa ovat innovaatioyritykset, jotka suuntautuvat heti yrittäjyyden alussa kansainvälisille markkinoille.

Suomessa syntyy vuosittain huomattava määrä kaupallisesti lupaavia uusia teknologioita ja innovaatioita. Teknologioiden kaupallistamiseen tähtäävästä järjestelmästä puuttuu kuitenkin se osuus, jota tarvitaan tuotteiden saattamiseksi markkinoille. Kaupallistaminen jää nykyisin lähes yksinomaan yritysten ja yksittäisten yrittäjien vastuulle, mihin yrittäjien voimavarat eivät kuitenkaan aina riitä.

Erityisen haastavaksi teknologioiden kaupallistamisen ja teknologiatuotteiden markkinoinnin tekee se, että toiminnan on yhä useammin tapahduttava kansainvälisillä markkinoilla. Suomalaisilla teknologiayrityksillä on kansainvälistymisen pakko, sillä kotimainen kysyntä ei ole riittävää toiminnan kannattavuuden kannalta.

Valiokunnan mielestä järjestelmää tuleeikin pikaisesti kehittää niin, että teknologioiden ja teknologiaan perustuvien tuotteiden aktiivista saattamista markkinoille parannetaan ja samalla tuetaan yritysten kaupallista ja markkina-alan osaamista. Valiokunta korostaa samalla myös sitä, että innovaatiopolitiikan tehtävänä on tuote- ja teknologiainnovaatioiden lisäksi vahvistaa tietoisesti myös uusia johtamisen käytäntöjä ja sosiaalisia innovaatioita.

Valiokunta katsoo, että yritysperustan vahvistaminen edellyttää erityishuomion kiinnittämistä starttirahajärjestelmän ja yritysten siemenrahoituksen käytäntöjen kehittämiseen. Valiokunta kiinnittää huomiota myös siihen, että julkiset rahoittajat lisäävät valmiutta innovaatioyritysten riskien jakamiseen.

Hallitusohjelmaan sisältyvillä politiikkaohjelmilla ei ole erillistä budjettia, vaan ne rahoitetaan eri pääluokista ja useilta eri momenteilta. Valiokunta katsoo, että jatkossa on tärkeää kiinnittää huomiota määrärahojen riittävyyteen, kohdentamiseen ja yrittäjyyden edistämisen käytännön toteutukseen.

45. Yritysten investointi- ja kehittämishankkeiden tukeminen (arviomääräraha)

Kansainvälisen talouden arvioidaan päässeen vihdoin kasvu-uralle, mutta Suomessa viennin ja etenkin investointien kehitys on ollut heikkoa ja teollisuuden tuotantonäkymät ovat yhä vaatimattomat. Viime aikoina monet yritykset ovat irtisanoneet ja lomauttaneet henkilökuntaa ja toimintoja on myös siirretty kokonaan halvan työvoiman maihin. Teollisuuden työpaikkojen arvioidaan edelleen vähenevän.

Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että teollisuuden toimintaedellytykset pyritään mahdollisuuksien mukaan turvaamaan ja että vaikeimmille työttömyysalueille suunnataan tarvittaessa riittävästi erityistoimia. Tämä on erityisen tärkeää esim. Kemijärven, Raahen ja Uudenkaupungin kaltaisessa tilanteessa, jossa sama paikkakunta tai työssäkäyntialue on menettänyt lyhyessä ajassa huomattavan määrän alueen työpaikoista. Myös yksittäisten yritysten vajaatyöllisyysjakson aikana tulisi pyrkiä turvaamaan osaamisen säilyminen ja sitä kautta luoda edellytyksiä toiminnan jatkuvuudelle.

40. Kuluttaja- ja kilpailupolitiikka

Valiokunta on kuluvin vuoden talousarviota koskevassa mietinnössään kiinnittänyt huomiota mm. kuluttajavalituslautakunnan ja velkaneuvonnan rahoituksen niukkuuteen. Kuluttaja- ja kilpailupolitiikkaan ehdotetut määrärahat ovat käytännössä kuluvin vuoden tasolla myös ensi vuonna.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan määrärahatarve on kaikilla kuluttaja- ja kilpailupolitiikan toimijoilla selvästi ehdotettua suurempi. Niin virastojen, kuluttajavalituslautakunnan kuin myös velkaneuvonnan tehtävät ovat lisääntyneet ja muuttuneet haastellisimmiksi. Käsittelyajat ovat pidentyneet ja asiat ruuhkautuneet. Toiminnan kehittämiseen ei ole määrärahojen puitteissa mahdollisuuksia, ja henkilökunnan palkkataso on myös monin paikoin alhainen tehtävien haasteellisuuteen nähden. Tämä lisää

henkilökunnan vaihtuvuutta ja vaikeuttaa edelleen tehtävien hoitamista.

Hallitusohjelman mukaan kuluttajavalituslautakunta on tarkoitus siirtää oikeusministeriön hallinnonalalle. Oikeusministeriö on myös asettanut työryhmän laatimaan hallitusohjelman mukaista velkahallintaohjelmaa. Työryhmän toimikausi päättyy 31.5.2004.

Valiokunta kiinnittää vakavaa huomiota koko kuluttaja- ja kilpailupolitiikan määrärahatilanteeseen. Resurssien niukkuus heikentää kansalaisten oikeusturvaa ja asettaa ihmiset eriarvoiseen asemaan. Myös alalla työskentelevät virkamiehet ja velkaneuvojat ovat uupuneita. Valiokunta toteaa, että tehtävien asianmukainen hoitaminen edellyttää jatkossa sitä, että toimintaa arvioidaan niin organisaation kehittämistarpeiden kuin myös tarvittavien voimavarojen kannalta.

60. Energiapolitiikka

Vuoden 2005 alusta alkava EU:n päästökauppa muuttaa energiapolitiikan toimintaympäristöä siten, että ennen päästökauppaa käytössä olleita ohjauskeinoja kuten energiaverotusta ja -tukia voidaan joutua muuttamaan. Kauppa- ja teollisuusministeriö on asettanut työryhmän valmistelemaan EU:n päästökaupan, energiaverotuksen ja energiatuotannon tukien yhteensovittamista. Työryhmän määräaika on 31.5.2004. Myös ilmastostrategian uusimistyö on käynnistetty ja selvitys valmistuu vuoteen 2005 mennessä.

Valiokunta pitää tärkeänä, että päästökaupan ja ilmastostrategiaan liittyvien asioiden valmistelussa kiinnitetään edelleen huomiota kotimaisten energialähteiden käytön edistämiseen sekä puuperäisten polttoaineiden, kierrätyspolttoaineiden ja turpeen yhteiskäytön tehostamiseen. Erityisesti bioenergia työllistää merkittävästi alueellisesti, tukee yrittäjyyttä ja vahvistaa myös teknologian vientiä.

Pääluokka 33

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Sosiaali- ja terveysministeriö**21. Sosiaali- ja terveysministeriön toimintamenot** (siirtomääräraha 2 v)

Adoptiolautakunnan toiminnan tehostaminen. Vuoden 2004 talousarvioon on varattu 20 000 euroa adoptiolautakunnan toimintamenoihin. Kansainvälinen lapseksiottaminen on jatkuvasti laajentunut, minkä vuoksi adoptiolautakunnan tehtävät ovat viime vuosina huomattavasti lisääntyneet. Lautakunnan toimintaa on vaikeutanut etenkin se, että sillä ei ole ollut mahdollisuutta vakituiseen sihteerin palkkaamiseen.

Valiokunta ehdottaa, että momentille lisätään 70 000 euroa adoptiolautakunnan toiminnan tehostamiseen.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 33 720 000 euroa.

(2. ja 3. kappale kuten HE 55/2003 vp)

15. Perhekustannusten tasaus

Lapsilisä korotetaan ensi vuoden alusta niin, että perheen ensimmäisestä lapsesta maksettava lapsilisä nousee 10 eurolla. Lisäksi lapsilisän yksinhuoltajakorotusta, joka maksetaan jokaisesta lapsesta, korotetaan kolmella eurolla. Mainittuihin lapsilisäjärjestelmän uudistuksiin osoitetaan vuoden 2004 talousarvioesityksessä noin 74 miljoonan euron määräraha.

Käytännössä toimeentulotukea tarvitsevan lapsiperheen saama tuki ei uudistuksen johdosta parane, koska lapsilisät otetaan huomioon toimeentulotuen määrää laskettaessa. Tämän arvioidaan vähentävän kuntien toimeentulotukimenoja noin 4,6 miljoonalla eurolla. Valiokunnan mielestä tilanne on toimeentulotukea saa-

vien lapsiperheiden kannalta kohtuuton, sillä lapsilisien korotus olisi taloudellisesti kaikkein merkittävin niille kotitalouksille, joilla on vähiten muita tuloja.

Valiokunta kiinnittää huomiota myös siihen, että lapsiperheiden suhteellinen köyhyys on kaksinkertaistunut kymmenessä vuodessa. Köyhyysongelma koskee nimenomaan perheitä, joissa on alle kouluikäisiä lapsia.

Hallitusohjelman mukaan lapsiperheiden taloudellisesta tilanteesta laaditaan kokonaisselvitys ottaen huomioon sosiaalietuuksien ja tulojen, palveluiden, maksujen, verojen ja perhevapaiden yhteisvaikutukset. Valiokunta kiirehtii kokonaisselvityksen laatimista. Valiokunta pitää välttämättömänä, että köyhimpien lapsiperheiden asemaa parannetaan mahdollisimman pian. Valiokunta ehdottaa seuraavan lausuman hyväksymistä:

Valiokunnan lausumaehdotus 8

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy mahdollisimman pian toimenpiteisiin köyhimpien lapsiperheiden toimeentulon parantamiseksi ja että erityistä huomiota kiinnitetään toimeentulotukea saavien lapsiperheiden aseman parantamiseen.

22. Sotilasvammakorvaukset ja eräät kuntoutustoiminnan menot

Sotilasvammalain perusteella kunnille korvataan kustannukset, jotka aiheutuvat sosiaali- ja terveydenhuollon avopalveluiden järjestämisestä sotainvalideille, joiden työkyvyttömyysaste on vähintään 25 prosenttia. Työkyvyttömyysasteen tuli aiemmin olla 30 prosenttia, mutta se alennettiin vuoden 2003 alusta 25 prosenttiin.

Sotainvalidien korkea ikä ja nopeasti lisääntyvä avun tarve huomioon ottaen valiokunta pitää tärkeänä, että avopalvelujen korvattavuus laajennetaan mahdollisimman pian koskemaan kaikkia sotainvalideja. Avohoidon tukitoimilla voidaan vähentää myös laitoshoidon tarvetta.

Rintamaveteraanien kuntoutustoimintaan on ensi vuonna käytettävissä noin 35,8 miljoonaa euroa, josta valtaosa rahoitetaan Raha-automaattiyhdistyksen tuottovaroista. Valtionavustuksen suuruus on 8 000 euroa. Tehtyjen arvioiden mukaan määrärahalla voidaan kuntouttaa noin 30 000 rintamaveteraania.

Valiokunta pitää tärkeänä, että kuntoutuksen sisältöä kehitetään jatkossa niin, että se painottuu nykyistä enemmän avopalveluihin. Näin kuntoutujien määrää voidaan lisätä, jolloin veteraaneilla on mahdollisuus saada kuntoutusta aiempaa useammin.

32. Kuntien järjestämä sosiaali- ja terveydenhuolto

Eduskunta on useissa eri yhteyksissä kiinnittänyt huomiota kuntien rahoituspohjan sekä kunnallisten sosiaali- ja terveyspalveluiden turvaamiseen. Ensi vuoden talousarvioesitys on sikäli myönteinen, että kuntien sosiaali- ja terveyspalveluiden perusrahoitukseen tarkoitettua valtionosuutta korotetaan nykyisestä 28,06 prosentista 31,82 prosenttiin. Korotuksesta tosin valtaosa on ansiotulojen verotuksen keventämisen kompensatiota kunnille. Varsinainen valtionosuuden lisäys on tarkoitettu kohdennettavaksi erityisesti kansallisen terveydenhuollon hankkeen sekä sosiaalialan hankkeen rahoittamiseen.

Hallitusohjelman mukaan tarkoituksena on laatia hallituskauden kattava valtion ja kuntien välinen peruspalveluohjelma sekä siihen liittyvä vuosittainen peruspalvelubudjetti. Valiokunta pitää tärkeänä, että peruspalveluohjelma ja siihen liittyvä budjetti saadaan kokonaisuudessaan voimaan vuodesta 2005 lukien. Peruspalvelubudjettia laadittaessa tulee kiinnittää huomiota kuntien perusrahoituksen turvaamiseen. Esimerkiksi kansalliseen terveydenhuoltohankkeeseen ja sosiaalialan kehittämishankkeeseen sisälty-

vien tavoitteiden toteutuminen edellyttää kunnilta selkeitä lisäpanostuksia. Molempien hankkeiden toimeenpano riippuu näin ollen paljolti siitä, kuinka kunnat selviytyvät omasta rahoitusosuudestaan. Siksi on tärkeää, että valtionosuuksien korotusten ohella valtion toimenpitein huolehditaan kuntatalouden vakaudesta ja ennustettavuudesta. On myös tärkeää, että kuntakohtaiset erot ja yksittäisten kuntien erityispiirteet ja -olosuhteet otetaan huomioon.

30. Valtionosuus kunnille sosiaali- ja terveydenhuollon käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Sosiaali- ja terveyspalveluiden saatavuudessa on huomattavia kuntakohtaisia eroja, ja kuntalaiset ovat monien palveluiden suhteen hyvin eriarvoisessa asemassa. Esimerkiksi omaishoittoon, vammaispalveluihin ja vanhushuoltoon liittyvät palvelut on järjestetty eri kunnissa hyvin eri tavalla. Samoin lasten ja nuorten psykiatristen palveluiden järjestäminen on epäyhtenäistä. Kuntien laaja itsehallinto sekä käytettävissä olevat resurssit huomioon ottaen soveltamiskäytännön yhtenäistäminen on vaikeaa. Subjektiivisten oikeuksien laajentaminen parantaisi kuntalaisten asemaa ja oikeusturvaa, mutta edellyttäisi huomattavia lisäpanostuksia niin kunnilta kuin valtiolta.

Kuntapalveluiden epätasaisuutta voidaan josakin määrin vähentää laatusuosituksilla, jotka auttavat kuntia arvioimaan palvelutarpeita sekä sitä, miten niihin vastataan. Valiokunta pitää tärkeänä, että laatusuositusten toteutumista myös seurataan. Palvelujen parantumisen suhteen on myös erittäin keskeistä, miten kansallisen terveyshankkeen ja sosiaalialan hankkeen toteutuksessa tullaan onnistumaan.

Valiokunta viittaa vielä valtionalouden kehityksiä koskevaan mietintöönsä VaVM 9/2003 vp ja pitää tärkeänä sitä, että valtionosuuksien kohdentumiseen liittyvää seurantaa tehostetaan ja että tarvittaessa otetaan käyttöön tarpeellisia valvonta- ja ohjauskeinoja.

Vanhushuolto ja omaishoidon järjestäminen. Kuntien valtionosuuksia korotetaan 14 miljoonalla eurolla vanhustenhuollon kehittämiseksi.

Kuntien toivotaan parantavan ja kehittävän vanhustenhuoltoa erityisesti lisäämällä vanhustenhuollon virkoja. Määräraha on erittäin tärkeä, mutta koko maata ajatellen vielä vaatimaton, sillä etenkin vanhusten palveluissa on nykyään huomattavia kuntakohtaisia eroja.

Valiokunta pitää tärkeänä erityisesti niitä toimenpiteitä, joilla parannetaan hoidon porrastuksen toimivuutta sekä avun ja hoidon oikea-aikaisuutta. Vanhusten kotonaselviytymistä tulee parantaa riittävin koti- ja tukipalveluin. Valiokunta korostaa myös sosiaali- ja terveydenhuollon sekä muiden toimijoiden saumattoman ja asiakaslähtöisen yhteistyön merkitystä.

Valiokunta pitää myös tärkeänä, että vanhustenhuoltoon suunnatun määrärahan käyttöä seurataan sen selvittämiseksi, tulevatko kunnat käyttämään lisämäärärahan vanhustenhuollon parantamiseen.

Osana vanhustenhuollon kokonaisuutta omaishoitajien asemaa on kohennettava. Omaishoidon tukea käytetään kunnissa hajanaisesti, ja kuntalaiset ovat hyvin eriarvoisessa asemassa heille myönnettävän tuen suuruuden sekä myös perittävien asiakasmaksujen suhteen. Omaishoidon keskeinen ongelma on edelleen se, ettei se ole kaikissa kunnissa saavuttanut tunnustettua asemaa sellaisena vaihtoehtona, jolla voidaan siirtää kalliin laitoshoidon tarvetta.

Valiokunta viittaa hallitusohjelmaan ja pitää tärkeänä, että omaishoitoa kehitetään määrätietoisesti ja ripeästi mm. turvaamalla vapaapäiväjärjestelyt ja kohtuullistamalla sijaisavun kustannuksia.

Vammaispalvelut. Myös vammaispalvelujen saatavuuteen liittyy epäkohtia. Tilapäishoidon saaminen on monilla paikkakunnilla sidottu omaishoidon tuen saantiin, ja näin moni perhe jää ilman tilapäishoitomahdollisuutta. Perheillä on myös paljon epätietoisuutta palveluista ja niiden hakemisesta, ja yhteydenpito viranomaisiin koetaan usein hankalaksi.

Hallitusohjelmaan sisältyy vammaisten asemaa parantavia uudistuksia. Valiokunta kiirehtii erityisesti asiakaslähtöisen palveluohjauksen kehittämistä, minkä avulla voidaan vähentää

avun hakemista useasta eri toimipaikasta ja vastata paremmin vammaisen ja hänen perheensä tarpeisiin. Valiokunta pitää myös tärkeänä, että avustajajärjestelmää kehitetään ripeästi. Vaikeavammaisten henkilökohtaisen avustajajärjestelmän parantamista on suunniteltu jo useita vuosia, mutta palvelun järjestäminen on edelleen harkinnanvaraista. Avustajien tarve kasvaa mm. kotona vammaista lasta hoitavien vanhempien ikääntyessä. Valiokunta ehdottaa hyväksyttäväksi lausuman, jossa kiirehditään näitä toimenpiteitä.

Valiokunnan lausumaehdotus 9

Eduskunta edellyttää, että vammaispalvelujen parantamiseksi hallitus kiirehtii toimenpiteitä palveluohjauksen toimivuuden kehittämiseksi sekä vaikeavammaisten henkilökohtaisen avustajajärjestelmän toteuttamiseksi.

Valiokunta pitää myös tärkeänä, että vammaispoliittinen selonteko laaditaan jo hallituskauden alkupuolella ja että siinä kiinnitetään huomiota em. hankkeiden etenemiseen.

Sosiaalialan kehittämishanke. Sosiaalialan kehittämishankkeen tavoitteena on turvata sosiaalipalvelujen saatavuus ja laatu, uudistaa palveluita ja kehittää henkilöstön osaamista ja työoloja. Kuntia kannustetaan lisäämään seudullista yhteistyötä sosiaalipalvelujen tuottamisessa. Tavoitteena on myös parantaa asiakkaan oikeutta päästä palvelun tarpeen arviointiin vanhuspalveluissa ja kunnallisessa sosiaalityössä.

Hankkeen eräänä tavoitteena on vahvistaa sosiaalihuollon ja sosiaalityön johtajuutta. Valiokunta pitää tätä tavoitetta erittäin tärkeänä alan kehittämisen näkökulmasta. Sosiaalihuollon osuus kuntien tehtävissä ja määrärahojen käytössä on huomattavan suuri, ja sosiaalihuollon johtamisessa käytetään myös laajaa sosiaalipoliittista valtaa.

Ammatillisen johdon puuttuminen on tehtyjen selvitysten mukaan myös eräs syy työntekijäpulaan. Lisäksi alan palkkaus on koulutus- tasoon nähden huono ja työ on raskasta ja vaati-

vaa. Valiokunta katsoo, että henkilöstön saata-
vuuden turvaaminen edellyttää paitsi koulutus-
paikkojen lisäämistä myös selkeitä toimenpitei-
tä sosiaalitoimistojen vetovoimaisuuden ja työ-
olojen parantamiseksi.

Valiokunta kiinnittää huomiota myös ohjel-
man resurssien riittävyyteen. Hankkeiden toteut-
taminen voi olla ongelmallista taloudellisesti
vaikeassa asemassa oleville kunnille, mikäli
kunta ei pysty huolehtimaan omasta rahoitus-
osuudestaan. Hankkeelle on muutoinkin osoitet-
tu selvitysmiesten ehdottamaa rahoitustasoa vä-
häisemmät resurssit.

Valiokunta kiinnittää huomiota vielä siihen,
että perusturvan alhaisuus lisää huomattavasti
kuntien sosiaalityöntekijöiden asiakasmääriä.
Tehtyjen arvioiden mukaan noin kaksi kolman-
nesta nykyisistä sosiaalitoimistojen toimeen-
tulotukiasiakkaista on joutunut toimeentulotuen
hakijaksi ensisijaisten etuuk-
sien alhaisen tason vuoksi. Toimeentulotuen saajista 48 prosentilla
ensisijaisena toimeentulotuen lähteenä on työt-
ömyysturva.

Valiokunta viittaa sosiaali- ja terveysvalio-
kunnan lausuntoon StVL 6/2003 vp ja katsoo,
että sosiaali- ja terveysministeriön sekä työmi-
nisteriön tulisi yhdessä selvittää, miten pitkä-
aikaistyöttömien perustoimeentulo on tarkoituk-
senmukaista järjestää ja mitkä olisivat työttö-
myysturvan ja muiden siihen liittyvien etuuk-
sien korotuksen vaikutukset kuntien sosiaalityö-
hön ja yhteiskunnalle aiheutuviin kustannuksiin.

Hammashuolto. Yhteiskunnan tukema hammas-
huolto laajeni koko väestöä koskevaksi
1.12.2002 alkaen. Päävastuu hammashuolto-
palveluiden järjestämisessä on kunnilla, mutta
palvelujen järjestäminen edellyttää myös yksi-
tyisten hammaslääkäripalveluiden käyttämistä.
Etenkään suurten kaupunkien hammashoito ei
ole vielä pystynyt järjestämään kysyntää vastaa-
via palveluja. Asiakas voi aina kääntyä yksityi-
sen hammaslääkärin puoleen, mutta yksityisistä
palveluista maksetaan sairausvakuutuslain mu-
kainen korvaus, jota on tarkistettu viimeksi
vuonna 1989. Proteettiset ja hammastekniset

kustannukset eivät kuulu sairausvakuutuksen
korvausjärjestelmän piiriin.

Valiokunta kiinnittää huomiota hammashuol-
topalveluiden kehittämistarpeisiin ja pitää tär-
keänä, että hammashuollosta tulee vähitellen
toimiva osa muuta terveydenhuoltoa.

Pidennetty oppivelvollisuus. Eduskunta muutti
lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta an-
netun lain 13 §:n muuttamista koskevaa hallituk-
sen esitystä niin, että pidennetyn oppivelvolli-
suuden piirissä olevien vammaisten ja sairaiden
lasten vanhempia tuetaan myös lapsen kolman-
nen perusopetusvuoden aikana (HE 77/2003 vp
— StVM 18/2003 vp). Muutoksesta aiheutuu
kunnille ensi vuonna 52 500 euron lisäkustan-
nukset, josta valtion osuus on 16 742 euroa.
Edellä mainitusta muutoksesta johtuen momen-
tille lisätään 40 000 euroa.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 3 319 040 000
euroa.

(2. kappale kuten HE 55/2003 vp)

*33. Valtion korvaus terveydenhuollon yksiköille
lääkäri- ja hammaslääkärikoulutuksesta aiheu-
tuviin kustannuksiin (arviomääräraha)*

Ensi vuodelle ehdotettu määräraha on kuluvan
vuoden tasolla, mutta vuoden 2003 budjetissa
määrärahaa korotettiin tuntuvasti. Tämä johtui
siitä, että valtioneuvoston periaatepäätöksen
mukaisesti erikoissairaanhoidon mukaiseen
tutkimustoimintaan tarkoitettua valtion kor-
vauksesta siirrettiin 8 000 000 euroa lääkäri- ja
hammaslääkärikoulutuksesta aiheutuviin kus-
tannuksiin. Vastaava siirto tehdään myös vuosi-
na 2004 ja 2005. Vuonna 2006 tutkimustoimin-
taan palautetaan 8 000 000 euroa. Muutoksen
tarkoituksena oli edistää lääkäreiden siirtymistä
kliiniseen työhön terveyskeskuksiin ja muihin
sairaaloihin lievittämään lääkäripulaa. Lisäyk-
sellä on korotettu yliopistosairaaloiden lääkäri-
ja hammaslääkäritutkintojen korvauksen mää-
rää sekä muiden sairaaloiden ja terveyskeskus-
ten kuukausikorvausta.

Näistä muutoksista huolimatta kunnat ja kun-
tahytymät pitävät korvausta edelleen liian alhai-

sena. Opetuksen volyymi on kasvanut voimakkaasti, kun lääkäri- ja hammaslääkäriopiskelijoiden määrä on kasvanut, ja kuntayhtymät katsovat joutuvansa aiempaa suurempaan vastuuseen lääkäreiden ja hammaslääkäreiden perus- ja jatkokoulutuksesta aiheutuvista kustannuksista.

Valiokunta katsoo, että koulutuksen taloudellinen kokonaisvastuu kuuluu valtiolle, ja pitää tärkeänä sitä, että momentin määrärahan mitoitusta arvioidaan todellisten kustannusten pohjalta valmisteltaessa vuoden 2005 talousarviota. Viimeistään vuoden 2006 talousarviossa momentin määrärahan mitoitusta on arvioitava kokonaisuudessaan uudelleen.

37. Valtionavustus kunnille lasten ja nuorten psykiatrian palveluihin (kiinteä määräraha)

Eduskunta on vuosina 2000—2003 osoittanut kunnille erillisen määrärahan lasten ja nuorten psykiatrian palveluihin. Lisäksi kuntien valtionosuuksia on korotettu lasten ja nuorten mielen-terveyspalvelujen parantamiseksi. Eduskunta myönsi myös Kansaneläkelaitokselle vuosina 2000—2002 lasten ja nuorten kuntoutuksen toteutukseen yhteensä 10,43 miljoonan euron erillisrahoituksen.

Lasten ja nuorten psykiatria osoitetuilla määrärahoilla on parannettu palveluita, luotu uusia toimintatapoja, palkattu lisää henkilökuntaa, perustettu uusia osastoja ja käynnistetty erilaisia projekteja. Ensi vuoden talousarvioesitykseen erillistä määrärahaa ei enää sisälly.

Sosiaali- ja terveysministeriön asettama työryhmä on selvittänyt psykoterapiaan liittyvää työnjakoa kuntien ja Kansaneläkelaitoksen välillä. Työryhmä totesi 7.11.2003 päivätyssä muistiossaan, että julkisella terveydenhuollolla on vastuu psykiatrisesta kuntoutuksesta ja että Kansaneläkelaitoksen järjestämä psykiatrinen kuntoutus täydentää julkisen terveydenhuollon järjestämää kuntoutusta. Sairaanhoidopiiriin tehtävänä on koordinoita kuntayhtymän alueella tapahtuvaa psykiatrisen kuntoutuksen suunnittelua. Työryhmä totesi edelleen, että Kansaneläkelaitoksen järjestämän psykoterapian kohderyhmänä ovat 16 vuotta täyttäneet henkilöt ja että lasten ja nuorten (5—15-vuotiaat) psykiatris-

sa kuntoutuksessa Kansaneläkelaitos painottaa monimuotoisen perhekuntoutuksen järjestämistä.

Valiokunta yhtyy työryhmän kannanottoon siitä, että ensisijainen vastuu mielenterveyspalveluiden järjestämisestä kuuluu julkiselle terveydenhuollolle. Kansaneläkelaitoksen järjestämä kuntoutus täydentää kunnille kuuluvaa lakisääteistä järjestämisvelvollisuutta.

Nyt tehty julkisen terveydenhuollon ja Kelan välistä työnjakoa koskeva päätös johtaa siihen, että kuntien ja sairaanhoidopiirien tulee suunnata aiempaa enemmän voimavaroja erityisesti alle 16-vuotiaiden lasten ja nuorten psykiatristen palveluiden järjestämiseen. Vaikka kunnille on viime vuosina osoitettu selkeitä lisäresursseja näiden tehtävien hoitamiseen, ei palvelujen taso edelleenkään vastaa hoitotarpeita. Palvelujen kysyntä on kasvanut voimakkaasti ja myös hoidon vaikeusaste on kohonnut. Saadun selvityksen mukaan sairaanhoidopiirit eivät myöskään ole varautuneet ensi vuoden talousarvioissaan nyt tehtyjen muutosten vaatimiin rahoitustarpeisiin.

Vaarana on, että jo aloitetut hankkeet ja muut kehittämistoimet hidastuvat ja että lasten ja nuorten hoitotilanne heikkenee. Valiokunta katsoo siksi, että alle 16-vuotiaiden lasten ja nuorten psykiatristen palveluiden turvaaminen edellyttää erillisen määrärahan osoittamista sairaanhoidopiireille.

Valiokunta on aiemmin katsonut, että lasten ja nuorten psykiatristen palveluiden järjestämiseen ei ole tarkoituksenmukaista osoittaa jatkuvasti erillistä määrärahaa, vaan erillismäärärahan tehtävänä on vahvistaa rahoituspohjaa toimintojen alkuvaiheessa. Valiokunta katsoo edelleen, että erillismääräraha on vain tilapäinen järjestely ja että lähivuosina toiminnan rahoitus tulee saattaa pysyväälle pohjalle.

Valiokunta ehdottaa, että talousarvioaloitteiden TAA 18/2003 vp, TAA 224/2003 vp, TAA 557/2003 vp, TAA 647/2003 vp ja TAA 798/2003 vp perusteella talousarvioehdotuksesta poistettu momentti 33.32.37 palautetaan ja sen nimike muutetaan ja että momentille osoitetaan 7 000 000 euroa alle 16-vuotiaiden lasten ja

nuorten psykiatristen palveluiden järjestämiseen.

Määräraha osoitetaan sairaanhoitopiireille, jotka voivat järjestää toiminnan joko omana toimintana tai ostopalveluina. Valiokunta toteaa, että hoitoa ja kuntoutusta voidaan järjestää myös terveyskeskuksen toimesta, jolloin sairaanhoitopiiriin tulee ohjata perusterveydenhuollon yhteydessä järjestettävää toimintaa vastaava osuus alueensa terveyskeskukselle.

Lisätään uusi momentti seuraavasti:

37. Valtionavustus sairaanhoitopiirien kuntayhtymille lasten ja nuorten psykiatrisesta hoidosta ja kuntoutuksesta aiheutuviin kustannuksiin (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 7 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtionavustuksen maksamiseen sairaanhoitopiireille alle 16-vuotiaiden lasten psykiatrisesta hoidosta ja kuntoutuksesta ja palvelujen edelleen kehittämisestä aiheutuviin kustannuksiin. Valtionavustuksen määrä on enintään 80 prosenttia toiminnan aiheuttamista kustannuksista. (Uusi)

33. Eräät sosiaali- ja terveydenhuollon menot

Sovittelutoiminnan laajentaminen

Rikosasioiden sovittelutoimintaa ei ole lainsäädännössä erikseen säännelty. Sovittelun organisointi ja ohjaaminen on kuntien harkinnanvaraisesti järjestämää ja kustantamaa toimintaa. Käytännössä sovittelu on laajentunut siten, että se kattaa vajaat puolet kunnista ja kolme neljäsosaa väestöstä.

Sovittelua koskevaa lainsäädäntöä valmisteltaessa on lähtökohtana ollut, että lääninhallituksille tulisi vastuu siitä, että sovittelupalveluja on kattavasti läänin alueella. Kunnille aiheutuvien

kustannusten korvaamisen on arvioitu merkitsevän vuositasolla 6,3 miljoonan euron kustannusta valtiolle.

Hallitusohjelman mukaan rikosasioiden sovittelutoiminta vakinaistetaan ja sovittelun saatavuus taataan yhdenvertaisesti koko maassa. Valiokunta pitää kansalaisten yhdenvertaisuuden kannalta tärkeänä, että kaikilla on asuinpaikasta riippumatta tarvittaessa mahdollisuus haakeutua sovittelun piiriin. Valiokunta kiirehtii asian valmistelua ja katsoo, että riita- ja rikosasioiden sovittelua koskeva hallituksen esitys tulee antaa eduskunnalle mahdollisimman pian ja että tarvittavat määrärahat tulee ottaa huomioon ensi vuoden lisätalousarviossa. Valiokunta viittaa myös momentin 25.50.21 kohdalla lausumaansa.

31. Valtionavustus saamenkielisten sosiaali- ja terveyspalvelujen turvaamiseksi (kiinteä määräraha)

Saamenkielisiin sosiaali- ja terveyspalveluihin on osoitettu erillinen määräraha vuodesta 2002 lukien. Määräraha oli 200 000 euroa vuonna 2002 ja 300 000 euroa vuonna 2003. Myös ensi vuodelle ehdotetaan 300 000 euron määrärahaa. Rahoituksella on tuettu etenkin saamenkielistä päivähoitoa sekä vanhusten palveluita.

Saamenkielisiä ja saamelaiskulttuurin lähtökohdista toteutettavia palveluita on toistaiseksi vielä varsin vähän. Käytännössä on kuitenkin tärkeää aloittaa uusia hankkeita erityisesti varhaiskasvatuksen ja vanhustenhuollon kehittämiseksi. Valiokunta ehdottaa, että momentille lisätään 300 000 euroa.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 600 000 euroa.

(2. kappale kuten HE 55/2003 vp)

Pääluokka 34

TYÖMINISTERIÖN HALLINNONALA

05. Euroopan rakennerahastojen ohjelmien toteutus

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan Euroopan sosiaalirahastosta rahoitettavien hankkeiden hallinnointi vie kohtuuttoman suuren osan TE-keskusten työpanoksesta suhteessa saatavaan asiakas- ja kehittämishyötyyn. Hallinnointi on monimutkaista ja hidasta. Myös sidosryhmien halukkuus toimia ESR-projekteissa on vähentynyt viime aikoina tuntuvasti.

Valiokunta katsoo, että hankkeiden hallinnointia tulee joustavoittaa kaikilla niillä keinoilla, joihin kansallisella tasolla on mahdollisuus. On myös tärkeää, että hankkeisiin liittyvät menettelytavat eri hallinnonaloilla ovat yhteneväisiä. Seuraavan ohjelmakauden valmistelussa tulee pyrkiä vaikuttamaan siihen, että hankkeiden hallinnointi yksinkertaistuu ja että niiden valvonta painottuisi nykyistä enemmän tuloksellisuuden arviointiin. Valiokunta toteaa, että hankkeiden hallinnoinnissa on tärkeää huolehtia myös siitä, että maksatukset toimivat moitteettomasti ja ilman turhia viiveitä.

06. Työvoimapolitiikan toimeenpano

Rakenteellisen työttömyyden vähentäminen ja työvoiman osaamisen parantaminen. Hallituksen talouspolitiikan tärkeimpänä tavoitteena on työllisyyden lisääminen vähintään 100 000 hengellä vaalikauden loppuun mennessä. Hallitusohjelmaan sisältyvän työllisyysohjelman painopiste on rakenteellisen työttömyyden alentamisessa ja työvoiman tarjonnan edistämisessä. Kehyskauden ensimmäisinä vuosina aktiivisen työvoimapolitiikan toimenpiteitä lisätään voimakkaasti.

Ensi vuoden talousarvioesitykseen sisältyy useita toimenpiteitä, joilla pyritään vaikutta-

maan rakenteelliseen työttömyyteen. Tarkoituksena on lisätä räätälöityjä työvoimapalveluita ja koulutusta sekä kehittää mm. asiakaslähtöisiä palveluja ja toimenpidekokonaisuuksia yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Vaikeasti työllistuvien palvelut keskitetään palvelukeskuksiin, joita on tarkoitus perustaa ensi vuonna 10 paikkakunnalle. Palvelukeskuksiin kootaan työvoimatoimiston, sosiaali-, terveys- ja nuorisotoimen, Kelan ja muiden palvelujen tuottajien asiantuntemus. Tavoitteena on, että jokaiselle pitkäaikaistyöttömälle laaditaan yksilöllinen aktivointiohjelma ja että alle 25-vuotiaille työttömille järjestetään koulutus-, työharjoittelu- tai työpajapaikka kolmen kuukauden työttömyyden jälkeen.

Pitkäaikaistyöttömyys ja pitkäaikainen toistuvaistyöttömyys ovat työllisyyspolitiikan keskeisiä ongelmia. Valiokunta pitää hallinnonrajat ylittävien palvelukeskusten perustamista erittäin tärkeänä ja katsoo, että niiden avulla on aiempaa paremmat mahdollisuudet vähentää ja ehkäistä pitkäaikaistyöttömyyttä ja syrjäytymistä sekä järjestää asiakaslähtöistä palvelua. Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että palvelukeskusten tehtävien haasteellisuus edellyttää selkeitä panostuksia henkilökunnan koulutukseen. Valiokunta painottaa myös sitä, että jokaiselle alle 25-vuotiaalle pystytään tarjoamaan yksilöllisesti räätälöityjä ja mielekkäitä ratkaisuja, jotka tukevat hänen selviytymistään yhteiskunnassa ja parantavat ammatillisia valmiuksia. Nuorten aktivointi on myös tärkeää työllisyysasteen nostamisen kannalta, sillä työkokemuksen puute vaikeuttaa usein nuorten työnsaantia.

Valiokunta pitää myös tärkeinä työvoiman osaamista parantavia toimenpiteitä, jotka tähtäävät työvoiman saatavuuden turvaamiseen ja pitkittyvän työttömyyden ehkäisyyn. Työpaikkakoulutuksella voidaan ennaltaehkäistä mm.

ikäntyvien ja vähäisen pohjakoulutuksen omaavien henkilöiden työttömäksi joutumista sekä tukea työuran jatkumista yritysten muutostilanteissa. Valiokunta korostaa myös työntekijöiden työssä jaksamista sekä työkykyä ylläpitävien toimenpiteiden tehostamista.

Työvoimapolitiittisen aikuiskoulutuksen osalta valiokunta kiinnittää erityistä huomiota koulutuksen vaikuttavuuden parantamiseen sekä siihen, että koulutuksen järjestämisessä kiinnitetään huomiota talousalueen työvoimatarpeisiin. Myös koulutushalukkuuden kannalta on tärkeää, että koulutustarjonta vastaa työelämän tarpeita.

Pitkäaikaistyöttömien eläke-edellytysten selvittämiseen suunnataan lisäresursseja siten, että ensi vuonna arvioidaan järjestettävän 5 000 työkykytutkimusta. Tämä tarkoittaisi tutkimusten kaksinkertaistumista kuluvaan vuoteen verrattuna. Valiokunta pitää tärkeänä, että eläke-edellytysten selvittämistä jatketaan mahdollisimman tehokkaasti ja että siihen suunnataan jatkossakin riittävät resurssit.

Valiokunta viittaa myös työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan budjettilausuntoon (TyVL 4/2003 vp) ja kiirehtii vajaakuntoisten, ikääntyneiden pitkäaikaistyöttömien eläkkeelle pääsyä koskevan erillislain valmistelua niin, että laki voi tulla voimaan vuoden 2004 aikana.

Työllisyysmäärärahojen käyttö. Julkisesta työvoimapaikasta annetun lain mukaan valtion, kuntien ja yritysten yhteisin talous- ja työllisyyspoliittisin toimin huolehditaan alueellisesti tasapainoisesta työllisyydestä niin, ettei minäkään työmarkkina-alueen työttömyys olennaisesti ylitä maan keskimääräistä tasoa. Talousarvioesityksen mukaan tämä tarkoittaa työmarkkina-alueen työttömyyden ylittymistä vuositasolla 80 prosentilla maan keskimääräisestä tasosta. Määrärahojen käyttö voidaan kuitenkin aloittaa, kun alueen työttömyys ylittää vuositasolla vähintään 60 prosentilla maan keskimääräisen tason.

Työllisyystilanne on hyvin erilainen eri puolilla maata, ja se voi vaihdella huomattavasti

myös saman maakunnan sisällä. Valiokunta pitää tärkeänä, että alueellisiin eroihin ja erityisongelmiin kiinnitetään huomiota jo riittävän aikaisessa vaiheessa ja että määrärahojen jaossa painotetaan alueen työttömyysastetta. Valiokunta viittaa myös mietinnön yleisperusteluihin sekä luvun 32.30 kohdalla esitettyyn ja korostaa sitä, että työllisyystilanteen voimakkaaseen heikkenemiseen reagoidaan myös nopeilla ja tehokkailla työvoimapolitiittisilla toimenpiteillä.

Ensi vuoden talousarvion rakennetta muutetaan niin, että valtaosa luvun 34.06 määrärahoista kootaan yhdelle momentille. Keskeisimmät määrärahat momentilla ovat palkkaperusteisen työllistämisen ja työvoimakoulutuksen hankinnan määrärahat. Valiokunta pitää tätä muutosta erittäin tärkeänä aktiivisten työvoimapolitiittisten toimenpiteiden tehostamiseksi. Näin määrärahojen käyttöä voidaan tehostaa ja joustavoittaa sekä lisätä määrärahojen käyttöä alueellisesti tarkoituksenmukaisella tavalla. Työttömyyden alentamiseksi ja alueellisten erojen pienentämiseksi on myös tärkeää, että työllisyysrahat kyetään käyttämään mahdollisimman täysimääräisesti ja että määrärahojen käyttöä seurataan.

Työttömyysturvan korottaminen. Toimeentulotuen saajista työttömyysturva on 48 prosentilla ensisijaisena toimeentulon lähteenä. Kaikista työttömyysturvaa saavista selvästi yli puolet saa joko työmarkkinatukea tai työttömyysturvan peruspäivärahaa. Näiden etuuskien matala taso on johtanut siihen, että suuri osa pitkäaikaistyöttömistä joutuu täydentämään toimeentuloturvaansa kunnallisesta toimeentulotuesta. Tuen saajat ovat siten sekä työvoimahallinnon että kunnallisen sosiaalitoimen asiakkaita.

Valiokunta viittaa edellä luvun 33.32 kohdalla esitettyyn ja toteaa myös tässä yhteydessä, että jatkossa on tarpeen selvittää pitkäaikaistyöttömien toimeentulon järjestäminen. Kunnallisen sosiaalitoimen toimintaedellytysten kannalta olisi tärkeää, että sosiaalityöntekijät voisivat keskittyä varsinaiseen sosiaalityöhön.

07. Pakolais- ja siirtolaisuusasiat

Valiokunta pitää erittäin huolestuttavana sitä, että turvapaikanhakijoiden hakemusten käsittelyajat ovat edelleen erittäin pitkiä. Hakemusten keskimääräinen käsittelyaika on lyhentynyt, mutta tähän keskiarvoon sisältyy suuri määrä nopeutetussa käsittelyssä olleita hakemuksia. Tavallinen käsittelyaika on saadun selvityksen mukaan edelleen noin kaksi vuotta.

Huonosti toimiva turvapaikkamenettely pitkittää odotusaikoja ja lisää samalla vastaanotto-keskusten kustannuksia. Hitaalla menettelyllä on myös vaikutuksia niin myönteisen kuin kielteisen päätöksen saavien turvapaikanhakijoiden terveydentilaan, hyvinvointiin ja toimintakykyyn.

Turvapaikkahakemusten käsittelyaikoja on pyritty nopeuttamaan ja viranomaisten resursseja parantamaan. Valiokunta pitää nykytilannetta edelleen kestäättömänä niin inhimilliseltä kuin taloudelliseltakin kannalta ja kiirehtii toimenpiteitä turvapaikkahakemusten käsittelyn nopeuttamiseksi.

Talousarvioesityksen mukaan ulkomaalaisviraston turvapaikka-asioiden käsittelyajat tulevat lyhenemään siinä vaiheessa, kun vielä eduskunnan käsiteltävänä oleva ulkomaalaislaki on tullut voimaan. Tällöin työministeriön pääluokan turvapaikkamenoissa voidaan saavuttaa säästöjä. Tarkoituksena on, että uuden ulkomaalaislain aiheuttamia lisävoimavaratarpeita kateetaan vuodesta 2005 lukien siirtämällä turvapaikka-asioiden käsittelyn nopeuttamisen vapauttamat määrärahat työministeriön pääluokasta sisäasiainministeriön pääluokkaan.

Valiokunta toteaa, että määrärahojen vähentäminen työministeriön pääluokassa on mahdollista vasta siinä vaiheessa, kun käsittelyajat ovat selvästi lyhentyneet ja turvapaikanhakijoiden määrä vastaanottokeskuksissa on myös käytännössä vähentynyt.

99. Työministeriön hallinnonalan muut menot**23. Siviilipalvelus (arviomääräraha)**

Siviilipalveluslain mukaan siviilipalvelusmiehellä on palvelusaikanaan oikeus ilmaiseen majoitukseen. Palveluspaikka vastaa ylläpidosta, johon sisältyy mm. majoitus, ruokailu ja terveydenhuolto. Siviilipalveluspaikat vastaavat yleensä hyvin muista lakisääteisistä ylläpitovelvoitteista, mutta asumiskustannusten korvaamisen osalta syntyy jatkuvasti ongelmia. Työministeriön tekemien selvitysten mukaan vain alle 50 prosenttia palveluspaikoista hoitaa asumiskustannuksiin liittyvät velvoitteensa soitteita. Siviilipalveluspaikka jää usein saamatta sen vuoksi, että siviilipalvelusmies ei ole suostunut tai pystynyt maksamaan itse asumiskustannuksiaan.

Asiaa on selvitetty monella eri taholla. Valtioneuvoston oikeuskansleri ja eduskunnan oikeusasiamies ovat korostaneet pikaisten toimenpiteiden tarvetta varusmiesten ja siviilipalvelusmiesten yhdenvertaisen kohtelun saavuttamiseksi. Asiaa pohtinut työministeriön työryhmä on katsonut, että asumiskustannukset tulisi korvata valtion varoista. Myös eduskunta on useissa eri yhteyksissä kiinnittänyt huomiota siviilipalvelusmiesten asumiskustannusten korvaamiseen ja siihen liittyviin ongelmiin. Eduskunta on katsonut, että asumiskustannukset tulee korvata valtion varoista.

Valtiovarainvaliokunta viittaa eduskunnan aiempiin kannanottoihin ja pitää edelleen tärkeänä, että majoitukseen liittyvät epäkohdat ratkaistaan. Asumiskustannusten siirtäminen edes osittain valtion maksettaviksi lisäisi todennäköisesti siviilipalveluspaikkojen tarjontaa. Siviilipalvelusta suorittavien työpanosta tulisi myös hyödyntää huomattavasti nykyistä tehokkaammin erilaisissa yhteiskunnalle kuuluvissa tehtävissä.

Pääluokka 35

YMPÄRISTÖMINISTERIÖN HALLINNONALA

Ympäristöministeriön hallinnonalan määrärahat ovat kuluvan vuoden talousarvioon verrattuna noin 5 prosenttia suuremmat. Määrärahojen nousu johtuu mm. siitä, että öljyntorjuntapalveluiden oston Varustamoliikelaitokselta on osoitettu erillinen määräraha. Myös luonnonsuojeluohjelmien toteutukseen osoitettu määräraha on korotettu vuoden 1996 rahoitusohjelman mukaiselle tasolle. Ympäristöministeriön määrärahoista osoitetaan suurin osa asumistukimenoihin, joihin käytetään noin 64 prosenttia hallinnonalan menoista.

10. Ympäristön suojelu

63. *Ympäristönsuojelun edistäminen* (siirtomääräraha 3 v)

Kuluvan vuoden talousarviosta poistettiin ympäristönsuojelun edistämisavustuksiin tarkoitettu määräraha ja se suunnattiin mm. hallinnonalan toimintamenoihin. Edistämisavustuksia oli myönnetty usean vuoden ajan pääasiassa yrityksille ja kunnille, mutta jossakin määrin myös järjestöille. Hyväksyessään kuluvan vuoden talousarvion eduskunta edellytti, että ympäristönsuojelun edistämisavustuksiin tarvittava määräraha otetaan huomioon valmisteltaessa vuoden 2004 talousarviota. Ensi vuoden talousarvioesityksessä ei ole kuitenkaan otettu huomioon eduskunnan kannanottoa.

Valiokunta pitää erittäin valitettavana sitä, että ympäristönsuojelun edistämisavustuksiin ei enää suunnata resursseja. Tuen poistaminen on merkinnyt sitä, että valtiolla ei ole enää minäkäänlaista laaja-alaisesti ympäristönsuojelun edistämiseen tähtäävää taloudellista tukijärjestelmää. Määrärahojen poisjääminen merkitsee

myös sitä, että huomattava määrä asianmukaisia ympäristönsuojelun kehittämishankkeita jää toteuttamatta.

Valiokunta kiinnittää tässä yhteydessä huomiota siihen, että valtakunnallisen jätesuunnitelman ja kansallisen biojätestrategian täytäntöönpano merkitsevät yhdyskuntien jätehuollossa lähivuosina aivan poikkeuksellisia kehittämistarpeita, joista aiheutuu huomattavia lisäkustannuksia. Hyväksyessään jäteveron korotuksen eduskunta edellytti valtion taloudellisen tuen lisäämistä yhdyskuntajätehuollon kehittämiseen. Valiokunta katsoo, että valtion tuen kohdentaminen yhdyskuntien jätehuoltoon on erittäin tärkeää ja kiireellistä, ja pitää välttämättömänä, että tämä otetaan huomioon myös määrärahaehyksissä.

67. *Ympäristöyhteistyön edistäminen Suomen lähialueen maissa* (siirtomääräraha 3 v)

Suomi on sitoutunut avustamaan Pietarin lounaisen jätevedenpuhdistamon rakentamista 10 miljoonalla eurolla siten, että rahoitus jakautuu kolmelle vuodelle. Lisäksi maatalouden ympäristötuen määrärahaa käytetään Itämeren suojelun parantamiseen. Ympäristöministeriön pääluokasta rahoitetaan mm. Suomen lähialueilla toteutettavia teknisen avun yhteistyöhankkeita sekä pienehköjä ympäristönsuojelun investointihankkeita.

Valiokunta korostaa sitä, että Itämeren suojeluohjelman toteutumisesta huolehditaan ja että siihen suunnataan jatkossakin riittävät taloudelliset resurssit. Valiokunta pitää myös tärkeänä, että eduskuntaa informoidaan säännöllisesti ohjelman toteutumisesta, määrärahojen riittävyydestä sekä muista ohjelman etenemiseen liittyvistä asioista.

70. *Ympäristövahinkojen torjunta-alusten peruskorjaus* (siirtomääräraha 3 v)

Vielä 1990-luvun alussa Suomenlahdella kuljettiin öljyä noin 15 miljoonaa tonnia vuodessa. Viimeisimpien arvioiden mukaan vuosittaiset öljynkuljetukset ovat jo lähes 70 miljoonaa tonnia ja sadan miljoonan tonnin vuosittainen raja saattaa ylittyä jo ennen vuotta 2005.

Onnettomuuksien ennaltaehkäisy on tärkeintä ja taloudellisesti kannattavinta öljyvahinkojen torjuntaa, mutta myös onnettomuustilanteiden hallintaan ja vahinkojen torjuntaan tarvitaan voimavaroja.

Itämeren suojelun ja merenkulun turvallisuuden parantamiseksi on käynnistetty useita toimenpiteitä. Ensi vuoden talousarvioon on varattu 8 miljoonaa euroa väylänhoitoalus Seilin peruskorjaukseen sekä kahden Tursas-luokan vartiolaivan kunnostamiseen öljynkeräystehtäviin. Liikenne- ja viestintäministeriön asettama työryhmä selvittää parhaillaan öljy- ja kemikalivahinkojen torjuntaan tarkoitetun monitoimimurtajan hankintaa. Ympäristöministeriö on käynnistänyt myös öljyntorjunnan osaamiskeskuksen perustamista koskevan selvitystyön, jonka pitäisi valmistua 31.12.2004 mennessä. Meriliikenteen turvallisuutta parantaa myös ensi heinäkuussa käyttöön otettava Suomen, Viron ja Venäjän yhteinen meriliikenteen ohjausjärjestelmä. Myös EU on tiukentanut eräitä öljynkuljetukseen liittyviä määräyksiä, ja vireillä on mm. säädösmuutoksia, joilla pyritään parantamaan merikuljetusten turvallisuutta ja selkeyttämään vastuukysymyksiä.

Öljyntorjuntaan liittyvien tehtävien hoitamisen vaatii yhä enenevässä määrin taloudellisia voimavaroja sekä kunnilta että myös valtiolta. Näin siitäkkin huolimatta, että Suomeen suuntautuvien öljynkuljetusten riskit eivät ole kasvaneet, vaan kyseessä on lähinnä varautuminen Venäjän satamista lähtevien öljynkuljetusten riskeihin. Valiokunta pitää kuitenkin tärkeänä, että lähialueyhteistyötä onnettomuuksien estämiseksi ja torjuntavalmiuden parantamiseksi kehitetään edelleen.

Valiokunta kiirehtii monitoimimurtajan hankintaa ja katsoo, että aluksen tilaamisesta tulisi

päättää jo ensi vuoden lisätalousarvion yhteydessä. Hanke on tärkeä myös riittävän jäänmurtokapasiteetin kannalta. Käyttö- ja ylläpitokustannusten kannalta on erittäin tärkeää, että alukselle löytyy muutakin käyttöä. Monitoimimurtajan hankintaa selvitetessä on syytä arvioida myös öljysuojarahaston toimintaa sekä rahaston korvausvelvollisuutta koskevia periaatteita, joihin valiokunta kiinnitti huomiota kuluvan vuoden ensimmäistä lisätalousarviota koskevassa mietinnössään (VaVM 8/2003 vp).

Valiokunta kiirehtii myös öljyntorjunnan osaamiskeskuksen perustamista koskevan selvitystyön etenemistä. Tehokas, ympärivuorokautisessa päivystyksessä oleva keskus olisi onnettomuustilanteissa tehokas apu. Suomessa on jo nyt alaan liittyvää huippuosaamista, ja keskuksella olisi tärkeä merkitys myös koulutuksessa.

77. *Ympäristötyöt* (siirtomääräraha 3 v)

Ympäristötöihin ehdotetaan 9 000 000 euron määrärahaa, jolla rahoitetaan muun muassa siirtoviemäri- ja yhdysvesijohtohankkeita, pilaantuneiden alueiden kunnostuksia ja vesistökunnostuksia.

Eduskunta on toistuvasti kiinnittänyt huomiota ympäristötöiden rahoituksen niukkuuteen. Määrärahan tulevaisuus näyttää erittäin huonolta, sillä menokehyksen mukaan määräraha alenee ensi vuoden jälkeen puolen miljoonan euron vuosivauhdilla siten, että se on vuonna 2007 vain 7,5 miljoonaa euroa.

Tarve määrärahan lisäämiseksi on kuitenkin erittäin suuri, sillä Itämeren ja sisävesien suojelun tehostamiseksi pitäisi käynnistää useita siirtoviemärihankkeita ja nopeuttaa vesistöjen kunnostamista. Myös pilaantuneiden maa-alueiden kunnostustarpeet ovat jatkuvasti kasvaneet. Tehtyjen kartoitusten mukaan Suomessa on mahdollisesti pilaantuneita kohteita yhteensä noin 20 000, joista kiireellisiä kohteita on noin 3 300. Suurin osa kustannuksista lankeaa pilaantumisen aiheuttajien ja alueiden haltijoiden maksettavaksi, mutta esim. entisten kaatopaikkojen ja teollisuusalueiden kunnostusvastuu jää usein kunnan vastuulle.

Ympäristötoilla on myös selkeä työllistävä vaikutus. Niihin on aiemmin käytetty lisäksi työministeriön pääluokasta osoitettuja työllisyysmäärärahoja, mutta myös nämä määrärahat ovat viime vuosina vähentyneet.

Valiokunta kiinnittää tässä yhteydessä huomiota myös haja-asutusalueiden jätevesihuoltoon koskevien muutosten kustannusvaikutuksiin. Ensi vuoden alusta voimaan tuleva asetus kiristää huomattavasti haja-asutusalueiden jätevesihuoltoa koskevia vaatimuksia. Valiokunta pitää tärkeänä, että jatkossa arvioidaan tarve valtion tuen myöntämiseen. Haja-asutusalueiden jätevesijärjestelmien rakentamisella on vaikutusta myös Itämeren suojeluun.

Valiokunta ehdottaa, että momentille lisätään 1 000 000 euroa.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 10 000 000 euroa.

(2. kappale kuten HE 55/2003 vp)

20. Yhdyskunnat, alueidenkäyttö ja luonnonsuojelu

22. Luonnonsuojelualueiden hoito ja kunnossapito (siirtomääräraha 3 v)

Luonnonsuojelualueiden hoitoon ja kunnossapitoon osoitettu määräraha on viime vuosina kasvanut luonnonsuojelualueiden määrän lisäilyssä. Suojeluhankintojen edistymisen myötä hoidettavan pinta-alan määrä kasvaa edelleen. Toisaalta samanaikaisesti luontomatkailun suosio kasvaa nopeasti, jolloin myös tarve erilaisien palvelujen, kuten polkujen, hiihtoreittien ja opasteiden ylläpitoon lisääntyy voimakkaasti.

Valiokunta kiinnittää huomiota tuleviin määrärahatarpeisiin, jotta luonnon monimuotoisuuden säilyttämisestä ja ennallistamisesta sekä myös luontomatkailun tarpeista voidaan huolehtia. Valiokunta katsoo, että nykyinen määrärahasaatio huomioon ottaen on tärkeää huolehtia olemassa olevien luontokeskusten toiminnasta ja niiden kehittämisestä. Uusien luontokeskusten perustaminen edellyttäisi selkeitä lisäresursseja.

Valiokunta pitää myös tärkeänä, että määrärahan käytössä kiinnitetään huomiota sellaisten

valmiuksien parantamiseen, joita tarvitaan öljyonnettomuustilanteissa luonnonvaraisten, vahingoittuneiden eläinten hoidossa.

76. (35.20.87) Luonnonsuojelualueiden hankkiminen (siirtomääräraha 3 v)

Luonnonsuojeluohjelmia toteutetaan vuonna 1996 hyväksytyn rahoitusohjelman mukaisesti. Tavoitteena on, että ohjelma toteutetaan vuoden 2007 loppuun mennessä. Rahoitusohjelman toteutuma ja taso tarkistetaan ensi vuoden aikana talouspoliittisessa ministerivaliokunnassa.

Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että luonnonsuojeluohjelmien rahoituksesta huolehditaan ja että ohjelma voidaan toteuttaa suunnitellussa aikataulussa. Myös Metso-ohjelman jatkorahoitukseen on suunnattava riittävät resurssit.

30. Asumisen edistäminen

60. Siirto valtion asuntorahastoon

Aravalainajärjestelmän toimivuus ja kehittämistarpeet

Valtion tukeman asuntotuotannon tavoite oli kuluvana vuonna 10 000 asuntoa, mutta tuotanto jää noin 6 000 asuntoon. Vuoden 2004 tavoitteeksi asetetaan myös 10 000 valtion tukemaa asuntoa, mutta tämäkään tavoite ei todennäköisesti toteudu. Syynä tähän on mm. se, että aravalainahdot eivät ole uustuotannossa vieläkään kilpailukykyisiä markkinakorkojen kanssa ja että yleishyödyllisyysmääräykset vaikeuttavat uustuotannon käynnistymistä. Markkinakorkojen ollessa jo pitkään poikkeuksellisen alhaisia vuokralaisia on myös yhä enenevässä määrin siirtynyt vapaarahoitteisiin omistusasuntoihin. Lisäksi tonttien vaikea saatavuus ja kuntien vaikeudet tuottaa ja rahoittaa palveluja väestönkasvun edellyttämässä tahdissa hidastavat aravatuotantoa.

Aravajärjestelmän epäkohtiin on jo useiden vuosien ajan kiinnitetty huomiota. Hyväksyessään kuluvan vuoden talousarvion eduskunta muutti budjetin perusteluja siten, että arava-

lainajärjestelmän pahimpiin epäkohtiin oli tehtävä selkeitä parannuksia. Kuluvan vuoden aikana on kahdessa eri yhteydessä parannettu aravalainan ehtoja mm. alentamalla vuonna 1990 tai sen jälkeen myönnettyjen aravayhtenäislainojen korkoja markkinakorkojen tasolle. Nykyisen vuosimaksulainan rinnalle on myös 1.10.2003 lukien tullut kiinteälyhenteinen laina, jossa omistaja tietää etukäteen lyhennysten määrän.

Tehdyt muutokset ovat tärkeitä, mutta eivät kuitenkaan vielä riittäviä. Valiokunta toteaa, että uusien ja vanhojen aravalainojen ehtojen on oltava jatkuvasti kilpailukykyisiä suhteessa markkinakorkoihin. Hallituksen aiemmin tänä vuonna tekemät muutokset eivät ole koskeneet ennen vuotta 1990 myönnettyjen lainojen korkoja. Myös perusparannuslainojen korkotaso on vielä liian korkea. Valiokunta kiirehtii sitä, että myös näiden lainojen korkotaso kohtuullistetaan ja että myös muilla toimenpiteillä helpotetaan lainanottajan asemaa. Myös yleishyödyllisyyslainsäädäntöä on tarpeen kehittää edelleen tarkoituksenmukaisemmaksi ja toimivammaksi.

Valiokunta viittaa hallitusohjelmaan ja toteaa, että sosiaalisen asuntotuotannon riittävyydestä tulee huolehtia tulevaisuudessakin. Valiokunta katsoo, että aravajärjestelmää ei tule kuitenkaan kehittää siihen suuntaan, että sillä tuettaisiin vain kaikkein heikoimmassa asemassa olevia henkilöitä. Tämä voisi johtaa asukkaiden ja asuinalueiden leimautumiseen. Etenkin kasvukeskuksissa on edelleen suurta tarvetta valtion tukemiin, vuokraehdoiltaan kohtuullisiin asuntoihin. Esimerkiksi Helsingin kaupunki tulee tarvitsemaan noin 20 000 uutta työntekijää vuoteen 2010 mennessä, ja kohtuuhintaisten asuntojen riittämätön tarjonta vaikeuttaa jo nyt uusien työntekijöiden rekrytointia. Valiokunnan mielestä aravajärjestelmään liittyvät tulorajat on syytä poistaa mahdollisimman pian. Samalla on kuitenkin huolehdittava siitä, että asukasvalinnat tapahtuvat valtioneuvoston hyväksymien asukasvalintaperusteiden mukaisesti.

Hallituksen asuntopoliittisen ohjelman on määrä valmistua kuluvan vuoden loppuun mennessä. Valiokunta pitää tärkeänä, että ohjelman valmistuttua ryhdytään ripeästi kaikkiin niihin

toimenpiteisiin, joilla voidaan edistää arava- ja korkotukituotannon käynnistymistä ja parantaa muutoinkin järjestelmien toimivuutta.

Aravalainojen käyttö perusparannukseen

Talousarvioletuksen mukaan perusparannukseen ei enää myönnetä aravalainaa, vaan rahoitus turvataan korkotukilainoituksella. Asian tuntijakuulemisessa on arvioitu, että erityisesti opiskelija-asuntojen peruskorjaaminen vaikeutuu, sillä niiden peruskorjaukset soluasunnoista yksioiksi tai perheasunnoiksi ovat varsin kalliita ja matalakorkoisen vapaarahoitteisen lainan ottaminen ei ole mahdollista vakuuksien puuttuessa.

Korkotukilainoitukseen liittyy valtion täytekäus. Tästä huolimatta siirtyminen yksinomaan korkotukilainoitukseen saattaa tuottaa monelle yhteisölle ongelmia ja vaarantaa sosiaalisen asuntokannan peruskorjaamisen. Valiokunta pitää perusteltuna, että aravalainoitus säilyy vaihtoehtona myös perusparantamisessa ja ehdottaa, että aloitteen TAA 853/2003 vp perusteella momentin perusteluihin tehdään muutos, joka mahdollistaa pitkäaikaisten perusparannuslainojen myöntämisen myös vuonna 2004.

Aravalainojen lainaehtoja on parannettu, mutta muutokset eivät ole koskeneet perusparannuslainoja. Valiokunta pitää välttämättömänä, että myös perusparannusaravalainojen ehtoja kohtuullistetaan niin, että nekin ovat kilpailukykyisiä markkinaehtoisien rahoituksen kanssa.

Perusparannusaravan jatkamisesta johtuen talousarvioletuksessa mainittu aravalainojen myöntämisvaltuus ei todennäköisesti ole riittävä. Vastaavasti korkotukilainojen kysyntä perusparannukseen jäänee ensi vuonna ennakoitua pienemmäksi. Valiokunta toteaa, että lainavaltuuksiin tarvittavat muutokset tulee ottaa huomioon vuoden 2004 ensimmäisessä lisätalousarviossa.

Valiokunta ehdottaa hyväksyttäväksi seuraavan lausuman:

Valiokunnan lausumaehdotus 10

Eduskunta edellyttää, että perusparantamiseen myönnettävien aravalainojen lainaehdotja uudistetaan niin, että ne ovat nykyistä kilpailukykyisempiä markkinaehtoihin lainoihin verrattuna, ja että lainavaltuuksiin tarvittavat muutokset otetaan huomioon vuoden 2004 ensimmäisessä lisätalousarviossa.

Asunto-osakeyhtiöalojen korkotukilainat perusparantamiseen

Syksyllä 2002 kaksivuotisen tulopoliittisen kokonaisratkaisun yhteydessä palautettiin asunto-osakeyhtiöille mahdollisuus saada korkotukilainaa peruskorjauksiin. Ensi vuoden talousarvioesitykseen tätä tukimuotoa ei kuitenkaan enää sisälly. Tuen poistamista perustellaan mm. edullisella markkinakorkotasolla.

Vaikka tuki on kattanut vain pienen osan kuluista, on sillä valiokunnan mielestä ollut tärkeä merkitys ja sen jatkaminen olisi ollut perusteltua. Monet asunto-osakeyhtiöt ovat teknisesti huonommassa kunnossa kuin vuokratilat, kun laajempia perusparannuksia ei ole voitu rahoitustussyistä tehdä. Tuki on kuitenkin rohkaissut monia taloyhtiöitä tekemään korjauspäätöksiä ja siten parantamaan asumisen ja ympäristön laatua. Korkotukilainoja on haettu Valtion asunTORahastosta yli 10 000 asunnolle, mikä on osoitus siitä, että tuelle on ollut tarvetta. Valiokunta pitää tärkeänä, että asuntopoliittisessa ohjelmassa harkitaan vielä uudelleen mahdollisuudet korkotukilainoituksen jatkamiseen.

Korjaus- ja energia-avustukset

Talousarvioesityksen mukaan korjaus- ja energia-avustuksiin ehdotetaan 60 miljoonan euron myöntämisvaltuutta, mikä on 15 miljoonaa euroa kuluvaan vuotta alhaisempi.

Korjaus- ja energia-avustukset ovat merkittävä edistäjä asuntokannan kunnan säilyttämisessä ja kohentamisessa. Korjausavustuksilla on huomattava merkitys mm. vanhusten ja vammaisten asuntojen korjaamisessa, hissien rakentamisessa sekä liikuntaesteiden poistamisessa. Niillä on voitu edistää selkeästi vanhusten,

veteraanien ja vammaisten mahdollisuuksia kotona selviytymiseen. Suomen noin miljoonasta kerrostaloasunnosta 40 prosenttia on hissittömissä taloissa, joissa asuu noin 700 000 asukasta. Mikäli asuinympäristöjen esteettömyyttä ei paranneta nykyistä ripeämmin, aiheutuu yhteiskunnalle tulevaisuudessa suuria kustannuksia mm. lisääntyvänä laitoshoitona.

Korjausrakentamisen tarve kasvaa jatkuvasti myös siitä syystä, että rakennuskanta vanhenee. Korjausrakentamisella on myös huomattava työllistävä vaikutus.

Myöntämisvaltuudesta on tarkoitus osoittaa energia-avustuksiin 15 miljoonaa euroa. Energia-avustusjärjestelmä otettiin käyttöön vasta kuluvana vuonna, mutta lyhyestä hakuajasta huolimatta avustuksia haettiin noin 18 miljoonaa euroa. Energia-avustuksia voidaan käyttää kerros- ja rivitalojen energiakorjauksiin. Niillä tuetaan mm. kansallisessa ilmastostrategiassa asetettujen tavoitteiden toteuttamista.

Valiokunta pitää korjaus- ja energia-avustuksiin ehdotettua valtuutta riittämättömänä ja ehdottaa, että korjaus- ja energia-avustuksiin tarkoitettu myöntämisvaltuus korotetaan 70 miljoonaan euroon, josta energia-avustuksiin suunnataan ilmasto-ohjelman mukaiset 17 miljoonaa euroa. Valiokunta pitää myös tärkeänä, että energia-avustusten myöntämistä laajennetaan tulevaisuudessa siten, että niitä voidaan suunnata koko rakennuskantaan.

Avustus kunnallistekniikan rakentamiseen

Pääkaupunkiseudulla ja sen kehyskunnissa sijaitsevien uusien asuntoalueiden kunnallistekniikan rakentamiseen voidaan ensi vuonna myöntää hankekohtaisia avustuksia 3,5 miljoonaa euroa. Hallitusohjelman mukaan avustus on tarkoitus laajentaa myös muiden kasvavien alueiden asuntotuotannon ja uusien asuntoalueiden toteuttamisen edistämiseen. Ensi vuoden talousarvioesitykseen tätä laajennusta ei kuitenkaan vielä sisälly.

Eduskunta on pitänyt kunnallistekniikka-avustusta tärkeänä ja tarkoituksenmukaisena keinona käynnistää asuntopulasta kärsivän alueen asuntotuotantoa sekä edesauttaa alue-

rakenteen tarkoituksenmukaista kehittymistä. Eduskunta on myös katsonut, että vastaavanlaiset valtion tukitoimet tulee ulottaa myös niihin muihin alue- ja kasvukeskuksiin, joissa tapahtuu vastaavanlaista sitoutumista alueen kehittämiseen kuin valtion, pääkaupunkiseudun ja sen kehyskuntien kanssa on tehty.

Pääkaupunkiseudun ulkopuolella on useita voimakkaasti kasvavia alueita, joissa mainittu avustus olisi erittäin tärkeä. Myös keväällä 2003 valmistuneessa kaupunkipoliittisessa tavoite- ja toimenpideohjelmassa korostetaan sitä, että suurille kaupungeille tulee myöntää kohdennettua erityistukea sellaisiin investointeihin, jotka tähtäävät asuntotuotannon lisäämiseen ja yhdyskuntarakentamisen eheytymiseen. Tampereen ja Lempäälän yhteinen Vuores-projekti on esimerkki hankkeesta, jossa avustus myötävaikuttaisi merkittävästi hankkeen käynnistymiseen sekä samalla koko kaupunkiseudun kehittämiseen. Valiokunta ehdottaa hyväksyttäväksi seuraavan lausuman.

Valiokunnan lausumaehdotus 11

Eduskunta edellyttää, että viimeistään vuoden 2005 talousarviossa uusien asuntoalueiden kunnallistekniikan rakentamiseen tarkoitetun avustuksen käyttöä laajennetaan pääkaupunkiseudun ja sen kehyskuntien lisäksi myös muihin kasvukeskuksiin ja että avustuksen kokonaismäärää nostetaan tuntuvasti.

Tyhjien asuntojen ongelmat

Väestöennusteiden mukaan väestö vähenee kulumassa olevana kymmenvuotiskautena noin 300 kunnassa. Tyhjien vuokra-asuntojen ongelma on toistaiseksi melko rajallinen, mutta tulevina vuosina aravavuokratalojen vajaakäyttö-ongelmien arvellaan lisääntyvän. Tyhjien asuntojen ongelmaan on pyrittävä vaikuttamaan ennaltaehkäisevästi ja asunnoille tulisi myös löytää muuta käyttöä. Kuten talousarvioesityksessä on todettu, vuokra- ja asumisoikeusasuntoihin sisältyviä valtion laina- ja takausriskejä on syytä ehkäistä vapauttamalla taloja tarpeen mukaan rajoituksista. Myös lainapääoman osittainen anteeksiantaminen voi olla joissakin

tilanteissa perusteltua. Mikäli tyhjien asuntojen ongelma pahenee, on välttämätöntä selvittää myös talojen purkamiskustannuksiin liittyviä kysymyksiä ja harkita esim. purkuavustusten käyttöönottamista.

Asunnottomuus

Valtiovalan, pääkaupunkiseudun kuntien, vuokratalojen omistajien ja palveluja tuottavien järjestöjen yhteinen asunnottomuuden vähentämishjelma käynnistettiin vuoden 2002 alussa. Ohjelman tavoitteena on rakentaa ja hankkia asunnottomille vuosittain 1 000 uutta asuntoa ja organisoida tarvittavat tukipalvelut. Asunnottomuus on hieman vähentynyt, mutta asunnottomia on edelleen varsin paljon etenkin pääkaupunkiseudulla.

Valiokunta katsoo, että pääkaupunkiseudun ja muiden kasvukeskusten kuntien tulee edelleen tehostaa toimenpiteitä asunnottomuuden vähentämiseksi. Pienten ja kohtuuhintaisten vuokra-asuntojen ohella tarvetta on myös tukiasunnoista sekä asumista tukevista palveluista. Asunnottomuuden ennalta ehkäiseminen on tärkeää, sillä asunnottomuus aiheuttaa huomattavia kustannuksia etenkin kuntien sosiaali- ja terveystoimelle.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

(1. kappale kuten HE 55/2003 vp)

Aravalainat

Vuonna 2004 saa valtion asuntorahaston varoista myöntää aravalain (1189/1993) mukaisia lainoja yhteensä enintään 410 000 000 euroa mukaan lukien vuodelta 2003 peruuntuneita hankkeita tai muuten käyttämättä jäänyttä myöntämisvaltuutta vastaava määrä. Vuonna 2004 ei myönnetä rakennusaikaisia lainoja, *lyhytaikaisia* perusparannuslainoja eikä omistusaravalainoja omaksilunastamislainoja lukuun ottamatta.

(3. ja 4. kappale kuten HE 55/2003 vp)

(5. kappale kuten HE 145/2003 vp)

(6.—12. kappale kuten HE 55/2003 vp)

Avustukset

Vuonna 2004 saa valtion asuntorahaston varoista myöntää asuntojen korjaus- ja energiaavustuksista annetun lain (102/2002) mukaisia avustuksia yhteensä enintään 70 000 000 euroa

mukaan lukien vuodelta 2003 peruuntuneita hankkeita tai muuten käyttämättä jäänyttä valtuutta vastaava määrä.

(14.—18. kappale kuten HE 55/2003 vp)

70. Valtion asuntorahasto

Pienimuotoisten asuntoalueiden kehittäminen ja puurakentaminen

Valiokunta viittaa aiempiin kannanottoihinsa, joissa on korostettu tiiviin, matalan ja ihmisläheisen pientalovaltaisen asuntotuotannon merkitystä sekä puurakentamisen roolin vahvistamista. Myös hallitusohjelmassa todetaan, että tarkoituksena on edelleen edistää puurakentamista erityisesti pientalotuotannossa.

Valiokunta pitää tärkeänä, että myös lainsäädännöllä ja muilla säännöksillä ja määräyksillä tuetaan puurakentamisen kilpailukykyä. Uusien pientalovaltaisten asuinalueiden toteutumisen vauhdittamiseksi olisi tärkeää kehittää myös uusia rahoitusmalleja.

99. Ympäristöministeriön hallinnonalan muut menot

65. *Eräät avustukset* (siirtomääräraha 3 v)

Eduskunta on useita kertoja kiinnittänyt huomiota määrärahan niukkuuteen. Momentin määrärahaa ei ole useisiin vuosiin korotettu, vaikka sen käyttöön on jatkuvasti suuria paineita. Avustusta saavat järjestöt tekevät merkittävää työtä ympäristön, luonnonsuojelun sekä myös asumisen ja rakentamisen alalla.

Valiokunta kiinnittää huomiota myös ympäristökasvatuksen merkitykseen ja sen tukemiseen. Kuten edellä on todettu, esim. jätehuollon kehittäminen edellyttää jatkossa huomattavan paljon tiedotusta ja valistusta. Kaiken kaikkiaan olisi tärkeää, että järjestöjen toiminta voisi perustua nykyistä pitkäjänteisempään rahoitukseen.

Valiokunta kiinnittää vielä huomiota Rantasalmen ympäristökasvatusinstituutin asemaan. Instituuttia pidetään ympäristökasvatuksen tärkeänä asiantuntijana, ja sen toiminta on laajentunut myös kansainväliseksi. Valiokunta pitää tärkeänä, että instituutin perusrahoitus saadaan pysyvälle pohjalle, mikä luo edellytykset osaamisen ylläpitämiselle sekä toiminnan pitkäjänteiselle suunnittelulle.

TULOARVIOT

Osasto 15

LAINAT

03. Valtion nettolainanotto ja velanhallinta

01. Nettolainanotto ja velanhallinta

Momentille ehdotetaan lisättäväksi 39 810 000 euroa nimellisarvoiseen nettolainanottoon, jolloin nimellisarvoinen nettolainanotto on yhteensä 1 213 489 000 euroa. Lisäys johtuu menomo-

menteille ehdotetuista muutoksista, joiden yhteismäärä on 39 810 000 euroa.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille	merkitään	nettotuloa
1 273 489 000	euroa.	
(2. kappale kuten HE 55/2003 vp)		

YHTEENVETO

Valiokunnan ehdotuksen mukaan sekä tulo- että menoarvio päätyvät 37 064 553 000 euroon.

Näin ollen sekä menojen että tulojen loppusummat ovat 39 810 000 euroa hallituksen esitystä suuremmat.

Tuloarvioiden eroavuudet esityksen ja mietinnön välillä ilmenevät seuraavasta taulukosta:

	Esitys €	Valiokunta €
Os. 11	30 343 017 000	30 343 017 000
Os. 12	4 281 094 000	4 281 094 000
Os. 13	1 021 853 000	1 021 853 000
Os. 15	1 378 779 000	1 418 589 000
Yhteensä	37 024 743 000	37 064 553 000

Määrärahojen eroavuudet esityksen ja mietinnön välillä ilmenevät seuraavasta taulukosta:

	Esitys €	Valiokunta €
Pl. 21	100 740 000	100 740 000
Pl. 22	8 170 000	8 170 000
Pl. 23	47 883 000	47 883 000
Pl. 24	766 022 000	766 047 000
Pl. 25	668 566 000	670 566 000
Pl. 26	1 439 178 000	1 442 578 000
Pl. 27	2 073 256 000	2 073 256 000
Pl. 28	5 354 524 000	5 344 524 000
Pl. 29	6 046 273 000	6 053 748 000
Pl. 30	2 687 045 000	2 687 045 000
Pl. 31	1 749 994 000	1 778 494 000
Pl. 32	964 018 000	964 018 000
Pl. 33	9 356 651 000	9 364 061 000
Pl. 34	2 305 474 000	2 305 474 000
Pl. 35	674 949 000	675 949 000
Pl. 36	2 782 000 000	2 782 000 000
Yhteensä	37 024 743 000	37 064 553 000

PÄÄTÖSEHDOTUS

Edellä esitetyn perusteella valtiovarainvaliokunta ehdottaa,

että ehdotus valtion talousarvioksi vuodelle 2004 hyväksytään hallituksen esityksen ja sitä täydentävän esityksen mukaisena edellä mainituin muutoksin,

että edellä ehdotetut lausumat 1—11 hyväksytään,

että talousarvioaloitteet TAA 18, 141, 224, 557, 647, 676, 734, 798, 805, 853 ja 899/2003 vp hyväksytään,

että talousarvioaloitteet TAA 1—17, 19—140, 142—223, 225—556, 558—646, 648—675, 677—733, 735—797, 799—804, 806—852, 854—898 ja 900—908/2003 vp hylätään,

että talousarviota sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 2004 alkaen.

VaVM 39/2003 vp — HE 55/2003 vp, HE 145/2003 vp

Helsingissä 9 päivänä joulukuuta 2003

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Olavi Ala-Nissilä /kesk		Jukka Vihriälä /kesk
vpj.	Matti Ahde /sd	vjäs.	Janina Andersson /vihr
jäs.	Eva Biaudet /r		Arto Bryggare /sd
	Jyri Häkämies /kok		Christina Gestrin /r
	Kyösti Karjula /kesk		Klaus Hellberg /sd
	Jari Koskinen /kok		Susanna Huovinen /sd
	Pekka Kuosmanen /kok		Mikko Immonen /vas
	Reijo Laitinen /sd		Timo Kalli /kesk
	Maija-Liisa Lindqvist /kesk		Bjarne Kallis /kd
	Mika Lintilä /kesk		Esko Kiviranta /kesk
	Pekka Nousiainen /kesk		Mikko Kuoppa /vas
	Pirkko Peltomo /sd		Eero Lämsä /kesk
	Iivo Polvi /vas		Olli Nepponen /kok
	Virpa Puisto /sd		Tuija Nurmi /kok
	Markku Rossi /kesk		Maija Perho /kok
	Matti Saarinen /sd		Aulis Ranta-Muotio /kesk
	Kimmo Sasi /kok		Maija Rask /sd
	Anni Sinnemäki /vihr		Sari Sarkomaa /kok
	Irja Tulonen /kok		Pia Viitanen /sd
	Kari Uotila /vas		Jaana Ylä-Mononen /kesk

Valiokunnan sihteereinä ovat toimineet

valiokuntaneuvos Alpo Rivinoja
valiokuntaneuvos Maarit Pekkanen

valiokuntaneuvos Hellevi Ikävalko
valiokuntaneuvos Marjo Hakkila.

VASTALAUSE 1

*Yleisperustelut**Sosiaalisesti eriarvoistuva Suomi*

Kristillisdemokraattisen eduskuntaryhmän budjettivaihtoehdossa korostuu pyrkimys sosiaalisuuteen oikeudenmukaisuuteen sekä perheiden ja peruspalvelujen tukemiseen. Se on linjassa puolueen vaaleissa esittämien tavoitteiden kanssa.

"Sosiaalisesti eheä Suomi" jäi viime hallituskaudella haavekuvaksi, eivätkä myöskään Vanhasen hallituksen suunnitelmat ja teot vastaa tuohon huutoon. Suuri osa vaalien alla esitetyistä tavoitteista on joko unohdettu tai siirretty selvittävien osastolle. Ympäripyöreitä tavoitteita sisältävä hallitusohjelma aiheuttaa väistämättä kokemuksen katteettomista lupauksista, kun hallitusohjelmaa ja sen toteuttamiseen varattuja määrärahoja vertailee.

Ei hallituksen ohjelmaan eikä sen toteuttamiseksi laadittuun kehyspäättökseen sisälly juurikaan välineitä taloudellisen ja sosiaalisen eriarvoisuuden vähentämiseksi. Näin ollen ei myöskään käsillä oleva budjettiesitys tuota määrää edistä.

Hallituksen budjettilinjalle on olemassa toteuttamiskelpoinen vaihtoehto. Se on eri kansalaisryhmien kannalta tasapuolisempi ja oikeudenmukaisempi kuin hallituksen esitys. Kristillisdemokraattien vaihtoehdossa pörssissä kaupaa käyvät pääosin ulkomaiset sijoittajat ja satunnaisia luovutusvoittoja saaneet joutuisivat maksamaan nykyistä enemmän. Voittajia olisivat mm. useimmat lapsiperheet, terveydenhuolto- ja sosiaalipalveluja tarvitsevat, opiskelijat ja vähimmäisvanhempainrahaa saavat.

Mittavat lisäykset perhetukiin

Kristillisdemokraatit esittävät perhetukiin mittavia korotuksia. Niiden kustannusvaikutus on hallituksen esitykseen nähden yhteensä 165 miljoonaa euroa suurempi. Tavoitteena on perheiden taloudellisen hyvinvoinnin ja perheiden yh-

teisen ajan lisääminen sekä alenevan väestökehityksen kääntäminen. Ryhmä korottaisi kaikkien lapsien lapsilisiä 10 eurolla kuussa, nostaisi pienimpiä äitiys- ja vanhempainpäivärahoja ja kotihoidon tukea ja parantaisi vanhempien mahdollisuuksia osapäivätyön tekemiseen. Hallituksen esitykseen sisältyvä lapsilisäkorotus merkitsee sitä, että lapsilisien reaaliarvo entisestään laskee vaalikauden aikana kaikilla muilla paitsi yksilapsisilla perheillä, mitä kd ei pidä oikeana linjana. Ryhmä esittää myös lapsiasiainvaltuutetun viran perustamista vuoden 2004 alusta.

Kuntien taloudellinen asema vahvemmaksi

Ennakkotietojen mukaan suuri osa kuntien talousarvioista valmistuu alijäämäisinä. Lisäksi vuosikatteeltaan negatiivisten kuntien määrä lisääntyy. Myös hallituksen budjettiperustelujen mukaan kuntatalous jää tänä vuonna alijäämäiseksi, mikä kehitys jatkuu aina vuoteen 2007 saakka. Kuntien vuosikate ei kata suunnitelman mukaisia poistoja, ja joka vuodelta kertyy uutta budjettialijäämää. Se pitää kattaa tulevaisuudessa vastaavilla ylijäämillä. Näin synkkää kuntien näkymää ei viime vuosikymmeniltä löydy.

Uusia kuntien lakisääteisiä velvoitteita ovat muun muassa terveydenhuollon henkilöstön täydennyskoulutus, palvelusetelin käyttöönotto kotipalveluissa, lasten aamu- ja iltapäivätoiminta, esiopetuksen koulumatkaetu sekä osittaisen hoitorahan laajentaminen. Myös vanhustenhuollon kehittäminen, kuntouttava työtoiminta sekä terveysprojektin toteuttaminen lisäävät kuntien menoja. Kuntatalouksien ongelmia kasvattavat vielä henkilöstömenot, väestön ikääntyminen, muuttoliike ja terveydenhuollon teknologian kehittyminen. Lisäksi lakisääteisten tehtävien vaatimien investointien rahoitus on jätetty kuntien vastuulle. Kansallisen terveysprojektin tavoitteiden toteuttaminen uhkaa kaatua kuntien vaikeuksiin hoitaa oma osuutensa sen rahoitukselta.

Valtion tulee nykyistä paremmin turvata kuntien mahdollisuudet huolehtia kansalaisten elintärkeistä peruspalveluista. Kuitenkin hallituksen talousarvioesitys pikemminkin kiristää kuntien taloutta kuin parantaa sitä.

Kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä parantaisi kuntien toimintaedellytyksiä muuttamalla yhteisöveron jakoperusteita sekä toteuttamalla valtion osuuksien indeksikorotukset täysimääräisinä. Tämä merkitsisi sitä, että kuntien tulot nousisivat 62 miljoonalla eurolla, mikä vahvistaa kuntien mahdollisuuksia hoitaa peruspalvelujaan.

Sairaiden asemaa helpotettava

Kansalaiset ilmoittavat olevansa valmiit jopa veronmaksun lisäämiseen riittävien terveyspalvelujen turvaamiseksi. Suomalaisen terveydenhoidon rahoitus suhteutettuna bruttokansantuotteen on alhaisin kaikista EU-maista, 6,6 prosenttia BKT:stä, kun muissa EU-maissa käytetään terveydenhuoltoon keskimäärin yli 8 prosenttia. Väestön voimakas ikääntyminen lähivuosina aiheuttaa terveyspalveluille kaksinkertaisen paineen. Paikoittainen lääkäripula on vasta esimakua tulevasta hoitohenkilöstön puutteesta.

Suomessa sairauskulujen, etenkin lääkkeiden omavastuut ovat kansainvälisesti vertailtuna hyvin korkeita ja niitä on viime vuosina korotettu. Kristillisdemokraattien mielestä lääkekorvauksen omavastuusuuden maksukattoa tulee laskea pitkäaikaissairaiden aseman helpottamiseksi. 20 miljoonan euron lisäpanostuksella lääkekorvauksen omavastuun vuotuinen maksukatto voidaan laskea 528 euroon. Tällöin lääkkeiden lisäkorvauksen saajien lukumäärä nousee noin 34 prosenttia.

Päihteiden käyttö lisääntyy ja aiheuttaa niin yksilöille kuin koko yhteiskunnalle paljon taakkaa. Samanaikaisesti päihdehoitoresurssit ovat hyvin riittämättömiä. Päihteiden käyttäjien hoitokustannuksiin on kd:n vaihtoehtobudjetissa lisäresursseja, samoin päihdeongelmista kärsivien vankien kuntoutuksen ja vankilasta vapautuneiden tukitoimien järjestämiseen. Suomessa vankeinhoidon resurssit ovat riittämättömiä, mikä heijastuu vankien rikoskierteen jatku-

misen suurena todennäköisyytenä. Turvallisuuden kristillisdemokraatit panostaisivat lisäämällä poliisien toimintamenoja siten, että ensi vuonna mahdollistuisi 250 nyt avoimena olevan poliisin viran täyttäminen.

Opiskelijoiden talouteen kohennusta

Kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä esittää opiskelijoiden taloudellisen aseman parantamista 27,5 miljoonan euron lisäpanostuksella. Asumislisä tulee muuttaa ympärivuotiseksi koskemaan myös kesäkuukausia, ja asumislisän vuokrattoa tulee korottaa. Opiskelijoiden ateriatukea tulee korottaa kattamaan nousseet ateriakustannukset. Opiskelijoiden taloudellisen aseman parantamisen kautta opintoajat lyhentyvät ja alkavasta eläköitymisaallostaa kärsiville työmarkkinoille saadaan aiempaa nopeammin koulutettua työvoimaa.

Erityistyöllistämistukea vaikeimmille alueille

Kristillisdemokraatit esittävät työllistämistukiin yhteensä 20 miljoonan euron lisäpanostusta hallituksen esitykseen nähden. Niille kunnille, joissa työttömyysaste on merkittävästi maan keskiarvoa korkeampi, maksettaisiin erityistyöllistämistukea. Perustienpitoon ja kansalliseen maataloustukeen osoitetut lisäresurssit tukevat osaltaan työllisyyttä, mutta ovat myös turvallisuuskysymys.

Globaali vastuu velvoittaa

Kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä panostaisi 15 miljoonaa euroa enemmän kehitysavun korottamiseen kuin hallitus esityksessään. Ryhmä pitää kehitysavun nostamista 0,4 prosentin BKT-tasoon realistisena ja vastuullisena välitavoitteena kohti YK:n suosittamaa 0,7 prosentin tasoa, johon myös hallitus on ohjelmassaan sitoutunut.

Sosiaalisesti oikeudenmukaisempaan verotukseen

Kristillisdemokraattien vaihtoehto ei hallituksen esitykseen verrattuna lisää valtion velanoton tarvetta, vaan pikemmin vähentää sitä noin 120 miljoonalla eurolla. Emme esitä vaih-

toehtoamme myöskään rahoitettavaksi ns. dynaamisilla vaikutuksilla.

Jäätteenmäen ja Vanhasen hallitukset aloittivat kumpikin kautensa tuloveronkevennyksillä, joilla hallitus tavoittelee työllisyyttä elvyttävää kansalaisten ostovoiman lisäämistä. Tavoite on oikea, mutta kristillisdemokraattien eduskuntaryhmä on vakuuttunut siitä, että kulutusta lisättäisiin parhaiten tukemalla lapsiperheiden, eläkeläisten ja vähätuloisten ostovoimaa. Ruoan arvonlisäveron keventäminen viidellä prosenttiyksiköllä 12 prosenttiyksikköön merkitsisi sitä, että veronkevennykset koituisivat kaikkien tulonsaajaryhmien hyväksi yhtä suurina, mikä palvelisi etenkin lapsiperheiden ja pienituloisimpien kansalaisten tarpeita. Alennuksen vaikutus on noin 65 euroa henkeä kohden vuodessa.

Kristillisdemokraatit ovat valmiita eräiden pääomaliikkeiden tuntuvamman verottamisen avulla rahoittamaan perhetukien ja peruspalvelujen parannuksia. Ryhmä uudistaa vaatimuksensa pörssikaupalle säädettävästä 0,1 prosentin

verosta ja esittää lyhytaikaisen omistuksen myyntivoittojen nykyistä korkeampaa verotusta sekä haittaveroa K-15/18-viihteelle. Ryhmä ei ole valmis korottamaan hallituksen esityksen mukaisesti ajoneuvoveroa 10 eurolla, vaan esittää ajoneuvoveron (auton käyttömaksun) korotuksen korvattavaksi matkustajaverolla aikuisten yhden päivän mittaisille laivamatkoille.

Kristillisdemokraattien esityksessä tuloveroa kevennetään hallituksen esitystä vähemmän ja alkoholiverotuksen keventämisestä pidättydytään. Pidämme pyrkimystä ansiotulojen verotuksen keventämiseen erityisesti matalammissa tuloluokissa kannatettavana tavoitteena. Tässä tilanteessa ansiotuloverojen kevennykset olisivat mielestämme voineet olla nähtyä maltillisemmat, koska hallituksen esittämiä kevennyksiä joudutaan rahoittamaan lisävelanotolla.

Olemme valmiit saattamaan väkivaltaa ja muuta epäeettistä aineistoa sisältävät kuvatalenteet erillisen haittaveron piiriin ja nostamaan eräitä haittaveroja.

KD:n budjettivaihtoehdon yhteenveto

Kustannusvaikutus valtion budjettiin:

VEROTUS:

euroa

Tuloveronalennus hallituksen esitystä pienempänä	+ 320 000 000
Alkoholiverotus säilytetään ennallaan	+ 200 000 000
Ruoan arvonlisäveron alentaminen	- 320 000 000
Alv-maksu EU:lle pienenee	+ 16 000 000
Pörssivero 0,1 %	+ 180 000 000
Tuntuvampi verotus luovutusvoitoista, jotka perustuvat alle 6 kuukauden omistamiseen	+ 110 000 000
Ajoneuvoveron korotus korvataan matkustajaverolla	+/- 0
K-18-vero väkivaltaviihteelle	+ 4 000 000
Yhteensä:	+ 510 000 000

PERHETUET:

Lapsilisien tasokorotus kaikille lapsille 10 euroa	- 55 000 000
Pienten lasten hoidon tuen tason korotus 17,4 %:lla (kustannus kunnille ja valtiolle yhteensä)	- 44 000 000
Vähimmäisvanhempainrahan korottaminen työmarkkinatuen 19,80 euron/arkipäivä eli 495 euron/kk tasolle	- 26 000 000
Vanhemmille tukea osa-aikatyöhön siirtymiseksi	- 40 000 000
Lapsiasiainvaltuutetun viran perustaminen	- 1 000 000

ELÄKELÄISET:

Pienimpien kansaneläkkeiden korotus 17 euroa/kk	- 25 000 000
---	--------------

OPISKELIJAT:

Asumislisän ympärivuotistaminen	- 16 500 000
Asumislisän vuokraton korotus 1.8.2003	- 10 000 000

KD:n budjettivaihtoehdon yhteenvedo

	Kustannusvaikutus valtion budjettiin:
SAIRAAT:	euroa
Lääkkeiden maksukaton alentaminen 528 euroon/v	- 20 000 000
Päihdehuollon hoitopaikkojen lisääminen	- 3 000 000
Vankien kuntoutus ja tukitoimet	- 5 000 000
PERUSPALVELUT:	
Verontilityslain muuttaminen kuntien hyväksi	- 30 000 000
Täydet indeksikorotukset kuntien valtionosuuksiin	- 32 000 000
ASUMISKULUT:	
Toimeentulotuen asumiskustannusten 7 prosentin omavastuuosuuden puolittaminen	- 20 000 000
TYÖLLISYYS:	
Erityistyöllistämistuki vaikeimmille työttömyysalueille:	
Työllistämistukiin kunnille, valtiolle ja yrityksille	- 15 000 000
Työllisyysperusteisiin investointeihin	- 5 000 000
Perustienpitoon	- 8 500 000
Kansalliseen maataloustukeen	- 8 000 000
TURVALLISUUS:	
Poliisin toimintamenot / 250 virkaa	- 10 000 000
GLOBALI VASTUU:	
Kehitysyhteistyömäärärahojen korottaminen	- 15 000 000
VELANOTON VÄHENNYS:	- 121 000 000

Edellä olevan perusteella ehdotan, että yleisperusteluissa lausutaan:

Vastalauseen lausumaehdotus

Eduskunta toteaa, että hallituksen talouspoliittinen linja ei paranna työllisyyttä, vaan kasvattaa kuilua yhteiskuntaryhmien ja kuntien välillä. Ensi vuonna rei-

*lut 50 kuntaa joutuu korottamaan vero-
prosenttiaan ja monissa kunnissa kansalaisille tärkeiden peruspalvelujen taso heikkenee. Hallituksen talousarvioesitys ei ole linjassa vaalien alla esitettyjen linjausten kanssa. Eduskunta toteaa, että hallitus ei nauti eduskunnan luottamusta.*

Yksityiskohtaiset perustelut

Pääluokka 25

MÄÄRÄRAHAT

OIKEUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

Pääluokka 24

50. Rangaistusten täytäntöönpano

ULKOASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALA

30. Kansainvälinen kehitysyhteistyö

66. Varsinainen kehitysyhteistyö (siirtomääräraha 3 v)

Kehitysyhteistyömäärärahojen osuus jää ensi vuoden budjettiesityksessä 0,37 prosenttiin arvioidusta bruttokansantuotteesta, vaikkakin hallituksen esityksessä kehitysyhteistyömäärärahoja nostetaan edellisvuotisesta. Kristillisdemokraatit pitävät kehitysavun nostamista 0,4 prosentin BKT-tasoon realistisena ja vastuullisena välitavoitteena kohti YK:n suosittamaa 0,7 prosentin tasoa, johon myös hallitus on ohjelmassaan sitoutunut. Tutkimusten mukaan kansalaisten enemmistö on valmis kantamaan nykyistä suurempaa vastuuta maailman köyhistä. Kehitysyhteistyöllä voidaan merkittävästi parantaa juuri köyhimpien maiden sekä heikoimmassa asemassa olevien tilannetta. Maailmanlaajuisen hädän lievittämiseksi tulee kehitysyhteistyön voimavaroja tavoitteellisesti nostaa.

Edellä olevan perusteella ja talousarvioaloitteen TAA 305/2003 vp viitaten ehdotan,

että momentille 24.30.66 otetaan lisäyksenä 15 000 000 euroa maa- ja aluekohtaiseen kehitysyhteistyöhön.

21. Rangaistusten täytäntöönpanon toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Vuodesta 2000 lähtien vankien määrä Suomessa on ollut kasvussa. Vuonna 2004 on ennustettu vankeja olevan noin 3 750, minkä vuoksi vankeinhoitolaitokselle tarvitaan kipeästi lisäresursseja. Lisääntyneen vankimäärän vuoksi vankilat ovat liian täysiä eikä henkilökuntaa ole riittävästi. Vakava henkilöstön puute Suomen vankiloissa lisää vankien turvattomuutta, vaikeuttaa päihdekuntoutusta ja pitää yllä poikkeuksellisen korkeaa rikosten uusimisriskiä.

Vangit ovat tulleet entistä moniongelmaisemmiksi, ja yksilöllisen hoidon ja ohjauksen tarve on korostunut. Suurella osalla vangeista on muiden sosiaalisten ongelmien lisäksi vaikea päihdeongelma. Nykyisellään vankeinhoidon rahoituksesta entistä suurempi osa menee peruskoulutusta suorittavien vankien koulutusmenoihin ja entistä sairaampien potilaiden terveydenhuoltoon. Tämä on pois vankeinhoidon perustoiminnasta. Samalla vankien tuottava työtoiminta on vähentynyt.

Suomi on ratifioinut vankeinhoitoa koskevat kansainväliset sopimukset, ja eduskunta on määritellyt tason, jolla vankeinhoidon tulee olla. Nykyisillä resursseilla vankeinhoito ei näitä kriteerejä kuitenkaan kaikilta osin täytä, ja siksi vankeinhoidon resursseja on lisättävä erityisesti henkilökunnan lisäämiseksi, jotta vankien kuntoutuksesta voidaan huolehtia riittävässä määrin.

Edellä olevan perusteella ja talousarvioaloitteen TAA 666/2003 vp viitaten ehdotan,

että momentille 25.50.21 otetaan lisäyksenä 3 000 000 euroa vankien kuntoutukseen.

Pääluokka 26**SISÄASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALA****75. Poliisitoimi***21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)*

Poliisin henkilöstövaje on aiheuttanut normaalin päivystysvalmiuden heikentymistä ja lisännyt kansalaisten turvattomuuden tunnetta, kun virka-avun saaminen on viivästynyt etenkin syrjäseuduilla. Avoinna olevien poliisin virkojen välitön täyttäminen on tärkeää tilanteessa, jossa huumausainerikollisuus levittäytyy yhä uusille alueille. Tavanomaisen poliisityön lisäksi resursseja tarvitaan monimutkaistuvan rikollisuuden selvittämiseen ja kansainvälisten rikollisverkostojen torjumiseen. 10 miljoonan euron lisäpanostuksella saataisiin noin 250 poliisin virkaa täytettyä vuodeksi.

Edellä olevan perusteella ja talousarvioaloitteeseen TAA 138/2003 vp viitaten ehdotan,

että momentille 26.75.21 otetaan lisäyksenä 10 000 000 euroa poliisin toimintamenoihin avoinna olevien poliisin virkojen täyttämiseksi.

97. Avustukset kunnille*31. Kuntien yleinen valtionosuus ja verotuloihin perustuvat tasaukset (arviomääräraha)*

Vuoden 2004 talousarvioehdotuksen mukaan valtio osallistuu kustannustason noususta johtuvaan kuntien lakisääteisten valtionosuustehtävien menojen lisäykseen 75 prosentin osuudella, mikä on vastoin etenkin päähallituspuolueen ennen vaaleja antamia lupauksia. Indeksikoroituksen toteuttaminen 75-prosenttisesti leikkaa kunnilta 32 miljoonaa euroa vuonna 2004 niille kuuluvia valtionosuuksia. Köyhimmille kunnille, joilla on jo ennestään suuria vaikeuksia lakisääteisten palvelujen ylläpitämisessä, indeksileikkaus on kaikkein pahin, koska niille valtion-

osuuksien suhteellinen merkitys on kaikkein suurin. Hallituksen esitys lisää näin edelleen kuntien ja kuntalaisten eriarvoisuutta.

Kuntien valtionosuudet jakautuvat kolmen pääluokan kesken siten, että 32 000 000 euron lisäystarve kohdistuu seuraavasti:

- sisäasiainministeriö 960 000 euroa
- opetusministeriö 10 134 000 euroa
- sosiaali- ja terveysministeriö 20 900 000 euroa.

Kristillisdemokraatit esittävät kuntien valtionosuuksiin täysimääräistä indeksitarkistusta kaikissa em. pääluokissa.

Edellä olevan perusteella ja talousarvioaloitteeseen TAA 158/2003 vp viitaten ehdotan,

että momentille 26.97.31 otetaan lisäyksenä 960 000 euroa täysimääräisen indeksitarkistuksen tekemiseen kuntien yleisiin valtionosuuksiin.

Pääluokka 29**OPETUSMINISTERIÖN HALLINNONALA****40. Yleissivistävä koulutus***30. Valtionosuus ja -avustus yleissivistävän koulutuksen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)*

Momentin 26.97.31 kohdalla esitetyn perusteella ja talousarvioaloitteeseen TAA 163/2003 vp viitaten ehdotan,

että momentille 29.40.30 otetaan lisäyksenä 10 134 000 euroa täysimääräisen indeksitarkistuksen tekemiseen opetustoimen valtionosuuksiin.

70. Opintotuki*55. Opintoraha ja asumislisä (arviomääräraha)*

a) Opintotuki on välttämätön edellytys sille, että kaikilla nuorilla on sosiaalisesta taustastaan riippumatta mahdollisuus opiskella tehokkaasti

kykyjensä mukaisesti. Opintotukijärjestelmään liittyvää asumislisää ei kuitenkaan makseta opiskelijalle niiltä kuukausilta, joina hän ei opiskele päätoimisesti. Tämä on epäkohta, joka tulee mahdollisimman pian korjata. Opiskelijan on asuttava vuoden ympäri, ja asumisesta aiheutuu samanlaiset kustannukset kaikkina kuukausina.

Muut kuin opiskelijat voivat saada yleistä asumistukea, mistä seuraa se, että opiskelijat ovat perusteettomasti epäoikeudenmukaisessa asemassa muihin väestöryhmiin verrattuna. Ympärivuotinen asumistuki helpottaisi opiskelijoiden taloudellista ahdinkoa ja vähentäisi myös toimeentulotuen tarvetta. Parannuksella olisi opiskeluaikojen lyhentävä myönteinen vaikutus.

Opetusministeriön selvityksessä arvioidaan, että noin 35 500 opiskelijan opintotuki lisääntyisi, jos asumislisää voisi nostaa myös kesälomaaikana. Jos vuokrat on nykyinen, kustannukset olisivat noin 16,5 miljoonaa euroa.

Edellä olevan perusteella ja talousarvioaloitteen TAA 613/2003 vp viitaten ehdotan,

että momentille 29.70.55 otetaan ylimääräisenä lisäyksenä 16 500 000 euroa opiskelijoiden asumislisän budjettiperusteiseen maksamiseen kokovuotisena.

b) Tällä hetkellä noin puolella asumislisänsaajista vuokra ylittää nykyisen vuokraton, eikä opintotukilaissa määritelty asumislisän vuokrat katto vastaakaan todellista vuokratasoa. Lähtökohtana tulisi olla opiskelijoiden ja muun väestön asumisen tuen tason yhtenäisyys. Tämä on myös opetusministeriön työryhmän mietinnössään Kannustava opintotuki 18:2002 esittämä kanta.

Vuokraton korottaminen kohdentuu kaikille asumislisän saajille jokaisella korkeakoulu- paikkakunnalla opiskelukuukausina. Em. opetusministeriön asiantuntijatyöryhmä on esittänyt vuonna 2002, että asumislisän vuokrat katto korotetaan 252 euroon. Asumislisän vuokra-

katon korottaminen vastaamaan paremmin todellisia asumiskustannuksia toisi asumislisää nostavalle opiskelijalle lisää tukea enimmillään noin 30 euroa kuussa. Uudistus tulisi voimaan 1.9.2004.

Jos opintotuki vastaa paremmin opiskelijoiden todellisia opiskelukustannuksia, opiskelijoiden on mahdollista keskittyä päätoimisemmin opiskeluun, ja pelkästään toimeentulon vuoksi tehty työ vähenee. Muutoksella on valmistusaikojen lyhentäviä vaikutuksia, ja se kohentaa opiskelijoiden opintojen aikaista toimeentuloa.

Edellä olevan perusteella ja talousarvioaloitteen TAA 5/2003 vp viitaten ehdotan,

että momentille 29.70.55 otetaan ylimääräisenä lisäyksenä 10 000 000 euroa opiskelijoiden asumislisän vuokraton budjettiperusteiseen korottamiseen.

Pääluokka 30

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

12. Maa- ja puutarhatalouden tulotuet ja EU:n yhteisen maatalouspolitiikan liitännäistoimenpiteet

41. Maa- ja puutarhatalouden kansallinen tuki (siirtomääräraha 2 v)

Edessä on sekä EU:n laajenemisesta että tukien muusta leikkauksesta johtuva maatalouden alarajan kiihtyvä vauhdittuminen. Suomalaiset haavevat pitää maaseudun asuttuna ja elinvoimaisena, ja lisäksi he pitävät puhtaan kotimaisen ruoan saannin turvaamista erittäin tärkeänä asiana. Kristillisdemokraattien vaihtoehtobudjetissa esitetään 8 000 000 euron lisäystä maatalouden kansallisen tuen määrärahaan. Summa on vaatimaton, mutta sen hyväksyminen on selkeä osoitus vastuun ottamisesta Suomen tulevaisuudesta.

Edellä olevan perusteella ja talousarvioaloitteen TAA 168/2003 vp viitaten esitän,

että momentille 30.12.41 otetaan lisäyksenä 8 000 000 euroa maatalouden kansallisen tuen korottamiseen.

Pääluokka 31

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖN HALLINNONALA

24. Tiehallinto

21. Perustienpito (siirtomääräraha 2 v)

Maamme perustiestön kunto on viime vuosina heikentynyt varsin huomattavasti. Tiestön perusparannukseen ei ole riittänyt läheskään tarpeeksi määrärahoja, ja myös kunnossapitotyöt ovat jääneet vähiin. Perustienpito on infrastruktuurin ylläpitoa ja yleisen turvallisuuden parantamista, mutta samalla tehokas keino tukea tasapainoista aluekehitystä ja työllisyyttä.

Edellä olevan perusteella ja talousarvioaloitteen TAA 169/2003 vp viitaten ehdotan,

että momentille 31.24.21 otetaan lisäyksenä 8 500 000 euroa perustienpitoon.

Pääluokka 33

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Sosiaali- ja terveysministeriö

21. Sosiaali- ja terveysministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Suomi on ratifioinut ilman varaumia lapsen oikeuksien yleissopimuksen, jossa määritellään

eri valtioiden hyväksymät lapsen oikeudet. YK:n asettama lapsen oikeuksien komitea on useita kertoja suositellut Suomelle lapsiasiainvaltuutetun viran perustamista. Komitea on huolissaan seurannan sekä valtionhallinnon ja kuntien välisen koordinaation puutteesta lapsipolitiikassa. Jo seitsemän vuotta sitten hallituksen lapsipoliittisessa selonteossa ehdotettiin lapsiasiainvaltuutetun viran perustamista lainsäädännön tasoisesti. Lapsiasiainvaltuutetun toimiston perustaminen on välttämätöntä, jotta voitaisiin paremmin valvoa ja edistää lasten oikeuksia ja etuja yleisellä hallinnon ja yhteiskuntapolitiikan ja lainsäädännön tasolla

Edellä olevan perusteella ja talousarvioaloitteen TAA 667/2003 vp viitaten ehdotan,

että momentille 33.01.21 otetaan lisäyksenä 500 000 euroa lapsiasiainvaltuutetun viran perustamiseen.

15. Perhekustannusten tasaus

52. Lapsilisät (arviomääräraha)

Lapsilisien reaaliarvo on jo pudonnut viimeisten yhdeksän vuoden sisällä noin viidenneksen suorien leikkausten vuoksi ja siksi, että niitä ei ole sidottu indeksiin. Lapsiperheiden aseman parantamiseksi kristillisdemokraatit ovat esittäneet kaikkien lapsien lapsilisien korottamista 10 eurolla kuussa.

Hallituksen lapsilisäkorotus merkitsee sitä, että lapsilisien reaaliarvo edelleen laskee vaalikauden aikana kaikilla muilla paitsi yksilapsisilla perheillä. Tämä yksilapsimalli purkaa lapsilukumäärän mukaan nousevaa lapsilisäporrastusta, mitä jo aiempien lapsilisäleikkausten yhteydessä on toteutettu huonoin seurauksin. Lapsilisätyöryhmän selvityksen mukaan kaikkein huonoimmassa taloudellisessa asemassa ovat monilapsiset perheet. Tämä on yksi syy siihen, että suomalaiset eivät Väestöliiton tutkimuksen mukaan uskalla hankkia niin suuria perheitä kuin haluaisivat.

Edellä olevan perusteella ja talousarvioaloitteen TAA 617/2003 vp viitaten ehdotan,

että momentille 33.15.52 otetaan ylimääräisenä lisäyksenä 55 000 000 euroa lapsilisien budjettiperusteiseen korottamiseen.

18. Sairausvakuutus

60. Valtion osuus sairausvakuutuslaista johtuvista menoista (arviomääräraha)

a) Äitiys- ja vanhempainpäivärahan minimimäärä tulee nostaa pienimmän työttömyysturvan tasolle kaikkien etuuden saajien osalta. Nykyisen äitiyspäivärahan minimimäärä on 11,45 euroa päivässä, ja sitä maksetaan kuudelta päivältä viikossa. Ilman lapsikorotuksia maksettu täysi työmarkkinatuki tai vastaavasti työttömän peruspäiväraha on 23,02 euroa päivältä, ja sitä maksetaan viideltä päivältä viikossa. Jotta äitiyspäiväraha olisi kuukausitasolla vastaavan suuruinen, sen tulisi olla 19,18 euroa.

Lapsia syntyy vuosittain noin 60 000. Tästä määrästä äitejä noin neljäsosalla on alle 23,02 euron suuruinen vanhempainraha. Perustoi-meentuloksi on laskettu riittävän 23,02 euron työttömyyspäiväraha, joten ei voi ajatella, että vähemmällä korvauksella tulisi toimeen. Äitiyspäivärahan pienuutta perustellaan lapsilisän tuomalla kompensatiolla. Tosiasiallisesti lapsilisä ei riitä kattamaan lapsesta aiheutuvia kuluja.

Edellä olevan perusteella ja talousarvioaloitteen TAA 618/2003 vp viitaten ehdotan,

että momentille 33.18.60 otetaan ylimääräisenä lisäyksenä 26 000 000 euroa vanhempainrahan vähimmäismäärän budjettiperusteiseen korottamiseen.

b) Suomalaisten potilaitten omakustannusosuus terveydenhuollon rahoituksesta on OECD-maiden huipputasoa. Kotitalouksien rahoitusosuus terveydenhuollon kustannuksista on tällä hetkel-

lä noin 22 prosenttia, kun se vielä 1990-luvun alussa oli noin 15 prosenttia. Suomessa niin lääkkeille, asiakasmaksuille kuin matkakuluillekin ovat käytössä erilliset maksukatot, joiden yhteenlaskettu taso nousee yli 1 300 euron. Tämän lisäksi tulevat hammashoidon ja fysikaalisen hoidon kustannukset.

Korkeat kustannukset vähentävät erityisesti pienituloisten ja kroonisesti sairaiden hoitoon hakeutumista. Sairausten toteamisen ja hoidon välisen ajan viivästyminen nostaa kokonaiskustannuksia, joten pitkällä tähtäimellä säästö saattaa muuttua lisämenoiksi. Taloudelliset vaikeudet saavat avohuollon potilaan laiminlyömään lääkityksensä, joka sairaalahoidossa ei maksaisi hänelle mitään. Merkittävin syy mielenterveyspotilaan joutumiseen yhteiskunnalle kalliiksi tulevaan sairaalahoittoon on juuri avohoidon lääkityksen laiminlyönti.

Vuonna 2003 lääkkeiden vuotuinen omavastuuraja on 601,15 euroa. Rajan ylittävät lääkekustannukset korvataan kokonaan, mikäli vuotuisen omavastuurajan ylitykset yhteensä ovat enemmän kuin 16,82 euroa. Lääkkeiden vuotuinen omavastuuraja määräytyy KEL-indeksin mukaan, joten raja on arviolta 611,40 euroa vuonna 2004. Kristillisdemokraatit esittävät, että lääkekorvausten omavastuun vuotuista maksukattoa lasketaan 528 euroon. Tällöin lääkkeiden lisäkorvauksen saajien lukumäärä nousee noin 34 prosenttia.

Edellä olevan perusteella ja talousarvioaloitteen TAA 668/2003 vp viitaten ehdotan,

että momentille 33.18.60 otetaan ylimääräisenä lisäyksenä 20 000 000 euroa lääkekorvausten omavastuun maksukatton laskemiseen budjettiperusteisesti.

19. Eläkevakuutus

60. Valtion osuus sairausvakuutuslaista johtuvista menoista (arviomääräraha)

Suomessa arvioidaan olevan pelkkää kansaneläkettä saavia henkilöitä noin 115 000. Kansan-

eläkkeen on tarkoitus turvata perustoimeentulo henkilölle, joka ei saa ansioeläkettä tai jolle on kertynyt vain pieni ansioeläke. Yksinäisen henkilön täysi kansaneläke on vuonna 2003 1. kuntaryhmässä 493,45 euroa ja 2. kuntaryhmässä 472,93 euroa kuukaudessa. Puolisoilla vastaavat määrät ovat 434,17 ja 416,69 euroa. Kansaneläkkeen nykyinen taso ei riitä takaamaan toimeentuloa. Verotus huomioon ottaen Suomen minimieläke on Pohjoismaiden pienin.

Kansaneläkkeen alhainen taso aiheuttaa yhteiskunnalle kustannuksia toisaalla. Vähävaraiset eläkeläiset tinkivät esimerkiksi lääkkeiden hankinnassa, minkä seurauksena joudutaan hoitamaan vaikeutuneita sairauksia aikaisempaa kalliimmalla. Säästöt ruokaostoksissa johtavat ravitsemustason laskuun ja näin myös terveydellisiin ongelmiin. Eläkeläisten tuloerojen kasvu on johtamassa kasvavaan eriarvoisuuteen ja vanhusten syrjäytymiseen. Noin kolmannes köyhyysrajan alapuolella elävistä on eläkeläisiä.

Edellä olevan perusteella ja talousarvioaloitteeseen TAA 148/2003 vp viitaten ehdotan,

että momentille 33.19.60 otetaan ylimääräisenä lisäyksenä 25 000 000 euroa kansaneläkkeen vähimmäismäärän budjettiperusteiseen korottamiseen.

32. Kuntien järjestämä sosiaali- ja terveydenhuolto

30. Valtionosuus kunnille sosiaali- ja terveydenhuollon käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

a) Momentin 26.97.31 kohdalla esitetyn perusteella ja talousarvioaloitteeseen TAA 179/2003 vp viitaten ehdotan,

että momentille 33.32.30 otetaan ylimääräisenä lisäyksenä 20 900 000 euroa täysimääräisen indeksitarkistuksen tekemiseen kuntien sosiaali- ja terveydenhuollon käyttökustannusten valtionosuuksiin.

b) Perheille tulee taata todellinen mahdollisuus valita omaan elämäntilanteeseensa sopiva tapa hoitaa alle kouluikäistä lastaan. Nykyisentasoiset perhepoliittiset etuudet eivät tue vanhemmuutta ja kotien hoivatyötä. Siksi kristillis-demokraatit ehdottavat pienten lasten hoidon tuen tason nostamista vuoden 1997 tasolle. Korotuksen aiheuttamat lisäkustannukset kunnille korvataan täysimääräisinä.

TEL-indeksi on noussut 17,4 prosenttia vuodesta 1997 vuoteen 2003. Se tarkoittaa, että kotihoidon tuki ensimmäisen lapsen hoitorahana nostetaan 252,28 eurosta 296,23 euroon kuukaudessa, muiden alle 3-vuotiaiden lasten hoitoraha nostetaan 84,09 eurosta 98,74 euroon ja yli 3-vuotiaiden 50,46 eurosta 59,25 euroon. Yksityisen tuen hoitoraha nostetaan 117,73 eurosta 138,60 euroon kuukaudessa ja osittainen hoitoraha nostetaan 63,07 eurosta 74,06 euroon kuukaudessa.

Lasten kotihoidon tuen tarkoituksena on ollut antaa perheille mahdollisuus jäädä hoitamaan alle 3-vuotiaista lasta kotiin. Lapsiperheet ovat erilaisista perhepoliittisista etuuksista kuitenkin tyytymättömiä kotihoidon tuen heikkoon tasoon.

Lasten päivähoiton järjestämisen lähtökohtana tulisi olla lasten etu. Useat lapsen kehitystä koskevat tutkimukset todistavat, että persoonallisuuden kasvulle olisi parasta, että lapsi saisi elää kolme ensimmäistä vuotta kotona vanhempien hoidossa. Lasten mielenterveyden häiriöillä on todettu yhteys liian varhain aloitettuun ja toisaalta etenkin henkilöstöpulan vuoksi heikotasoiseen päiväkotihoidon. Lastenlääkärit ovat toistuvasti muistuttaneet kotihoidon vähentävän pienten lasten infektio- ja sairastautiriskiä. Alle 3-vuotiaiden lasten sairastavuus on selkeästi suurempi kunnallisessa päivähoidossa kotihoidon verrattuna.

Edellä olevan perusteella ja talousarvioaloitteeseen TAA 308/2003 vp viitaten ehdotan,

että momentille 33.32.30 otetaan ylimääräisenä lisäyksenä 44 000 000 euroa lasten kotihoidon tuen budjettiperusteiseen korottamiseen.

c) Vanhempien mahdollisuuksia osa-aikatyön tekemiseen tulee laajentaa. Osa-aikatyön edistämällä parannetaan vanhempien mahdollisuuksia huolehtia itse lapsistaan siten, että he samalla voisivat säilyttää yhteytensä työelämään. Jos vanhempi saisi taloudellisen mahdollisuuden jakaa aikaansa työlle ja lapsilleen, parannettaisiin sekä lapsen että vanhemman hyvinvointia, ja myös työnantaja hyötyisi lisääntyneestä työtehosta. Lisäksi lapsen syntymästä saakka kotona olleen vanhemman paluu täysipäiväiseen työelämään tulisi helpommaksi. Osa-aikatyöskentely vapauttaa myös vanhempien aikaa pienten koululaisten iltapäivähoitoon sekä vahvempaan kasvatustuuseen isommista koululaisista.

Ryhmämme talousarvioaloitteessa TAA 30/2003 vp esitetään määrärahan osoittamista osa-aikatyön tukemiseksi. Osittaisen hoitovapaan ajalta maksettavaa osittaista hoitorahaa tulisi maksaa nykyisen kolmen vuoden ikärajan sijaan alle 12-vuotiaan vanhemmalle ja hoitoraha porrastaa riippuvaiseksi vanhemman tulotasosta siten, että ansionmenetyksestä korvataan puolet, mutta korkeintaan 250 euroa kuukaudessa.

Edellä olevan perusteella ehdotan

momentin 33.32.30 perusteluissa lausuttavaksi:

Vastalauseen lausumaehdotus

Eduskunta edellyttää, että hallitus tuo eduskunnalle esityksen vanhempien osa-aikatyön edistämiseksi laajentamalla mahdollisuutta osittaiseen hoitovapaaseen ja ulottamalla osittainen hoitoraha 12-vuotiaiden vanhemmille asti.

d) Nykyinen asumistukimenojen 7 prosentin omavastuuosuus toimeentulotuen perusteita määrättäessä tulee puolittaa 3,5 prosentiksi. Muutoksesta kunnille aiheutuva toimeentulomenojen kasvu rahoitetaan kokonaisuudessaan valtion varoista korottamalla kuntien sosiaali- ja

terveydenhuollon valtionosuutta 20 miljoonalla eurolla.

Kohtuullinen asuminen kuuluu jokaisen perusoikeuksiin. Asumismenot ovat kuitenkin viime vuosina kohonneet huomattavasti mm. yleishyödyllisten asunto-osakeyhtiöiden vuokrien nousun myötä niiden siirryttyä markkinatalousmaiseen vuokrien määrittelyyn. Pienituloiset ihmiset, jotka elävät toimeentulotuen varassa, ovat joutuneet tinkimään välttämättömistäkin menoistaan, jopa ruoasta, selvittääksään asumismenojen nykyisen 7 prosentin omavastuuosuuden maksamisesta. Omavastuuosuuden pienentäminen puoleen nykyisestä helpottaisi kaikkein köyhimpien henkilöiden elämää.

Edellä olevan perusteella ja talousarvioaloitteeseen TAA 595/2003 vp viitaten ehdotan,

että momentille 33.32.30 otetaan ylimääräisenä lisäyksenä 20 000 000 euroa asumismenojen omavastuun puolittamiseen toimeentulotuessa budjetti-perusteisesti.

e) Huumausaineiden ja alkoholin käyttö on lisääntynyt jatkuvasti. Päihdekuntoutuksen saataavuus on viime vuosina voimakkaasti laskenut, vaikka päihdeongelmaisten määrä on lisääntynyt. Laitoskuntoutuspaikat ovat vähentyneet ja hoitokaksot lyhentyneet. Kun päihteiden käyttö lisääntyy, vaatii myös hoidon järjestäminen käytöstä vapautumaan pyrkiville entistä enemmän toimenpiteitä ja resursseja.

Resursseja tulee kohdentaa tasokkaaseen huumevieroitus- ja kuntoutushoitoon, jossa pyritään irrottautumaan huumeista ja alkoholista kokonaan. Erityisen kannattavaa ja kiireellistä on kohdentaa vieroitusta raskaana oleville naisille. Huumeiden ja alkoholinkäytön lisääntyminen on kaikkein voimakkainta tyttöjen ja nuorten naisten kohdalla, minkä seurauksena myös päihderaskaudet ovat lisääntyneet.

Kaikkein vakavin hoitoon liittyvä ongelma on se, että hoidon kustannusten maksajia ei aina löydy. Koska tuloksellinen hoito kestää jopa yhdestä kahteen vuoteen, hoidon kustannukset

yhden henkilön osalta nousevat jopa puoleen miljoonaan markkaan. Tällainen summa on henkilön kotikunnalle kunnallistalouden vaikeuksien ja muiden paineiden vuoksi usein ylivoimainen. Pienen kunnan osalta yksikin huumehoitotapaus johtaa kunnan suuriin vaikeuksiin. On vaarana, että päihteidenkäytön lisääntyessä yhä useampi hoitoon haluava ei sinne pääse kotikunnan maksuvaikeuksien takia.

Edellä olevan perusteella ja talousarvioaloitteeseen TAA 178/2003 vp viitaten ehdotan,

että momentille 33.32.30 otetaan ylimääräisenä lisäyksenä 3 000 000 euroa päihteiden käyttäjien hoidosta aiheutuviin kustannuksiin sosiaali- ja terveydenhuollon valtionavustuksen maksamiseksi kunnille ja kuntayhtymille.

92. Raha-automaattiyhdistyksen tuoton käyttö

50. Avustukset yhteisöille ja säätiöille terveyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistämiseen (arvio-määräraha)

1990-luvulla vankeusrangaistuksen uusijoiden suhteellinen määrä pysyi melko vakaasti vajaassa 60 prosentissa. Vuoden 2002 tilastojen mukaan noin 90 prosenttia vapautuneista nuorisovangeista päättyy uudestaan vankilaan. Puolet uusijoista aloittaa uuden vankeusrangaistuksensa jo yhden vuoden sisällä. Vankeusrangaistuksen uusiminen on Suomessa hieman yleisempää kuin muissa Pohjoismaissa. Suomessa vapautuville vangeille tarvittavista koordinoituista tukitoimista on valtava pula. Monen vapautuvan vangin rikoskierre voitaisiin katkaista tehokkaila tukitoimilla vapautumisen jälkeen.

Maassamme toimii lukuisia kansalaisten perustamia yhdistyksiä, jotka täydentävät julkisia palveluja monien vaikeuksissa ja syrjäytymässä olevien väestöryhmien kohdalla. Sosiaalista työtä tekevien yhdistysten rahoituksen järjestäminen on suuri ongelma, koska säästösyiden vuoksi vain harva kunta myöntää tarvittavat maksusitoumukset. Kristillisdemokraatit pitävät vält-

tämättömänä, että valtio tukee aiempaa enemmän kansalaisjärjestöjen vapautuvien vankien parissa tekemää työtä.

Edellä olevan perusteella ja talousarvioaloitteeseen TAA 669/2003 vp viitaten ehdotan,

että momentille 33.92.50 otetaan lisäyksenä 2 000 000 euroa vapautuvien vankien tukemiseksi tehtävään työhön.

Pääluokka 34

TYÖMINISTERIÖN HALLINNONALA

Pitkäaikaistyöttömyys on suurin yksittäinen syrjäytymisriski ja monien sosiaalisten ja terveydellisten ongelmien aiheuttaja. Suuri huolenaihe on kasautuva työttömyys, jossa pitkäaikaistyöttömyydestä sen kaikkine seurannaisvaikutuksineen on tullut joidenkin ryhmien kohtalo ja jopa oma alakulttuurinsa. Kuitenkaan viranomaistaholla ei perheiden työttömyyttä tarkastella kokonaisvaltaisesti ja hallinnolliset esteet koetaan suurina. Poikkihallinnollisen tarkastelun puute on synnyttänyt tilanteen, jossa itse asiassa mikään taho ei edes seuraa työttömyyden kasautumista perheisiin. Työttömien perheiden kokonaisvaltainen kohtaaminen ja ongelmanratkaisu on akuutti tarve, johon niin valtakunnan tasolla kuin paikallistasollakin on kiinnitettävä nykyistä enemmän huomiota.

Hyvinvointiyhteiskunnastamme ei pitäisi löytyä yhtäkään perhettä, jossa molemmat huoltajat ovat yhtä aikaa työttöminä. Työttömän perheen kannalta tämä ei ole kohtuuton vaatimus, eikä sen täyttäminen edellytä yhteiskunnalta kohtuutonta panosta.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että pääluokan 34 perusteluissa lausutaisiin:

Vastalauseen lausumaehdotus

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin, joilla mm. aktiivisen työvoimapolitiikan toimenpitein jokaisessa

perheessä ainakin toiselle huoltajalle taataan työpaikka.

06. Työvoimapolitiikan toimeenpano

29. Työllistämis-, koulutus- ja erityistoimet (arviomääräraha)

Kaikkein pahimmilla työttömyysalueilla kunnat ovat lähes ainoita, jotka voivat työllistää ihmisiä. Kuntien talous on kuitenkin erittäin kiireä. Niillä ei ole ilman valtion voimakasta tukea mahdollisuutta työllistää pitkäaikaistyöttömiä ja nuoria työttömiä, joiden työllistäminen on tärkeintä. Kristillisdemokraattisen eduskuntaryhmän vaihtoehtobudjetissa on yhteensä 20 000 000 euroa työllistämistoimenpiteiden lisärahoitukseen erityisesti niille alueille, joissa työttömyysaste on merkittävästi keskimääräistä korkeampi.

Väärin kohdistuneista tukityöllistämishankkeista ja erilaisista turhista kurssituksista rahat on pian siirrettävä tehokkaampiin toimenpiteisiin, muun muassa oppisopimuskoulutukseen ja suoraan työllistämistukeen myös yksityiselle sektorille.

Edellä olevan perusteella ja talousarvioaloitteen TAA 37/2003 vp viitaten ehdotan,

että momentille 34.06.29 otetaan lisäyksenä 15 000 000 euroa työllistämis-, koulutus- ja erityistoihin.

64. Työllisyysperusteiset siirtomenot investointeihin (arviomääräraha)

Eri puolilla maata on tärkeitä investointihankkeita, jotka eivät käynnisty ilman valtion lisäpanostusta. Näillä järkevillä investoinneilla voidaan sekä parantaa akuuttia työllisyystilannetta että luoda uusia pysyviä työpaikkoja.

Tämän momentin määrärahan ohjeistuksessa korostetaan rahan käyttämistä työllisyysperusteisiin investointeihin, joilla tuetaan uusien työpaikkojen syntymistä ottamalla samalla huomioon myös alueelliset työllisyysnäkökohdat. Erityisen tärkeää tämä on sellaisilla alueille, joilla on jouduttu nopeasti tämän pahenevan

työttömyyden kouriin, kuten esimerkiksi Uudessakaupungissa. Nopeasti heikentyneissä oloissa kunnan on vaikea harjoittaa aktiivista elinkeinopolitiikkaa ilman valtion määrärahaa työllisyysperusteisiin investointeihin, joilla puolestaan voitaisiin tukea jo olemassa olevia yrityksiä ja toisaalta houkutella alueelle uusia. Kuntien työllisyysperusteinen tukeminen on todellakin tärkeää sellaisessa tilanteessa, jossa veronalennusten luvattu kompensatio ei kuitenkaan tuo näille alueille yhtään uutta veroeuroa, vaan heikentävä työllisyys päinvastoin pienentää verotuloja.

Edellä olevan perusteella ja talousarvioaloitteen TAA 38/2003 vp viitaten ehdotan,

että momentille 34.06.64 otetaan lisäyksenä 5 000 000 euroa työllisyysperusteisiin siirtomenoihin investointeihin.

TULOARVIOT

Osasto 11

VEROT JA VERONLUONTEISET TULOT

Kansantuotteen kasvusta on työllisyyden vahvistamiseksi ja oikeudenmukaisuuden lisäämiseksi kohdennettava oma osuutensa kaikille kansalaisryhmille. Kristillisdemokraatit alentaisivat kaikille kansalaisille keskeistä elintarvikkeiden arvonlisäveroa 5 prosenttiyksiköllä (LA 39/2003 vp).

Hallitus on ehdottanut tuloverotuksen keventämistä 775 miljoonalla eurolla vuonna 2004. Lisäksi ehdotetaan tehtäväksi progressiiviseen tuloveroasteikkoon yhden prosentin inflaatiotarkistus, jonka arvioidaan alentavan valtion tuloveron tuottoa 70 miljoonalla eurolla. Hyväksymme ansiotulovähennyksen noston sekä inflaatiotarkistuksen tuloveroasteikkoon, mutta emme muutoin valtion tuloverotuksen keventämistä.

Kristillisdemokraatit ovat esittäneet satunnaisten luovutusvoittojen verotusta lisääväksi nykyisestä 29 prosentista esimerkiksi 50 pro-

senttiin, silloin kun luovutusvoitto perustuu alle 6 kuukauden omistamiseen (LA 104/2003 vp). Mielestämme verojärjestelmän pitäisi suosia pitkäjänteistä säästämistä, mitä tarkoitusta esittämämme muutos myös palvelisi. Esimerkiksi USA:ssa lyhytaikaisen omistuksen myyntivoittoa verotetaan huomattavasti ankarammin kuin yli vuoden omistuksessa olleen omaisuuden myyntiä.

Olemme myös esittäneet palaamista maltilliseen pörssikaupan leimaveroon (LA 103/2003 vp). Muutos lisäisi valtion verotuloja merkittävästi myös talouden taantumien olosuhteissa. Talouden nousukauden aikana veromuutos hyljitsi arvopaperikaupan ylikuumenemista. Pörssin kansainvälisen kilpailutilanteen kannalta pörssikaupan 0,1 prosentin vero ei olisi kohtuuton.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että osaston 11 perusteluissa lausuttaisiin:

Vastalauseen lausumaehdotukset

1. Eduskunta edellyttää, että hallitus selvittää maaliskuuhun 2004 mennessä mahdollisuudet hyvinvointipalvelujen rahoituspohjan vahvistamiseksi palauttamalla ns. pörssiveron ja lisäämällä lyhytaikaiseen omistamiseen perustuvaa myyntivoiton verotusta.

2. Eduskunta edellyttää, että hallitus selvittää mahdollisuuden laajentaa "saastuttaja maksakoon" -periaatetta sovellettavaksi myös mielen saastuttamiseen niin, että väkivaltaista tai muutoin epäeettistä kuvausta sisältäville kuvataallenteille säädetään erillinen haittavero.

3. Eduskunta edellyttää, että tulevaisuuden veroratkaisuissa varmistetaan se, että kaikki kansalaisryhmät pääsevät kasvusta osallisiksi mm. alentamalla elintarvikkeiden arvonlisäveroa 12 prosenttiyksiköön.

Helsingissä 9 päivänä joulukuuta 2003

Bjarne Kallis /kd

VASTALAUSE 2

*Yleisperustelut***Hyytynyt kasvuvauhti käännettävä uudelleen nousuun**

Viimeiset kolme vuotta Suomen talous on ollut lähes pysähtyneessä tilassa. Tuotannon kasvu on hidastunut, viennin veto on ollut heikkoa, ja työttömyysasteen lasku on pysähtynyt. Työn tuottavuuden kasvu on jäänyt vaatimattomaksi. Viime vuosina myös teollisuuden investoinnit ovat jääneet aiempaa pienemmiksi, tutkimus- ja kehitystoiminnan kasvu on pysähtynyt ja työllisyys on supistunut vuoteen 2000 verrattuna.

Nykyistä, jo kolmatta vuotta jatkuvaa taantumaa edelsi poikkeuksellisen pitkä kasvun kausi. Bruttokansantuote kasvoi vuosina 1993—2000 keskimäärin 4,4 prosenttia vuodessa. Yritykset ammensivat kasvua erityisesti viennistä, jonka osuus bruttokansantuotteesta kasvoi 32 prosentista 43 prosenttiin. Kun vertaa näinä vuosina tapahtunutta kehitystä 2000-luvun alun kehitykseen, huomaa hyvin sen, kuinka vaatimattomiksi kasvuluvut ovat kolmen viime vuoden aikana jääneet. Teollisuustuotannon kasvu on jäänyt lähelle nollaa, joka on selvästi myös pitkäaikaista keskiarvoa vaatimattomampi luku. Kuluvana vuonna Suomi ei myöskään ole enää kansainvälisten kasvuvuvertailujen kärjessä bruttokansantuotteen kasvulla mitattuna; alkuvuonna kasvu jäi meillä jopa OECD-maiden keskiarvoa alhaisemmaksi.

Suomen talouteen tarvitaan uutta dynamiikkaa

Poikkeuksellisen pitkän kasvun kauden taustalla oli osittain kansainvälisen talouden verrattain myönteinen kehitys. Suurelta osin saadaan kiittää myös onnistunutta talouspolitiikkaa ja sen osana veropolitiikkaa, jotka oli vahvasti viritetty talouden kasvua tukeviksi. Suomen valitsema strategia 1990-luvun alun syvästä lamasta nou-

semiseksi perustui korkean tason osaamiseen ja vientivetoiseen talouskasvuun. Strategiavalinta osoittautui paitsi oikeaksi, myös välttämättömäksi.

Noudatetut talous-, elinkeino- ja työmarkkinapolitiikat olivat viime vuosikymmenellä monelta osin varsin onnistuneita. Uusia työpaikkoja syntyi 1990-luvun alun laman jälkeen yli 300 000. Toisaalta lamasta palautumisen yhteydessä korkea työttömyysaste näyttää jämähtäneen paikalleen. Työttömyys on muuttunut paljolti rakenteelliseksi. Siitä on muodostunut kansallinen ongelma. Korkea työttömyys osoittaa, että työmarkkinat eivät toimi tyydyttävästi. Työmarkkinoilta puuttuu liikettä, dynamiikkaa. Työllistymiseen vaikuttavat palkanmuodostuksen ja työsuhteturvan ohella ratkaisevasti verotus ja erilaiset sosiaaliturvajärjestelmät, jotka yhteisvaikutukseltaan ovat luoneet nykyisen, pysyvältä vaikuttavan rakenteellisen työttömyyden.

Hallituksen tavoitteena on kuluvan vaalikauden aikana luoda 100 000 uutta työpaikkaa. Tämä työllisyystavoite on mitä kannatettavin ja nauttii laajaa tukea. Valitettavasti jopa hallitukselta itseltään näytti loppuvan usko tavoitteen toteutumiseen jo hallituskauden alkumetreillä. Hallituksen järjestämien työseminaarienkaan jälkeen työllisyystavoitteen toteutuminen ei näytä muuttuneen yhtään todennäköisemmäksi. Hallitus lähtee taisteluun rakennetyöttömyyttä vastaan samoin — sinänsä hyviksi koetuin — keinoin, joita hyödynnettiin jo viime vaalikaudella. Ainoa ero viime vaalikauteen näyttää tässä suhteessa olevan aktiivisen työvoimapolitiikan volyymi, jota on entisestään kasvatettu. Hallitukselta näyttääkin puuttuvan rohkeutta lähteä toteuttamaan sellaisia muutoksia, joilla työmarkkinoita saataisiin muutettua toimivammiksi ja siten puututtua rakennetyöttömyyden syihin.

Samanaikaisesti työttömyystilanne on ainoastaan heikentynyt hallitusohjelman kirjoittami-

sen jälkeen. Uutiset yt-neuvotteluista ovat joka päiväisiä. Tilastokeskuksen uusimpien työllisyyslukujen mukaan työllisiä oli lokakuussa 35 000 vähemmän kuin vuotta aikaisemmin ja 8 000 vähemmän kuin punamultahallituksen aloittaessa maaliskuussa 2003. Välimatka hallituksen työllisyystavoitteeseen on näin ollen kasvanut, ei kaventunut. Tuorein kuluttajien luottamusindikaattori kertoo, että kuluttajien luottamus talouteen on heikentynyt työttömyysnäkemien kehityksestä johtuen. Tämäkin osaltaan hidastaa melkein kokonaan kotimaisen kysynnän varassa lepäävää talouskasvua. Uutiset kansainvälisen talouden kehityssuunnasta ovat onneksi tällä hetkellä positiivisia, joskin hyvin epävarmoja.

Korkeatasoinen osaaminen, innovatiivisuus ja tuottavuuden sekä jalostusasteen nosto ovat välttämättömiä. Niihin on panostettava lisää. Tämä ei kuitenkaan yksin riitä asetetun työllisyystavoitteen saavuttamiseksi. Panostus korkean tason osaamiseen ja matalan tuottavuuden töiden lisääminen eivät ole toisiaan poissulkevia vaihtoehtoja. Molempia tarvitaan.

Kokoomuksen eduskuntaryhmän mielestä on tarvetta kysyä, riittääkö harjoitettu konsensus-pohjainen politiikka antamaan vastauksen yritysten kohtaamiin haasteisiin tulevaisuudessa. Monissa Euroopan maissa on meneillään pakon edessä rajuja rakennemuutoksia työmarkkinoilla. Suomi on yleensä kyennyt muuttumaan vasta kriisien kautta. Tilannetta ei kuitenkaan pidä tällä kertaa päästää kehittymään kriisiksi asti. On aika katsoa eteenpäin. Välttämättömät, kipeätkin muutokset on tehtävä hallitusti, ennakoiden ja harkiten. Näiden muutosten toteuttamisessa kokoomus lupasi hallitukselle tukensa jo vaalikauden alkaessa. Nyt on aika muutokselle ja vauhdinlisäykselle. On aika avata ennakkoluuloton keskustelu useilla eri foorumeilla.

Kokoomuksen esitykset työllisyyden lisäämiseksi

Kokoomus totesi jo ennen vaaleja, ettei nykyistä rakennetyöttömyyttä ole mahdollista purkaa vain vanhoilla keinoilla — tarvitaan uusia toi-

menpiteitä ja ennakkoluulottomia ehdotuksia. Kokoomus onkin omalta osaltaan esittänyt alkuvaalikauden aikana toimenpiteitä, joilla voitaisiin vaikuttaa työllisyyskehitykseen lisäämällä työn kysyntää. Tulevina vuosina näiden toimenpiteiden toteuttaminen on välttämätöntä, erityisesti jos hallitus aikoo tosissaan pyrkiä asettamaansa työllisyystavoitteeseen.

Keinovalikoima työmarkkinoiden toiminnan lisäämiseksi on laaja. Yritystoiminnassa ratkaisevaa on työn teettämisen kannattavuus. Kansalliseen keskiarvoon perustuva palkanmuodostusmalli ja siitä johtuva suppea palkkahajonta ovat muodostuneet kasvavaksi rasitteeksi sekä matalan tuottavuuden aloilla että kilpailtaessa korkean tason osaajista. Tämä on johtanut siihen, että Suomesta on tullut itsepalveluyhteiskunta. Liian moni työ, kuten kotitalouksien tarvitsemat palvelut, on tullut niin kalliiksi, ettei kuluttajalla ole siihen varaa. Arvokasta osaamista jää hyödyntämättä samalla, kun osa työvoimasta on hinnoiteltu ulos. Se on merkinnyt syrjäytymistä työelämästä ja joutumista sosiaalisen turvaverkon varaan.

Viimeisimmät kokoomuksen konkreettiset esitykset työllisyyden edistämiseksi (yrittäjien työvoimakustannusten alentaminen palkkatason mukaan porrastetusti ja kotitalousvähennyksen parantaminen) kaatuivat hallituspuolueiden äänestettyä niitä vastaan. Työvoimakustannusten porrastaminen palkkatason mukaan lisäisi ns. matalapalkkaisen työn kysyntää ja tarjoaisi siten yhden ratkaisun sinnikkään rakennetyöttömyyden purkamiseksi. Ongelma on tähän saakka ollut erityisesti se, että matalan tuottavuuden työn kokonaishinta veroineen ja sivukuluneen on useasti muodostunut yrittäjälle niin korkeaksi, ettei palvelulle tai tuotteelle ole tuolla hinnalla riittävää kysyntää. Kotitalousvähennys on esimerkki yksinkertaisesta ja kustannustehokkaasta ratkaisusta, jolla on todistettavasti saatu lisätyä kotipalveluiden kysyntää ja siten luotua uusia yrityksiä ja työpaikkoja. Kotitalousvähennyksen parantamisella saataisiin edistettyä tätä positiivista kierrettä.

Yleisesti kokoomus on jo pitkään korostanut rakenteellisten toimien tarvetta työmarkkinoi-

den toiminnan lisäämiseksi ja työllisyyden edistämiseksi:

- Ansiotulojen verotuksen keventämistä on jatkettava. Viime vuosien veronkevennyksistä huolimatta työtä verotetaan edelleen liian kireästi. Hallituksen on jatkettava tuloverotuksen keventämistä myös vuoden 2004 jälkeen.
- Työnteon pitää aina kannattaa. Sosiaaliturvaa ja verotusta on yhteensovitettava poistaen kannustin- ja tuloloukkuja. Kannustinloukkutyöryhmän toimenpiteiden on toteutellisesti osoitettu lisänneen työllisyyttä. Samankaltaisille toimenpiteille on edelleen tarvetta.
- Työssäoloaikaa on pidennettävä turvaamalla opiskelijoille mahdollisuudet nopeaan valmistumiseen ja myöhentämällä eläkkeelle jäämistä.
- Yritys- ja pääomaverotus on tehtävä kilpailukykyiseksi sekä yrittäjyyteen kannustavaksi. Yritysverotuksen sovitua kokonaisuutta on muutettava niin, etteivät kasvavat ja työllistävät yritykset kuulu uudistuksen häviäjiin.
- Vähemmän erityisosaamista vaativien alojen työllistämismahdollisuudet on hyödynnettävä täysimääräisesti. Tämä tapahtuu sekä alentamalla työn hintaa kyseisissä töissä että tukemalla tuotettujen palveluiden ostamista.

Edellä olevan perusteella ehdotamme yleisperusteluissa lausuttavaksi:

Vastalauseen lausumaehdotus

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy pikaisesti valmistelemaan sellaisia välttämättömiä rakenteellisia toimenpiteitä, jotka mahdollistavat hallituksen työllisyystavoitteen toteutumisen kuluvan vaalikauden aikana.

Kokoomuksen muutosesitykset vuoden 2004 valtion talousarvioon

Vuoden 2004 osalta ensisijaisinta on pikaisten toimenpiteiden aloittaminen työllisyyskehityksen tukemiseksi. Työllisyysasteen nousun ja

kasvaneen talouden toimeliaisuuden ansiosta myös julkisen sektorin tulot kasvaisivat, mikä mahdollistaa hyvinvointipalvelujen kestävä rahoituksen.

Kokoomuksen eduskuntaryhmä ehdottaa tämän lisäksi yksittäisiä perheiden arkea ja aitojen työpaikkojen luomista tukevia muutoksia tehtäväksi vuoden 2004 valtion talousarvioon. Ehdotetut muutokset tuloihin ja menoihin tasapainottuvat, joten muutosehdotuksilla ei kokonaisuudessaan ole vaikutusta budjettitasapainoon.

Yksityiskohtaiset perustelut

MÄÄRÄRAHAT

Pääluokka 26

SISÄASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALA

75. Poliisitoimi

21. Poliisitoimen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Hallitus esittää poliisitoimelle 553,1 miljoonan euron suuruista määrärahaa vuodelle 2004. Ehdotettu määräraha sisältää 22 miljoonan euron kasvun kuluvan vuoden määrärahatasoon verrattuna, mutta pelkästään uuden palkkausjärjestelmän ja virkaehtosopimuksen edellyttämä määrärahan lisätarve on noin 19 miljoonaa euroa. Talousarvioehdotus ei näin ollen sisällä tasokorotusta poliisin toimintamenoihin.

Poliisihallinnolla on kuitenkin huomattavia uusia menopaineita vuodelle 2004, jotka johtuvat mm. kustannustason noususta, lisääntyneistä tehtävistä, poliisin tietohallintokeskuksen alueellistamis päätöksestä sekä välttämättömistä kehittämishankkeista ja investoinneista. Sisäasiainministeriön poliisiosasto esittikin valtioneuvoston kehyspäätökseen verrattuna noin 20 miljoonan lisäystä nettorahoitukseen, mutta tämä esitys ei sisälly talousarvioesitykseen.

Sen sijaan talousarvioesityksessä on arvioitu poliisimiesten määrän vähenevän noin 200:lla nykyisestä tasosta. Sisäasiainministeri on kuitenkin ilmoittanut, että määrä tästä huolimatta pidetään kuluvan vuoden tasolla, joka on noin 7 750 poliisimiestä. Suuren haasteen poliisien määrän kehitykselle muodostaa joka tapauksessa poliisimiesten lisääntyvä eläköityminen lähivuosina. Ennakoitavissa olevat eläke- ja muut poistumat huomioon ottaen kuluvan vuosikymmenen lopussa maassamme arvioidaan nykyisillä koulutusmäärillä olevan noin 180 poliisimiestä nykyistä vähemmän. Pidemmällä aikavälillä on lisäksi uhkana, että poliisi joutuu rahapulan vuoksi vähentämään muuta kuin varsinaista poliisihenkilöstöä niin voimakkaasti, että sillä tulee olemaan merkittävä negatiivinen vaikutus poliisin palvelukykyyn ja -verkostoon.

Kansalaisten perusteltu huoli arjen turvallisuudesta edellyttää poliisien määrän lisäämistä. Kokoomus esitti vaaliohjelmassaan kenttäpoliisien määrän lisäämistä 100:lla nykyisestä erityisesti huumeiden ja järjestäytyneen rikollisuuden torjumiseksi. Tällä hetkellä poliisin peruskoulutuksen aloittaa vuosittain 360 henkilöä. Tavoiteltu sadan kenttäpoliisin lisäys voidaan saavuttaa lähivuosina nostamalla Tampereen poliisikoulun opiskelijamäärää pysyvästi 65 opiskelijalla. Poliisikoulun rahoituskehystä on tästä johdettua nostettava 1,5 miljoonalla eurolla vuonna 2004 ja tätäkin suuremmilla summilla seuraavina vuosina.

Poliisitoimen rahoitusta tulee lisätä muuhunkin tarkoitukseen kuin henkilöstömenoihin. Selkeällä määrärahakorotuksella mahdollistetaan lisääntyneiden ja vaikeutuneiden tehtävien edellyttämät, etenkin poliisin kaluston ikääntymisestä johtuvat välttämättömät investoinnit.

Poliisin toimintaedellytykset on turvattava asianmukaisella tavalla, sillä mm. kansainvälistyminen, tietotekniikan kehitys ja rikollisuuden eri lajien poliisin työlle aiheuttamat lisäpaineet ja velvoitteet ovat johtaneet siihen, että osoitetut voimavarat ovat alimitoitettuja yhteiskunnassa tapahtuneeseen kehitykseen nähden. Varsinkin moninainen huumarikollisuus ja yhä huoles-

tuttavammaksi käyvä järjestäytynyt rikollisuus edellyttävät poliisille uusien toimintavaltuuksien lisäksi myös tuntuvasti lisää voimavaroja.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 26.75.21 otetaan lisäyksenä 10 000 000 euroa.

Pääluokka 28

VALTIOVARAINMINISTERIÖN HALLINNONALA

07. Valtion maksamat eläkkeet ja korvaukset

06. Ylimääräiset eläkkeet (arviomääräraha)

Hallituksen esityksen mukaan momentilta 28.07.06 saadaan myöntää uusia ylimääräisiä eläkkeitä ja perhe-eläkkeitä Sotainvalidien Veljesliiton päätoimisille huoltotehtävissä toimiville toimihenkilöille, jotka siirtyvät eläkkeelle viimeistään vuonna 2006. Ylimääräisellä eläkkeellä on mahdollistettu kyseisille henkilöille samantasoinen eläketurva kuin julkisella sektorilla valtion palveluksessa vastaavissa tehtävissä työskenteleville.

Kaunialan sotavammassairaalassa ja Kyyhkylän kuntoutussairaalassa työskentelee mm. apuhoitajina, sairaanhoitajina ja osastonhoitajina runsaat 40 henkilöä, joille ylimääräisen eläkkeen eläkeikä on 58 tai 60 vuotta. Heidän kohdallaan nykyisen ylimääräiseläkejärjestelyn lopettaminen merkitsee eläkeiän nousua enimmillään 5—7 vuodella. Hallituksen ehdottama vuoteen 2006 ulottuva siirtymäaika on kohtuuton. Esimerkiksi yksityisalojen TEL-eläkeuudistus sisältää suoja säännöksen viimeistään vuonna 2011 eläkkeelle siirtyville. Mikäli ylimääräiseläkejärjestelyn voimassaolon takarajaksi otettaisiin vastaavasti vuosi 2011, saisi huomattava osa kyseisistä ns. vanhan alemman erityiseläkeiän piirissä olevista eläkkeen ennakoimallaan tavalla.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentin 28.07.06 perusteluja muutetaan siten, että ylimääräisten eläkejärjestelyjen voimassaolon takarajaksi asetetaan vuosi 2011.

81. Eräät hallinnonaloittain jakamattomat menot

96. Edeltä arvaamattomat tarpeet (kiinteä määräraha)

Hallitus on nostanut ns. ennalta arvaamattomiin tarkoituksiin käytettäväksi varatun kiinteän määrärahan tason vuoden 2003 varsinaiseen talousarvioon verrattuna jopa 120-kertaiseksi vuodelle 2004. Määrärahaa on kuluvalle vuodelle budjetoitu ainoastaan 168 000 euroa. Arvaamattomista tarpeista johtuvien välttämättömien menojen maksamiseen varautuminen on sinällään perusteltua, mutta tasokorotus on tästä huolimatta ylimitoitettu. Valtiovarainvaliokunta esittää mietinnössään määrärahan pienentämistä puolella eli 10 miljoonaan euroon. Tämäkin tuntuu ylimitoitetulta summalta verrattuna kuluvan vuoden budjettiin.

Kiinteää määrärahaa voidaan hyvin pienentää tätäkin enemmän, 2 miljoonaan euroon. Mikäli yllättävien menojen muutos on em. summaa suurempi, on se perusteltua tuoda eduskunnan käsittelyyn lisätalousarviossa.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentilta 28.81.96 vähennetään 8 000 000 euroa.

Pääluokka 29

OPETUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

40. Yleissivistävä koulutus

30. Valtionosuus ja -avustus yleissivistävän koulutuksen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Perusopetuksen oppilasmäärät pienenevät tulevina vuosina ikäluokkien pientymisen myötä. Hallitusohjelmassa todetaan, että oppilasmäärien pienenemisestä aiheutuvat säästöt on ohjattava ensisijaisesti opetuksen kehittämiseen ja laatuun. Opetusta tukevat toimet, kuten pienten koululaisten iltapäivätoiminta ja koulutusetuuden parantaminen, ovat kannatettavia uudistuksia, mutta niitä ei voida pitää koulutuksen kehittämisenä. Siten niihin on löydettävä rahoitus erikseen, eikä niitä mielestämme saa rahoittaa opetuksen laadun kustannuksella, kuten nyt on käymässä.

Hallituksen talousarvioehdotuksen linjaus, jossa kuntien talouden arvioidaan olevan negatiivinen koko vaalikauden ajan, on huolestuttava. Opetuksessa kustannustason nousu vie kunnilta enemmän rahaa kuin valtionosuudet antavat. Tämä vaikeuttaa merkittävästi kuntien mahdollisuuksia tarjota laadukasta perusopetusta. Jos resursseja perusopetuksen lisättäisiin valtionosuuksien yksikköhintoihin, kunnilla olisi paremmat mahdollisuudet pienentää perusopetuksen opetusryhmiä sekä turvata tuki- ja erityisopetus ja opintojen ohjaus. Tällä olisi myös ehkäisevä vaikutus syrjäytymisongelmiin.

Edellä olevan ja talousarvioaloitteen TAA 905/2003 vp perusteella ehdotamme,

että momentille 29.40.30 otetaan lisäyksenä 60 000 000 euroa.

70. Opintotuki

55. Opintoraha ja asumislisä

Opiskelijoiden asumisen tukea parannettiin viimeksi vuonna 2000 toteutetun uudistuksen yhteydessä, jolloin aiempia leikkauksia ja asu-

miskustannusten nousua pystyttiin hieman kompensoimaan. Tämän jälkeen asumiskustannukset ovat edelleen kohonneet, sillä huoneistojen vuokrat nousevat noin 2—6 prosenttia vuodessa asuinkaupungista riippuen. Nykyinen asumislisän vuokratotto ei siten vastaa todellisia asumiskustannuksia.

Opetusministeriön Kannustava opintotuki -työryhmä selvitti vuonna 2002 erilaisia vaihtoehtoja opintotuen kehittämiseksi ja esitti ensisijaisena toimenpiteenä pitkien tutkintojen enimmäistukiajan korottamista, jonka edellinen hallitus ehtikin jo toteuttaa. Toisena toimenpiteenä työryhmä ehdotti, että lukuvuonna 2004—2005 tulisi korottaa opiskelijoiden asumislisässä huomioon otettavan vuokran rajaa 252 euroon kuukaudessa. Tämä tukisi opintotuen riittävyyttä ja kohdistuisi välttämättömien asumiskustannusten korvaamiseen. Vuokrakaton korottamisen etuna olisi tuen kohdentuminen kaikille asumislisän piirissä oleville arviolta noin 75 000 opiskelijalle, joilla vuokra on vähintään 252 euroa kuukaudessa. Pidämme perusteltuna vuokrakaton korottamista työryhmän esittämällä tavalla, jonka kustannukset vuositasolla ovat noin 20 miljoonaa euroa. Korotus tulisi voimaan lukuvuoden 2004 alusta eli 1.8.2004, joten kustannukset olisivat ensi vuoden osalta noin 10 miljoonaa euroa.

Edellä olevan ja talousarvioaloitteen TAA 5/2003 vp perusteella ehdotamme,

että momentille 29.70.55 otetaan lisäyksenä 10 000 000 euroa.

90. Taide ja kulttuuri

31. Valtionosuus ja -avustus teattereiden ja orkestereiden käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Eduskunta edellytti vuoden 2002 talousarvion käsittelyn yhteydessä, että hallitus selvittää teattereiden valtiontukijärjestelmässä olevat epäkohdat ja ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin niiden poistamiseksi. Tämän pohjalta opetusministeriössä työryhmä selvitti vuonna 2002 teatteri-

ja orkesterilain sekä valtionosuusjärjestelmän toimivuutta kustannusrakenteeltaan erilaisten teattereiden kohdalla ja esitti, että henkilötöyvuosijärjestelmä on toimiva laskentamalli myös tulevaisuudessa. Ongelmana on kuitenkin rahoituksen jälkeenjääneisyys, minkä vuoksi on perusteltua korottaa teattereiden henkilötöyvuosien määrää. Vajaus työvuosissa on 259 henkilötöyvuotta. Ottaen huomioon eduskunnan aiempi lausuma pidämme perusteltuna korottaa henkilötöyvuosien määrää noin 100:lla.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 29.90.31 otetaan lisäyksenä 1 000 000 euroa.

Pääluokka 30

MAA- JA METSÄTALOUSHALLINNON MINISTERIÖN HALLINNONALA

14. Maatilatalouden rakenteen ja maaseudun kehittäminen

61. Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahaston osallistuminen maaseudun kehittämiseen (arviomääräraha)

Momentilta 30.14.61 siirretään momentille 30.14.63 yhteensä 10 miljoonaa euroa käytettäväksi Maatilatalouden kehittämisrahaston menoihin artikla 141 -ratkaisujen vuoksi.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentilta 30.14.61 vähennetään 10 000 000 euroa.

63. Maaseudun kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Maatilatalouden kehittämisrahaston (MAKERA) menot tulevat lisääntymään artikla 141 -ratkaisujen vuoksi. Jo tällä hetkellä erilaisia investointihakemuksia TE-keskuksissa on niin paljon, että ensi vuoden varat kuluvat jo nyt sisällä oleviin hakemuksiin. Lisäksi ensi vuonna MA-

KERAlla on vähemmän varoja käytettävissä kuin kuluvana vuonna. Maatalouden rakenne muutoksen edistämiseksi ja maatalouden kehittämiseksi on välttämätöntä, että MAKERAn käyttöön siirretään lisäresursseja.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 30.14.63 otetaan lisäyksenä 10 000 000 euroa.

Lisäksi ehdotamme

momentin 30.14.63 perusteluissa lausuttavaksi:

Vastalauseen lausumaehdotus

Eduskunta edellyttää, että hallitus valmistellessaan EU:n maatalouspolitiikan uudistamisen täytäntöönpanoa ja artikla 141 -ratkaisun toteuttamista huolehtii siitä, että maatalouspoliittiset ratkaisut ovat maan eri osien ja eri tuotantosuuntien välillä tasapuolisia ja oikeudenmukaisia.

Pääluokka 31

**LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖN
HALLINNONALA**

24. Tiehallinto

21. Perustienpito (siirtomääräraha 2 v)

Hallitus esitti perustienpitoon alun perin 558,3 miljoonan euron määrärahaa, joka on noin 50 miljoonaa euroa vähemmän kuin kuluvana vuonna. Tiehallinnon mukaan määrärahalla on mahdollista ainoastaan huolehtia yleisten teiden jatkuvasta liikennöitävyydestä ja tieverkon kunnosta. Mainittu rahoitus ei mahdollista tietien kunnan parantamista nykyisestä. Valiokunta lisäsi määrärahaa 25 miljoonalla eurolla 583 miljoonaan todeten kuitenkin samalla, että määrärahakehys ei ole jatkossakaan riittävä.

Maantieliikenteellä on Suomessa suuri merkitys teollisuuden kilpailukykyyn ja alueiden elinvoimaisuuden kannalta. Liikenneväylien kunto

ja toimivuus vaikuttavat monella tavalla kuljetuskustannuksiin, talouselämän kilpailukykyyn ja kuluttajahintoihin. Talousarvioesityksen perusteluissa mainitaan, että liikennepolitiikan tavoitteena on huolehtia laadukkaiden, turvallisten ja edullisten yhteyksien tarjoamisesta. Tieverkon välityskyvyllä ja kunnolla on tässä oleellinen merkitys.

Huonot päällysteet, soratiet, kelirikko, ruuhkat ja painorajoitetut sillat lisäävät maantieliikenteen kustannuksia. Alempiasteisen tieverkon kunto on heikentynyt viime vuosien aikana ja huonokuntoisia päällystettyjä teitä on jo muutettu sorateiksi. Sorateille joudutaan puolestaan asettamaan kelirikon aiheuttamia painorajoituksia, mikä aiheuttaa kuljetusten siirtymistä korvaaville reiteille tai jopa niiden väliaikaista keskeytymistä. Tämä vähentää kuljetusyritysten tuloja tai aiheuttaa lisää kustannuksia. Esimerkiksi metsäteollisuudelle kelirikko aiheuttaa vuosittain 100 miljoonan euron lisäkustannukset.

Siinäkin tapauksessa, että perustienpidon nykyinen rahoitustaso turvattaisiin, kasvaa peruskorjauksen tarve entisestään tulevina vuosina. Esimerkiksi peruskorjattavien siltojen määrä tulee lisääntymään huomattavasti. Lähes puolet Suomen silloista on rakennettu 1960- ja 1970-luvulla, joten niiden peruskorjauksen ajankohta on käsillä. Huonokuntoiset sillat aiheuttavat haittaa etenkin kuorma-autoliikenteelle, sillä siltojen painorajoitukset tulevat lisääntymään, ellei korjaustöitä voida tehdä riittävän nopealla aikataululla.

Perustienpidon laajennus- ja uusinvestointeihin jää käytettäväksi huomattavasti tarvetta pienempi rahoitus, eikä liikenneturvallisuutta voida edistää riittävällä tavalla. Tiehallinnon arvion mukaan valtioneuvoston periaatepäätöksen mukaista liikennekuolemien vähentämistavoitetta ei Tiehallinnon vastuulla olevien toimien osalta voida tällä määrärahasolla saavuttaa. Myös kevyen liikenteen väylien rakentaminen tulee ensi vuonna vähentymään merkittävästi perustienpidon määrärahojen laskiessa. Tälläkin on selkeitä merkityksiä liikenneturvallisuuden kehittymiseen ja liikennekuolemien määrään. Ko-

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 31.40.21 otetaan lisäyksenä 15 000 000 euroa.

Pääluokka 33

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN HALLINNONALA

02. Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus

21. Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus Stakesin tehtävänä on tuottaa ja välittää sosiaali- ja terveysalan tietoa ja osaamista päätäjille ja alan toimijoille. Toiminnan tuottavuuden lisäämiseksi ja päällekkäisyyksien vähentämiseksi Stakesin tulisi nykyistä huomattavasti selkeämmin keskittyä sellaiseen tutkimukseen, josta on välitöntä hyötyä kunnille ja valtiolle päätettäessä sosiaali- ja terveyspalveluiden sekä tulonsiirtojen kehittämisestä käytännössä. Tämän vuoksi Stakesin toimintamenoihin hallituksen esityksessä varatun määrärahan vähentäminen on perusteltua.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentilta 33.02.21 vähennetään 2 000 000 euroa.

15. Perhekustannusten tasaus

52. Lapsilisät (arviomääräraha)

Lapsiperheiden taloudelliset ongelmat ovat laajalti tiedossa. Jopa joka kymmenes lapsiperhe elää köyhyysrajan alapuolella. Erityisesti monilapsiset ja yhden huoltajan perheet ovat taloudellisesti huonossa asemassa. Perheiden taloudellinen epävarmuus ja varsinkin nuorten naisten heikko työmarkkina-asema pätkätöineen

ovat pakottaneet perheet siirtämään lasten hankintaa tai luopumaan toiveista hankkia enemmän lapsia.

Lapsilisillä tasataan lapsiperheiden suurempia kuluja lapsettomiin perheisiin verrattuna. Vuoden 1995 jälkeen lapsilisistä ei ole korotettu eikä lapsilisiin ole tehty kustannusten nousua korvaavaa indeksitarkistusta, kuten automaattisesti tehdään monien muiden sosiaalietuuksien kohdalla. Elinkustannukset sen sijaan ovat näiden vuosien aikana nousseet n. 12 prosenttia. Näin ollen lapsilisien reaaliarvon voidaan sanoa laskeneen kohta kymmenen vuoden ajan.

Edellä olevan sekä talousarvioaloitteen TAA 692/2003 vp perusteella ehdotamme

momentin 33.15.52 perusteluissa lausuttavaksi:

Vastalauseen lausumaehdotus

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy pikaisesti toimenpiteisiin, joilla lapsilisien taso sidotaan elinkustannusindeksiin.

22. Sotilasvammakorvaukset ja eräät kuntoutustoiminnan menot

59. Valtionapu rintamaveteraanien kuntoutustoimintaan (siirtomääräraha 2 v)

Sotiemme veteraaneja elää keskuudessamme noin 120 000, ja heidän keski-ikänsä on 83 vuotta. Heidän toimintakykynsä heikkenee, ellei omatoimista selviytymistä tueta tehokkaasti. Riittävä, asianmukainen ja ennen kaikkea säännöllisesti tapahtuva kuntoutus turvaa ja edistää ikääntyneiden veteraanien kykyä selviytyä päivittäisistä toiminnoista kotiloissa, omin avuin ja mahdollisimman pitkään. Samalla vähenee kalliin laitoshoidon tarve.

Potentiaallinen kuntoutettavien lukumäärä vuonna 2004 on vajaat 90 000, kun veteraanien kokonaismäärästä on vähennetty sotainvalidit, joilla on oikeus vuosittaiseen kuntoutukseen. Mikäli kuntoutusmahdollisuutta käyttäisi veteraaneista sama osuus kuin sotainvalidikuntou-

tuksessa, kuntoutukseen hakeutuisi noin 50 000 veteraania.

Rintamaveteraanien kuntoutusmääräraha on 35,6 miljoonaa euroa vuonna 2003. Tällä määrärahalla arvioidaan kuntoutettavan noin 35 000 henkilöä. Summalla päästään joka toinen vuosi tapahtuvaan kuntoutukseen. Lisäämällä avokuntoutusjaksoja voidaan pienemmällä määrärahalisäyksellä päästä vuosittaiseen kuntoutukseen. Lisämäärärahan tarve on 6—16 miljoonaa euroa. Nykyisin eri käytössä olevien kuntoutusmuotojen suhde on arviolta 35 prosenttia avokuntoutusta ja 65 prosenttia laitostuntoutusta.

Momentille 33.22.59 esitettävä lisämääräraha tulee käyttää ensisijaisesti lähikuntoutukseen, jolloin tavoite vuosittaisesta kuntoutukselta olisi mahdollinen toteuttaa. On tärkeää, että kuntoutuksen sisältöjä kehitetään vastaamaan paremmin veteraanien tarpeita. Nykyinen laitostuntoutusjakso on varsin raskas, ja kuntoutuksen hyöty jää usein vähäiseksi.

Vuonna 2002 valtiovarainvaliokunnan mietintöön vuoden 2003 talousarvioksi eduskunta hyväksyi lausuman, jossa "Eduskunta edellyttää, että hallitus selvittää mahdollisuuden parantaa rintamaveteraanien kuntoutuksen laatua ja määrää siten, että jokaisella sotiemme veteraanilla olisi mahdollisuus päästä vuosittaiseen kuntoutukseen." Myös hallitusohjelmassa on todettu, että rintamaveteraanien säännönmukaista kuntoutusta kehitetään.

Edellä olevan ja talousarvioaloitteen TAA 469/2003 vp perusteella ehdotamme,

*että momentille 33.22.59 otetaan
lisäyksenä 3 000 000 euroa*

32. Kuntien järjestämä sosiaali- ja terveydenhuolto

30. Valtionosuus kunnille sosiaali- ja terveydenhuollon käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Kotipalvelutoiminta on tärkeä osa kuntalaisten hyvinvointipalveluja. Kotipalvelun on tarkoitus mahdollistaa iäkkäille ihmisille asuminen omassa kodissa pidempään, tukea vammaisia ja hei-

dän perheitään arjen toimien sujumisessa sekä auttaa pienten lasten vanhempia selviytymään vaikeiden aikojen yli esimerkiksi kotonaan lasta hoitavan vanhemman sairastuessa. Kotipalveluilla voidaan ehkäistä ennenaikaista laitostumista sekä syrjäytymistä. Toimiva kotipalvelutoiminta säästää kunnan varoja pitkällä tähtäimellä, koska näiden palveluiden asiakkaila on avun turvin paremmat edellytykset itsenäiseen selviytymiseen.

Kotipalveluja on viime vuosina karsittu huolestuttavassa määrin. Kotiavun ja ennaltaehkäisevän perhetyön määrän pudottua lasten huostanotot, siirrot ja muut rankat kriisitoimet ovat lähes kolminkertaistuneet. Väestön ikääntyminen tulee jo lähitulevaisuudessa olemaan maamme suurimpia haasteita niin taloudellisesti kuin sosiaalisestikin. Kehitysvammabarometrin mukaan vammaisten kotipalvelujen ja kotiin saatavan tilapäishoidon on koettu huonontuneen jo ennestään heikoksi koetusta tasosta.

Iäkkäät, vammaiset ja lapsiperheet ovat valtakunnallisesti eriarvoisessa asemassa riippuen siitä, missä kunnassa asuvat. Kunnat antavat kotipalveluita usein melko suppealle asiakaskunnalle ja rajatumminkin mihin lainsäädäntö antaa mahdollisuuden. Tämä johtuu suurelta osin siitä, että monen kunnan taloustilanne on pitkällä aikavälillä ollut laskusuunnassa, eivätkä kunnat pysty huolehtimaan niille asetetuista velvoitteista. Tänä vuonna kunnallistalouden rahoitustilanne heikkenee vielä selvemmin. Jotta kotipalveluja voitaisiin tuottaa sosiaalihuoltolaissa annetun asetuksen mukaisesti, valtionosuutta sosiaali- ja terveydenhuollon toimintamenoihin on selkeästi kasvatettava.

Vanhuksen tai vammaisen läheisen hoidosta vastuun ottaa usein vapaaehtoisesti omaishoitaja. Omaishoitaja tekee pääsääntöisesti yksinäistä työtä ja kantaa vastuuta monista asioista. Omaishoitajalla on sosiaalihuoltolain mukaan oikeus vain korkeintaan kahteen vapaapäivään kuukaudessa. Yksi vapaa viikonloppu kuukaudessa sekä vuosittain yhtäjaksoinen vähintään viikon pituinen vapaa ovat asetuksen mukaan lisäksi mahdollisia. Tästä tavoitteesta ollaan

kuitenkin käytännössä kaukana, ja lakisääteisten kahden vapaapäivänkin järjestelyt ontuvat.

Iäkkäiden omaishoitajien tilanteen ohella olisi nykyistä enemmän kiinnitettävä huomiota myös niihin omaishoitajiin, jotka huolehtivat vammaisista lapsista. Tällainen hoito saattaa jatkua vuosikymmeniä ja olla vaativuudeltaan työssäkäynnin ohella tai ympärivuorokautisena erittäin rankkaa. Omaishoitajavanhempien tulisi myös voida tarjota vammaisille lapsilleen samankaltaisia virkistysmahdollisuuksia kuin terveiden lasten vanhemmat voivat tehdä.

Eduskunta on kiinnittänyt useaan otteeseen huomiota omaishoitajien aseman parantamiseen. Vastikään kesäkuussa valtiovarainvaliokunnan sosiaali- ja työjaosto on osaltaan vaatinut hallitusta kiinnittämään huomiota omaishoitajien tasavertaiseen asemaan ja riittävän tuki- ja palvelutason takaamiseen asuinkunnasta riippumatta. Hallitusohjelmaan on kirjattu, että omaishoitajien asemaa parannetaan. Tässä talousarviossa on tilaisuus siirtyä sanoista tekoihin.

Edellä olevan sekä talousarvioaloitteiden TAA 554/2003 vp ja TAA 555/2003 vp perusteella ehdotamme,

että momentille 33.32.30 otetaan ylimääräisenä lisäyksenä 5 000 000 euroa

32. Valtion korvaus terveydenhuollon yksiköille erikoissairaanhoidon mukaiseen tutkimustointaan (kiinteä määräraha)

Erityisvaltionosuus lääkäri- ja hammaslääkärikoulutuksen ja -tutkimuksen korvaamiseksi eli ns. EVO-tulot ovat olleet tärkeä tulonlähde yliopistollisille keskussairaaloille. Valtion yliopistosairaaloille myöntämä korvaus on pienentynyt vuodesta 1994 lähtien 30 prosenttia. Tutkimukseen ja opetukseen tarkoitettu määräraha oli aiemmin 12 prosenttia sairaalan kustannuksista, kun se tällä hetkellä kattaa juuri ja juuri 4 prosenttia. Suomessa lääkärin ja hammaslääkärin

peruskoulutettavien määrä on enemmän kuin kaksinkertaistunut vuodesta 1994 vuoteen 2002. Kokonaisvaltionavun määrää ei kuitenkaan olla nostamassa vuoden 2004 talousarviossa, joten lääkärikoulutus jää jatkossa yhä enemmän kuntien maksettavaksi.

Terveystieteellinen tutkimus on maassamme keskittynyt pääasiassa viiteen yliopistosairaalaan: Helsinkiin, Kuopioon, Ouluun, Tampereelle ja Turkuun. Tutkimus on ankarasti säädeltyä siten, että eettinen toimikunta sekä klinikoiden ylilääkärit hyväksyvät tutkimussuunnitelmat. Tavallisimpia tutkimusmenetelmiä ovat potilaan kutsuminen jälkitarkastukseen hoidon tuloksen arviointia varten sekä laboratorio- ja röntgentutkimukset. Käynti klinikalla samoin kuin tutkimukset maksavat. Ei ole oikein, että yliopistosairaaloita rahoittavat kunnat maksavat suurimman osan tutkimuskuluista, kuten tällä hetkellä on asian laita. Tulokset ja hoidon kehittäminen hyödyttävät kuitenkin kaikkia suomalaisia.

Yliopistosairaaloilla on tärkeä rooli uuden lääketieteellisen tiedon luomisessa ja soveltamisessa sekä sen välittämisessä tuleville lääkäreille ja hammaslääkäreille. Rahoituksen kuihtumisella on kielteinen vaikutus tutkimustyön mahdollisuuksiin. Epävarmuus rahoituksen jatkumisesta heijastuu kiinnostuksen vähenemisenä tutkimustyötä kohtaan.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 33.32.32 otetaan lisäyksenä 2 500 000 euroa.

33. Valtion korvaus terveydenhuollon yksiköille lääkäri- ja hammaslääkärikoulutuksesta aiheutuviin kustannuksiin (arviomääräraha)

Momentin 33.32.32 yhteydessä esitettyjen perustelujen perusteella ehdotamme,

että momentille 33.32.33 otetaan lisäyksenä 2 500 000 euroa.

Pääluokka 34**TYÖMINISTERIÖN HALLINNONALA****06. Työvoimapolitiikan toimeenpano**

Työttömyyden vähentäminen edellyttää toimenpiteitä, jotka luovat pysyviä oikeita työpaikkoja. Tämän vuoksi talouskasvua on tuettava, työelämän rakenteita on muutettava sekä työvoimahallinnon palveluita on tehostettava.

Nykyisen kaltaista aktiivista työvoimapolitiikkaa tarvitaan työttömyyden ongelmien lieventämiseksi. Nykyinen työvoimapolitiikka ei kuitenkaan ole täysin onnistunut tehtävässään. Erityisesti pitkään jatkunutta rakennetyöttömyyttä ei ole kyetty oleellisesti vähentämään. Työllistämistoimin on vain hetkellisesti kyetty keskeyttämään työttömyys, mutta tukikauden jälkeen ei työllistetyille tai ammatillisen aikuiskoulutuksen kurssin käyneelle ole löytynyt oikeita töitä. Selvitysten mukaan työvoimapolitiittisiin toimenpiteisiin osallistuneen työllistymisen todennäköisyys ei ole korkeampi kuin työttömien, jotka vastaaviin toimiin eivät ole osallistuneet. Usein työvoimapolitiittisiin toimiin osallistuminen jopa ehkäisee työllistymistä.

Hallituksen budjettiesityksessä esitetään tästä huolimatta perinteisten työllistämistoimien ja kurssituksen määrien lisäämistä. Työvoimapolitiikan toimeenpanoon esitettyjä määrärahoja on perusteltua edellä olevan perusteella vähentää yhteensä 30 miljoonaa euroa. Tämä määräraha käytetään budjetin muissa pääluokissa siten, että sillä luodaan edellytyksiä talouden kasvulle ja oikeiden työpaikkojen syntymiselle.

29. Työllistämis-, koulutus- ja erityistoimet (arviomääräraha)

Työllistämis-, koulutus- ja erityistoimiin hallitus esittää myönnettäväksi 518 878 000 euroa. Tätä määrärahaa käytetään mm. ammatilliseen työvoimakoulutukseen, valmentavaan työvoi-

makoulutukseen sekä tukityöllistämiseen. Näihin toimenpiteisiin esitettyä määrärahaa vähennetään edellä esitetyn mukaisesti 20 miljoonalla eurolla.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

*että momentilta 34.06.29 vähennetään
20 000 000 euroa.*

50. Työvoimapolitiittiseen aikuiskoulutukseen osallistuvien opintososiaaliset edut (arviomääräraha)

Työvoimapolitiittiseen aikuiskoulutukseen osallistuvien opintososiaalsiin etuuksiin hallitus esittää myönnettäväksi 135 040 000 euroa. Tätä määrärahaa käytetään koulutustukien ja ylläpitokorvausten maksamiseen työvoimapolitiittiseen aikuiskoulutukseen osallistuville. Momentille 34.06.29 esitetyn muutoksen myötä myös momentille 34.06.50 osoitettavien määrärahojen tarve vähenee.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

*että momentilta 34.06.50 vähennetään
6 000 000 euroa.*

52. Työmarkkinatuki (arviomääräraha)

Työmarkkinatukeen hallitus esittää myönnettäväksi 1 080 060 000 euroa. Tästä määrarahasta maksetaan ylläpitokorvausta työvoimapolitiittisiin toimenpiteisiin osallistuvalla sekä täysi työmarkkinatuki työvoimapolitiittiseen toimenpiteeseen osallistuvalla, jolle muutoin maksettaisiin työnmarkkinatuki tarveharkinnasta johtuen alennettuna. Koska työvoimapolitiittisiin toimenpiteisiin esitettyä määrärahaa vähennetään, on myös momentille 34.06.52 osoitettua määrärahaa perusteltua vähentää.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

*että momentilta 34.06.52 vähennetään
4 000 000 euroa.*

Pääluokka 35

YMPÄRISTÖMINISTERIÖN HALLIN-
NONALA

30. Asumisen edistäminen

60. Siirto valtion asuntorahastoon

Asuntoyhtiöiden korkotuki peruskorjauksiin ei sisälly hallituksen talousarvioesitykseen. Asia-
sta sovittiin syksyn 2002 tulopoliittisten neuvot-
telujen yhteydessä. Taloyhtiöt ovat voineet ha-
kea tämän vuoden alusta korkotukea lainoihin-
sa, joilla korjataan julkisivuja, kattoja ja putkia.
Monet asunto-osakeyhtiöt ovat tehneet suunni-
telmat myös ensi vuodeksi, koska asunto-osake-
yhtiöitä on kannustettu peruskorjaamaan talon-
sa myös työllisyysnäkökohtiin vedoten.

Korkotuen poisvetäminen ensi vuodelta tie-
tää remonttien siirtämistä esimerkiksi lähiöissä,
joissa on kymmeniätuhansia korjaamattomia
asuintaloja. Jo entisestään räikeä ero yhteiskun-
nan ja avustusten turvin korjattujen vuokra-
talojen sekä rapistuvien omistustalojen välillä
vain kasvaa tulevaisuudessa, ellei asiaan saada
korjausta.

Asuntoyhtiöiden remontoiminen vaatii pitkä-
jänteisyyttä, jota ei tue yksivuotinen laki korko-
tuen saamiseksi. Laina-avustusta hakevat eivät
ole voineet varautua siihen, että vuonna 2004
laki ei enää olekaan voimassa.

Edellä olevan sekä talousarvioaloitteen TAA
799/2003 vp perusteella ehdotamme,

*että momentin 35.30.60 perusteluja täy-
dennetään siten, että vuonna 2004
saadaan hyväksyä korkotukilainoiksi
myös asunto-osakeyhtiötalolainojen
korkotuesta annetun lain mukaisia
perusparannuslainoja.*

TULOARVIOT

Osasto 11

VEROT JA VERONLUONTEISET TULOT

01. Tulon ja varallisuuden perusteella kannet-
tavat verot

01. Tulo ja varallisuusvero

Hallitus on julkistanut aikeensa siirtää yhteisö-
veron tuotto kokonaan valtiolle ja korvata tästä
kunnille aiheutuva tulonmenetyks valtionosuuk-
sien korotuksella. Kokoomuksen mielestä yhteis-
överon tuottoa ei tule poistaa kunnilta edes kun-
tatalouden vakauden nimissä. Kuntien oma tulo-
pohja on kunnallisen itsehallinnon peruskysy-
mys. Nykyinen malli on kannustanut kuntia elin-
keinopolitiikkansa kehittämiseen ja sitä kautta
oman tulopohjansa vahvistamiseen. Verotulojen
siirto valtionosuuksiksi lisää kuntien riippuvuut-
ta valtiosta ja heikentää kunnallista itsehallintoa.

Yhteisöveron poiston sijaan kuntien yhteisö-
vero-osuus on asteittain palautettava edellistä
leikkausta edeltäneelle tasolle. Tämä tarkoittaa
kuntien jako-osuuden nostamista takaisin 23,2
prosenttiin kuluvan vaalikauden aikana.

Edellä olevan perusteella ehdotamme

*momentin 11.01.01 perusteluissa lau-
suttavaksi:*

Vastalauseen lausumaehdotus

*Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy
valmistelemaan yhteisöveron jako-osuuk-
sien muutosta niin, että kuntien jako-
osuus nostetaan 23,2 prosenttiin kuluvan
vaalikauden aikana. Verotulojen tasaus-
raja on säilytettävä 90 prosentissa.*

Osasto 13**KORKOTULOT JA VOITON TULOUTUKSET****03. Osinkotulot***01. Osinkotulot*

Hallitus pääsi marraskuussa sopimukseen vuoden 2005 alussa voimaan tulevista muutoksista pääoma- ja yritysverotukseen. Ratkaisun mukaisesti osinkoja aletaan osittain verottaa kahdenkertaisesti. Tämä tulee suurella todennäköisyydellä lisäämään vuodelta 2004 jaettavien osinkojen määrää. Varsinaisesti päätökset osingonjaosta tehdään tammi—maaliskuussa yritysten viimeistellessä kuluvan vuoden tilinpäätöksiään. Viitteitä suurien osinkojen jakamiseen on nähty kuitenkin jo syksyn aikana sekä pörssi- että pk-yrityksissä.

Kuluvan vuoden osalta valtiolle arvioidaan kertyvän osinkotuloja lähes 670 miljoonan euron edestä. Vuoden 2003 varsinaisen talousarvion osinkotuloarviota nostettiin vuoden ensimmäisessä lisätalousarviossa noin 210 miljoonalla eurolla toteutuneiden kertymätietojen perusteella. Osingonjaon lisääntyminen tulee varmasti vaikuttamaan myös valtion saamiin osinkotuloihin, joita on vuodelle 2004 budjetoitu 600 miljoonaa euroa. Tätä osinkotuloarviota on syytä maltillisesti nostaa kuluvan vuoden toteutuneesta kertymästä.

Radanpidon määrärahoihin tarvittava 15 miljoonan euron lisämääräraha on johdonmukaista rahoittaa tulouttamalla valtiolle vastaava summa VR Oy:n voitosta.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

*että momentille 13.03.01 otetaan
lisäyksenä 88 000 000 euroa.*

Helsingissä 9 päivänä joulukuuta 2003

Jari Koskinen /kok
Jyri Häkämies /kok
Pekka Kuosmanen /kok
Kimmo Sasi /kok

Irja Tulonen /kok
Maija Perho /kok
Olli Nepponen /kok
Sari Sarkomaa /kok

VASTALAUSE 3

Yleisperustelut

Talouspolitiikan suurimpina tulevaisuuden haasteina Suomessa on väestön ikääntyminen ja korkeana jatkuva rakennetyöttömyys. Hallitus on luvannut maahamme 100 000 uutta työpaikkaa. Todellisuudessa työpaikkojen määrä on vähentynyt erityisesti yksityisellä sektorilla, ja samaan aikaan myös työllisyysaste heikkenee.

Suurten ikäluokkien ikääntymisen myötä työvoima vähenee ja työikäisten huoltotaakka kääntyy jyrkkään nousuun. Jos annamme työttömyyden kasvaa ja työllisyysasteen heiketä, seurauksena on julkisen talouden tilanteen vaikeutuminen entisestään. Tällä vuosikymmenellä eläkkeelle siirtyvien määrä tulee kasvamaan voimakkaasti ja huoltosuhde eli työikäisten lukumäärän suhde lasten, koulu- ja opiskelijaikäisten sekä eläkeläisten lukumäärään tulee nopeasti muuttumaan paljon epäedullisemmaksi kuin nyt. Pohjoismaisen hyvinvointiyhteiskunnan säilyttämiseksi työllisyysaste on saatava nousemaan.

Hallituksella on ollut hyvin vähän uusia eväitä työllisyyden parantamiseksi. Tärkeimpinä työllisyyttä edistävinä toimina talousarviossa on esitetty tuloveron kevennystä ja työvoimapolitiikkaa. Tuloveron kevennyksen ja työvoimapolitiikan toimeenpanomomentin sisältämä investointi työllisyyden parantamiseen tätä kautta on lähes kolme miljardia euroa. Vihreät haluaisivat ennakkoluulottomasti tutkia myös muita mahdollisuuksia tämän investoinnin kohdistamiseksi. Olisivatko esimerkiksi palvelulojen arvonlisäveron alentaminen, keskituloa pienemmistä palkoista maksettavien työnantajamaksujen alentaminen tai pienyritysten ensimmäisen palkatun työntekijän sosiaaliturvamaksun poistaminen vielä tehokkaampia keinoja?

Kansalaisten mielestä toimivien ja laadukkaiden peruspalvelujen turvaaminen on tärkeämpää kuin verojen alentaminen. Valtion tehtävänä on taata kansalaisille perustuslain suoma oikeus tasavertaisiin peruspalveluihin. Peruspalvelut tuotetaan pääosin kunnissa. Niiden turva-

minen edellyttää, että valtio omalta osaltaan turvaa kuntien rahoituspohjan pysymisen terveellä tasolla. Kun työn verotusta alennetaan, työllisyyden paraneminen tuo menetetyistä verotuloista takaisin noin kolmanneksen. Jotta koulutusta, terveydenhuoltoa ja sosiaaliturvaa ei tarvitsisi entisestään kuristaa, tarvitaan uusia verotuloja.

Suomea uhkaa lähitulevaisuudessa veropohjan kapeneminen. Hyvinvointiyhteiskunnan ylläpitäminen edellyttää riittävää verotuottoa. Energia- ja ympäristöverotuksen tiukentaminen on kestävä kehitys tukeva tapa turvata verotuotot. Hallituksen esittämissä veronalennuksissa on ansionsa. Tuloveronalennusten painotus pieniin tuloihin ja pienyritysten arvonnäköverovelvollisuuden rajan muuttaminen liukuvaksi ovat esityksiä, joita vihreät ovat ajaneet jo vuosia. Hallitus ottaa kuitenkin melkoisen riskin, koska se ei pyri kompensoimaan verotuottojen laskua minkään muun veron korotuksella. Mikäli veronalennukset eivät tuotakaan toivottua työllisyystulosta, valtio ja sen mukana kunnat joutuvat ojasta allikkoon.

Kunnilla on hyvin epätasaisesti jakautuvia velvoitteita, jotka olisi otettava huomioon valtionosuusjärjestelmän laskentaperusteissa. Näitä ovat esimerkiksi muuttoliike, toimeentulotukiasiakkaiden määrä, joukkoliikennepalvelujen tarve, vammaisten osuus kuntalaisista, maahanmuuttajien äidinkielen opetuksen järjestäminen ja huumeongelmat. Näyttääkin yhä ilmeisemmältä, että kuntalaisten tasavertaisten palvelujen turvaaminen edellyttää valtionosuusjärjestelmän ja verotulojen tasausjärjestelmän rakenteellista muuttamista.

Yhteisöveron jako-osuuksiin viime vuosina tehdyt muutokset ovat vaikuttaneet merkittävästi erityisesti Helsingin kaupungin taloudelliseen tilanteeseen. Uudistusten seurauksena Helsingille tulevat valtionosuudet ovat pienentyneet niin, että Helsinki itse asiassa maksaa valtiolle. Kuntien yhteisövero-osuutta tulisi nostaa kaikkien

kuntien osalta sellaiselle tasolle, että se turvaisi myös Helsingille yhteisöverotulon, joka vastaa pitkän ajan keskiarvoa vähennettynä arvonlisäveron takaisinperinnän poistumisesta saadulla hyödyllä. Tämä edellyttäisi kuntien yhteisövero-osuuden korottamista noin 30 prosenttiin.

Yhteisövero on keskeinen osa kuntapalveluiden rahoitusta. Se myös kannustaa kuntia elinkeinopolitiikassa ja siihen liittyvässä kaavoituspolitiikassa. Yhteisöveron poisto toisi lisää epävarmuutta kuntien talouteen.

Edellä olevan perusteella ehdotamme yleisperusteluissa lausuttavaksi:

Vastalauseen lausumaehdotus

Eduskunta edellyttää, että hallitus esittää toimenpiteitä, joilla laskenut työllisyysaste saadaan uudelleen nousuun muun muassa palvelualojen syrjimisen lopettamisella ja hallituksen oma työllisyys tavoite 100 000 työpaikkaa verrattuna vaalikauden alun tilanteeseen voidaan saavuttaa.

Vastalauseen lausumaehdotus

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimiin, joilla näillä näkymin koko vaalikauden kestävä kuntatalouden alijäämä saadaan korjattua siten, että kunnat pystyvät huolehtimaan kuntalaisten peruspalveluista.

Vastalauseen lausumaehdotus

Eduskunta edellyttää, että hallitus parantaa köyhien lapsiperheiden asemaa muun muassa vihdoinkin pienintä äitiys-, isyys- ja vanhempainrahaa nostamalla.

Yksityiskohtaiset perustelut

MÄÄRÄRAHAT

Pääluokka 24

ULKOASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALA

30. Kansainvälinen kehitysyhteistyö

66. *Varsinainen kehitysyhteistyö (siirtomääräraha 3 v)*

Vastuu toisista ihmisistä ja ympäristöstä ulottuu yli rajojen. Tulevat haasteet edellyttävät demokraattista päätöksentekoa niin paikallisella, kansallisella kuin ylikansallisellakin tasolla. Talouden hallitsematon globalisaatio uhkaa paitsi kehitysmaiden mahdollisuuksia kohentaa kansalaistensa elinoloja myös pohjoismaista hyvinvointivaltiota. Talouden on toimittava kansalaisten hyväksi eikä päinvastoin.

Kehitysyhteistyön tason ja laadun selvityseriä antoi loppuraporttinsa 19.3.2003. Valtioneuvos Holkerin vetämä työryhmä totesi mm. seuraavaa: "Kehitysyhteistyöllä on tärkeä merkitys tavoiteltaessa laajaa turvallisuutta globalisoituvassa maailmassa. Köyhyyden vähentäminen on yhteistyön päätavoite. Tavoitteen saavuttamiseksi tulee erityisesti korostaa tasa-arvon edistämistä ja ihmisoikeuksien kunnioitusta.

Yhteistyön vaikuttavuutta voidaan lisätä paitasi keskittymällä temaattisesti YK:n vuosituhatjulistuksen kehityspäämääriin myös kanavoimalla Suomen tuki entistä harvempiin, mutta suurempiin yhteistyökokonaisuuksiin. Kahdenvälisessä yhteistyössä painotetaan osallistumista, jossa Suomella on omista lähtökohdistaan syntyvää lisäarvoa. EU:ssa Suomi tähtää yhteisön avun laadun parantamiseen ja kehityskysymysten johdonmukaiseen huomioimiseen EU:n kaikissa toiminnoissa. Kansainvälisesti edistetään yhteistyön parempaa koordinoitua ja harmonisointia.

Kehitysyhteistyömäärärahat tulee nostaa 0,7 prosentin bruttokansantulotasolle YK:ssa tekemämme sitoumuksen mukaisesti vuoteen 2010 mennessä. Osuutta kasvatetaan tällä vaalikaudella 0,41 prosenttiin vuonna 2004, 0,46 prosenttiin vuonna 2005, 0,51 prosenttiin vuonna 2006 ja 0,55 prosenttiin vuonna 2007.

Määrärahojen kasvu kohdistetaan vuosina 2004—2007 painotetusti monenkeskiseen yhteistyöhön. Tätä kompensoidaan myöhemmin kahdenvälisen yhteistyön nopeammalla kasvatamisella siten että pitkällä aikavälillä Suomen monenkeskisen ja kahdenvälisen yhteistyön välinen suhde ei olennaisesti muutu."

Kehitysyhteistyömäärärahojen tason korottaminen on perusteltua myös siksi, että nykyisellä tasolla Suomen kehitysyhteistyömäärärahat ovat hädin tuskin EU-maiden keskiarvossa. Suomen on vauraana maana satsattava köyhimmissä maissa asuvien ihmisten auttamiseen ja näiden maiden kehityksen tukemiseen. Tämä on investointi maailmanlaajuiseen turvallisuuteen.

Suomi on sitoutunut kehitysyhteistyömäärärahojen 0,7 prosentin osuustavoitteeseen. Selvityksen mukaan yli puolet suomalaisista olisi valmis nostamaan kehitysyhteistyömäärärahojen tason 0,5 prosenttiin kansantuotteesta. Holkerin työryhmän esittämän aikataulun mukaisesti esitämme, että määrärahataso vuoden 2004 talousarviossa korotetaan vastaamaan 0,41 prosenttia bruttokansantulosta.

Edellä olevan perusteella ja viitaten talousarvioaloitteeseen TAA 708/2003 vp ehdotamme,

että momentille 24.30.66 otetaan lisäyksenä 44 320 000 euroa varsinaiseen kehitysyhteistyöhön.

Pääluokka 25

OIKEUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Ministeriö ja sen yhteydessä toimivat viranomaiset

51. Eräät valtion maksamat korvaukset ja avustukset (arviomääräraha)

Uuden saamen kielilain mukaan saamelaisilla on asioidessaan saamelaisten kotiseutualueella valtion viranomaisissa ja kunnallisissa viranomaisissa oikeus käyttää valintansa mukaan suomen tai saamen kieltä. Lain tavoitteena on, että laissa taattu saamelaisten oikeus käyttää omaa kieltään toteutuisi myös käytännössä.

Saamelaisten kotiseutualueen viranomaisilla on velvollisuus edistää toiminnassaan saamen kielen käyttämistä. Niiden tulee käyttää saamen kieltä esimerkiksi asiakkaalle lähetettävissä kirjeissä ja ilmoituksissa, jos on tiedossa tai kohetuudella selvitettävissä, että vastaanottaja on saamenkielinen. Kunnallisten viranomaisten tulee käyttää suomenkielen ohella saamen kieltä pöytäkirjoissa ja muissa asiakirjoissa, joilla on yleistä merkitystä. Lisäksi erityisesti saamelaisia koskevat lait, muut säädökset ja määräykset tulee julkaista saamenkielisinä.

Saamelaisten kotiseutualueen valtiollisten ja kunnallisten viranomaisten on henkilöstöä palkatessaan huolehdittava siitä, että kussakin virastossa pystytään palvelemaan asiakkaita myös saamen kielellä. Niiden tulee myös koulutusta järjestämällä tai muilla tavoin huolehtia siitä, että henkilöstöllä on tehtäviensä edellyttämä saamen kielen taito.

Selvitysten perusteella voidaan todeta, että saamen kielen taitoista henkilöstöä on tällä hetkellä niin vähän, ettei saamen kielellä asioiminen ole mahdollista ilman suuria käytännön vaikeuksia ja asian käsittelyn viivästymistä. Saameksi asioiminen ei usein ole lainkaan mahdollista ilman tulkkia.

Saamen kielilaissa tarvetta tulkkaukseen ja kääntämiseen pyritään vähentämään mm. virkamiesten kielitaitovaatimuksia ja kielen opiskelua varten myönnettävää virkavapautta koskevil-

la säännöksillä, joiden avulla saamenkielentaitoisten virkamiesten määrä on tarkoitus saada nykyistä suuremmaksi.

Kielilain voimaantulon aiheuttamiin lisäkustannuksiin on varattu 100 000 euroa, jolla voidaan perustaa kaksi uutta kielenkääntäjä-tulkin virkaa saamen kielen toimistoon. Jotta tulkkausten ja kääntämisen tarpeen vähentämisessä virkamiesten kielitaitoa parantamalla päästään edes alkuun, on tätä varten varattava huomattavasti esitettyä suurempi määräraha.

Edellä olevan perusteella ehdotamme

että momentille 25.01.51 otetaan lisäyksenä 300 000 euroa saamen kielilain edellyttämiin menoihin.

50. Rangaistusten täytäntöönpano

21. Rangaistusten täytäntöönpanon toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Lain mukaan vankiloiden terveydenhuolto on järjestettävä siten, että vangilla on muun väestön kanssa yhdenvertainen mahdollisuus terveytensä edistämiseen, sairauksien ehkäisyyn ja riittäviin terveydenhuollon palveluihin. Vangin terveydelle ei saa aiheutua haittaa vankilassa olostta. Vankilassa pyritään myös terveydenhuollon keinoin edistämään vangin selviytymistä vapaudessa. Laki potilaan asemasta ja oikeuksista koskee myös vankipotilaita.

Vankiloissa on entistä enemmän sairaanhoidon tarvitsevia vankeja. Sekä ulkopuolisesta sairaanhoidosta aiheutuneet menot että lääkkemenot ovat viime aikoina kasvaneet kymmenien prosenttien vuosivauhtia. Vankiloiden terveydenhuollon kehittämis- ja resurssitarpeista on kulu- van vuoden alussa valmistunut Rikosseuraamusviraston asettaman työryhmän selvitys.

Työryhmän selvityksen mukaan 46 prosentilla vangeista on todettu huumeriippuvuus tai huumeiden haitallinen käyttö. Hoitoa vaatinut psykiatrinen häiriö todettiin 39 prosentilla vangeista. Lähes 30 prosentilla vangeista on C-hepatiitti, HIV on 1,1 prosentilla. Jatkuva lääkitystä saa 58 prosenttia ja psykiatrasta lääkitystä 39

prosenttia vangeista. Vaikeiden tapausten lisääntyminen on johtanut siihen, että vankiloiden terveydenhuoltohenkilöstö toimii nykyisin voimavarojensa ylärajoilla.

Vuonna 2001 vangit kävivät poliklinisissä hoidoissa yli 28 000 kertaa. Näistä lähes 17 prosenttia oli vankilan ulkopuolisissa terveydenhuollon palveluissa. Ulkopuolisen terveydenhuollon kustannukset olivat viime vuonna 1,8 miljoonaa euroa. Kasvua on kahdessa vuodessa 64 prosenttia, jossa sairaaloiden hoitopäiväkustannusten kasvu on jopa 120 prosenttia. Ulkopuolista sairaalahoitoa tarvitaan mm. silloin, kun vankisairaalan tarjoamat palvelut eivät ole riittäviä tai potilaspaikat ovat täynnä.

Työryhmä kiinnitti huomiota myös siihen, että vankiloihin näkyy kerääntyvän yhä enemmän erittäin vaikeahoitaisia ja vakavasti sairaita potilaita, joilla on sekä krooninen psykiatrinen sairaus että henkeä uhkaavia päihdevieroitusoireita. Työryhmä piti jäsentensä kliinisen kokemuksen ja suoritettun selvityksen perusteella ilmeisenä, että syrjäytyneisyyteen liittyvät vakavat terveysongelmat lankeavat enenevässä määrin vankeinhoidon terveydenhuollon hoidettaviksi. Taustalla näyttää selvästi olevan alkoholin ja huumeiden käytön lisääntyminen ja hyvin todennäköisesti myös kunnallisen psykiatrisen sairaanhoidon raju alasajo 1990-luvun alussa. Vakavasti häiriintyneitä, jopa kroonisesti skitsofreenisiä potilaita päättyy päihderiippuvuuden kautta vankilaan, koska heidän rikoksensa ovat niin lieviä, ettei heille tehdä mielentilatutkimusta.

Vankien terveydenhuolto on kriisiytynyt. Vankiloihin ei enää tahdota saada vakinaisia lääkäreitä. Kaikki vankien terveydenhuollon kustannukset maksaa vankila. Vankeinhoitolaitos ei juuri voi itse vaikuttaa kustannusten kehittymiseen: sairaat ja hoidon tarpeessa olevat vangit on hoidettava rangaistuksen täytäntöönpanon aikana.

Terveydenhoidon menot kasvavat siten vankeinhoitolaitoksesta riippumattomista syistä hallitsemattomasti. Mikäli niihin ei osoiteta riittävää rahoitusta, ne osaltaan syövät vankeinhoi-

don toimintamenoja ja kaventavat toimintaa-

Hallituspuolueiden eduskuntaryhmät esittävät, että rangaistusten täytäntöönpanon toimintamenoja lisätään kahdella miljoonalla eurolla. Tämä satsaus ei kuitenkaan ole riittävä kriisiytyneen tilanteen purkamiseksi. Vuoden 2003 tilinpäätösennusteen perusteella on arvioitu, että tiedossa olevien lisämenojen ja esitettyjen kehittämistarpeiden mukainen lisätarve on yhteensä kuusi miljoonaa euroa. Sen vuoksi vihreä eduskuntaryhmä esittää, että vankiloiden terveydenhoitopalvelujen turvaamiseksi rangaistusten täytäntöönpanon toimintamenoihin lisätään vielä 3 000 000 euroa.

Edellä olevan perusteella ja viitaten talousarvioaloitteeseen TAA 20/2003 vp ehdotamme,

että momentille 25.50.21 otetaan lisäyksenä 3 000 000 euroa vankien terveydenhuollon turvaamiseen.

Pääluokka 26

SISÄASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALA

97. Avustukset kunnille

31. Kuntien yleinen valtionosuus ja verotuloihin perustuvat tasaukset (arviomääräraha)

Nykyinen valtionosuusjärjestelmä ja verotulojen tasausjärjestelmä eivät pysty vastaamaan kunnallisista erityispiirteistä aiheutuviin ongelmiin sen paremmin muuttotappioalueilla kuin ns. urbaaneilla alueilla eli kasvukeskuksissa ja niiden ympärille syntyvillä alueilla. Ylipäätään kunnilla on epätasaisesti jakautuvia velvoitteita, jotka tulisi ottaa huomioon valtionosuusjärjestelmän laskentaperusteissa.

Tällaisia velvoitteita aiheuttavat mm. kasautuvat sosiaaliset ongelmat, joukkoliikennepalvelujen tarve, vammaisten osuus kuntalaisista, maahanmuuttajien äidinkielen opetus, vankien kotiuttaminen siviilielämään, toimeentulotuki-

asiakkaiden määrä ja huumeongelmat. Valtionosuusjärjestelmän laskentaperusteiden rakennetta on muutettava siten, että edellä mainitut ongelmat tulevat paremmin huomioonotetuiksi.

Yhteisöveron jako-osuuksiin viime vuosina tehdyt muutokset ovat vaikuttaneet merkittävästi erityisesti Helsingin kaupungin taloudelliseen tilanteeseen. Valtio on yksipuolisilla päätöksillään ottanut itselleen yhä suuremman osan yhteisöverojen tuotosta, ts. pienentänyt kuntien osuutta. Samaan aikaan kuntien keskinäistä jakoa on muutettu Helsingin tappioksi.

Koko kuntatalous on ensi vuonna edelleen alijäämäinen, kuten se tämänhetkisten näkymien mukaan tulee olemaan koko hallituskauden. Peruspalvelujen järjestämiseksi kunnilla tulee olla mahdollisuus kerätä veroja, ja yhteisövero tuleekin säilyttää kuntien verotusmuotona.

Kuntatalous on vuonna 2003 heikentynyt merkittävästi. Vuosikatteiden heikkeneminen on ollut tyypillistä erityisesti suurille kaupungeille, joiden talouskehitys kääntyi heikkenevään suuntaan jo vuonna 2002. Syitä heikkenemiseen tuolloin olivat huonon yleisen taloudellisen tilan ohella valtiovallan ratkaisut, jotka kohdistuivat taloudelliselta kantokyvyltään vahvoihin kuntiin. Yhteisövero on keskeinen osa kuntapalveluiden rahoitusta. Se myös kannustaa kuntia elinkeinopolitiikassa ja siihen liittyvässä kaavoituspolitiikassa.

Yhteisöveron poisto toisi lisää epävarmuutta kuntien talouteen. Tiheät veroperusteiden ja valtionosuusjärjestelmän muutokset sekä uudet, kustannusvaikutuksiltaan epäselvät palvelu-uudistukset ovat vaikeuttaneet jo monena vuonna kuntien taloussuunnittelua. Nykyinen kunta-kohtaisen jako-osuuden laskentatapa tasaa riittävästi yhteisöveron suhdannevaihteluja, ja kunnan saama osuus on aiempaa selvästi paremmin ennakoitavissa. Kunnilla on myös talouden ja tilinpidon keinoja yhteisöveroheilahtelujen tasottamiseksi. Valtiovarainministeriön keskeinen perustelu kuntien yhteisöverotusoikeuden leikkaamiselle on siten poistunut.

Vihreä eduskuntaryhmä vastustaa hallituksen kaavailuja yhteisöveron poistamisesta kunnilta. Tilanteessa, jossa hallitus tavoittelee 100 000

uuden työpaikan syntymistä, on suunnitelma yhteisöveron poistamisesta outo: hallitus ei voi viedä kunnilta niiden ainoaa aitoa kannustinta uusia työpaikkoja synnyttävään elinkeinopoliitiikkaan. Vielä vaalien alla yhteisöveron tuotto luvattiin säilyttää kunnilla. Myös Kuntaliitto on vastustanut voimakkaasti kuntien yhteisövero-osuuden poistamista.

Hallitus ei ole loppuun asti miettinyt mitä seurauksia yhteisöveron poistamisella tosiasias-
sa voi olla kuntien elinkeinopoliitikalle. Yhteisövero on ollut kunnille aito kannustin hankkia itse aktiivisesti uusia työpaikkoja. Kun koko maa tarvitsee lisää uusia työpaikkoja, ei valtio kerta kaikkiaan voi mennä ottamaan tätä vähäistäkin porkkanaa pois kunnilta.

Hallituksen malli saattaa myös kiihdyttää yhdyskuntarakenteen hajoamista, koska se suosii kaupunkien ympäristökuntia keskuskaupunkien kustannuksella. Pääministeri Vanhanen on esittänyt ajatuksen, että Helsingin seudun kuntien osuus yhteisöverosta voitaisiin antaa pääkaupunkiseudulle yhteisesti. Tätä ideaa ovat myös vihreät esittäneet viime kunnallisvaalien alla. Yhteisöveron poistamisen sijaan hallituksen tulisi vakavasti tutkia Vanhasen mallia.

Edellä olevan perusteella ja viitaten talousarvioaloitteeseen TAA 191/2003 vp ehdotamme,

että momentille 26.97.31 otetaan ylimääräisenä lisäyksenä 50 000 000 euroa valtionosuusjärjestelmän laskentaperusteiden rakenteen muuttamisesta aiheutuviin lisämenoihin.

Pääluokka 27

PUOLUSTUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

10. Puolustusvoimat

16. Puolustusmateriaalihankinnat (siirtomääräraha 3 v)

Suomen asukasluvuun suhteutetut puolustusmäärärahat ovat yli kaksinkertaiset NATOon kuulumattomien Euroopan valtioiden keskiarvoon verrattuna. Asejärjestelmämme on jo nykyisellään NATO-yhteensopiva. Viime vuosina puolustuksen pääluokka on kasvanut voimakkaasti suhteessa valtion muihin menoihin. Tämän johdosta ehdotamme, että puolustusmateriaalihankintoja leikataan viisi prosenttia hallituksen esittämästä siten, että leikkaus painottuu ulkomailta tehtäviin asehankintoihin.

Edellä olevan perusteella ja viitaten talousarvioaloitteeseen TAA 709/2003 vp ehdotamme,

*että momentilta 27.10.16 vähennetään 28 630 000 euroa puolustusmateriaalihankintoihin ehdotetusta määrärahas-
ta.*

Pääluokka 28

VALTIOVARAINMINISTERIÖN HALLINNONALA

18. Verohallinto

21. Verohallinnon toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Valtiolta jää miljardeja euroja verotuloja saamatta harmaasta taloudesta ja ylikansallisesti mahdollisesta veronkierrosta johtuen. Varsinaisen talousrikollisuus on viime aikoina entisestään laajentunut ja kerännyt piiriinsä entisten toimijoiden lisäksi huume- ja muuta rikollisuutta. Myönteistä on, että talousarviossa lisätään

miljoona euroa poliisin määrärahoihin talousrikostutkinnan tehostamiseen. Kuitenkin myös varsinainen harmaan talouden torjunta edellyttää lisämäärärahoja, jotta toimintaa voitaisiin tehostaa. Tämä sijoitus yhdessä alan tutkijoiden esittämien lainsäädäntötoimien kanssa maksaisi itsensä moninkertaisesti takaisin vielä tällä vaalikaudella.

Edellä olevan perusteella ja viitaten talousarvioaloitteeseen TAA 576/2003 vp ehdotamme,

että momentille 28.18.21 otetaan lisäyksenä 3 000 000 euroa harmaan talouden torjuntaan.

Pääluokka 29

OPETUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

10. Yliopisto-opetus ja -tutkimus

21. Yliopistojen toimintamenot (siirtomääräraha 3 v)

Hallitusohjelman mukaan Suomi nostaa lähivuosina tutkimusrahoitustaan, sen sijaan yliopistojen vuosina 2002—2004 saama lisärahoitus kasvaa jatkossa vähemmän. Kuitenkin nykyinenkin lisärahoitusohjelma on ollut riittämätön eikä ole saavuttanut kohdettaan, sillä lisäykset ovat menneet opiskelijamäärän kasvuun. Todellisuudessa tilanne yliopistojen sisällä ei ole siis parantunut.

Yliopistoille ohjattu julkinen rahoitus on viime vuosina käytetty yliopistojen laajentamiseen, ei niiden tason nostamiseen. Vuosina 1992—2001 kasvoi opiskelijoiden määrä 33 prosenttia, maisterien määrä 38 prosenttia ja tohtorien määrä 128 prosenttia. Opettajien määrä sen sijaan supistui 3 prosenttia. Vaikka Suomessa puhutaan tutkimuksen laadusta enemmän kuin koskaan ennen, panostetaan yliopistotyössä määrään. Yliopistojen rahoitusmalli ajaa yliopistoja ensi sijassa haalimaan paljon tutkinto-

ja. Tuloksena on, että perusopetus on resurssipulan vuoksi kärsinyt. Tämä perusopetuksen resurssipula näkyy massaluentoina, kirjatentteinä ja paljon puhutun henkilökohtaisen palautteen ja ohjauksen puutteena. Tässä voi olla yksi syy myös pitkiin valmistumisaikoihin.

Opettajien määrää ei voi vähentää tason laskematta. Samalla uusia tutkimusaloja syntyy, tutkimuslaitteet kallistuvat ja kansainvälisissä tapahtumissa on oltava mukana. Resursseja tulee nyt kohdentaa perusopetuksen laadun parantamiseen.

Edellä olevan perusteella ja viitaten talousarvioaloitteeseen TAA 541/2003 vp ehdotamme,

että momentille 29.10.21 otetaan lisäyksenä 10 000 000 euroa yliopistojen perusopetuksen laadun parantamiseen.

40. Yleissivistävä koulutus

30. Valtionosuus ja -avustus yleissivistävän koulutuksen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Lasten ja nuorten syrjäytymisen ehkäisy on koulutuksen tärkeä tehtävä. Koulutuksellinen syrjäytyminen on ongelma sekä yksilön että yhteiskunnan kannalta. Suomessa muutamaa sataa nuorta lukuun ottamatta lähes kaikki nuoret suorittavat peruskoulun loppuun. 7—8 prosenttia nuorista jää kuitenkin toisen asteen koulutuksen ulkopuolelle joko koulutuksen aloittamisvaiheessa tai keskeyttää myöhemmin opintonsa. Koulutuksesta tapahtuvan syrjäytymisen ehkäisemisessä keskeistä on panostaa peruskouluopetuksen laatuun ja jatko-opintojen ulkopuolelle syystä tai toisesta jäävien tai jättäytyvien nuorten ohjaukseen ja motivointiin. Tämä tarkoittaa sitä, että kunnilla olisi oltava riittävästi resursseja esimerkiksi perusopetuksen ryhmäkokojen pienentämiseen, ammatillisen toisen asteen lähiopetustuntien määrän riittävyyden varmistamiseen ja riittävän opintojen ohjauksen takaamiseen lukiossa.

Edellä olevan perusteella ja viitaten talousarvioaloitteeseen TAA 424/2003 vp ehdotamme,

että momentille 29.40.30 otetaan ylimääräisenä lisäyksenä 20 000 000 euroa perusopetuksen ja toisen asteen koulutuksen laadun parantamiseen.

70. Opintotuki

55. Opintoraha ja asumislisä (arviomääräraha)

Opintotuen asumislisä korvaa 80 prosenttia korkeintaan 214,44 euron suuruisista vuokratuluisista. Asumislisä voi olla siis enimmillään 171,55 euroa kuukaudessa. Asumislisää saadakseen opiskelijan on oltava taloudellisen tuen tarpeessa ja hänen opintojensa on edettävä.

Asumislisän korkein korvattava vuokra ei kuitenkaan vastaa opiskelijoiden käytännössä maksamia vuokria. Suurella osalla opiskelijoista asumiskustannukset ovat jopa puolet kuukausittaisista käytettävissä olevista tuloista. Asumislisän vuokratottoa korottamalla olisi opintoihin sitoutuminen mahdollista nykyistä paremmin. Korotus asumislisän vuokratottoon kohdentuu kaikkien koulutusasteiden opiskelijoille.

Opetusministeriön Kannustava opintotuki-muistiossa ehdotetaan asumislisän vuokratoton korottamista 252 euroon, jolloin asumislisä olisi enintään 201,64 euroa kuukaudessa. Korotus astuisi voimaan 1.9.2004.

Edellä olevan perusteella ja viitaten talousarvioaloitteeseen TAA 5/2003 vp ehdotamme,

että momentille 29.70.55 otetaan ylimääräisenä lisäyksenä 10 000 000 euroa opintotuen asumislisän vuokratoton korottamiseen 252 euroon.

90. Taide ja kulttuuri

30. Valtionosuudet ja -avustukset yleisten kirjastojen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Itseään kunnioittava kansa arvostaa kansallista kulttuuria. Sivistynyt yhteiskunta takaa kattavat kulttuuripalvelut. Maksuton kirjastoverkko on

suomalainen ylpeys. Kulttuuri edistää terveyttä ja avaa toisia maailmoja.

Mistä päin maailmaa tahansa tuleva vieras ei voi olla ihailematta maksutonta kirjastoverkkoamme, joka tarjoaa kirjojen lisäksi lainaksi musiikkia, elokuvia ja mahdollisuuden liikkua verkossa. Kirjastoilla on suuri tehtävä myös tasa-arvoisen, kaikille avoimen tietoyhteiskunnan kehityksen turvaajana. Tällaista järjestelmää ei pidetä yllä ja kehitetä ilman että siihen myös varataan riittävästi rahaa. Jos köyhyys on osattomuutta siitä, mihin valtaosalla on mahdollisuus, niin juuri kirjasto pystyy tehokkaasti poistamaan tällaista osattomuutta.

Valtiontalouden säästötoimenpiteinä on kirjastojen lakisääteisiä valtionosuuksia siirretty veikkausvoittovarojen tuotosta rahoitettavaksi vuodesta 1994 lähtien niin, että vuoden 2001 talousarviossa alle 10 prosenttia valtionosuuksista katettiin yleisillä budjettivaroilla. Valtiontalouden tilanteen parantuessa eduskunta on useassa yhteydessä kiinnittänyt huomiota siihen, että lakisääteiset menot tulisi kattaa yleisillä budjettivaroilla. Eduskunta hyväksyi valtion vuoden 2000 talousarvion käsittelyn yhteydessä lausuman, jossa edellytettiin hallitukselta suunnitelmaa, jonka mukaisesti nyt veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovaroista rahoitettavat lakisääteiset valtionosuudet siirretään vähitellen yleisistä budjettivaroista katettaviksi. Vuonna 2001 hyväksytyssä laissa raha-arpajaisten sekä veikkaus- ja vedonlyöntipelien tuoton käyttämisestä säädetään, että kirjastojen valtionosuuden siirtäminen yleisistä budjettivaroista katettavaksi 10 vuoden siirtymäajalla aloitetaan vuoden 2003 budjetissa.

Arpajaislain hyväksymisen yhteydessä hyväksytyn aikataulun kiinnikuromiseksi esitämme, että kirjastojen käyttökustannuksiin varattua määrärahaa korotetaan 10 miljoonalla eurola.

Edellä olevan perusteella ja viitaten talousarvioaloitteeseen TAA 24/2003 vp ehdotamme,

että momentille 29.90.30 otetaan ylimääräisenä lisäyksenä 10 000 000

euroa yleisten kirjastojen käyttökustannuksiin.

Pääluokka 31

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖN HALLINNONALA

40. Ratahallintokeskus

21. Perusradanpito (siirtomääräraha 2 v)

Rataverkon hyvä toimivuus on perusta koko liikennejärjestelmän toimivuudelle. Rataverkon keskeiset ongelmat ovat ikääntyminen ja rataparasiteetin puute. Rataverkon ja rautatieliikenteen kehittäminen on edellytys junaliikenteen kilpailukyvyn parantamiselle. Sen sijaan, että radanpidon määrärahoja leikataan, tulisi niitä määrätietoisesti lisätä.

Perusradanpitoon kuuluvat ratojen kunnossapito ja korvausinvestoinnit, mm. päällysrakenteen uusiminen ja turvalaitetyöt. Vuoden 2000 kustannustasolla rataverkon kunnossapidon kustannukset ovat vuositasolla 115 miljoonaa euroa. Suomen radat ovat ikääntyneet ja korvausinvestointitarve on kasaantunut 1980-luvulla tapahtuneiden laiminlyöntien takia. Vaikka 1990-luvulta alkaen korvausinvestointeja on tehty runsaasti, sitovat ne edelleen suuren osan perusradanpidon rahoista. Jotta korvausinvestointeja pystyttäisiin tekemään suunnitellussa tahdissa ja jotta liikenne- ja käyttörajoituksiin liikenneverkossa ei tarvitse korvausinvestointien viivästymisen takia turvautua, on perusteltua, että perusradanpidon rahoituspohjaa vahvistetaan.

Edellä olevan perusteella ja viitaten talousarvioaloitteeseen TAA 732/2003 vp ehdotamme,

että momentille 31.40.21 otetaan lisäyksenä 12 000 000 euroa perusradanpitoon.

60. Joukkoliikenteen palvelujen ostot, korvaukset ja tuet

63. Joukkoliikenteen palvelujen osto ja kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Hallitus esittää joukkoliikenteen osto- ja kehittämismomentille 79,3 miljoonaa euroa, josta yksi miljoona euroa kohdennettavaksi Merenkurkun liikenteen tukemiseen. Hallituspuolueiden eduskuntaryhmien budjettisopimuksen mukaan momentille lisätään kolme miljoonaa euroa. Liikenteen määrän kasvun kiihtyessä määrärahaa ei hallituspuolueiden lisäyksen jälkeenkään voida pitää riittävänä, mahdollisuudet alue- ja kuntatason liikenteen tarkoituksenmukaiseen kehittämiseen heikkenevät entisestään. Karu tosiasia on, että joukkoliikenteen toimintaedellytykset esimerkiksi Pohjois- ja Itä-Suomen haja-asutusalueilla tulevat vaikeutumaan ja matkustaminen kallistuu.

Joukkoliikenteen osto- ja kehittämismäärärahojen vähäisyys puree myös kaupunkien joukkoliikenteeseen: joukkoliikenteen kehittäminen hidastuu ja paineet lippujen hintojen korottamiseen kasvavat. Hallituksen tavoite kasvattaa joukkoliikenteen osuutta henkilöliikenteessä kaupunkiseuduilla ei tämän määrärahan puitteissa näin ollen tule toteutumaan.

Esitys ei myöskään tue ponnisteluja liikenneturvallisuuden parantamiseksi, sillä joukkoliikenteen osuuden kasvattaminen henkilöliikenteessä on tutkimusten mukaan paras tapa parantaa liikenneturvallisuutta.

Joukkoliikenteen kehittämiseen tarvitaan myös uusia avauksia. Valtion budjetista tulisi voida hakea avustusta myös alueellisten joukkoliikennejärjestelmien (mm. pikaraitiotieyhteyksien suunnittelu ja rakentaminen) sekä matkakeskusten kehittämiseen.

Edellä olevan perusteella ja viitaten talousarvioaloitteeseen TAA 8/2003 vp ehdotamme,

että momentille 31.60.63 otetaan lisäyksenä 5 200 000 euroa joukkoliikennepalvelujen ostoon ja kehittämiseen.

99. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan muut menot

78. Vuosaaren sataman liikenneväylien rakentaminen (arviomääräraha)

Vuosaaren satamahanke uhkaa monia sataman alle jääviä sekä sen läheisyydessä sijaitsevia biotooppeja ja lajeja. Juuri alueen luontoarvojen vuoksi hankkeen ympäristövaikutuksista on ollut välttämätöntä laatia perusteelliset selvitykset. Selvitykset ovat osoittaneet, että satamahanke heikentäisi merkittävästi ko. Natura-alueen suojeluarvoja. Samalla se on ollut EU:n luonto- ja lintudirektiivien tavoitteiden vastainen.

Satamaa koskevan asian käsittely on edelleen kesken EU:n komissiossa. On mahdollista, että komissio katsoessaan Suomen rikkoneen yhteisöoikeutta päättää viedä asian EY-tuomioistuimeen. Jos EY-tuomioistuin toteaa Suomen rikkoneen yhteisöoikeutta, on mahdollista, että se vaatii Vuosaaren sataman rakennuslupien purkamista ja satama-alueen ennallistamista. On tärkeää ensin odottaa yhteisön tasolla tapahtuvaa ratkaisua asiassa ennen kuin sataman rahoituspäätöksiä tehdään Suomessa. Sataman liikenneväylien rakentamiseen varattu määräraha esitetään poistettavaksi.

Edellä olevan perusteella ja viitaten talousarvioaloitteeseen TAA 9/2003 vp ehdotamme,

että momentti 31.99.78 ja sille ehdotettu 51 000 000 euron määräraha poistetaan talousarviosta.

Pääluokka 32**KAUPPA- JA TEOLLISUUSMINISTERIÖN
HALLINNONALA****60. Energiapolitiikka**

40. Energiatuki (arviomääräraha)

Uusiutuvien energialähteiden tuki

Uusiutuvien energialähteiden käytön edistäminen edellyttää hallitukselta pitkäjänteisiä toimia ja ennakoitavissa olevaa tukitasoa. Uusiutuvien energialähteiden kilpailukyvyyn parantamisessa avainasemassa on teknologian kehittäminen. Eduskunnan keväällä 2001 hyväksymässä kansallisessa ilmasto-ohjelmassa todetaan, että Kioton ilmastotavoitteiden saavuttaminen edellyttää uusiutuvien energialähteiden käytön edistämiseen suunnattavan vähintään 33 500 000 euroa julkista energiataukea vuosittain vuoteen 2010 saakka.

Viimeksi eduskunta edellytti hallituksen toteuttavan kansallisen ilmasto-ohjelman päätökset liittäessään ydinvoiman lisärakentamista koskevan periaatepäätöksen reunaehdoksi uusiutuvien energialähteiden käytön edistämistä ja energian säästöä koskevat ponnet. Lisäksi uusiutuvien energialähteiden edistämishojelman uudessa versiossa esitetään uusiutuvien energialähteiden käytölle ja uusiutuvilla energialähteillä tuotetun sähkön tuotannon lisäämiselle korkeampaa tavoitetasoa kuin tähän saakka. Vuoteen 2003 saakka toteutunut energiatauki on vuosittain jäänyt noin 10 miljoonaa euroa alle ilmasto-ohjelman tavoitteen. Hallituksen esitys vuoden 2004 talousarvioksi ei korjaa tilannetta. Siinä energiataukeen esitetään 27 miljoonaa euroa. Määräraha jää 6,5 miljoonaa euroa alle kansallisen ilmasto-ohjelmassa linjatun tarvetason. Tämä merkitsee, että hallitus ei aio toteuttaa uusiutuvien energialähteiden uusittua edistämishojelmaa, koska rahaa siinä esitettyjen toimenpiteiden toteuttamiseen ei ole.

Pidemmällä aikavälillä Suomessa on otettava käyttöön markkinapohjainen uusiutuvan ener-

gian edistämisyjärjestelmä. Eduskunta edellytti tätä yhdessä niistä lausumista, jotka se hyväksyi toukokuussa 2002 ydinvoiman lisärakentamista koskevan periaatepäätöksen yhteydessä. Järjestelmässä valtio velvoittaa sähköä myyvät yhtiöt tuottamaan myymästään sähköstä vuosittain kasvavan osuuden niin sanotuilla uusilla uusiutuvilla energialähteillä eli biomassalla sekä tuuli- ja aurinkoenergialla ja pienvesivoimalla. Jos sähköä myyvä yhtiö ei itse tuota sähköä, sen tulee ostaa markkinoilta vastaava määrä vihreän sähkön sertifikaatteja. Näin markkinoilla toimivat yhtiöt velvoitetaan edistämään uusiutuvan energian käyttöä, mutta niille annetaan vapaus etsiä tähän edullisimmat mahdolliset ratkaisut.

Edellä olevan perusteella ja viitaten talousarvioaloitteeseen TAA 10/2003 vp ehdotamme,

että momentille 32.60.40 otetaan lisäyksenä 6 500 000 euroa energiatukeen.

Demonstraatiohankkeiden tuki

Kansallisessa ilmasto-ohjelmassa (VNS 1/2001 vp) linjattiin neljä instrumenttia, joilla energian hankintaa monipuolistetaan ja ohjataan vähemmän kasvihuonekaasuja päästävään suuntaan Kioton ilmastopimuksen tavoitteiden saavuttamiseksi. Nämä instrumentit ovat investointituki, verotuki, uuden teknologian kehittäminen ja uuden rahoitusinstrumentin kehittäminen suurille demonstraatiohankkeille. Hallitus on vuoden 2003 toisessa lisätalousarviossa ensimmäistä kertaa tehnyt esityksen listassa mainitun neljännen instrumentin käyttöön ottamisesta eli demonstraatiotuen myöntämisestä uutta energiateknologiaa edustavan suuren koelaitoksen rakentamista varten. Myönnetty summa on 9,4 miljoonaa euroa. Demonstraatiohanketukea koskevan rahoitusinstrumentin avaaminen on myönteistä. Tukeen varattu kolmen vuoden siirtymämääräraha vain on erittäin pieni verrattuna kansallisessa ilmasto-ohjelmassa linjattuun tarpeeseen, 17–34 miljoonaan euroon. Tätä vastaava summa tulisi varata suuriin demonstraatiohankkeisiin joka kolmas vuosi.

Ilmastostrategian ja keväällä 2002 tehdyn ydinvoiman lisärakentamista koskevan periaatepäätöksen yhteydessä hyväksytyjen lausumien valossa demonstraatiohanketuen sisällyttäminen energiatuen myöntämisvaltuuksiin on välttämätöntä. Myös uudistetussa uusiutuvien energialähteiden edistämishjelmassa todetaan, että esimerkiksi tuulivoiman rakentamisen edistäminen toivotussa aikataulussa edellyttää hanke- rahoitusta demonstraatiohanketuen puolelta. Vain suuriin demonstraatiohankkeisiin tarkoitettun tuen avulla on mahdollista päästä uuden energiateknologian, kuten tuulivoiman, laajamittaiseen ja nopeutuvaan käyttöönottoon tulevaisuudessa myös Suomessa. Mikäli energiatukea korotetaan vihreän eduskuntaryhmän ehdottamalla tavalla talousarvioaloitteen TAA 10/2003 vp mukaisesti 6,5 miljoonalla eurolla, nousee energiatuen myöntämisvaltuus 34 228 000 euroon. Kun demonstraatiohankkeiden edistämiseen varataan hallituksen esittämän 9 400 000 euron lisäksi 15 400 000 euroa, nousee energiatuen myöntämisvaltuuden kokonaissumma 59 228 000 euroon.

Uusiutuvien energialähteiden edistäminen ei ole Suomessa edennyt toivotulla tavalla. Tähän viittasi myös kauppa- ja teollisuusministeri Mauri Pekkarinen eduskunnan kyselytunnilla 6.11.2003 lausuessaan seuraavasti: "Suomi on sitoutunut siihen, että vuonna 2010 esimerkiksi sähköstä tuotetaan 31,5 prosenttia uusiutuvilla kotimaisilla energialähteillä ja tämä ikään kuin uusiutuvien investointi, millä nyt edetään, kieltämättä ei sillä vauhdilla saavuteta tuota tavoitetta 2010 mennessä. Meidän pitää panna lisää kaasua tähän asiaan." Demonstraatiolaitoksen rakentamiseen tarkoitettua tukea on siten kohdennettava ensisijassa uuden bioenergiateknologian käyttöönottoon sekä uutta energiateknologiaa käyttävän suuren tuulivoimapuiston rakentamiseen. Määrärahaa ei pidä kohdentaa jätteen polton tukemiseen, koska sitä tuetaan jo nyt huomattavan suurilla summilla verrattuna esimerkiksi jätelain hierarkian mukaan ensisijalla olevaan jätteen synnyn ehkäisyyn käytettäviin määrärahoihin.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentin 32.60.40 perustelujen viides kappale muutetaan muotoon: "Vuonna 2004 energiatukea saa myöntää enintään 59 228 000 euroa, josta 25 000 000 euroa käytetään 1–3 suuren demonstraatiohankkeen tukemiseen."

Lisäksi ehdotamme,

että momentin 32.60.40 perusteluja täydennetään seuraavasti: "Demonstraatiohankkeiden tukemiseen tarkoitettu määräraha on suunnattava sellaisen uutta energiateknologiaa käyttävän suuren koelaitoksen rakentamiseen, joka tukee uusiutuvan energian tuotannon edistämistä kansallisen ilmasto-ohjelman mukaisesti. Tuen ei siten tule koskea kierrätyspolttoaineen eli käytännössä yhdyskuntajätteen polton tai kaasutuksen edistämistä. Jätteen polton edistäminen heikentää motivaatiota ja resursseja jätelain hierarkian ensisijaisen tavoitteeseen eli jätteen synnyn ehkäisyyn."

Pääluokka 33

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Sosiaali- ja terveysministeriö

21. Sosiaali- ja terveysministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Lapsen oikeuksia koskevan yleissopimuksen toteutumista valvova lapsen oikeuksien komitea pyrkii edistämään lapsiasiamiesjärjestelmän yleistymistä kansainvälisellä tasolla. Tutkimusten mukaan lasten oikeudet saavat vain harvoin ilman itsenäisen elimen valvontaa niiden vaatiman etusijan ja tarkastelun yhteiskunnassa.

Pyrkimyksenä on siirtyä yleisestä lapsen edun valvonnasta yksittäisten lasten ongelmiin. Lapsiasiamiehen tärkeimpiin tehtäviin kuuluu edistää lapsen oikeuksien yleissopimuksen kokonaisvaltaista täytäntöönpanoa ja korostaa lasten erityisasemaa yhteiskunnassa. Lapsiasiamies pyrkii kehittämään yleisiä lapsiin kohdistuvia asenteita sekä edistämään lapsiasioiden koordinoitua hallinnon eri tasoilla. Tehokkaasti toimivassa järjestelmässä lapsiasiamiehen tulee myös voida vaikuttaa lapsiin liittyvään lainsäädäntöön, politiikkaan ja käytäntöihin sekä aktiivisesti esittää niihin tarvittavia muutoksia. Lisäksi lapsiasiamiehen tulee yhteiskunnassa edistää lapsille suunnattujen voimavarojen tehokasta käyttöä sekä tarkastella lasten oikeusturvan toteutumista. Lapsiasiamiehen tulee luoda lasten mielipiteille kanava ja olla lasten suoraan tavoitettavissa sekä myös vastata yksittäisten lasten ongelmiin ja valituksiin.

Edellä olevan perusteella ja viitaten talousarvioaloitteeseen TAA 63/2003 vp ehdotamme,

että momentille 33.01.21 otetaan lisäyksenä 1 000 000 euroa lapsiasiamiehen viran perustamiseen.

15. Perhekustannusten tasaus

52. Lapsilisät (arviomääräraha)

Pääministeri Vanhanen herätti alkusyksystä suurta huomiota patistelemalla suomalaisia hankkimaan lisää lapsia. Nurinkurista ja ristiriitaista on, että talousarvioon hallitus esittää lapsilisän korottamista vain ensimmäisen lapsen osalta. Mikään järkisyy ei puhu tällaisen ratkaisun puolesta. Viimeisen kymmenen vuoden aikana lapsiperheet ovat köyhtyneet suhteessa muuhun väestöön, ja erityisesti näin on tapahtunut monilapsisille perheille. Lapsilisän korotuksen suuntaaminen suhteellisesti suuremmalta osalta yksilapsisille perheille ei ole sosiaalisesti oikeudenmukaista. Hallituksen esityksen toteutuessa kaikkien muiden paitsi yksilapsisten perheiden lapsilisien reaaliarvo tulee tällä vaalikaudella laskemaan.

Tutkimusten mukaan lapsiperheiden köyhyysriski on suurin niissä perheissä, joissa lapset ovat pieniä, ja yksinhuoltajaperheissä. Siksi esitämme lapsilisän korotuksen uudelleen kohdistamista siten, että kaikille alle kouluikäisille lapsille maksetaan lapsilisän korotuksena 12 euroa kalenterikuukaudessa ja että yksinhuoltajakorotusta nostetaan 33,60 eurosta 40 euroon kuukaudessa.

Edellä olevan perusteella ja viitaten talousarvioaloitteeseen TAA 733/2003 vp ehdotamme,

että momentille 33.15.52 otetaan ylimääräisenä lisäyksenä 2 000 000 euroa lapsilisien korottamiseen.

18. Sairausvakuutus

60. Valtion osuus sairausvakuutuslaista johtuvista menoista (arviomääräraha)

Äitiys-, isyys- ja vanhempainrahan vähimmäistason korottaminen

Tulotilastojen mukaan lapsiperheistä suurimman tuen tarpeessa ovat päivähoitoikäisten lasten vanhemmat. Kasvukeskuksissa päivähoitoikäisten lasten perheiden taakkana ovat vielä kohonneet asumiskustannukset, jotka rasittavat tällaisia perheitä voimakkaammin kuin jo asumisolonsa vakiinnuttaneita perheitä. Suurin ongelma lapsiperheiden tulonsiirroissa koskee kuitenkin äitiys-, isyys- ja vanhempainrahan vähimmäistasoa. Vähimmäistasoa tulisi korottaa selvästi, vähintään työttömän täysimääräisen peruspäivärahan tasolle. Tämä tarkoittaa 11,57 euron korotusta, jolloin äitiys-, isyys- ja vanhempainrahan vähimmäismäärä olisi 23,14 euroa.

Edellä olevan perusteella ja viitaten talousarvioaloitteeseen TAA 193/2003 vp ehdotamme,

että momentille 33.18.60 otetaan ylimääräisenä lisäyksenä 47 000 000 euroa äitiys-, isyys- ja vanhempainrahan vähimmäistason korottamiseen

työttömän täysimääräisen peruspäivärahan tasolle.

Vaikeavammaisten henkilökohtaiset avustajat
Vammaisten sosiaaliturvaa on ajanmukaistettava ja voimavarat kohdennettava niin, että ne kannustavat vammaisia aktiivisuuteen kuten opiskeluun, työssäkäyntiin tai kuntoutukseen. Vaikeavammaisten henkilöiden henkilökohtaisen avustajan järjestelmää tulee muuttaa laajemmaksi subjektiiviseksi oikeudeksi. Tämän lisäksi tulee avustajapalvelujen rahoitus siirtää Kansaneläkelaitoksen alaisuuteen, jolloin avustajapalvelujen saatavuus ei vaihtelisi asuinkunnan vammaismyönteisyydestä riippuen.

Edellä olevan perusteella ja viitaten talousarvioaloitteeseen TAA 15/2003 vp ehdotamme,

että momentille 33.18.60 otetaan ylimääräisenä lisäyksenä 10 000 000 euroa vaikeavammaisten henkilökohtaisista avustajista aiheutuviin kustannuksiin.

32. Kuntien järjestämä sosiaali- ja terveydenhuolto

30. Valtionosuus kunnille sosiaali- ja terveydenhuollon käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Pienten lasten päivähoiton vaihtoehtona on kotihoidontukijärjestelmä. Jotta kotihoidon tuki olisi todellinen vaihtoehto päivähoidolle, on sen tasoa korotettava ja tukeen varattava lisää määrärahaa. Nykyisen suuruinen kotihoidon tuki ei käytännössä useinkaan mahdollista kotihoidon valitsemista, koska perheen tulot laskevat liian paljon yhden kuukausipalkan jäädessä pois. Lapsiperheiden menot ovat suurimmillaan asuminen ja muiden kulujen takia lasten ollessa pieniä. Tämän vuoksi kotihoitoa ei monessa perheessä voida edes harkita vaihtoehtona, vaikka halua siihen muutoin löytyisikin.

Valtion tehtävänä on huolehtia kotihoidon tuen riittävästä tasosta, jotta kaikki perheet olisivat tasa-arvoisessa asemassa peruspalvelujen suhteen. Kotihoidon tuen korottaminen helpot-

taa myös kuntien rahoitustilannetta, nk. kuntalisien korotuspaineen lieventyessä. Näistä syistä kotihoidon tuen tason parantamiseksi esitetään kotihoidon tukea korotettavaksi 33 euroa kuukaudessa, jolloin kotihoidon tuen hoitoraha nousee perheen yhdestä alle kolmivuotiaasta lapsesta 285,28 euroon ja kustakin seuraavasta alle kolmivuotiaasta 117,09 euroon sekä kustakin muusta lapsesta 83,46 euroon kalenterikuukaudessa.

Edellä olevan perusteella ja viitaten talousarvioaloitteeseen TAA 39/2003 vp ehdotamme,

että momentille 33.32.30 otetaan ylimääräisenä lisäyksenä 25 000 000 euroa kotihoidon tuen tason parantamiseen.

Pääluokka 34

TYÖMINISTERIÖN HALLINNONALA

99. Työministeriön hallinnonalan muut menot

23. Siviilipalvelus (arviomääräraha)

Siviilipalvelusmiehet ovat siviilipalveluksen aikana oikeutettuja ilmaiseen majoitukseen, jonka kustantaminen on siviilipalveluslaissa säädetty palveluspaikan tehtäväksi. Käytännössä tämä laissa turvattu oikeus ei kuitenkaan toteudu. Työministeriön vuonna 2000 tekemän selvityksen mukaan vain kolmannes siviilipalveluspaikoista selviytyy asumiskustannusten korvaamisesta moitteitta. Ääritapauksissa palveluspaikat ovat vaatineet siviilipalvelusmiehiltä kirjallisia sopimuksia, joissa miehet luopuvat lakisääteisestä oikeudestaan ilmaiseen majoitukseen palvelusaikana. Lainvastaiseen käytäntöön syylistyvät mm. useat suuret kaupungit ja yliopistot.

Siviilipalvelusmiehet, joiden asumiskustannuksia ei palveluspaikka korvaa, eivät yleensä saa tukea asumiskustannuksiin muualtakaan. Ongelma on niin laaja, ettei se ole ratkaistavissa yksin viranomaisvalvontaa lisäämällä. Valvon-

nan kiristyminen myös luultavasti johtaisi siviilipalveluspaikkojen, joista jo nyt on ajoittain pulaa, määrän vähenemiseen. Tällöin osa siviilipalvelusmiehistä jäisi vaille palveluspaikkaa. Tälläkin hetkellä esimerkiksi monet kuntien organisaatiot tarvitsisivat ja ottaisivat mielellään vastaan siviilipalvelustyövoimaa, mutta kyseisillä tahoilla ei ole varoja asumiskustannusten korvaamiseen. Ratkaisu, joka turvaisi siviilipalvelusmiesten oikeuksien tasavertaisen toteutumisen, olisi siviilipalvelusmiesten asumiskustannusten siirtäminen valtion vastuulle. Asumiskustannusten osittainen siirto valtiolle sisältyi työministeriön keväällä 2000 laatimaan siviilipalveluslain muutosesitykseen. Parannus kuitenkin karsiutui esityksestä ennen hallituksen käsittelyä.

Edellä olevan perusteella ja viitaten talousarvioaloitteeseen TAA 425/2003 vp ehdotamme,

että momentille 34.99.23 otetaan lisäyksenä 3 700 000 euroa siviilipalvelusmiesten asumiskustannusten korvaamiseen.

Pääluokka 35

YMPÄRISTÖMINISTERIÖN HALLINNONALA

10. Ympäristön suojeleminen

63. Ympäristönsuojelun edistäminen (siirtomääräraha 3 v)

Ympäristön suojeleminen on muutakin kuin vesiensuojelua. Esimerkiksi jätteiden synnyn ehkäisemistä tai materiaalien käytön ekotehokkuuden parantamista koskevia hankkeita on voitava edistää myös valtion talousarvion kautta. Hyvänä esimerkkinä ympäristönsuojelun edistämisestä on jätehuolto, joka juuri nyt on jatkuvassa muutostilassa. Euroopan yhteisön jätehuoltopolitiikan ohjaavana periaatteena on jätehuoltovaihtoehtojen tärkeysjärjestys, jonka mukaan ensisijaisesti pyritään ehkäisemään jät-

teiden syntymistä, toissijaisesti hyödyntämään jätteitä (mm. uudelleenkäyttö, kierrätys ja energian talteenotto, jolloin etusijalla on tietyin edellytyksin jättemateriaalin hyödyntäminen) ja viimeisenä vaihtoehtona käsittelemään jätteet lopullisesti (mm. jätteenpolto ilman energian talteenottoa ja sijoittaminen kaatopaikalle). Jätteen synnyn ehkäisyä tukeviin hankkeisiin on panostettava voimakkaasti.

Edellä olevan perusteella ja viitaten talousarvioaloitteeseen TAA 11/2003 vp ehdotamme,

että momentille 35.10.63 otetaan lisäyksenä 4 000 000 euroa suunnattavaksi ympäristönsuojelua edistäviin hankkeisiin pois lukien yhdyskuntien vesiensuojeluinvestoinnit.

20. Yhdyskunnat, alueidenkäyttö ja luonnonsuojelu

22. Luonnonsuojelualueiden hoito- ja kunnossapito (siirtomääräraha 3 v)

Luonnonsuojelualueiden hoitoon ja kunnossapitoon tarkoitettua määrärahaa käytetään mm. metsien ja soiden ennallistamisen, luonnontyyppien perusinventoinnin sekä retkeily- ja hiihtoreittien ja latu-urien ylläpitoon. Viime vuonna määrärahan piiriin tuli myös perinnebiotooppien hoito sekä maakotkan reviirin seuranta. Luonnonsuojelualueiden hoidon ja kunnossapidon piiriin kuuluva toiminta on varsin työvoimavaltaista. Lisäksi rahoista suuri osa käytetään maaseutualueilla. Toisin sanoen määrarahalla on merkitystä paikallisena työllistäjänä. Hyvin hoidetut luonnonsuojelualueet houkuttelevat matkailijoita ja luovat siten edellytyksiä matkailuelinkeinon ja uusien työpaikkojen syntymiselle paikallisesti.

Edellä olevan perusteella ja viitaten talousarvioaloitteeseen TAA 64/2003 vp ehdotamme,

että momentille 35.20.22 otetaan lisäyksenä 2 000 000 euroa luonnonsuojelualueiden hoitoon ja kunnossapitoon.

30. Asumisen edistäminen

60. Siirto valtion asuntorahastoon

Asumisen suhteen erityinen ongelmaryhmä ovat nuoret mielenterveyskuntoutujat, jotka tarvitsevat tukea selviytyäkseen arjesta. Kynnys palata sairaalajakson jälkeen yhteiskuntaan alentuu, mikäli nuorella on mahdollisuus saada ympäri vuorokauden tukea ja apua. Käytännössä tällaisen mahdollistaisi asuntola- ja palvelutalotyyppinen asuminen, jossa olisi ympärivuorokautisesti apua saatavissa.

Edellä olevan perusteella ja viitaten talousarvioaloitteeseen TAA 426/2003 vp ehdotamme,

että momentille 35.30.60 otetaan lisäyksenä 2 000 000 euroa nuorten mielenterveyskuntoutujien asumisen tukemiseen.

99. Ympäristöministeriön hallinnonalan muut menot

65. Eräät avustukset (siirtomääräraha 3 v)

Ympäristöministeriön hallinnonalan "Eräät avustukset" -momentilta maksettavien avustusten jakajien määrä on viime vuosina lisääntynyt samalla kun esimerkiksi ympäristö- ja luonnonsuojelujärjestöjen tehtäväkenttä on laajentunut. Uusia tehtäviä esimerkiksi ympäristöjärjestöille on tullut muun muassa kansalaisten osallisuutta edistämään pyrkivän ja ympäristöpolitiikkaa säätelevän kansainvälisen lainsäädännön kautta.

Tuen piirissä olevien järjestöjen lisäksi maasamme toimii vapaaehtoista eläinsuojelutyötä tekeviä valtakunnallisia järjestöjä, jotka tekevät merkittävää ehkäisevää ja korjaavaa eläinsuojelutyötä, huolehtivat valtiolle kuuluvasta eläinsuojeluvalvonnasta vapaaehtoisten eläinsuojeluvalvojien avulla sekä tiedottavat eläinsuojelukysymyksistä. Näiden järjestöjen avustuksista luovuttiin kokonaan vuonna 1992 lamaan vedoten. Eläinsuojelukysymysten yhteiskunnallinen merkitys on kuitenkin voimakkaasti lisääntynyt viime vuosina, esimerkiksi EU-alueen ruokaskandaalien myötä. Tämä puoltaa julkisen tuen

myöntämistä myös valtakunnallisten eläinsuojelujärjestöjen toiminnan tukemiseen.

Hallitusohjelmassa luvataan edistää ympäristökasvatusta. Myös valtiovarainvaliokunta kiinnittää huomiota ympäristökasvatuksen merkitykseen ja sen tukemiseen. Kolmannen sektorin panos ympäristökasvatustyössä on merkittävä ja jatkuvasti kasvava. Sen vuoksi olisi tärkeää, että järjestöjen toiminta voisi perustua nykyistä pitkäjänteisempään rahoitukseen.

Edellä olevan perusteella ja viitaten talousarvioaloitteeseen TAA 710/2003 vp ehdotamme,

että momentille 35.99.65 otetaan lisäyksenä 300 000 euroa valtakunnallisten ympäristö-, luonnonsuojelu-, eläinsuojelu- ja ympäristökasvatusjärjestöjen tukemiseen.

Helsingissä 9 päivänä joulukuuta 2003

Anni Sinnemäki /vihr
Janina Andersson /vihr

VASTALAUSE 4

Yleisperustelut

Vasemmistoliiton budjettivaihtoehto asettaa palvelut ja työllisyyden veronkevennysten edelle. Se asettaa maailmanlaajuisen oikeudenmukaisuuden asevarustelun edelle. Se asettaa myös ympäristöverojen ohjaavuuden verotuottojen lisäämisen edelle, siksi ympäristöveroilla ei mielestämme voi kestävästi rahoittaa tuloveron kevennyksiä.

Vanhasen—Kalliomäen hallituksen linjana on ollut toteuttaa nopeaan tahtiin inflaatiota suurempia tuloverojen kevennyksiä. Tämän lisäksi Vanhasen hallitus keventää yhtiöiden verotusta yhtiöverouudistuksessa. Nämä kevennykset hallitus tekee siitäkin huolimatta, että alkoholi-veroa joudutaan alentamaan, vaikkakaan ei hallituksen esittämällä määrällä, kun Suomen siirtymäkaudeksi EU:lta saamat poikkeukset alkoholien yksityistämisen rajoittamiseksi poistuvat. Vanhasen avokätisestä veronalennuslinjasta seuraa julkisten menojen tiukka rajoittaminen. Linjaan sisältyy myös se riski, että meillä heikon talouden kasvun oloissa on samanaikaisesti kasvava alijäämä ja korkea työttömyys, mikä ajaa menoleikkauksiin.

Heikosta talouskehityksestä ja julkisten menojen rajoittamisesta seuraa, että kuntasektori on koko kehyskauden miinuksella. Aluksi moni kunta turvautuu lainanottoon, mutta ennen pitkää Vanhasen hallituksen linja johtaa väistämättä palvelujen heikentämiseen ja kunnallisveroprosentin korottamiseen. Itse asiassa runsaat 50 kuntaa korottaa veroprosenttia jo ensi vuodeksi.

Vasemmistoliiton linja poikkeaa Vanhasen linjasta. Vasemmistoliitto esittää

- vaikeimmassa asemassa olevien aseman parantamista ja
- panostamista peruspalveluihin.

Vanhasen hallitus perustelee veronalennuslinjaa ja tylyä asennetta vaikeimmassa asemassa

olevia kohtaan sillä, että veronalennukset auttavat elvyttämään taloutta.

Tähän hallituksen ajatteluun sisältyy ongelmia ja vääriä päätelmiä.

Ensinnäkin me vasemmistoliitossa pidämme veronalennusten tehoa epävarmana. On selvää, että veronalennus ei suinkaan vaikuta koko summallaan yksityiseen kulutukseen vaan toistuvien irtisanomis- ja lomautusuutisten takia kansalaisten halukkuus kulutuksen lisäämiseen jää heikoksi. Vientinä veronalennukset eivät auta.

Veronalennusten kotimarkkinoita elvyttävä voima haihtuu, kun kunnat joutuvat karsimaan rajusti investointejaan. Se heikentää työllisyyttä. Vain kuntien taloudellisen aseman vahvistaminen turvaa korkean investointitason.

On selvää, että hallituksen työllisyyspolitiikka epäonnistuu:

- teollisuuden työpaikat ovat vähentyneet 27 000 henkeä vuoden takaiseen tilanteeseen verrattuna,
- työllisyysaste alenee ja jää jopa alhaisemmaksi kuin täydentävään talousarviokesitykseen kirjattu 67,4 prosenttia ja
- tavoite 100 000 työpaikasta liukuu yhä kauemmaksi.

Toiseksi veronalennuslinja on hyvinvointivaltion tulevaisuuden kannalta kyseenalainen. Se sisältää julkilausumattoman halun supistaa julkista sektoria ja näkyy siinä, että kunnille ei anneta tarpeeksi rahaa palveluihin. Näin palvelut heikkenevät ja kunnat joutuvat lisäksi korottamaan veroäyriä.

Kolmanneksi hallituksen esitys on epäsolidaarinen, sillä veronkevennystä ei ole kohdennettu pieniin ja keskisuuksiin tuloihin. Valtaosa eläkeläisistä jää kokonaan kevennyksen ulkopuolelle, eivätkä siitä liioin hyödy työttömyysturvan varassa elävät.

Neljänneksi veronalennuslinja velkarahalla johtaa budjettivajeen nousuun ja uhkaa johtaa menoleikkauksiin tai veronkiristyksiin suhdan-

nepolitiikan kannalta väärään aikaan eli taantumman tai erittäin heikon kasvun oloissa.

Vasemmistoliiton mielestä on oikeudenmukaisempaa pidättäytyä suurista veronkevennyksistä ja panostaa kotimaassa köyhyyden poistamiseen, palvelujen parantamiseen, asumiseen ja ympäristöön.

Kansainvälistä oikeudenmukaisuuden toteutumista voimme rahoittaa vähentämällä varustelumenoja.

Vasemmistoliiton esittämä vaihtoehto on se, että kuntien palvelut, työllisyys, oikeudenmukaisuus ja alueellinen tasapaino ovat veronkevennyksiä tärkeämpiä. Tämä vastaa myös kansalaisten mielipidetiedusteluissa ilmaisemia toiveita kuntalaisten palveluista. Siksi esitämme valtionosuuksien indeksitarkistusta täysimääräisenä, yhteisöveron jako-osuuden muuttamista kuntien hyväksi ja valtionosuuden todellista korotusta eikä vain veromenetysten kompensatiota.

Kuntien tarjoamat palvelut ovat kansalaisten arjen sujuvuuden ja turvallisuuden kannalta oleellisen tärkeitä. Julkisilla palveluilla ja niiden kehittämisellä on myös tärkeä työllistävä ja työmarkkinoiden toimintaan osallistumista tukeva vaikutus. Julkisiin palveluihin panostamalla tuetaan myös sukupuolten välistä tasa-arvoa, sillä julkisilla palveluilla on suuri merkitys naisten työllistäjänä.

Vasemmistoliiton esittämällä lisäpanostuksilla voidaan

- taata kansallinen terveysohjelman ja hoitotakuun sekä sosiaalialan kehittämishankkeen toteuttaminen
- estää muiden kuntien palvelujen joutumisen leikkausten kohteeksi
- lisätä kansalaisten turvallisuutta ja ehkäistä ennalta rikollisuutta.

Yleisperusteluissa valiokunnan enemmistö väittää vastoin kaikkea tietoa, että pitkän tähtäyksen toimenpiteet ja valtionosuuksien lisäys näkyvät ennen pitkää myös kuntalaisille tarjottavien palvelujen paranemisena. Tämä on katteetonta optimismia. Tosiasiassa kuntatalous on vaikeuksissa koko vaalikauden ja monessa kunnassa veroprosentti nousee heti kunnallisvaalien jälkeen.

Valiokunnan mietinnössä todetaan luvun 33.32 perusteluissa kansallisen terveydenhuoltohankkeen ja sosiaalialan kehittämishankkeen toimeenpanon riippuvan kuntien mahdollisuudesta selviytyä omasta rahoitusosuudestaan. Valiokunnan enemmistö ei kuitenkaan ole halunnut toimia kuntien ahdingon poistamiseksi valtionosuuksia lisäämällä. Valtionosuuden korotuksesta valtaosa on veroratkaisujen aiheuttamien veromenetysten kompensointia kunnille, eikä muu vähäisempi lisäys auta kuntia niiden ahdingossa.

Työllisyys ja elinkeinoiden kehittäminen

Työllisyyden parantaminen veronkevennysten avulla on epävarmaa. On oikeudenmukaisempaa ja tehokkaampaa tukea kotimaista kulutuskysyntää panostamalla kuntien palveluihin ja lisäämällä vaikeimmassa asemassa olevien kansalaisten ostovoimaa. Myös työllisyysmäärärahoja ehdotamme lisääväksi.

Elinkeinotoiminnan edistämiseksi pitkään teisesti esitämme

- käynnistettäväksi kaupallisten palvelujen innovaatioiden ja tuottavuuden kehittämisohjelman
- käynnistettäväksi metalli- ja elektroniikka-teollisuuden kehitysohjelman
- panostamista rata- ja tieverkkoon niiden rapautumisen estämiseksi.

Ikääntymisen julkiselle taloudelle asettamiin haasteisiin ja maailmanlaajuistumisen yhteiskunnallemme tuomiin kilpailuhaasteisiin haalamme vastata osaamiseen panostamalla — emme matalapalkkayhteiskuntaa luomalla.

Hallituksen joukkoliikenteen tukea koskeva esitys olisi johtanut merkittäviin supistuksiin. Määrärahaa on nyt valiokunnassa lisätty, mutta ei tarpeeksi. Välttämätöntä on kuitenkin varmistaa, että rautatieliikenne voidaan turvata kestäväällä ratkaisulla.

Yleisarvio valiokunnan muutoksista

Hallituspuolueiden eduskuntaryhmien sopimat muutokset, jotka nyt on kirjattu valiokunnan mietintöön, eivät korjaa ensi vuoden talousarvion keskeisiä puutteita: peruspalvelujen hei-

kentämistä, tuloerojen kasvattamista ja alueellisten erojen kärjistymistä. Kuntien talousahdinkoon ei puututa, ja siksi kansalaisten peruspalvelut heikkenevät. Ylimääräisistä veronalennuksista hallituspuolueiden ryhmät pitävät kiinni samalla, kun ne lyövät laimin kaikkein vaikeimmassa asemassa olevat kansalaiset.

Valiokunnassa on lisätty liikenteen määrärahoja ja osoitettu lisämääräraha lasten ja nuorten psykiatriseen hoitoon. Liikenteen määrärahan lisäys ei kuitenkaan tuo kestäväää ratkaisua joukkoliikenteen ongelmiin.

Myönteisenä pidämme myös sitä, että valiokunnassa on voitu saavuttaa yhteisymmärrys valtion pitkäaikaisten perusparannuslainojen säilyttämisestä. Hallituksen talousarvioesityksen mukaan oli tarkoitus, että vuonna 2004 ei myönnetä rakennusaikaisia lainoja, perusparannuslainoja eikä omistuserävalainoja. Näin ollen aravalainojen myöntäminen perusparantamiseen olisi lopetettu. Vasemmistoliiton mielestä aravalainojen korvaaminen korkotukilainoituksella ei vastaa asuntopoliittisia tarpeita, koska perusparantamiseen myönnettävien aravalainojen lopettaminen olisi vaarantanut kunnallisten vuokratalojen, opiskelija-asuntojen, vanhuksille suunnattujen asuntojen ym. sosiaalisen asuntokannan peruskorjaamisen. Tästä asiasta olimme tehneet myös talousarvioaloitteen (TAA 853/2003 vp — Erkki Virtanen /vas ym.) Onneksi valiokunta kuitenkin päätyi hylkäämään hallituksen kannan.

Edellä olevan perusteella ehdotamme, että yleisperusteluissa lausutaan:

Vastalauseen lausumaehdotus

Eduskunta edellyttää hallituksen ryhtyvän toimiin pienimpien kansaneläkkeiden tason korottamiseksi välittömästi, mistä hyötyvät kaikkein pienintä eläkettä saavat.

Vastalauseen lausumaehdotus

Eduskunta toteaa, että kuntatalous on alijäämäinen koko kehyskauden, ja edellyttää hallituksen varaavan tulevissa talousarvioissa suuremmat määrärahat kuntatalouden tasapainottamiseksi, jotta kuntalaisille tarjottavia päivähoitoa, vanhus-

tenhuoltoa ja muita sosiaalipalveluja sekä terveyspalveluja samoin kuin opetus- ja kulttuuripalveluja voidaan parantaa niiden heikentymisen asemasta.

Vastalauseen lausumaehdotus

Eduskunta edellyttää, että hallitus käynnistää kaupallisten palvelujen innovaatioiden ja tuottavuuden kehittämisohjelman työllisyyden parantamiseksi.

Vastalauseen lausumaehdotus

Eduskunta toteaa, että metalli- ja elektroniikkateollisuuden yksinkertainen komponenttien valmistus ja monet perinteiset työt uhkaavat siirtyä paitsi lähialueiden halvempien kustannusten maihin myös Kiinaan ja muualle Aasiaan, ja edellyttää, että hallitus käynnistää metalli- ja elektroniikkateollisuuden kehitysohjelman vastapainona tälle kehitykselle.

Yksityiskohtaiset perustelut

MÄÄRÄRAHAT

Pääluokka 24

ULKOASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALA

30. Kansainvälinen kehitysyhteistyö

66. *Varsinainen kehitysyhteistyö (siirtomääräraha 3 v)*

Suomi ja koko ihmiskunta on vauraampi kuin koskaan aiemmin. Silti emme ole pystyneet poistamaan maailmasta nälkää, epäinhimillisiä elinolosuhteita emmekä turvattomuutta. Tekeillä enemmän työtä köyhyyden ja kehitysmaiden muiden vakavien ongelmien vähentämiseksi voimme poistaa maailmassa vallitsevaa eriarvoisuutta. Eriarvoisuuden poistaminen estää samalla tehokkaasti konflikteja, jotka heikentävät maailmanlaajuisia turvallisuutta. Tekemällä työtä globaalin hyvinvoinnin eteen, voimme samal-

la estää pakolaisvirtoja, huumeongelmia, HIV:n ja AIDSin leviämistä ja kansainvälistä rikollisuutta ja puuttua kansainvälisen terrorismin syihin. On myös suomalaisten velvollisuus, että tuleville sukupolville on luotavissa nykyistä oikeudenmukaisempi ja turvallisempi maailma.

Hallitus esittää tavoitteekseen, että vuosikymmenen loppuun mennessä Suomen kehitysyhteistyömäärärahojen osuus BKT:sta on nostettu 0,7 prosenttiin. Hallituksen talousarvioesityksessä kehitysyhteistyön arvioidaan olevan vain noin 0,37 prosenttia BKT:sta. Viime maaliskuussa työnsä päättäneen kehitysyhteistyön tasoa ja laatua selvittäneen työryhmän mukaan Suomen kehitysyhteistyömäärärahojen tulisi vuonna 2004 olla vähintään 0,41 prosenttia BKT:sta.

Vasemmistoliiton mielestä Suomen tulee pyrkiä nostamaan kehitysmäärärahat mahdollisimman nopeasti 0,7 prosentin tasolle, viimeistään vuosikymmenen loppuun mennessä.

Luopumalla Hornet-hävittäjien lisävarustelusta voimme osoittaa kehitysyhteistyöhön vuosina 2004—2009 kaikki Hornet-varusteluun tarkoitetut rahat eli yhteensä 111,5 milj. euroa. Vuoden 2004 budjetissa se tarkoittaisi 3,5 milj. euroa. Euroopassa ei ole näköpiirissä sellaista sotilaallista uhkaa, että se edellyttäisi Hornetien lisävarustamista. Sen sijaan kehitysyhteistyöhön panostaminen on välttämätöntä. Kehitysyhteistyön lisäksi Suomen tulee pyrkiä myös maailmankaupassa kehitysmaiden ja teollistuneiden maiden näkökulmasta tasapainoisempiin ratkaisuihin. Näin Suomi osallistuu maailman epävakauden ja turvallisuushuhtien poistamiseen tehokkaammin kuin se onnistuu Hornetien lisävarustamisella. Tämän lisäksi tulee poistaa PROTO-tilausvaltuus, jonka kokonaissumma on kaikkiaan 15,8 miljoonaa euroa ja josta vuonna 2004 aiheutuu menoa 1,7 milj. euroa.

Suomen kehitysyhteistyön suuri sisällöllinen ongelma on, että siitä suuntautuu aivan liian pieni osa kaikkein köyhimpien maiden hyväksi.

Viite: TAA 400/2003 vp — Annika Lapintie /vas ym.

Jotta kohteita voidaan järkevästi suunnitella pitkäjärjenteisesti, tarvitaan riittävät myöntöval-

tuudet monenkeskisen kehitysyhteistyön osalta ja samalla saadaan määrärahat tehokkaampaan käyttöön.

Ehdotamme,

että momentille 24.30.66 otetaan lisäyksenä 5 200 000 euroa ja

että momentin 24.30.66 perusteluissa monenkeskisen kehitysyhteistyön myöntövaltuuksiin lisätään 20 000 000 euroa.

Pääluokka 25

OIKEUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Ministeriö ja sen yhteydessä toimivat viranomaiset

51. Eräät valtion maksamat korvaukset ja avustukset (arviomääräraha)

Saamelaiset ovat Suomen ainoa alkuperäiskansa. Heitä asuu Suomessa noin 7 500, joista vajaat 4 000 saamelaisten kotiseutualueella. Saamelaiset ovat asukkaiden enemmistönä vain Utsjoen kunnassa. Suomen saamelaisista noin kolmasosa puhuu saamen kieltä äidinkielenään, kun taas suomea vajaat 4 000. Suomessa puhutaan pohjoissaamea (äidinkielenään yli 1 700), inarinsaamea (noin 300) ja koltansaamea (vajaat 400). Ne ovat eri kieliä, joista yhden osaaminen ei merkitse muiden ymmärtämistä.

Saamen kielilain tarkoituksena on turvata saamelaisten oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan sekä käyttää tuomioistuimissa ja muissa viranomaisissa omaa saamen kieltään. Lain pääpaino on selkeästi tämän tavoitteen jälkimmäisessä osassa. Saamen kielen ja saamelaiskulttuurin ylläpitämiseen ja yleiseen kehittämiseen laki liittyy ennen muuta vahvistaessaan saamen kielen virallista asemaa ja mataltaessaan kynnystä käyttää kieltä virallisissa yhteyksissä. Tämä tavoite edellyttää toteutuakseen ehdotettua suurempaa rahoitusta.

Ehdotamme,

että momentille 25.01.51 otetaan lisäyksenä 200 000 euroa saamen kielen tulkki- ja kääntämispalvelujen turvaamiseksi.

21. Rangaistusten täytäntöönpanon toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Määräraha on tarkoitettu käyttämään vankeinhoitolaitoksen ulkopuolisten terveydenhoitopalveluiden käytöstä aiheutuvien menojen maksamiseen. Tällä hetkellä vankien terveydenhuollossa on selviä puutteita, muun muassa oikeusministeriö on ollut huolissaan tilanteesta. Vankien määrää on viime vuosina lisääntynyt ja vankiloiden täyttöaste on ylittänyt reilusti normit, mutta samaan aikaan terveydenhuoltopalveluita ei ole pystytty lisäämään tarvetta vastaavasti. Tämä aiheuttaa muun muassa vankien tulotarkastusten lykkäytymisen ja viivästyksiä muun terveydenhuollon palveluissa.

Resurssien lisäämisen tarkoituksena on turvata vankien terveydenhuollon asianmukainen järjestäminen ja lisätä sekä vankien että vankeinhoidon henkilökunnan turvallisuutta.

Hallituspuolueiden sopimuksen mukaisesti valiokunta on lisännyt 2 milj. euroa toimintamenoihin, mutta se ei kohdennu vankien terveydenhuoltopalveluihin.

Viite: TAA 711/2003 vp — Minna Sirnö /vas ym.

Ehdotamme,

että momentille 25.50.21 otetaan lisäyksenä 3 000 000 euroa, mistä 1 200 000 euroa vankien terveydenhuoltopalveluihin.

Pääluokka 26

SISÄASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALA

Kainuun hallintomalli tarvitsee tukea

On käynyt ilmi, että Kainuun hallintomallin toteutuksessa välttämättömien uusien tietoyhteyksien luomiseen ja kuntien tietojärjestelmien yhdistämiseen ei ole varattu määrärahaa. Pidämme välttämättömänä, että lisätalousarviossa turvataan kokeilun eteneminen.

Rikollisuuden ennalta ehkäiseminen

Oikeisto tarjoaa kärkevästi ratkaisuksi kovempia rangaistuksia ja poliisien määrän ja toimivaltuuksien lisäämistä. Usein se vaatii myös vankilojen ankaroittamista.

Perinteisesti vasemmisto on etsinyt muita keinoja rikollisuuden ennalta estämiseksi ja toisaalta tuomittujen auttamiseksi takaisin yhteiskuntaan.

Vasemmistossa syitä poikkeavaan käyttäytymiseen on haettu yhteiskunnan oloista mutta myös yksilön tilanteesta ja terveydestä. Ja tällöin vasemmisto on mieluummin painottanut keinoina universaalia toimeentuloturva ja hyvinvointipalveluja sekä erityisesti lastensuojelun, päihdehuollon ja mielenterveyspalvelujen tärkeyttä. Vasemmistoliiton mielestä on tärkeää myös parantaa työn ja perhe-elämän yhteensovittamista ja lisätä perheen yhdessä olon aikaa. Se luo lapsille paremmat mahdollisuudet tulevaisuudessa.

Nuorten joutumista rikoskierteeseen on pyritävä välttämään. Siksi on tärkeää, että tuetaan nuorten oppimista, peruskoulutuksen ja ammativalmiuksien hankkimista.

Nuorten vakavien rikosten kohdalla taustana ovat usein kodin vakavat ongelmat tai nuorten mielenterveysongelmat. Siksi on tärkeää kehittää neuvolan, päiväkodin, lastensuojelun, koulun ja kouluterveydenhuollon kykyä ajoissa havaita ongelmat ja puuttua niihin. Tärkeää on myös eri viranomaisten välinen tiedonkulku.

Tämä edellyttää, että kunnilla on taloudelliset mahdollisuudet pitää yllä hyviä palveluja.

Merkittävän osan anastusrikoksista tekevät huumeista riippuvaiset, huumesairaat. Siksi anastusrikollisuuteen vaikuttaa oleellisesti, miten onnistutaan rajoittamaan huumeiden leviämistä ja miten auttamaan narkomaaneja. Siksi oleellista on, miten kunnat varautuvat narkomaanien hoitoon ja miten niillä on siihen taloudellisia edellytyksiä.

Vanhempien ikäluokkien kohdalla rikollisuutta torjutaan monelta osin päihdehuollon ja mielenterveyspalvelujen avulla. Estämällä yksilön syrjäytyminen, lisäämällä hänen kykyään hallita omaa elämänsä ja parantamalla hänen mahdollisuuksiaan työelämässä voidaan torjua rikollisuutta. Tärkeää on myös ehkäistä kotiväkivaltaa.

Vankiloilla on usein taipumuksena vahvistaa rikollisuraa. Tästä syystä niiden tilalle on pyritty kehittämään yhdyskuntapalvelua. Vasemmistoliitto pitää tärkeänä kehittää yhdyskuntapalvelua. Sovittelu rikosasioissa on tärkeää pyrittäessä torjumaan rikollista uraa.

Kun tällä hetkellä merkittävä osa vangeista on päihteiden ja huumeiden väärinkäyttäjiiä tai mielenterveysongelmaisia, tulee vankilajärjestelmää uudistaa niin, että mahdollisimman moni selviytyy näistä ongelmista. Tavoitteena on oltava vankeinhoidon sisällön kehittäminen niin, että uusintarikollisuus vähenisi. Samalla on otettava tarkasteltavaksi päihdehuollon ja mielenterveyspalveluiden mahdollisuudet rikosten ehkäisyssä. Tämä edellyttää, että kunnilla on riittävät taloudelliset mahdollisuudet huolehtia myös näistä palveluista.

Emme esitä poliisien määrän lisäämistä vaan pyrimme kuntien taloudellisia edellytyksiä kohentamalla vaikuttamaan ennalta ehkäisevästi rikollisuuteen. Ehdotuksemme merkitsevätkin tuntuvaa panostusta kunnallisiin palveluihin.

75. Poliisitoimi

Poliisi vastaa ulkomaalaisten oleskelulupien jatkamisesta. Jatkolupaa hakevan lupa menee ha-

kuajan alkaessa umpeen, jolloin hän ei käytännössä voi poistua maasta, sillä paluu ei ole mahdollista, koska entinen lupa on jo tällöin umpeutunut.

Paikkakuntaisesti on suuria eroja siinä, miten nopeasti jatkolupa kyetään normaalitapauksissa käsittelemään. Turussa oleskelu- ja työlupien normaali toimitusaika on kohtuullinen kaksi viikkoa ja kiireellisissä tapauksissa on myöntämisen pystynyt hoitamaan jopa samana päivänä. Helsingissä esimerkiksi oleskeluluvan jatkon käsittely kestää usein puoli vuotta, ellei perusteena ole erityinen syy, esimerkiksi ammatin harjoittaminen tai työnantajan tarve. Poliisin ilmoituksen mukaan "kiireelliset tapaukset" kyetään Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla hoitamaan muutamassa päivässä. Tämä mahdollisuus koskee kuitenkin vain osaa hakijoista, ja kaikki poikkeukset puolestaan lykkäävät muiden lupahakemusten käsittelyä kuukausia. Tilannetta ei voida pitää hyväksyttävänä.

Suurin syy viivästymiseen hakemusten käsittelyssä on hakemusten voimakas, noin 20 prosentin kasvu vuositasona, samalla kun henkilöstövoimavarat ovat pysyneet ennallaan. Tehtäviä lisää myös se, että sama lupahallinto hoitaa myös muita ulkomaalaisiin liittyviä lupa-asioita, kuten henkilökorttihakemuksia. EU:n laajentuminen lisää edelleen lupa-asioita arviolta 3 000:lla vuodessa ja lisäksi ulkomaalaisvirastosta siirtyy 3 000 Suomen kansalaisen perheenjäsenen oleskeluluvat.

Ehdotamme, että luvun 26.75 perusteluissa lausutaan:

Vastalauseen lausumaehdotus

Eduskunta toteaa, että paikkakunnasta riippuen ulkomaalaisen oleskeluluvan jatkamisen käsittely kestää jopa puoli vuotta normaalitapauksessakin, ja edellyttää, että hallitus ryhtyy pikaisesti toimiin käsittelyaikojen lyhentämiseksi henkilöstövoimavaroja kohdentamalla tai lupamenettelyä yksinkertaistamalla.

97. Avustukset kunnille

31. Kuntien yleinen valtionosuus ja verotuloihin perustuvat tasaukset (arviomääräraha)

Kuntatalouden ennustetaan olevan selvästi alijäämäinen kaikkina Vanhasen hallituskauden vuosina. Tämä johtaa väistämättä palvelujen heikkenemiseen ja veronkorotuksiin. Esitämme kuntien taloudellisen aseman parantamista talousarvion eri kohdissa.

Viite: TAA 257/2003 vp — Mikko Kuoppa /vas ym. Siinä ehdotetaan 1 milj. euron lisäystä varsinaiseen budjettiesitykseen nähden.

Kun emme ole hyväksyneet hallituksen esitykseen HE 145/2003 vp sisältyvää 1 433 000 euron vähennystä, on lisäystarve mietintöön nähden kaikkiaan 2 433 000 euroa.

Ehdotamme,

että momentille 26.97.31 otetaan ylimääräisenä lisäyksenä 2 433 000 euroa kuntien yleisiin valtionosuuksiin.

34. Kuntien harkinnanvarainen rahoitusavustus (kiinteä määräraha)

Valtion talousarvioesityksessä vuodelle 2004 esitetään kuntien harkinnanvaraiseen rahoitusavustukseen määrärahaa 48 miljoonaa euroa, kun vastaava määräraha vuoden 2002 tilinpäätöksen mukaan oli 54,157 miljoonaa euroa. Vuoden 2003 talousarviossa määräraha oli 47 miljoonaa euroa. Kuntataloudesta tehtyjen ennakkoarvioiden mukaan kuntien taloudellinen tilanne on edelleen heikko, ja voimakkaana jatkuva muuttoliike heikentää erityisesti Itä- ja Pohjois-Suomessa kuntien taloudellista asemaa.

Viite: TAA 851/2003 vp — Erkki Virtanen /vas ym.

Ehdotamme,

että momentille 26.97.34 otetaan lisäyksenä 21 000 000 euroa kuntien harkinnanvaraiseen rahoitusavustukseen.

Pääluokka 27

PUOLUSTUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

10. Puolustusvoimat

16. Puolustusmateriaalihankinnat (siirtomääräraha 3 v)

Vanhasen hallitus esittää 19 245 359 euron määrärahaa indeksien ja valuuttakurssien noususta aiheutuvien lisäkustannusten korvaamiseen. Hallitus ei sen sijaan halua sitoa lapsilisiä indeksiin, jolloin niiden reaaliarvo laskee. Asehankintoihin käytetyt määrärahat hallitus on sitonut asealan hintaindeksiin. Hallituksen arvovalinta ei vastaa vasemmistoliiton käsitystä asioiden tärkeysjärjestyksestä.

Viite: TAA 258/2003 vp — Mikko Kuoppa /vas ym. ja TAA 778/2003 vp — Pentti Tiisänen /vas.

Talousarvioesityksessä ja täydentävässä esityksessä on ehdotettu seuraavat tilausvaltuudet: IHT (ilmavoimien hävittäjien tunnistus- ja tietojärjestelmien uudistaminen), PROTO (uusien asejärjestelmien kehittämisvaltuus) ja KASI (kaksipuolinen taistelun simulointijärjestelmä).

Ehdotamme,

että momentilta 27.10.16 vähennetään 19 200 000 euroa asehankintojen indeksikorotuksiin ehdotetusta määrärahasta ja

että momentilta 27.10.16 vähennetään 5 200 000 euroa ja poistetaan uudet tilausvaltuudet.

Pääluokka 28

VALTIOVARAINMINISTERIÖN HALLINNONALA

07. Valtion maksamat eläkkeet ja korvaukset

06. Ylimääräiset eläkkeet (arviomääräraha)

Uusia ylimääräisiä taiteilijaeläkkeitä on vuosittain myönnetty 35. Yhä useammalla taiteilijalla ei ole vakituista tulonlähdettä eikä takuuta taloudellisesta mahdollisuudesta tehdä taidetta, ei vakituista työsuhdetta, ei vakituisen työsuhteen tuomaa sosiaaliturvaa eikä eläkettä. Varsinkin kuva- ja tanssitaiteilijoiden asema Suomessa on heikko. Alhaisista, epäsäännöllisistä ja epävarmoista tuloista ei myöskään ole varaa maksaa itselleen kohtuukokoista yrittäjäeläkettä tai sosiaaliturvaa, ja monen yllätykseksi vuosien yrittäjäeläkkeen maksamisen tuloksena onkin vain muutama euro kansaneläkkeen lisukkeena.

Lisärahan tarkoituksena on nostaa vuosittain myönnettävien ylimääräisten taiteilijaeläkkeiden määrä 35:stä 45:een.

Viite: TAA 712/2003 vp — Minna Sirnö /vas ym.

Katsomme, että Sotainvalidien Veljesliiton ylläpitämissä hoito- ja kuntoutuslaitoksissa työskentelevien henkilöiden ylimääräisten eläkkeiden myöntämistä tulisi jatkaa esitettyä kauemmin.

Ehdotamme,

että momentille 28.07.06 otetaan lisäyksenä 127 700 euroa ylimääräisten taiteilijaeläkkeiden lukumäärän nostamiseksi 35:stä 45:een ja

että momentin perustelujen toista kappaletta muutetaan niin, että määrärahasta saadaan myöntää uusia ylimääräisiä eläkkeitä ja perhe-eläkkeitä Sotainvalidien Veljesliiton päätoimisille huoltotehtävissä toimiville toimihenkilöille, jotka siirtyvät eläkkeelle viimeistään vuonna 2011.

Pääluokka 29

OPETUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

10. Yliopisto-opetus ja tutkimus

29.10.21 Yliopistojen toimintamenot (siirtomääräraha 3 v)

Momentille on perusteltua osoittaa lisää rahaa, sillä ehdotettu määräraha ei riitä turvaamaan nykyistä tasoa.

Ministeriön tulosohjausmalli suosii kapea-alaisia yliopistorakenteita kustannuskertoimissa. Esimerkiksi Oulun musiikinopettajien koulutuksessa kustannuskerroin on 1,5 Lapin yliopiston kuvaamataidon opettajien koulutuksessa noin 3,7, ja Sibelius-Akatemian vastaava kerroin on 4,5. Vaikka eroilla on perusteensa, tulisi niitä ilmeisesti kuitenkin saattaa lähemmäksi.

Ehdotamme,

että momentille 29.10.21 otetaan lisäyksenä 10 000 000 euroa

Lisäksi ehdotamme,

että momentin 29.10.21 perusteluissa lausutaan:

Vastalauseen lausumaehdotus

Eduskunta toteaa, että yliopistojen rahoituksessa eri koulutusalojen sisällä kustannuskertoimet vaihtelevat kohtuuttomasti, ja edellyttää niiden nykyistä suurempaa yhdenmukaistamista alimpia kustannuskertoimia korottamalla.

40. Yleissivistävä koulutus

30. Valtionosuus ja -avustus yleissivistävän koulutuksen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Kuntatalous on ennusteiden mukaan alijäämäinen koko vaalikauden. Osana toimenpiteitä kuntien taloudellisen aseman kohentamiseksi esitämme kuntien opetustoimen valtionosuuksien indeksitarkistuksen maksamista täysimääräisenä.

Viite: TAA 225/2003 vp — Martti Korhonen/vas ym. Siinä ehdotetaan 13 milj. euron lisäystä varsinaiseen budjettiesitykseen nähden.

Kun emme ole hyväksyneet hallituksen esitykseen HE 145/2003 vp sisältyvää 8 142 000 euron vähennystä, on lisäystarve mietintöön nähden kaikkiaan 21 142 000 euroa.

Ehdotamme,

että momentille 29.40.30 otetaan ylimääräisenä lisäyksenä 21 142 000 euroa kuntien aseman helpottamiseksi ja kuntien opetustoimen valtionosuuksien indeksitarkistuksen maksamiseksi täysimääräisenä.

34. Valtionosuus yleissivistävien ja ammatillisten oppilaitosten perustamiskustannuksiin (siirtomääräraha 3 v)

Ehdotettu määräraha on riittämätön. Pidämme tärkeänä sen korottamista nykytasolle.

Ehdotamme,

että momentille 29.40.34 otetaan lisäyksenä 4 000 000 euroa.

70. Opintotuki

55. Opintoraha ja asumislisä (arviomääräraha)

Opintorahan asumislisän vuokratto

Pienimpien etuuksien korottamisella on tärkeä osa köyhyysongelman voittamisessa. Opiskelijoiden opintorahan jälkeenjääneisyyden korjaaminen on siksi keskeinen tavoite. Opiskelijalle on annettava mahdollisuus keskittyä päätehtäväänsä eli opiskeluun. Opintorahapainotteista tukijärjestelmää vahvistamalla mielestämme taataan se, että useimmilla opiskelijoilla on tasavertainen taloudellinen mahdollisuus keskittyä kokopäiväisesti opiskeluun ja siten kartuttaa elinkeinoelämäämme ja hyvinvointiamme edistävää suomalaista tieto- ja taitopääomaa.

Opintorahan asumislisän vuokratto ei nykyisellään vastaa todellisia asumiskustannuksia ja asettaa opiskelijat epätasa-arvoiseen asemaan

muihin tuensaajiin nähden. Nykyisin opintotuen asumislisä korvaa 80 prosenttia opiskelijan kuu-kausittaisista opiskeluaikaisista asumiskustannuksista aina 214,44 euroon asti eli suurin kuu-kausittainen asumislisä on 171,55 euroa. Vuokraton ylittävän osan opiskelija joutuu maksamaan täysimääräisesti itse. Kuitenkin yli 70 prosentilla opiskelijoista asumiskustannukset ylittävät ylimmän korvattavan määrän ja noin puolella asumislisän saajista vuokra ylittää nykyisen vuokraton.

Vuokraton korottaminen kohdentuu kaikille asumislisän saajille jokaisella korkeakoulu- paikkakunnalla opiskelukuukausina. Opetusministeriön asiantuntijatyöryhmä on esittänyt jo vuonna 2002, että asumislisän vuokrattoa on korotettava 252 euroon. Asumislisän vuokraton korottaminen vastaamaan paremmin todellisia asumiskustannuksia toisi kuukausittain asumislisää nostavalle opiskelijalle lisää tukea enimmillään noin 30 euroa.

Viite: TAA 817/2003 vp — Unto Valpas /vas ym.

Asumislisän ympärivuotistaminen

Opintotuen taso on nykyisin riittämätön, ja opintotukea on syytä kehittää ja korottaa eri tavoin. Yksi osaparannus olisi opintotuen asumislisän muuttaminen ympärivuotiseksi siten, että opiskelijalla olisi mahdollisuus saada opintotuen asumislisää koko kalenterivuodelle eli myös lomakaudella, mikäli hänen tulonsa eivät ylitä opintotukilain 17 §:ssä säädettyä määrää. Asumislisän puuttuminen kesäkuukausilta aiheuttaa opiskelijoille usein ylimääräisiä toimeentulo- ongelmia, koska esim. yleistä asumistukea ei myönnetä niin lyhyeksi ajaksi. Opiskelijat ovat usein joutuneet hakemaan toimeentulotukea kesäkuukausiksi. Asumislisän ympärivuotisuus kohentaisi etenkin niiden opiskelijoiden asemaa, jotka opiskelevat myös kesäkuukausina tai jotka eivät onnistu saamaan kesätyötä. Opiskelija-asuntojen tyhjäkäyttö vähenisi. Muutos vähentäisi myös kuntien toimeentulotukimenoja.

Opetusministeriön selvityksessä (Opetusministeriön työryhmien muistioita 18:2002)

arvioidaan, että noin 35 500 opiskelijan opintotuki lisääntyisi, jos asumislisää voisi nostaa myös kesäloma-aikana. Jos vuokratilaa on nykyinen, kustannukset olisivat noin 16,5 miljoonaa euroa.

Viite: TAA 816/2003 vp — Unto Valpas /vas ym.

Opintorahan korottaminen

Vuonna 2004 opintorahan saajien määräksi arvioidaan 246 000 opiskelijaa, joista korkeakouluopiskelijoita on 151 000. Asumislisän saajiksi arvioidaan 160 000 opiskelijaa.

Nykyisellä tasolla opintoraha ei vastaa elinkustannusten tasoa. Opintorahan taso on vuodesta 1995 jäänyt noin 12 prosenttia jälkeen yleisestä kustannusten noususta. Opintorahan jälkeensä jääneisyys onkin yksi tärkeimpiä syitä opiskeluaikojen pitkittymiseen, koska opiskelijoiden on käytävä ansiotyössä opintojensa ohessa.

Viite: TAA 713/2003 vp — Minna Sirnö /vas ym.

Ehdotamme,

että momentille 29.70.55 otetaan ylimääräisenä lisäyksenä 59 500 000 euroa, josta 20 000 000 euroa opintotuen asumislisän vuokraton korottamiseksi budjettiperusteisesti 252 euroon 1.1.2004 alkaen, 16 500 000 euroa opintorahan asumislisän maksamiseen budjettiperusteisesti koko kalenterivuoden ajalta ja 23 000 000 euroa opintorahan korottamiseen budjettiperusteisesti 1.8.2004 alkaen siten, että opintoraha on

1. Vanhempansa luona asuvalle opiskelijalle 43,32 euroa korkeakoulussa ja 24,48 euroa muussa oppilaitoksessa, kun opiskelija on alle 20-vuotias, sekä 118,68 euroa korkeakoulussa ja 71,58 euroa muussa oppilaitoksessa, kun opiskelija on täyttänyt 20 vuotta.

2. Muualla kuin vanhempansa luona asuvalle opiskelijalle 141,28 euroa kor-

keakoulussa ja 94,18 euroa muussa oppilaitoksessa, kun opiskelija on alle 18-vuotias.

3. Muualla kuin vanhempansa luona asuvalle opiskelijalle korkeakoulussa 290,09 euroa ja muussa oppilaitoksessa 239,23 euroa, kun opiskelija on täyttänyt 18 vuotta tai on avioliitossa taikka elatusvelvollinen.

90. Kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopolitiikka

30. Valtionosuudet ja -avustukset yleisten kirjastojen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Koulutuksen ja tutkimuksen tietostrategian (2000—2004) tavoitteena on ollut, että Suomi on maailman kärkimaita osaamis- ja vuorovaikutusyhteiskuntana. Parhaillaan valmistellaan uutta opetusministeriön kulttuurista tietoyhteiskuntastrategiaa. Sisältötuotantohanke on osa tätä tietostrategiaa. Tarkoituksena on luoda edellytyksiä Suomen nostamiseksi tietoliikenneteknologian ohella merkittäväksi sisältöteolliseksi maaksi ja kasvattaa suomalaisen kulttuurin osuutta kotimaan markkinoilla ja viennissä.

Tietoyhteiskuntahankkeiden tarkoituksena on myös edistää kansalaisten tasa-arvoisia mahdollisuuksia selviytyä muuttuvassa maailmassa sekä estää tiedollista ja taidollista syrjäytymistä. Tavoitteena on kansalaisten tietoyhteiskunta. Siksi erilaisilla hankkeilla kansalaisia koulutetaan käyttämään uutta informaatio- ja kommunikaatioteknologiaa. Jotta kansalaisten mahdollisuudet kehittää tietoyhteiskunnan vaatimia taitojansa sekä hyödyntää tietoyhteiskunnan mahdollisuuksia olisivat myös todellisuudessa olemassa, edellytyksenä on, että kansainvälisestäkin arvostettu kirjastoverkkomme on osa tätä hanketta. Nykyisillä resursseilla näin ei ole käymässä. Määrärahaa on syytä korottaa 4 milj. euroa tästä syystä.

TAA 714/2003 vp — Minna Sirnö /vas ym.

Emme ole hyväksyneet hallituksen esitykseen HE 145/2003 vp sisältyvää 689 000 euron vähennystä. Katsomme, että myös tältä osin kuntataloutta on vahvistettava.

Ehdotamme,

että momentille 29.90.30 otetaan ylimääräisenä lisäyksenä 4 689 000 euroa, mistä 4 000 000 euroa tietoyhteiskuntahanketta tukevien ja kansalaisten tasa-arvoisuutta lisäävien julkisten asiakaspäätteiden ja laajakaistayhteyksien hankkimiseen yleisiin kirjastoihin.

51. Apurahat taiteilijoille, kirjailijoille ja kääntäjille (arviomääräraha)

Taide on kautta aikojen elänyt taiteenrakastajien tukemana. Menneitten vuosisatojen meseenaaatetta on kuitenkin tänään vaikea löytää kulttuuriamme rahoittamaan. Eikä harvinainen kiellemme, omaleimainen kulttuurimme ja vähäluokkuinen kansamme luo todellista pohjaa kaupallistuneelle tai ylikansalliselle kulttuurituotannolle. Siksi yhdentyvässä Euroopassa ja pienentyvässä maailmassa julkinen tuki kulttuurille on tärkeämpää kuin koskaan.

Me suomalaiset arvostamme aikaisempien vuosikymmenten menehtyneitä mestareitamme ja luomme omaa identiteettiämme näiden mestareiden varaan. Jotta myös tulevaisuudessa meillä on oman aikamme mestareita ihailtavaksi, meidän on varmistettava, että myös tänään on eläviä taiteilijoita.

Eläviä taiteilijoita ei kuitenkaan ole, elleivät mahdollisuudet työskennellä, elää tai vaikkapa sairastaa ja jäädä ansaitulle eläkkeelle ole olemassa myös taiteen ammattilaisille. Esittämälämme määrärahalla on tarkoitus nostaa valtion taiteilija-apurahavuosien määrä hallituksen esittämästä 445:stä 470:een.

Viite: TAA 715/2003 vp — Minna Sirnö /vasym.

Ehdotamme,

että momentille 29.90.51 otetaan lisäyksenä 738 000 euroa taiteilija-apurahavuosien määrän nostamiseen 445:stä 470:een.

Pääluokka 31

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖN HALLINNONALA

24. Tiehallinto

21. Perustienpito (siirtomääräraha 2 v)

Tiestön kunto heikkenee valtakunnallisesti huolestuttavaa vauhtia. Varsinkin alemmanasteisen tiestön kunto on heikentynyt viime vuosina voimakkaasti Tiehallinnon selvitysten mukaan. Syynä tähän ovat riittämättömät investoinnit perustienpitoon ja peruskunnostukseen. Monen tärkeän hankkeen aloittaminen on lykkääntymässä riittämättömien määrärahojen takia. Lisäksi alueelliset erot kasvavat, mistä varsinkin harvaan asutuilla seuduilla elävät ihmiset ovat joutuneet kärsimään.

Hallitusohjelmassa todetaan, että Suomen liikenneverkkojen kunto ja pääoma-arvo tulee säilyttää. Valtion talousarvioesityksessä vuodelle 2004 perustienpitoon varataan 558 miljoonan euron määräraha, joka suunnataan ensisijaisesti tiestön jokapäiväisen liikennöitävyyden, tieverkon kunnosta huolehtimisen ja liikenneturvallisuuden parantamiseen. Alimitoitettu määräraha johtaa siihen, ettei yhdyskuntarakenteen muutosten ja liikenteen kasvun synnyttämiin perustienpidon investointitarpeisiin voida vastata. Rahoitus ei mahdollista edes pienien uusien perustienpidon investointien käynnistämistä.

Kuten liikennevaliokunnan lausunnossa todetaan, liikenneturvallisuudelle asetetut tulostavoitteet voivat vakavasti vaarantua tieverkon huonon kunnon takia.

Tieverkon rapistuminen uhkaa muodostua elinkeinoelämän kehityksen jarruksi. Uuden yritystoiminnan ja uusien työpaikkojen syntyminen kasvukeskusten ulkopuolelle edellyttää toimivaa liikenneverkostoa. Samoin kasvukeskuksissa henkilö- ja tavaraliikenteen kehittämistarpeet edellyttävät perustienpidon investointien lisäämistä nykyisestä tasosta aluksi 50 000 000 eurolla ja tason nostamista seuraavissa talous-

arvioissa asteittain, jotta tiestöä voidaan kestäväällä tavalla kehittää järkevästi.

Perustienpidon tarpeita arvioitaessa ei ole riittävästi huomioitu yleistä kustannustason nousua, joka on syönyt tiemäärärahojen lievät korotukset viime vuosina. Hankkeiden jäädyttäminen samaan aikaan kasvavien liikennemäärien kanssa lisää turvallisuusriskejä. Mitä nopeammin uusia hankkeita saadaan käyntiin, sitä suurempia säästöjä voidaan saavuttaa pitkässä juoksussa.

Viite: TAA 150/2003 vp — Matti Kangas /vas ym.

Ehdotamme,

että momentille 31.24.21 otetaan lisäyksenä 50 000 000 euroa perustienpitoon

30. Merenkululaitos

77. Väyläverkoston kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Teollisuuden kuljetusten ja kilpailukyvyyn kannalta on välttämätöntä kehittää väyläverkostoa. Myös valiokunta toteaa tämän tarpeen, mutta ei esitä lisäystä Tornion ja Raahen väylien kehittämiseen. Tornion väylien syventäminen palvelisi Tornion terästehtaan laajentumista kuljetustarpeen moninkertaistuessa. Raahen väylän syventäminen 2 metrillä antaisi mahdollisuuden vaihtaa kuljetuksissa alustyyppiä, jolloin kuljetukset tulevat edullisemmiksi. Myös valiokunta tunnustaa näiden pikaisen kehitystarpeen, mutta ei osoita tarkoitukseen määrärahaa.

Ehdotamme

että momentille 31.30.77 otetaan lisäyksenä 5 000 000 euroa Tornion ja Raahen väylien kehittämiseen.

40. Ratahallintokeskus

21. Perusradanpito (siirtomääräraha 2 v)

Pääministeri Vanhasen hallituksen ohjelmassa todetaan, että hallituksen politiikka nojaa kestävään kehitykseen. Raideliikenne on vähän saatuttavana, energiataloudellisena ja turvallisenä liikennemuotona kestävä kehityksen mukaista. Rataverkon perusparannusluonteisiin korvausinvestointeihin varattu rahoitus on tällä vuosikymmenellä vähentynyt merkittävästi. Huono kehitys on johtanut liikennerajoitusten uudelleen lisääntymiseen vastoin hallitusohjelman radanpidon palvelutason tavoitetta. Valtion talousarvioesityksessä vuodelle 2004 korvausinvestointien kokonaissumma on enää 106,4 miljoonaa euroa. VR on laskenut tämän kattavan noin 60 prosenttia tarpeesta.

Puuttuva rahoitus hidastaa merkittävästi useiden rataosuuksien perusparannuksia, kasvattaa turvallisuusriskejä ja heikentää liikenteen täsmällisyyttä. Työllisyys vaikeutuu ja uudet lomautukset alkavat ensi vuonna, jollei määrärahaa koroteta. Perusradanpidon rahoitus on saatava kestäväälle ja pitkäjänteiselle tasolle. Lisätalousarviot ja yksittäiset määrärahalisäykset eivät toimi.

Heikkokuntoisilla rataosuuksilla joudutaan myös lisäämään nopeusrajoituksia. On selvää, etteivät nämä heikennykset voi olla vaikuttamatta asiakastytyväisyyteen ja junaliikenteen imagoon ja matkustajamääriin. Heikkokuntoisesta rataverkosta aiheutuu VR:lle vuosittain kymmenien miljoonien eurojen menetykset mm. hitaista aikatauluista johtuvien markkinaosuuksien menetyksien ja tavaraliikenteen alhaisten akselipainojen takia.

Ensi vuodeksi esitetty määräraha ja hallituksen määrittelemä menokehitys johtavat väistämättä siihen, että koko nykyistä rataverkkoa ei voida pitää tehokkaasti ja turvallisesti liikennöitävässä kunnossa, vaan pitkällä aikavälillä lähes kolmannes siitä on lakkautettava. Rataverkon kunto heikkenee ja yli-ikäisten rataosien määrä kasvaa. Liikennerajoitukset kolminkertaistuvat verrattuna nykyiseen.

Myös kehittäminen hidastuu. Esimerkiksi nopeustaso jää nostamatta 140 kilometriin tunnissa Jyväskylä—Pieksämäki-välillä.

Viite: TAA 802/2003 vp — Kari Uotila /vas ym.

Ehdotamme,

Että momentille 31.40.21 otetaan lisäyksenä 40 000 000 euroa rataverkon perusparannusluonteisiin korvausinvestointeihin.

60. Joukkoliikenteen palvelujen ostot, korvaukset ja tuet

63. Joukkoliikenteen palvelujen osto ja kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Vuoden 2003 talousarviossa määräraha oli 83 milj. euroa, mutta vuodeksi 2004 Vanhasen hallitus esittää enää vain 79,3 milj. euroa. Hallituksen joukkoliikenteen tukea koskeva esitys johtaa merkittäviin liikenteen supistuksiin. Ympäristön kannalta on kuitenkin välttämätöntä, että joukkoliikenteen tuki pidetään sellaisena, että vuorojen supistuksiin ei jouduta.

Valiokunta on tyytynyt Vanhasen hallituksen joukkoliikennepalveluiden rajuun heikentämiseen. Tämä on vakava isku aluepolitiikalle. Bussiliikenteessä tämä merkitsee jopa 400 päivittäisen ostovuoron lopettamista vuoden 2004 aikana ja edelleen 200 ostovuoron lakkauttamista vuoden 2005 aikana. On pelättävissä, että käytännössä lakkautettavien bussivuorojen määrä nousee vielä tästäkin, sillä ostovuorot ovat usein osana laajempia autokiertoja. Liikenne- ja viestintäministeriö ja lääninhallitukset ovat tehneet selvityksen, jonka mukaan talousarvioesitykseen tarvitaan bussi- ja taksivuorojen ostoon 3,1 miljoonan euron suuruinen lisärahoitus.

VR:n mukaan liikenteen ylläpitämisen tarve on ensi vuonna 39 miljoonaa euroa. Valtion talousarvioesityksessä vuodelle 2004 ostomäärärahaesitys on vain 37,5 miljoonaa euroa. Momentin perusteluiden mukaan tarkoituksena on junaliikenteen ostojen sopeuttaminen 37 miljoonan euron tasoon vuoteen 2005 mennessä. Tämä

merkitsisi vuoteen 2003 verrattuna keskimäärin 15 junan poistamista ostolistalta ja sitä, että vuonna 2004 poistettaisiin keskimäärin 10 junaa.

Määrärahan leikkaus olisi johtanut liikenteen supistamiseen siten, että henkilöliikenne lakkautetaan kokonaisilta rataosilta. Määrärahat on kuitenkin saatava pysyvästi korkealle tasolle, riittävää ei ole, että niitä korotetaan kertaluonteisesti tai lisätalousarvioissa.

Valiokunnassa määrärahaa on korotettu niin, että se auttaa turvaamaan henkilöliikenteen oston pääosin. Pääkaupunkiseudulle, Turkuun tai Tampereelle ei sen sijaan ole varauduttu osoittamaan määrärahaa. Näillä alueilla on jouduttu korottamaan lippujen hintoja ja heikentämään tasoa. Tämä on johtamassa kierteeseen, jossa käytäjämmäärät vähenevät, mikä johtaa palvelujen heikentymiseen ja lippuhintojen tason nostoon. Siksi on tarpeen osoittaa joukkoliikennetukea näille alueille.

Viite: TAA 200/2003 vp — Matti Kauppila /vas ym. (linja-autoliikenne) ja TAA 787/2003 vp — Pentti Tiisanen /vas ym. (junaliikenne).

Ehdotamme,

että momentille 31.60.63 otetaan lisäyksenä 4 600 000 euroa pääkaupunkiseudun, Tampereen ja Turun joukkoliikenteen lipputukeen sekä paikallisliikenteen valtionavustukseen ja haja-asutusalueiden joukkoliikennepalvelujen tason turvaamiseen.

Pääluokka 32

KAUPPA- JA TEOLLISUUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

30. Yrittäjyyspolitiikka

Hallitus on ottanut yhdeksi politiikkaohjelmakseen yrittäjyyden politiikkaohjelman. Tavoitteena elinkeinopolitiikassa on edistää talouskasvua ja työllisyyttä, monipuolistaa tuotantorakennet-

ta sekä tukea vakaata aluekehitystä ja turvata Suomen kansainvälistä kilpailukykyä. Tavoitteet ovat oikeita, mutta ovatko toimenpiteet riittäviä tavoitteiden saavuttamiseksi? Poliittikaohjelmassa todetaan, että kansalaisten valmiuksia ryhtyä yrittäjiksi lisätään yrittäjyyskasvatukseen ja -koulutuksen keinoin sekä liiketoimintaosaamista vahvistamalla. Liiketoimintaosaamisen haaste on kuitenkin huomattavasti laajempi ja olennainen Suomen kansainvälisen kilpailukyvyn turvaamiseksi. Siksi esitämme, että eduskunta edellyttää, että yrittäjyyden poliittikaohjelmaan lisätään maininta liiketoimintaosaamisen laaja-alaisesta kehittämisohjelmasta.

Ehdotamme,

että luvun 32.30 perusteluissa lausutaisiin:

Vastalauseen lausumaehdotus

Eduskunta edellyttää, että hallitus lisää yrittäjyyden poliittikaohjelmaan liiketoimintaosaamisen laaja-alaisen kehittämisohjelman laatimisen.

60. Energiapolitiikka

40. Energiatuki (arviomääräraha)

Hallitus ei ole turvannut taloudellisia edellytyksiä tehokkaille toimille energiatalouden kehittämiseksi ympäristömyönteiseksi ja uusiutuvan energian käyttöönotolle, joita eduskunta edellytti hyväksyessään periaatepäätöksen viidennestä ydinvoimalasta. Tätä vaatii myös eduskunnan vuonna 2001 hyväksymä Kansallinen ilmasto-ohjelma.

Edelleenkin demonstraatiotukea ei ole energiatuen osana. Demonstraatiotuki on erityistukimuoto energiahankkeelle, jonka tukemiseen valtiovalta osallistuu tavallista suuremmalla suhteellisella osuudella hankkeen sisältämien erityisarvojen vuoksi. Tällaisia ovat mm. uusiutuvien energialähteiden, kuten bioenergian ja tuulivoiman energiatehokkuutta lisäävät hankkeet, jotka voimaperäisemmin vähentävät kasvihuonekaasupäästöjä ja uusiutumattomien luonnonvarojen käyttöä.

Demonstraatiotuella voi olla merkittäviä työllisyysvaikutuksia. Tuki edistää sellaista energiantuotantoa, joka lisää työllisyyttä ja myös avaa mahdollisuuksia vientiin.

Viite: TAA 789/2003 vp — Pentti Tiusanen /vas ym.

Ehdotamme,

että momentille 32.60.40 otetaan lisäyksenä 7 000 000 euroa energiatuen lisäämiseen ja demonstraatiotuen sisällyttämiseen talousarvioon.

Pääluokka 33

**SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN
HALLINNONALA**

Lasten ja alle 16-vuotiaiden nuorten hoidon tarpeen tulee olla hoitomuotojen valinnan lähtökohta. Hoidon piirissä tulisi olla koko perheen. Ensijainen vastuu lasten ja nuorten psykiatriasta hoidosta kuuluu kunnille. Valtion on pidettävä huolta siitä, että kunnilla on riittävät voimavarat. Elleivät kunnat itse pysty turvaamaan riittäviä palveluja, ne voivat ostaa palveluja yksityiseltä sektorilta. Järjestelmän tulee toimia siten, että kaikki hoitoa tarvitsevat saavat sitä sosiaalisesta ja taloudellisesta asemasta sekä asuinpaikasta riippumatta. Siirtymävaiheessa on huolehdittava siitä, että potilaat eivät joudu kärsimään.

01. Sosiaali- ja terveysministeriö

21. Sosiaali- ja terveysministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Lapsen oikeuksien yleissopimus tuli kansainvälisesti voimaan 2. syyskuuta 1990. Sopimuksessa on määritelty eri valtioiden hyväksymät lapsen oikeudet. Suomi ratifioi sopimuksen kesäkuussa 1991. Lapsiasiainvaltuutetun viran tarpeellisuudesta on keskusteltu siitä lähtien, ja Suomi onkin pohjoismaista ainoa, jossa lapsiasiainvaltuutetun virkaa ei ole. Norja sai oman

virransa jo vuonna 1981 ja Islantikin jo vuonna 1995.

Huolimatta hallitusohjelmassa olevaa lupaus-
ta lapsiasiainvaltuutetun viran perustamisesta,
Vanhasen hallitus ei ole varannut määrärahaa
lapsiasiainvaltuutetun viran perustamista var-
ten. Lapsiasiainvaltuutetun viran perustaminen
olisi kuitenkin välttämätöntä lasten ja nuorten
oikeuksien toteutumisen kannalta yhteiskunnas-
sa. Lapsiasiainvaltuutetun tärkeimpiin tehtäviin
kuuluu lapsen oikeuksien kokonaisvaltainen
edistäminen yhteiskunnassa. Tehokkaasti toimi-
vassa järjestelmässä lapsiasiainvaltuutetun tulee
voida vaikuttaa myös lapsiin liittyvään lainsäädäntöön,
politiikkaan ja käytäntöihin sekä aktiivisesti
tehdä aloitteita.

Viite: TAA 110/2003 vp — Anne Huotari /vas
ym.

Ehdotamme,

*että momentille 33.01.21 otetaan li-
säyksenä 200 000 euroa lapsiasiain-
valtuutetun viran perustamiseen.*

15. Perhekustannusten tasaus

Jäljempänä vastalauseemme luvussa 33.32
olemme käsitelleet sitä seikkaa, että lapsilisän
korotus toimeentulotuen saajalle ei lisää tukea.

17. Työttömyysturva

51. Työttömyysturvalain mukainen perusturva
(arviomääräraha)

Useat sosiaalipolitiikan tutkijat ovat tulleet
köyhyysongelman ja työttömyyden rakenteen
arvioinneissaan siihen lopputulokseen, että työt-
tömyysturvan peruspäivärahan ja työmarkkina-
tuen korottaminen ovat paras lääke köyhyyden
ja syrjäytymisen torjumiseksi.

Työministeriön hallinnonalan luvun 34.06 pe-
rusteluissa valiokunnan enemmistö toteaa, että
toimeentulotuen saajista työttömyysturva on 48
prosentilla ensisijaisena tulon lähteenä ja kaikis-
ta työttömyysturvaa saavista selvästi yli puolet
saa joko työmarkkinatukea tai työttömyysturvan

peruspäivärahaa. Näiden etuuksien matala taso
on johtanut siihen, että suuri osa pitkäaikaistyöt-
tömistä joutuu täydentämään toimeentulotur-
vaansa kunnallisesta toimeentulotuesta. Valio-
kunta ei kuitenkaan esitä tasokorotusta.

Työttömyyden rakenne on muuttunut vai-
keaksi. Jo kolme viidesosaa kaikista työttömistä
joutuu tulemaan toimeen peruspäivärahalla tai
työmarkkinatuella. Pitkäaikais- ja toistuvais-
työttömien osuus on korkea, ja heidän sijoittu-
misensa työmarkkinoille on epätodennäköistä
ilman erityisiä tukitoimia. Myös ensi kertaa työ-
markkinoille tulevien taloudellinen asema on
heikko.

Työttömyyden aikaisen toimeentulon paran-
taminen on välttämätöntä, jotta mahdollisim-
man moni syrjäytymisuhan alla elävistä työttö-
mistä pysyisi työmarkkinoiden käytettävissä.
Työtön henkilö ei kykene suunnittelemaan pit-
käjänteisesti tulevaisuuttaan, mikäli hänen pe-
rusturvansa ei ole riittävä.

Talouden heikkojen kasvunäkymien vuoksi
mitään työllisyystilanteen äkillistä parantumista
ei ole näkyvissä lähitulevaisuudessa. Kokonais-
työttömyys voi kääntyä jopa kasvuun, jolloin ra-
kenteellisten työttömyysongelmien voidaan
olettaa kärjistyvän. Siitäkin syystä työmarkki-
noilla vaikeimmassa asemassa olevien tilannet-
ta tulee parantaa.

Viite: TAA 428/2003 vp — Markus Mustajär-
vi /vas ym.

Ehdotamme,

*että momentille 33.17.51 otetaan li-
säyksenä 4 000 000 euroa 1,70 euron
suuruisen korotuksen maksamiseksi
budjettiperusteisesti työttömyysturva-
lain mukaiseen peruspäivärahaan
1.7.2004 lukien.*

18. Sairausvakuutus

60. Valtion osuus sairausvakuutuslaista johtu-
vista menoista (arviomääräraha)

Vasemmistoliiton eduskuntaryhmä esittää pie-
nimpien äitiys-, isyys- ja vanhempainrahojen

korottamista samalle tasolle kuin työttömän henkilön perusturva.

Suomessa syntyy lapsia vuosittain noin 55 000. Tästä määrästä äitejä noin neljäsosalla äitiyspäivärahan tai vanhempainrahan määrä on pienempi kuin työttömyysturvan peruspäivärahan määrä. Lapsiperheiden tukeminen taloudellisesti on perusteltua tulevaisuuden kannalta. Jo nyt monet äitiyttä suunnittelevat siirtävät perheen perustamista saadakseen ensin työn tuoman taloudellisen turvan. Tämä on johtanut osittain siihen, että ensisynnyttäjien keski-ikä on noussut. Samalla tavoin äitiyspäivärahan pienuus ajaa perheitä sosiaalsiin ja taloudellisiin vaikeuksiin.

Lapsiperheiden taloutta rasittavat usein lastenhoitokustannusten lisäksi monet muut kustannukset, muun muassa korkeat asumiskustannukset, opintolainat ja päivähoidon maksut. Suurin perheiden ongelma on kuitenkin äitiys- ja vanhempainrahan vähimmäistason alhaisuus.

Perustuslain mukaan jokaisella on oikeus perustoimeentulon turvaan työttömyyden, sairauden, työkyvyttömyyden ja vanhuuden aikana sekä lapsen syntymän ja huoltajan menetyksen perusteella. Tämänhetkinen äitiys-, isyys- tai vanhempainrahan taso ei täytä perustoimeentulon tasoa. Edellä esitetyn perusteella ehdotamme äitiys-, isyys- ja vanhempainrahan tasoa korotettavaksi peruspäivärahan tasolle.

Viite: TAA 111/2003 vp — Anne Huotari /vas ym.

Ehdotamme,

että momentille 33.18.60 otetaan ylimääräisenä lisäyksenä 35 000 000 euroa äitiys-, isyys- ja vanhempainrahan vähimmäistason korottamiseen budjetitiperusteisesti peruspäivärahan tasolle.

19. Eläkevakuutus

60. Valtion osuus kansaneläkelaista johtuvista menoista (arviomääräraha)

Kansaneläkkeen määrään tehtiin vuoden 1984 jälkeen ensimmäinen tasokorotus 1.6.2001 va-

semmistoliiton tavoitteen mukaisesti. Sen jälkeen pienimpien eläketulojen varassa elävät eivät ole saaneet käteen jäävään tuloon lisää veronalennustenkaan muodossa, joita erityisesti nykyinen hallitus jakaa etupainotteisesti suurituloisille. Nykyisellään kansaneläke ei riitä turvaamaan tarpeellista perustoimeentuloa. Sen vuoksi on välttämätöntä tehdä kansaneläkkeisiin 18 euron tasokorotus jo ensi vuoden aikana. Verovähennyksen noustessa kansaneläkkeen myötä ulottuu korotuksen vaikutus käteen jäävään verolla vähennettyyn tuloon myös muihin kuin vain pelkkää kansaneläkettä saaviin.

Kansaneläkkeen merkitys on suuri pienipalkkaisille, usein naisille, pienyrittäjille, palkaton kotityötä tekeville ja niille, joilla on epäyhtenäinen ja katkonainen työhistoria, kuten pitkäaikaistyöttömillä, omaishoitajilla ja patkätöyten tekijöillä. Epätyypillisiä työsuhteita on yhä enemmän, ja näin kansaneläke tulee olemaan edelleen merkittävä pienituloisten eläketurvan taakajana.

Viite: TAA 567/2003 vp — Iivo Polvi /vas ym.

Ehdotamme,

että momentille 33.19.60 otetaan ylimääräisenä lisäyksenä 74 000 000 euroa 18 euron suuruisen lisän maksamiseksi budjetitiperusteisesti kansaneläkkeisiin kuukausittain 1.7.2004 lukien.

32. Kuntien järjestämä sosiaali- ja terveydenhuolto

30. Valtionosuus kunnille sosiaali- ja terveydenhuollon käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Toimeentulotuen asumiskustannusten omavastuuosuus

Kun vuonna 1997 säädettiin laki toimeentulotuesta, toimeentulotukeen tehtiin samalla merkittävä huononnuksen ottamalla käyttöön asumiskustannusten ns. omavastuuosuus. Se on laissa ilmaistu säännöksellä, jonka mukaan toimeen-

tulotuen perusosaan sisältyy 7 prosenttia tarpeellisen suuruudesta asumistukilain 6 §:ssä taroitettujen asumismenojen määrästä.

Asumiskulujen omavastuuosuuden sisällyttäminen toimeentulotuen normilaskelmaan oli osa Lipposen ensimmäisen hallituksen kannustineloukkutyöryhmän esitystä. Alun perin esitettiin 20 prosentin omavastuuta, mutta vasemmistoliiton eduskuntaryhmän vaatimuksesta budjettiriihessä omavastuuta pienennettiin 7 prosenttiin. Asumiskulujen omavastuuosuuden sisällyttämistä toimeentulotukimenoihin ajaneet perustelivat toimeentulotuen perusosan leikkausta työllistämiskynnyksen alentamisella ja sillä, että toimeentulotukea saavat hakeutuisivat uudistuksen jälkeen pienempiin asuntoihin asumismenojensa pienentämiseksi.

Käytäntö on vastaansanomattomasti osoittanut, ettei lain muutoksella ole saavutettu sille asetettuja tavoitteita. Sen sijaan sillä on vaikeutettu voimakkaasti ja kohtuuttomasti kaikkein heikoimmassa asemassa olevien ihmisten elämää ja heitä auttamaan pyrkivien kuntien sosiaalityöntekijöiden päivittäistä työtä. Myös sosiaali- ja terveystieteiden tutkimukset on todennut tilanteen ongelmallisuuden lausueissaan hallituksen vuoden 2002 toimintakertomuksesta mm. "Valiokunta pitää edelleen tarpeellisenä toimeentulotukea saavien aseman parantamista, jolloin esimerkiksi tulisi tarkastella toimeentulotuen määrää alentavasti vaikuttavan asumiskustannusten omavastuun asianmukaisuutta."

Edellä sanotuista syistä johtuu, että lakia olisi mielestämme korjattava poistamalla sen 7 §:n 2 momentista asumiskustannusten omavastuuosuutta koskeva määräys. Tästä muutoksesta kunnille aiheutuu kustannuksia yhteensä 42 miljoonaa euroa vuodessa.

Viite: TAA 852/2003 vp — Erkki Virtanen /vas ym.

Ensimmäisestä lapsesta maksettavan lapsilisän etuoikeuttaminen toimeentulotukea määriteltäessä

Eduskunta hyväksyi hallituksen esittämän korotuksen lapsilisiin ensimmäisen lapsen osalta 10 euroa kuussa ja yksinhuoltajille kolmen euron

korotuksen. Lapsilisien korottaminen tulee varmasti tarpeeseen monissa pienituloisissa perheissä. Hallituksen näkemyksen mukaan lapsilisien korottaminen vähentää lapsiperheiden köyhyyttä, joka on laman jälkeisinä vuosina lisääntynyt huomasti Suomessa. Lapsilisien korottaminen ei kuitenkaan valitettavasti vaikuta kaikista huonoimmassa taloudellisessa tilassa elävien lapsiperheiden arkeen.

Valtioneuvoston päätöksellä toimeentulotuen perusosan määräytymisperusteita muutettiin 1.1.1994 alkaen siten, että lapsilisät otetaan perheen tuloina huomioon toimeentulolaskelmaa tehtäessä. Käytännössä tämä tarkoittaa, että toimeentulotuella kuitataan lapsilisät.

Joka kymmenes lapsi elää nykyisin perheessä, joka joutuu turvautumaan toimeentulotukeen. Monet toimeentulotuen varassa elävät perheet ovat taloudellisesti todella tiukoilla. Pitkän ajan kuluessa toimeentulotuella eläminen aiheuttaa lapsiperheiden syrjäytymistä. Vaikka pelkillä suurilla tuloilla ei välttämättä kasvateta tasapainoisia ja hyvinvoivia lapsia, alituinen niukkuus on kuitenkin hyvin suuri riskitekijä.

Jos köyhyys on pitkäaikainen tai pysyvä tila, se koettelee sekä aikuisten että lasten voimia. Toimeentulopulmat painavat myös lasten mieltä, eivätkä työttömien lapset usein usko itsekään saavansa työpaikkaa. Vakavimmin rahan puute vaikuttaa vanhempien jaksamiseen ja perheen ilmapiiriin. Synkeys lisää lasten käytösongelmia, masennusta ja alkoholin käyttöä, joiden hoito tulee kalliiksi verrattuna perheen tukemiseen ajoissa.

Kunnallista toimeentulotukea saavien perheiden ensimmäisestä lapsesta maksettava lapsilisä on laskettava perheen etuoikeutetuksi tuloksi, jolloin se ei vähennä perheen saamaa toimeentulotukea. Näin kaikkein pienituloisimpien perheiden tulot kasvavat ensimmäisen lapsen saaman lapsilisän verran eli noin 90 euroa. Vasta tämän muutoksen jälkeen kaikista pienituloisimmat perheet olisivat myös oikeutettuja saamaan hallituksen kaavailemat korotukset ensimmäisestä lapsesta maksettaviin lapsilisiin.

Käsitellessään lapsilisän korottamista valiokunta myöntää luvun 33.15 perusteluissa, että

toimeentulotukea tarvitsevan lapsiperheen saama tuki ei parane, koska lapsilisät otetaan huomioon toimeentulotuen määrää laskettaessa. Valiokunta pitää tilannetta kohtuuttomana, mutta tyytyy tältä osin asianomaisessa luvussa esittämään suhteellisen pyöreää lausumaa, johon toki olemme sinänsä yhtyneet. Katsomme kuitenkin, että asiassa tulisi edetä jo tämän talousarvion yhteydessä.

Viite: TAA 401/2003 vp — Annika Lapintie /vas ym.

Valtionosuuden indeksitarkistus

Hallitus esitti valtionosuuden perusteena oleviin laskennallisiin kustannuksiin vain osittaisen indeksitarkistuksen 75 prosentin suuruisena kustannusten noususta, vaikka kuntien talouden arvioidaan olevan koko kehyskauden alijäämäinen. Näin kuntien on maksettava kustannusten nousu täysimääräisenä.

Palvelujen tarve on väestön ikääntymisestä johtuen edelleen lisääntyvä, mikä aiheuttaa kunnille kasvavia kuluja. Samaan aikaan kuntien tulisi suoriutua niukoissa oloissa mm. hoitotakuusta. Jo nyt viisikymmentä kuntaa on korottanut veroprosenttia vuodeksi 2004, ja sen lisäksi tiedossa on, että monet kunnat nostavat prosenttia kunnallisvaalien jälkeen selviytyäkseen lakien asettamista palvelujen tarjoamisvelvoitteista. Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja on monissa kunnissa karsittu, mikä on tapahtunut usein henkilöstöä vähentämällä ja jonoja kasvatamalla.

Viite: TAA 263/2003 vp — Mikko Kuoppa /vas ym., jossa ehdotetaan 18 milj. euron lisäystä varsinaiseen budjettiesitykseen nähden.

Kun emme ole hyväksyneet hallituksen esitykseen HE 145/2003 vp sisältyvää 21 milj. euron vähennystä, on lisäystarve mietintöön nähden kaikkiaan 39 milj. euroa.

Ehdotamme,

että momentille 33.32.30 otetaan ylimääräisenä lisäyksenä 42 000 000

euroa toimeentulotuen asumismenojen omavastuuosuuden poistamisesta kunnille aiheutuvien kustannusten kattamiseen.

Samalle ehdotamme

momentin perusteluissa lausuttavaksi:

Vastalauseen lausumaehdotus

Eduskunta edellyttää, että hallitus antaa pikaisesti eduskunnalle ehdotuksen toimeentulotuen asumismenojen omavastuuosuuden poistamisesta.

Edelleen ehdotamme,

että momentille 33.32.30 otetaan ylimääräisenä lisäyksenä 35 000 000 euroa toimeentulotuen määräytymisperusteiden muuttamiseen perheen ensimmäisestä lapsesta maksettavan lapsilisän osalta.

Samalle ehdotamme

momentin perusteluissa lausuttavaksi:

Vastalauseen lausumaehdotus

Eduskunta edellyttää, että hallitus antaa pikaisesti eduskunnalle ehdotuksen toimeentulotuen määräytymisperusteiden muuttamisesta niin, että ensimmäisestä lapsesta maksettavaa lapsilisää ei oteta huomioon toimeentulotuen suuruutta määrittäessä.

Lisäksi ehdotamme,

että momentille 33.32.30 otetaan ylimääräisenä lisäyksenä 39 000 000 euroa sosiaali- ja terveydenhuollon indeksitarkistusten tekemiseksi täysimääräisinä ja kuntatalouden aseman vahvistamiseksi.

Pääluokka 34

TYÖMINISTERIÖN HALLINNONALA

06. Työvoimapolitiikan toimeenpano

29. (34.06.02, 25 osa, 27, 29, 30, 50 osa, 63 ja 65) Työllistämis-, koulutus- ja erityistoimet (arviomääräraha)

Työllistämistuki kunnille ja kuntayhtymille sekä työllistäminen valtionhallintoon

Palkkaperusteisia työllistämistukia valtiolle, kunnille ja kuntayhtymille on vähennetty viime eduskuntakausilla sillä perusteella, että työttömyystilastot ovat parantuneet. Tilastojen kaudistuessaa määrärahoja onkin vähennetty seuraavasti: Kun tilinpäätöksen mukaan palkkaperusteisiin työllistämistukiin vuonna 1998 käytettiin valtion varoja yhteensä 282 miljoonan euron edestä, niin vuonna 2001 ne olivat tilinpäätöksen mukaan puolittuneet 141 miljoonaan euroon. Ensi vuodelle on tarjolla enää 112 miljoonaa euroa.

Perusteita määrärahan alentamiseen alkuperäisestä syystä ei enää ole, koska työttömyys ei enää laskekaan entiseen tahtiin, vaan päinvastoin työttömyyden lasku on jo viime vuonna lähes pysähtynyt ja nähtävissä on, että uhkana onkin työttömyyden lähteminen uuteen nousuun. Siksi on perusteltua korottaa määrärahaa aiempien vuosien tasolle varsinkin siksi, että pitkäaikaistyöttömien määrä on pysynyt viime vuosina itsestään korkeana osoittamatta juuri lainkaan laskun merkkejä.

Esitämmekin pitkäaikaistyöttömien työllistämistä kunnan töihin kunnan palkalla sen sijaan, että nyt esitetään kuntouttavan työtoiminnan varjolla työmarkkinatukilaisten työllistämistä yhden euron lisäkiihokkeella osaksi valtion käytännössä järjestämää uutta matalapalkka-armeijaa.

Esittämämme 30 miljoonan euron lisämäärärahasta olisi tarkoituksenmukaista käyttää 20 miljoonaa euroa kuntien ja kuntayhtymien palk-

kaperusteisiin työllistämistukiin ja loput 10 miljoonaa euroa valtion vastaaviin tukiin.

Viite: TAA 573/2003 vp — Veijo Puhjo /vas ym.

Omatoimisuusavustus

Työttömyys on edelleen maamme vakavin ongelma. Lähitulevaisuudessa työvoimastamme niin yksityisellä kuin julkisellakin sektorilla on jäämässä eläkkeelle valtava määrä työntekijöitä. Suuri haaste tulee olemaan, miten nyt työttömänä olevat henkilöt työllistyvät eläköityvien tilalle. Myös uusien työpaikkojen täyttäminen nyt työttömänä olevista on vaikeaa, mikäli työttömänä olevat ihmiset syrjäytyvät työelämästä ja muustakin yhteiskunnallisesta toiminnasta. Näin voi tapahtua, jos työttömyysaikana ihmisellä ei ole sopivaa sosiaalista ympäristöä, jossa hän voisi osallistua ja vaikuttaa sekä omiin että yhteisiin asioihin.

Työttömien yhdistykset ovat yksi tärkeä sosiaalinen yhteisö työttömille. Sen lisäksi, että työttömien yhdistykset antavat vertaistukea työttömille, monet niistä myös työllistävät paljon pitkään työttöminä olleita ihmisiä. Yhdistysten järjestämä ruokailu on yksi tärkeä osa niin fyysistä kuin psyykkistäkin ehkäisevää terveydenhoitoa. Monissa yhdistyksissä on myös terveydenhoitajan palveluja, joista on erittäin hyviä kokemuksia.

Työttömien yhdistysten toiminnan jatkuvuuden kannalta on tärkeää, että rahoitus toiminnanjohtajan palkkaamiseen on kunnossa. Nyt tilanne vaihtelee eri TE-keskusten alueilla. Omatoimisuusavustusta on käytetty toiminnanjohtajien palkkaukseen, mutta kaikkein aktiivisimpiinkin yhdistyksiin sitä ei syystä tai toisesta ole riittänyt. Tämän aloitteen tarkoitus on taata omatoimisuusavustukseen rahoitus niin, että jokaiseen toimivaan yhdistykseen voidaan palkata toiminnanjohtaja ja isoimpiin yhdistyksiin, jotka työllistävät työntekijöitä, voidaan palkata myös henkilö, joka hoitaa työnantajavelvoitteita johtuvat paperityöt.

Viite: TAA 112/2003 vp — Anne Huotari /vas ym.

Ehdotamme,

että momentille 34.06.29 otetaan lisäyksenä 37 000 000 euroa, mistä 30 000 000 euroa työllistämistukeen kunnille ja kuntayhtymille sekä työllistämiseen valtionhallintoon ja 7 000 000 euroa omatoimisuusavustukseen työttömien yhdistysten toiminnan turvaamiseksi.

52. Työmarkkinatuki (arviomääräraha)

Yhdistelmätuki

Köyhyydestä, joka lisääntyi 1990-luvulla laman ja siihen liittyneiden ratkaisujen myötä, uhkaa tulla Suomessa pysyvä ongelma. Toimeentulotukea saavien määrä on vakiintumassa korkealle tasolle. Vuonna 2002 toimeentulotuen piirissä oli 262 000 kotitaloutta ja 440 000 henkeä, eikä vähennystä edelliseen vuoteen juuri tapahtunut. Jos pienituloisuuden rajana pidetään 60 prosenttia mediaanitulosta, pienituloisten osuus oli 10,80 prosenttia vuonna 2001. Vuonna 1990 vastaava osuus oli 7,9 prosenttia. Pitkäaikaistyöttömyyttä ei ole nujerretty, ja useat kymmenentuhannet ihmiset ovat syrjäytymässä työmarkkinoilta. Tässä tilanteessa tarvitaan uusia sosiaali- ja työvoimapolitiittisia ratkaisuja köyhyyden ja syrjäytymisen estämiseksi.

Vuodesta 1998 lähtien työmarkkinatuki on voitu tietyin ehdoin maksaa työnantajalle tukena palkkauskustannuksiin osana ns. yhdistelmätukea ja nyttemmin yhdistelmätukikokeilussa myös sellaisenaan ilman työllistämistukea. Tästä säädetään nyt työttömyysturvalaissa (1290/2002) ja julkisesta työvoimapalvelusta annetussa laissa (1295/2002). Yhdistelmätukea voidaan myöntää kunnille ja yksityisille työnantajille, mutta ei valtion laitoksille, ja se on tarkoitettu ensi sijassa työmarkkinatuella pudonneiden pitkäaikaistyöttömien työllistämiseen.

Yhdistelmätukeen sisältyvä työllistämistuki on korkeintaan normaalin työllistämistuen suuruinen eli 19,85 euroa päivässä. Kun täysi työmarkkinatuki ilman lapsikorotuksia on 23,02 euroa päivältä, voidaan laskea, että yhdistelmä-

tuki on yleensä korkeintaan noin 920 euroa kuukaudessa. Koska tällä voidaan peittää kaikki palkkauskustannukset, myös eläke- ja muut sosiaaliturvamaksut, yhdistelmätuella työllistetyntyöntekijän ansiotaso on yleensä hyvin alhainen.

Yhdistelmätuen osuus työllisyyspolitiikassa on kasvanut viime vuosina. Se on korvannut normaalia palkkaperusteista työllistämistukea. Yhdistelmätuella sijoitettujen palkat ovat kuitenkin usein pienet, ja suurelta osin kyse on hyvin pienipalkkaisesta osa-aikatyöstä. Tämä johtuu ainakin osittain tuen ehdoista, jotka mahdollistavat palkkauskustannusten rajoittamisen tuen määrään. Yhdistelmätukea käytetään työllistämiskeinona paljon ns. kolmannella sektorilla, jossa työnantajalla ei ole juuri mahdollisuuksia omaan rahoitusosuuteen palkkauskustannuksissa. Vaarana on, että järjestelmä synnyttää eräänlaiset C-luokan työmarkkinat, joissa palkkataso ja työehdot ovat tavanomaista huonommat. Tätä kuvaa vahvistaa myös se, että työttömyysturvan työssäoloehdon karttumista on rajoitettu yhdistelmätukitöissä.

Yhdistelmätuella voisi olla myönteisempi osuus pitkäaikaistyöttömien työllistämässä ja heidän toimeentulonsa vahvistamisessa, jos järjestelmän ehtoja kehitetään. Yksi keino tähän olisi yhdistelmätuen tason kohottaminen. Se voisi tapahtua siten, että työmarkkinatuki maksetaan korotettuna silloin, kun se maksetaan työnantajalle tukena palkkauskustannuksiin. Tämä kannustaisi työnantajia paremmin palkattujen töiden järjestämiseen ja lisäisi muutenkin järjestelmän houkuttelevuutta. Kohtuullisena korotusprosenttina voisi olla 30.

Jos yhdistelmätuen piirissä on keskimäärin noin 15 000 työllistettyä, voidaan arvioida, että yhdistelmätukeen sisältyvän työmarkkinatuen korottaminen 30 prosentilla merkitsee valtion talousarviossa noin 27 miljoonan euron lisämenoa.

Viite: TAA 764/2003 vp — Esko-Juhani Tenilä /vas ym.

Työmarkkinatuki

Useat sosiaalipolitiikan tutkijat ovat tulleet köyhyysongelman ja työttömyyden rakenteen ar-

vioinneissaan siihen lopputulokseen, että työmarkkinatuen ja työttömyysturvan peruspäivärahan korottaminen ovat paras lääke köyhyyden ja syrjäytymisen torjumiseksi, milloin asianomaiselle ei voida osoittaa työtä.

Työttömyyden rakenne on muuttunut vaikeaksi. Jo kolme viidesosaa kaikista työttömistä joutuu tulemaan toimeen peruspäivärahalla tai työmarkkinatuella. Pitkäaikais- ja toistuvaisyöttömien osuus on korkea ja heidän sijoittumisensa työmarkkinoille on epätodennäköistä ilman erityisiä tukitoimia. Myös ensi kertaa työmarkkinoille tulevien taloudellinen asema on heikko.

Työttömyyden aikaisen toimeentulon parantaminen on välttämätöntä, jotta mahdollisimman moni syrjäytymisuhan alla elävistä työttömistä pysyisi työmarkkinoiden käytettävissä. Työtön henkilö ei kykene suunnittelemaan pitkäjänteisesti tulevaisuuttaan, mikäli hänen perusturvansa ei ole riittävä.

Talouden heikkojen kasvunäkymien vuoksi mitään työllisyystilanteen äkillistä parantumista ei ole näkyvissä lähitulevaisuudessa. Kokonaisyöttömyys voi kääntyä jopa kasvuun, jolloin rakenteellisten työttömyysongelmien voidaan olettaa kärjistyvän. Siitäkin syystä työmarkkinoilla vaikeimmassa asemassa olevien tilannetta tulee parantaa.

Viite: TAA 431/2003 vp — Markus Mustajärvi /vas.

Ehdotamme,

että momentille 34.06.52 otetaan lisäyksenä 67 000 000 euroa, mistä 27 000 000 euroa yhdistelmätukeen sisältyvän työmarkkinatuen korottamiseen budjettiperusteisesti 30 prosentilla ja 40 000 000 euroa 1,70 euron suuruisen työmarkkinatuen korotuksen maksamiseksi budjettiperusteisesti 1.7.2004 lukien.

Pääluokka 35

YMPÄRISTÖMINISTERIÖN HALLINNONALA

10. Ympäristön suojelu

63. Ympäristönsuojelun edistäminen (siirtomääräraha 3 v)

Määrärahaa on käytetty yhdyskuntien ja haja-asutusalueiden vesiensuojelua edistäviin investointeihin. Vanhasen hallitus ei esitä määrärahaan korotusta. Tämän lisäksi määrärahaa tulee voida käyttää myös jätteiden synnyn ehkäisemiseen, jätteiden hyödyntämiseen tai materiaalien käytön ekologisen tehokkuuden parantamiseen ja näin laventaa sen käyttöaluetta. Määrärahalla on myös työllisyysvaikutus.

Ehdotamme

Että momentille 35.10.63 otetaan lisäyksenä 4 000 000 euroa.

77. Ympäristötyöt (siirtomääräraha 3 v)

Vuonna 2003 tarkoitukseen myönnettiin lisätalousarvio mukaan lukien 10,9 milj. euroa, mutta ensi vuodeksi hallitus esittää vain 9 milj. euroa. Emme ole pitäneet vähennystä harkittuna varsinkaan, kun vähennyksellä on myös työllisyysvaikutuksia. Valiokunnan 1 milj. euron lisäys palauttaa määrärahan lähes viime vuoden tasolle, mutta on vieläkin riittämätön.

Ehdotamme

että momentille 35.10.77 otetaan lisäyksenä 3 000 000 euroa.

30. Asumisen edistäminen

60. Siirto valtion asuntorahastoon

Korjausavustusvaltuudet

Valtion talousarvioesityksessä vuodelle 2004 esitetään asuntojen korjausavustusvaltuudeksi 60 miljoonaa euroa. Kuluvan vuoden määräraha

oli 75 miljoonaa euroa. Valiokunnan 10 milj. euron lisäyksen jälkeenkin määräraha alenee viime vuodesta. Asuntojen korjausavustusvaltuus tulee säilyttää vähintään tämän vuoden tasolla, sillä esimerkiksi hissien rakentamisen avustaminen on jatkuvasti kasvussa. Myös tänä vuonna käyttöön otettuja energia-avustuksia tullaan ensi vuonna hakemaan paljon järjestelmän tultua tutuksi. On myös muistettava, että asuntojen korjaustoiminta on työllistävää toimintaa.

Viite: TAA 153/2003 vp — Matti Kangas /vas ym.

Asunto-osakeyhtiötalolainojen korkotuesta annetun lain mukaiset perusparannuslainat

Asunto-osakeyhtiötalojen perusparantamisen tukeminen aloitettiin vasta vuonna 2003. Tukimuodolle on selvästi tarvetta, sillä hakemuksia tuli yli 10 000 asunnolle. Tukipaketti on toiminut hyvin, sillä melko pieneen tukeen (29 prosenttia lainan korosta = henkilökohtaisen lainan korkojen verovähennys) on yhdistetty onnistuneesti ARAn laatu- ja kustannusohjausta. Hallituksen talousarvioesityksen vuodelle 2004 mukaan asunto-osakeyhtiötalojen korkotukea perusparantamiseen ei enää myönnetä. Tulopoliittisessa sopimuksessa sovitun mukaisesti työllisyys- ja suhdannesyistä on jatkettava asunto-osakeyhtiötalojen korkotukilainojen myöntämistä myös ensi vuonna. On myös muistettava, että asuntojen perusparannustoiminnalla on merkittävä työllistävä vaikutus rakennusalalla.

Viite: TAA 803/2003 vp — Kari Uotila /vas ym.

Ehdotamme,

että momentin 35.30.60 perusteluja muutetaan siten, että avustuksia asuntojen korjaustoimintaan voidaan maksaa enintään 75 000 000 euroa, josta 20 000 000 euroa osoitetaan energia-avustuksiin ja että vuonna 2004 voidaan hyväksyä korkotukilainoiksi myös asunto-osakeyhtiötalolainojen korkotuesta annetun lain mukaisia perusparannuslainoja.

99. Ympäristöministeriön hallinnonalan muut menot

65. Eräät avustukset (siirtomääräraha 3 v)

Määrärahalla tuetaan valtakunnallisia ympäristö-, luonnonsuojelu- ja eläinsuojelujärjestöjä sekä valtakunnallisia asunto- ja rakennusalan järjestöjä valistus- ja neuvontatoiminnassa. Sen lisäksi siitä maksetaan mm. avustusta erinäisiin saariston ja tunturialueiden hankkeisiin sekä eräisiin kasvatus- ja valistushankkeisiin. Määräraha on viime vuodet pysynyt euromääräisesti samana.

Ehdotamme,

että momentille 35.99.65 otetaan lisäyksenä 150 000 euroa valtakunnallisten ympäristö-, luonnonsuojelu- ja eläinsuojelujärjestöjen tukemiseen.

Helsingissä 9 päivänä joulukuuta 2003

Iivo Polvi /vas
Kari Uotila /vas

Mikko Immonen /vas
Mikko Kuoppa /vas